

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส์ที่มีต่อ
ความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย

ปริญญาานิพนธ์
ของ
กรวิภา สรรพกิจจำนง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
ตุลาคม 2548
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

372.21
11/22/11
7-2

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทลที่มีต่อ
ความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย

บทคัดย่อ

ของ

กรวิภา สรรพกิจจานง

11/22/11

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

ตุลาคม 2548

11/22/11

กรวิภา สรรพกิจจำนง. (2548). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทสที่มีต่อ
ความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย. ปริญญาโท กศ.ด. (การศึกษาปฐมวัย).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
คณะกรรมการควบคุม : อาจารย์ ดร.พัฒนา ชัชพงศ์, รองศาสตราจารย์
ดร.เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ โพธิสาร.

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส
(HEARTS Instructional Model) เพื่อเสริมสร้างความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย โดย
กำหนดเป็นวัตถุประสงค์เฉพาะของการวิจัยประการแรก คือ การหาคุณภาพของรูปแบบ
การเรียนการสอนแบบฮาร์ทสเพื่อเสริมสร้างความสามารถทางภาษาจากความคิดเห็นของบุคคล
ที่เกี่ยวข้องโดยการสัมภาษณ์และใช้แบบสอบถาม และประการที่สอง เพื่อเปรียบเทียบความ
แตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความสามารถทางภาษาทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ คะแนนเฉลี่ยความสามารถ
ทางภาษาด้านการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง และ
คะแนนเฉลี่ยความสามารถทางภาษาด้านการฟัง การพูด การอ่าน การเขียนหลังการทดลอง
ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชาย - หญิง อายุระหว่าง 4 - 5 ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาล 1
ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนบ้านบางกะปิ สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน
1 ห้องเรียน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 35 คน ผู้วิจัยได้ดำเนินการ
สอนด้วยตนเองโดยทำการทดลอง สัปดาห์ละ 4 วัน วันละ 60 นาที รวมระยะเวลาในการ
ทดลอง 8 สัปดาห์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ได้แก่ แบบบันทึก
การสัมภาษณ์ แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ แบบประเมินความสอดคล้องของ
รูปแบบ ระยะที่ 2 ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบฮาร์ทสที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
แบบทดสอบความสามารถทางภาษาด้านการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน แบบสังเกต
การสอนภาษาในชั้นเรียนสำหรับเด็กปฐมวัย แบบสังเกตพัฒนาการทางภาษา และแบบบันทึก
แฟ้มสะสมงาน การพัฒนาความสามารถทางภาษา

แบบแผนการวิจัย ใช้การวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi - Experimental Designs) แบบ One-
Group Pretest Posttest Design สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ การทดสอบค่า t แบบ
Dependent

ผลการวิจัยพบว่า

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญลงความเห็นให้คะแนนรวมโดยใช้เกณฑ์ ค่าดัชนีความเหมาะสมของรูปแบบได้เท่ากับ 4.60 และเกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้องของรูปแบบ (IOC) ได้เท่ากับ 0.75 สรุปได้ว่า รูปแบบมีความเหมาะสมสอดคล้อง สามารถนำไปพัฒนาความสามารถทางภาษาด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน สำหรับเด็กปฐมวัยได้อย่างมีคุณภาพ

และเมื่อนำไปทดลองใช้จริง ปรากฏผลว่า เด็กในกลุ่มทดลองมีความสามารถทางภาษาหลังการทดลองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในด้านการฟัง การพูด การเขียน ยกเว้นด้านการอ่าน ที่สูงขึ้นอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

DEVELOPMENT OF HEARTS INSTRUCTIONAL MODEL FOR LANGUAGE
ABILITIES OF PRESCHOOL CHILDREN

AN ABSTRACT
BY
KORNVEEPA SUPERKITJUMNONG

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Doctorate of Education degree in Early childhood Education
at Srinakharinwirot University

October 2005

Kornveepa Superkitjumnong. (2548). *Development of Hearts Instructional Model for Language Abilities of Preschool Children*. Dissertation, Ed.D. (Early Childhood Education). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University.
Advisor Committee : Dr. Patana Chutpong, Assoc. Prof. Dr.Saowalak Rattanavich, Assist. Prof. Dr. Pitoon Potisaan.

This study is aimed at developing the HEARTS Instructional Model to promote the language ability of pre-school children. The enabling objectives concern firstly the research about the quality of the HEARTS Instructional Model to promote the language ability by means of interviewing and asking the participants for the ideas.

The subjects were boy and girl pupils, with 4-5 years of age , studying in the pre-school level 1, semester 2, academic year 2004 at Baan Bangkapi School. They were purposively selected as the experimental group with 35 children. The researcher was the instructor . The experiment was conducted 4 days a week with 60 minutes a day for totally 8 weeks.

The efficacy test of research instruments were administered for 2 stages. . The stage-1 instruments included an interview, answering questionnaires, a model - evaluating form and a relevance - evaluating form of the model. The stage-2 instruments included the lesson plans of the HEARTS Instructional Model constructed by the researcher, the language ability tests for listening, speaking, reading and writing, the classroom observation form for language teaching to pre-school pupils, the language development observation form and the portfolio recording form of the language development tasks.

The quasi-experimental design, one -group of pretest and posttest design was used. The dependent t-test was stationcally used for data analysis.

The results revealed that : from interviewing, the experts, the total scores for the appropriateness of the model was 4.60 and the criterion of the relevance index of the model (IOC) was 0.75. In conclusion, the model was appropriately and effectively used for the language development in listening, speaking, reading and writing for pre-school children.

In addition, after the experiment, it was found that the experimental group participated in HEARTS Instructional Model had a higher level of the language ability in listening, speaking and writing significantly at 0.01 while the language ability in reading significantly increased at the 0.05 level.

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส์ที่มีต่อ

ความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย

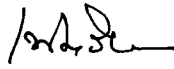
ของ

นางสาวกรวิภา สรรพกิจจำนง

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษาดุขฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษปฐมวัย

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)

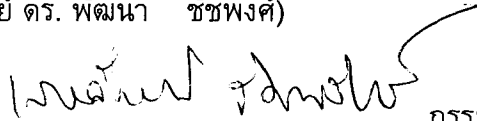
วันที่ เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2548

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

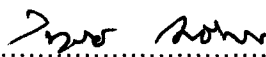
..... ประธาน

(อาจารย์ ดร. พัฒนา ชัชพงศ์)

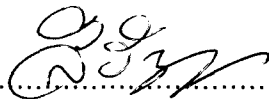
..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. เสาวลักษณ์ รัตนวิเศษ)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพฑูรย์ โพธิสาร)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(รองศาสตราจารย์ ดร. สิริมา ภิญโญนนตพงษ์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สิริพัชร์ เจษฎาวิโรจน์)

ปริญญาโทฉบับนี้ได้รับทุนสนับสนุนจาก
ชมรมการศึกษาปฐมวัย ปี 2547

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี ด้วยความกรุณา และความอนุเคราะห์อย่างยิ่ง จากอาจารย์ ดร.พัฒนา ชัชพงศ์ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ โพธิสาร กรรมการควบคุม ปริญญานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำข้อคิด และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เป็นอย่างดี อย่างไม่ยอมลดละ และขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สิริพัชร์ เจษฎาวิโรจน์ กรรมการสอบปริญญานิพนธ์ที่กรุณาให้ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ทำให้ปริญญานิพนธ์ ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความ กรุณาและขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณท่านศาสตราจารย์ ดร.อารี สันเหนวี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรี ผลโยธิน อาจารย์ประภาพันท์ นิลอรุณ อาจารย์วรรณภา มั่งป่วน อาจารย์อารยา คำหริ่ม อาจารย์พิมพ์ ลิมาภิรักษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วัฒนา ปุญญฤทธิ์ อาจารย์เกื้อกุล เตชะเสน อาจารย์บุญเรือน สุขศิริ อาจารย์อารี เกษมรติ อาจารย์เน่งน้อย แจงศิริกุล อาจารย์ศกุลดลา ทานอก ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจและให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี และขอกราบขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียน คุณครู ประจำชั้น และนักเรียนอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนบ้านบางกะปิ สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ได้ให้ความร่วมมือ และอำนวยความสะดวกแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี ในการทดลองและเก็บข้อมูลในการวิจัยจนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณอาจารย์และเพื่อนชาวต่างชาติ Mr. Roger Pfister Mr. Andrew Smith และอาจารย์โกวิท ดิ่งแก้ว ในการให้คำแนะนำในการสืบค้นข้อมูลและให้คำแนะนำในการพัฒนา สื่อการสอนภาษาสำหรับเด็กจากอินเทอร์เน็ต และขอขอบพระคุณพี่ๆ เพื่อนๆ น้องๆ นิสิต ปริญญาเอก และปริญญาโท สาขาการศึกษาปฐมวัยทุกท่านที่มีส่วนช่วยเหลือให้คำแนะนำ ปรึกษาตลอดจนเป็นกำลังใจในการทำปริญญานิพนธ์ด้วยดีตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณคุณแม่ชื่อบุญวาสน์ สรรพกิจจำนง คุณเบรุต – สุทธิรัตน์ เกเนดี นายแพทย์พุทธพจน์ สรรพกิจจำนง อาจารย์สายแซ สรรพกิจจำนง คุณอภิชาติ สรรพกิจจำนง คุณธนธร เจริญราช คุณศศินันท์ โพนเมืองหล้า คุณอาลัยย์ ฉิมเรือง อาจารย์อุลัย ทิพพะพาทย์ อาจารย์จำนงลักษณ์ เล้าแสง คุณชัยสิทธิ์ รองสนิท คุณสุภาณฤดี ศรีวงค์ คุณอุไรวรรณ พูลอ่อน คุณนวน วงษา ที่สนับสนุนการศึกษาแก่ผู้วิจัย และให้ความรัก ความหวังใย คอยให้คำแนะนำ ช่วยเหลือในทุกๆ เรื่องและเป็นกำลังใจที่ดีมาโดยตลอด

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยทุกท่านที่ได้กรุณาให้การอบรมสั่งสอน ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ทักษะ ประสบการณ์ที่ดีและมีคุณค่ายิ่งแก่ผู้วิจัยจนประสบความสำเร็จในการศึกษา

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่มีได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ ซึ่งมีส่วนช่วยในการทำปฏิญานิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จสมบูรณ์

คุณค่าและประโยชน์ของปฏิญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาคุณพระศรีรัตนตรัย และเทวดพระคุณแก่บุพการี คือ คุณพ่อไพจิตร สรรพกิจจ้านง ผู้ล่วงลับ ไปแล้ว และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้อบรมเลี้ยงดู ให้โอกาสสนับสนุน และส่งเสริมการศึกษาแก่ผู้วิจัย อีกทั้งพระคุณของครูอาจารย์ทุกท่านในอดีต และปัจจุบันที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ และมีส่วนวางรากฐานสำคัญที่ทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จ

กรวิภา สรรพกิจจ้านง

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
ความสำคัญของการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	7
ตัวแปรที่ศึกษา.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทางภาษา.....	13
ความหมายของภาษา.....	13
ความสำคัญของภาษา.....	15
พัฒนาการทางภาษา.....	16
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางภาษา.....	21
ทฤษฎีที่มีอิทธิพลเกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางภาษา.....	22
การเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัย.....	23
กระบวนการในการเรียนรู้ภาษา.....	26
การพัฒนาความสามารถทางภาษา.....	30
ความสามารถทางภาษาด้านการฟังของเด็กปฐมวัย.....	34
ความสามารถทางภาษาด้านการพูดของเด็กปฐมวัย.....	37
ความสามารถทางภาษาด้านการอ่านของเด็กปฐมวัย.....	38
ความสามารถทางภาษาด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย.....	43
แนวทางในการส่งเสริมความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย.....	47
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางภาษา.....	51
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบธรรมชาติ.....	55
ความหมายและความสำคัญของการสอนภาษาแบบธรรมชาติ.....	55
ความสำคัญของการสอนภาษาแบบธรรมชาติ.....	57

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	58
ทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติ.....	58
ทักษะและความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยตามแนวคิดและ หลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติ.....	69
ลักษณะห้องเรียนที่ใช้ในแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ.....	73
กิจกรรมและการเรียนการสอนภาษาแบบธรรมชาติ.....	74
บทบาทของครูตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ.....	84
การประเมินตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ.....	87
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติ.....	88
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา.....	93
ความเป็นมาของวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา.....	93
หลักการและทฤษฎี.....	93
การจัดบทเรียนหรือหน่วยการเรียนรู้สำหรับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ ภาษา.....	97
การจัดชั้นเรียน.....	100
การวัดและประเมินผล.....	102
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา.....	103
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส	109
ความหมายของรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส.....	109
ทฤษฎีและแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส	109
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	118
ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส	118
ระยะที่ 2 การทดลองใช้รูปแบบ.....	138
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	144

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5	
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	162
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	165
อภิปรายผล.....	166
ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย.....	172
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	174
บรรณานุกรม.....	175
ภาคผนวก.....	191
ภาคผนวก ก ตัวอย่างแบบบันทึกการสัมภาษณ์การพัฒนารูปแบบการเรียน	
การสอนภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย	192
ภาคผนวก ข ตัวอย่างแบบประเมินรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส	
สำหรับเด็กปฐมวัย	195
ภาคผนวก ค คู่มือดำเนินการทดสอบวัดความสามารถทางภาษาของ	
เด็กปฐมวัย	199
ภาคผนวก ง ตัวอย่างแบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย ...	218
ภาคผนวก จ ตัวอย่างแบบสังเกตพัฒนาการทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย.....	234
ภาคผนวก ฉ ตัวอย่างแบบบันทึกแฟ้มสะสมงานการพัฒนาความสามารถ	
ทางภาษา	237
ภาคผนวก ช ตัวอย่างแบบสังเกตการสอนภาษาในชั้นเรียน	240
ภาคผนวก ซ ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ	242
ภาคผนวก ฌ ตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส.....	252
ภาคผนวก ฎ แบบบันทึกการแสดงความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ	261
ภาคผนวก ฏ การหาคุนภาพของเครื่องมือ	294
ภาคผนวก ฐ คะแนนและผลความก้าวหน้าของพัฒนาการทางภาษา	336
ภาคผนวก รู กราฟแสดงพัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัย	341

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก ข ผลการวิเคราะห์ค่าความถี่และค่าร้อยละของแฟ้มสะสมงาน การพัฒนาความสามารถทางภาษาระดับปฐมวัย (4 – 5 ปี)	348
ภาคผนวก ค รายชื่อนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง	354
ภาคผนวก ฉ ตัวอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส	357
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	365

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 การตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมของรูปแบบ	149
2 การตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมของรูปแบบ	150
3 การตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมของรูปแบบ	151
4 การตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมของรูปแบบ	152
5 การตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมของรูปแบบ	153
6 การตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมของรูปแบบ	154
7 การตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมของรูปแบบ	155
8 การตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมของรูปแบบ	156
9 ผลการเปรียบเทียบคะแนนค่าประสิทธิภาพระหว่างเรียนกับคะแนน ค่าประสิทธิภาพหลังเรียน	157
10 คะแนนความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย	159
11 พัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัยกลุ่มทดลอง	160
12 การเปรียบเทียบค่าคะแนนความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยเฉลี่ย ระหว่างก่อนและหลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส ภายในกลุ่มทดลอง	161

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แนวคิดรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส (HEARTS Instructional Model)....	6
2 กรอบแนวคิดการวิจัย	11
3 แผนผังการเรียนรู้ตามแนวทางการสอนภาษาแบบธรรมชาติ	63
4 แสดงผังภาพลำดับการสอนแบบธรรมชาติ	94
5 แสดงผังภาพขั้นตอนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา	96
6 แสดงแผนภูมิการจัดห้องเรียน	101

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันสังคมมีความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างยิ่ง เกิดสภาพโลกาภิวัตน์ (Globalization) ที่เป็นสังคมแห่งยุคข่าวสารไร้พรมแดน การรับข่าวสารจากซีกโลกแห่งหนึ่งไปยังซีกโลกแห่งหนึ่งเป็นไปอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง จนกล่าวกันว่า ผู้ใดสามารถรับข้อมูลข่าวสารได้เร็วกว่า ย่อมมีความรู้และอำนาจ (knowledge is a power) ในการต่อรอง มีข้อมูลในการตัดสินใจที่ถูกต้องและดีกว่า ทำให้ยุคแห่งข่าวสารมีอิทธิพลต่อการประกอบอาชีพของคนในสังคมอย่างยิ่ง (บันลือ พุกกะวัน. 2543 : 1) และบุคคลที่มีความสามารถในการใช้ภาษาได้ดี ย่อมจะได้เปรียบในการดำรงชีวิต เพราะสามารถรู้เท่าทันเหตุการณ์และความเป็นไปต่างๆ ได้ดี ดังนั้น การพัฒนาประชากรของประเทศจึงต้องคำนึงถึงแนวโน้มและการเปลี่ยนแปลงของสังคม ที่จะต้องพัฒนาให้ประชากรมีทักษะการสื่อสารและการใช้ภาษาที่มีประสิทธิภาพทัดเทียมและสามารถแข่งขันกับนานาชาติได้ ซึ่งจะต้องเริ่มพัฒนาตั้งแต่ในระดับปฐมวัย (0 - 6 ปี) อันเป็นวัยที่เด็กมีพัฒนาการทางภาษาเจริญงอกงามอย่างรวดเร็ว (อารี สันหนวี. 2537 : 183)

การเรียนรู้ภาษาเป็นความสามารถด้านสติปัญญาด้านหนึ่ง จอร์จ มอริสัน (George Morrison : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2542) กล่าวว่า เด็กทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้ภาษาได้ไม่ว่าจะอยู่ในสภาพแวดล้อมหรือวัฒนธรรมใด การเรียนรู้ภาษามีความสำคัญกับเด็กมาก เพราะเด็กต้องสื่อสารกับผู้อื่นในสังคม ภาษาจึงเป็นสื่อให้เด็กได้แสดงความคิดหรือสิ่งที่ตนเองต้องการให้ผู้อื่นทราบผ่านการอ่าน การเขียน การพูด หรือแม้แต่การแสดงออกจากท่าทางก็เป็นการสื่อภาษาได้เช่นกัน

จากการศึกษาค้นคว้าวิจัยระบบสมองของมนุษย์ พบว่า สมองสองข้างมีการทำงานต่างกัน และการเรียนรู้ภาษาเกิดจากการทำงานของกลุ่มเซลล์สมองทั้งกลุ่มใหญ่และกลุ่มย่อย การเรียนรู้ภาษาแม้จะเป็นการทำงานของสมองส่วนนีโอคอร์เท็กซ์ก็จริง แต่ต้องอาศัยสมองส่วนอาร์เบอร์นเป็นพื้นฐานด้วย เมื่อเด็กโตขึ้น สมองส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ จะส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้ภาษาดียิ่งขึ้น (คันสนีย์ ฉัตรคุปต์. 2542 : 29) ดังนั้นการจัดสภาพแวดล้อมและประสบการณ์ทางภาษาให้แก่เด็กปฐมวัยที่บ้านและโรงเรียน จึงควร ให้เด็กได้เรียนรู้ภาษาได้อย่างมีความสุข สนุกสนาน ไม่เครียด เด็กจะสามารถเรียนรู้ภาษาได้อย่างเป็นธรรมชาติ การสอนภาษาให้แก่เด็กในโรงเรียนจึงควรสอนให้ง่ายเหมือนกับการเรียนรู้ที่บ้าน (สิริมาภิญาญอนันตพงษ์. 2538 : 74) โดยที่ครูจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในทฤษฎีพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก หลักการสอน ตลอดจนเลือกใช้สื่อและเทคโนโลยีวิธีการที่เหมาะสม และควร

พัฒนาทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน ไปพร้อมๆ กัน ให้เด็กได้รับการฝึกทักษะทางภาษา และพัฒนาความสามารถทางภาษาอย่างเต็มศักยภาพ

กู๊ดแมน (Goodman. 2003 : 1 – 8 ; Citing Arizona Parents for Traditional) เชื่อว่าเด็กจะเรียนภาษาจากส่วนใหญ่ไปส่วนย่อย (Whole to the part) และเรียนจากบทตอนไปสู่วลี ประโยค เสียงพยัญชนะ คือ เสียงพูดจะทำให้เด็กพัฒนาการอ่านได้โดยธรรมชาติ เด็กจะอ่านได้โดยการคาดคะเนจากการมองภาพ มองข้อความหรือคำที่ใกล้เคียงกัน (เสาวลักษณ์ รัตนวิเศษ. 2531 : 5 – 10) การเรียนภาษาจะเกิดขึ้นโดยธรรมชาติเช่นเดียวกับภาษาพูด เด็กมีโอกาสดลองเขียนโดยเสรี เด็กมีโอกาสด้านสนทนา พูดคุยและมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและครู ซึ่งการสอนภาษาโดยวิธีธรรมชาติ (Whole Language) มีความสำคัญมาก เพราะทำให้เด็กแสดงออกโดยไม่กลัวผิด การเรียนรู้ภาษาจะง่ายและสนุก ช่วยให้ผู้เรียนเรียนภาษาอย่างมีความสุข (บุษบง ต้นดวงศ์. 2535 : 44 – 45)

วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาที่เป็นอีกวิธีหนึ่งที่สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งวอล์คเกอร์และคนอื่นๆ (Walker and others, 1984) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา (Concentrated Language Encounter Teaching) โดยเป็นการจัดการเรียนการสอนที่จะเน้นการพัฒนาภาษาในบริบทที่เป็นไปตามการรับรู้โดยธรรมชาติ ให้การอ่านเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาทักษะทางภาษาไปสู่การพัฒนาทักษะอื่นๆ เช่น การฟัง การพูด และการเขียน ในลักษณะทักษะสัมพันธ์ หรือในลักษณะบูรณาการ ตามหลักการสอนเพื่อการสื่อสารและเน้นปฏิสัมพันธ์ในการใช้ภาษาระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน

จากการศึกษาสภาพการศึกษาของเด็กไทย พบว่า ความสามารถทางวิชาการ โดยเฉพาะ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษา และคอมพิวเตอร์ ยังไม่ได้มาตรฐาน เมื่อเปรียบเทียบกับอีกหลายประเทศในระดับเดียวกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544 : ไม่ระบุหน้า) ซึ่งจากการเผยแพร่ผลประเมิน 4 ปี ของการปฏิรูปการศึกษาตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ 2542 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) ได้จัดทำรายงานการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาในส่วนคุณภาพการศึกษา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักเรียนชั้น ป. 6 และ ม. 3 ในวิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ต่ำกว่าเกณฑ์ มีเพียงวิชาสังคมศึกษาเท่านั้นที่ผ่านเกณฑ์ ส่วนนักเรียนชั้น ม.6 จากการวัดความถนัดทางการศึกษา (SAT) พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถทางภาษา การคิดคำนวณ ความสามารถเชิงวิเคราะห์ ต่ำกว่าเกณฑ์เช่นกัน (คม ชัด ลึก. 15 ส.ค. 46 : 10) ซึ่งวิชาเหล่านี้ต้องอาศัยทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน เป็นพื้นฐาน

รุ่ง แก้วแดง (ไพฑูรย์ สินลารัตน์. 2542 : 49 – 50) เสนอว่า ปัญหาคุณภาพการเรียนต่ำ เนื่องจากการศึกษาไม่สอดคล้องกับชีวิตและสังคม การศึกษาที่ทำลายสมองเด็ก คือ

การเน้นให้ท่องจำอย่างเดียว จึงไม่พัฒนากระบวนการคิดและยึดครูเป็นศูนย์กลาง ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของแชมมณี (2546 : 12) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาต่างๆ ในอดีตและอีกหลายแห่งในปัจจุบัน ภาพการสอนที่เป็นประจักษ์โดยทั่วไปก็คือ ครูมักจะมุ่งให้ข้อมูลความรู้แก่ผู้เรียนเป็นส่วนใหญ่ การวัดและการประเมินผลก็เน้นที่การวัดความรู้ ความจำ ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนจดจำความรู้เป็นสำคัญ เพื่อที่จะได้สอบผ่าน พฤติกรรมการสอนของครูไม่ช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนากระบวนการคิด ซึ่งเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาสติปัญญา แม้แต่การจัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาและอนุบาล ยังให้ความสำคัญกับผู้สอนมากกว่าผู้เรียน ดังที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กล่าวว่า การดำเนินกิจกรรมภาษาในโรงเรียนอนุบาล พบว่า การสอนอ่านเขียนใช้วิธีเดียวกับการสอนในระดับประถมศึกษา ปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กมีน้อย บางแห่งจัดประสบการณ์เตรียมความพร้อมที่ให้ความสำคัญกับการฟังและการพูดเท่านั้น ก่อนข้างละเลยอักษรและเสียง บางแห่งก็ไม่จัดประสบการณ์ให้เด็กอ่านเขียนเลย ครูเป็นผู้ควบคุมกิจกรรมทั้งหมด ซึ่งไม่สอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบันที่วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการสื่อสารเป็นไปอย่างรวดเร็ว ทำให้มีการเชื่อมโยงความรู้เกิดขึ้น ผู้เรียนสามารถรับทราบข้อมูล ตลอดจนสามารถสืบค้นข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ได้จากสื่อหลายชนิด โดยไม่จำเป็นต้องรอการถ่ายทอดจากครูฝ่ายเดียว ซึ่งเมื่อมีการประกาศในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 4 มาตรา 22 ที่กล่าวไว้ว่า "การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มศักยภาพ" ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ จึงควรตระหนักถึงกระบวนการจัดการเรียนรู้ เพื่อประโยชน์สูงสุด ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียน (ณัฐวุฒิ กิจรุ่งเรือง และคณะ. 2545 : 10)

จากสภาพปัญหาและจากการศึกษาแนวคิดหลักการสอนโดยวิธีธรรมชาติ (Whole Language) และการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา (Concentrated Language Encounter teaching) พบว่าแนวคิด ทฤษฎี หลักการเรียนรู้ที่สำคัญอื่นๆ เพิ่มเติมอีกคือ

1. แนวทฤษฎีการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาจิตใจเป็นหลักสำคัญในการพัฒนาเด็กให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ตามหลักการศึกษาศาสตร์ สัตยา ไซ บาบ่า (Sri Sathya Sai Baba) ผู้ซึ่งได้กล่าวไว้ว่า "ปลายทางของการศึกษา คือ อุปนิสัยที่ดีงาม" การที่เด็กได้รับการอบรมให้มีจิตใจที่ดีงามจะเป็นผลดีต่อการเรียนรู้ของเด็กเช่นกัน โดยเฉพาะเด็กปฐมวัยควรจะต้องเรียนรู้ที่จะสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีเพื่อการพัฒนาอุปนิสัยที่ดีงาม เรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันอย่างสันติระหว่างตัวเองและผู้อื่น รวมทั้งธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เด็กควรได้รับการฝึกให้รู้จักคิด พูด และปฏิบัติให้ตรงกัน โดยการสร้างความกลมเกลียวและสัมพันธ์ระหว่างศีรษะคือสมอง หัวใจและมือ (Head, Heart, Hands) (อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา. ม.ป.ป. : 11 – 15)

2. แนวคิดเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence) ซึ่งแดเนียล โกลแมน (Daniel Goldman) เป็นผู้ริเริ่มการศึกษาในเรื่องนี้ ซึ่งจากการศึกษาวิจัยที่ต่อเนื่องกันมาในต่างประเทศได้ยืนยันว่าความฉลาดทางอารมณ์ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้บุคคลประสบความสำเร็จ เกิดความราบรื่นทั้งในชีวิตส่วนตัวและการทำงาน ลักษณะของความฉลาดทางอารมณ์ อันได้แก่ การรู้จักตนเอง การจัดการกับปัญหาความเครียด การมีน้ำใจ เอื้ออาทรต่อ ผู้อื่นและการมีทักษะทางสังคม จะสามารถพัฒนาให้เยาวชนมีคุณภาพทางจิตใจที่ดีขึ้น มีความยับยั้งชั่งใจ ไม่แก้ปัญหาด้วยการพึ่งสารเสพติด การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ก่อความ รุนแรงในสังคม (อุสา สุทธิสาคร. 2543 : 12 – 16) การที่เยาวชนจะเติบโต เป็นบุคคลที่ประสบความสำเร็จในชีวิตและมีความสุขในสังคม เยาวชนควรได้รับการพัฒนา ความฉลาดทางอารมณ์ตั้งแต่วัยปฐมวัย โดยได้รับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับ วัยและเรียนรู้ด้วยความสุข ดังที่ชยอนันต์ สมุทวณิช ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการ เรียนรู้ที่เรียกว่า “กระบวนการเพลิน” หรือ “Plearning Process” ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ของ ฟร็อบเอล (Froebel) และเพสตาลอซซี (Pestalozzi) อันเป็นแนวคิดเรื่องการเล่นปน เรียนที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอนเด็กปฐมวัย (ทศนา เขมมณี. 2545 : 187)

3. แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (constructivism) อันมี รากฐานจากทฤษฎีพัฒนาการทางเชาว์ปัญญาของเพียเจท์ (Piaget) และไวโกทสกี (Vygotsky) ซึ่งเพียเจท์ (Piaget. 1972 : 1 – 2) ได้อธิบายไว้ว่า คนทุกคนจะมีการพัฒนาเชาว์ปัญญา ไปตามลำดับขั้นจากการมีปฏิสัมพันธ์และประสบการณ์กับสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ ดังนั้น การเรียนภาษาจะเกิดผลดีได้ผู้เรียนจึงต้องลงมือกระทำและเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Active Learning) และทฤษฎีทางเชาว์ปัญญาของ Vygotsky ได้เน้นความสำคัญของสังคมและ วัฒนธรรมและการเรียนรู้ที่มีต่อการพัฒนาเชาว์ปัญญา การเข้าใจพัฒนาการของมนุษย์จะต้อง เข้าใจวัฒนธรรมที่เด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดู เพราะตั้งแต่แรกเกิด มนุษย์จะได้รับอิทธิพลจาก สิ่งแวดล้อมที่เป็นงานของมนุษย์ คือ “วัฒนธรรม” ดังนั้น สถาบันสังคมต่างๆ ตั้งแต่ ครอบครัวขึ้นไป จึงมีอิทธิพลและบทบาทสำคัญที่จะช่วยให้เด็กเรียนรู้ พัฒนาการทางเชาว์ ปัญญาของเด็กแต่ละวัยจะเพิ่มถึงขั้นขีดสูงสุดตามศักยภาพของแต่ละบุคคลได้ก็ต่อเมื่อได้รับการ ช่วยเหลือจากผู้ใหญ่หรือผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็ก (สุรางค์ ไคว์ตระกูล. 2541 : 61)

4. แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่ม ซึ่งการเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียน มีความสัมพันธ์ (Relationship) กับกลุ่มหรือการมีปฏิสัมพันธ์ (interaction) แลกเปลี่ยน ความคิดเห็นซึ่งกันและกันในกลุ่ม อันมีรากฐานมาจากทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Theory of cooperative or collaborative learning) คือ การเรียนรู้แบบกลุ่มย่อยโดยมีสมาชิกกลุ่มที่มีความสามารถแตกต่างกันประมาณ 3 – 6 คน มีปฏิสัมพันธ์และช่วยกันเรียนรู้เพื่อไปสู่ เป้าหมายของกลุ่ม นักการศึกษาในกลุ่มนี้ คือ สลาวิน (Slavin) เดวิด จอห์นสัน (David Johnson) และรอเจอร์ จอห์นสัน (Roger Johnson) ซึ่งการศึกษาในปัจจุบันควรให้การ

ส่งเสริมการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มนี้ ซึ่งจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี รวมทั้งได้เรียนรู้ทักษะทางสังคมและการทำงานร่วมกับผู้อื่นที่เป็นทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งในการดำรงชีวิตตั้งแต่ระดับปฐมวัย (ทิสนา แคมมณี. 2545 : 98 – 99)

5. แนวคิดเกี่ยวกับการถ่ายโยงการเรียนรู้ (Transfer of Learning) อันหมายถึง การนำสิ่งที่เรียนรู้แล้วไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ตามทฤษฎีของธอร์นไดค์ (Thorndike, 1913) จัดด์ (Judd, 1988) และนักจิตวิทยากลุ่มเกสตัลท์ โดยเฉพาะทฤษฎีการถ่ายโยงการเรียนรู้ของนักจิตวิทยาเกสตัลท์ เรียกว่า “Transposition” ซึ่งอธิบายว่าการเรียนรู้ทางพุทธิปัญญาจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้เรียนมีความเข้าใจอย่างมีความหมายจึงจะสามารถนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ ที่มีความคล้ายคลึงกันได้ (สุรางค์ โค้วตระกูล. 2541 : 262 – 268) เด็กปฐมวัยเมื่อได้เรียนรู้ในสิ่งที่ตนเองสนใจจะเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย ทำให้เกิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ไปสู่สิ่งใหม่หรือนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

6. แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการทางสังคม เมื่อเด็กปฐมวัยมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นจะเกิดการเรียนรู้และสามารถสร้างความรู้ใหม่ได้จากการถ่ายโยงการเรียนรู้ ผลงานที่เด็กได้ติดได้ลงมือกระทำด้วยตนเองจากการช่วยเหลือจากเพื่อนและครูจนประสบความสำเร็จ (Success) จะทำให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจในผลงาน มีความรู้สึกเชื่อมั่นต่อตนเอง ทำให้เด็กมีทัศนคติที่ดีต่อตนเองและผู้อื่นตามทฤษฎีของอีริกสัน (Erikson) (พรณี ช. เจนจิต. 2528 : 108 – 109)

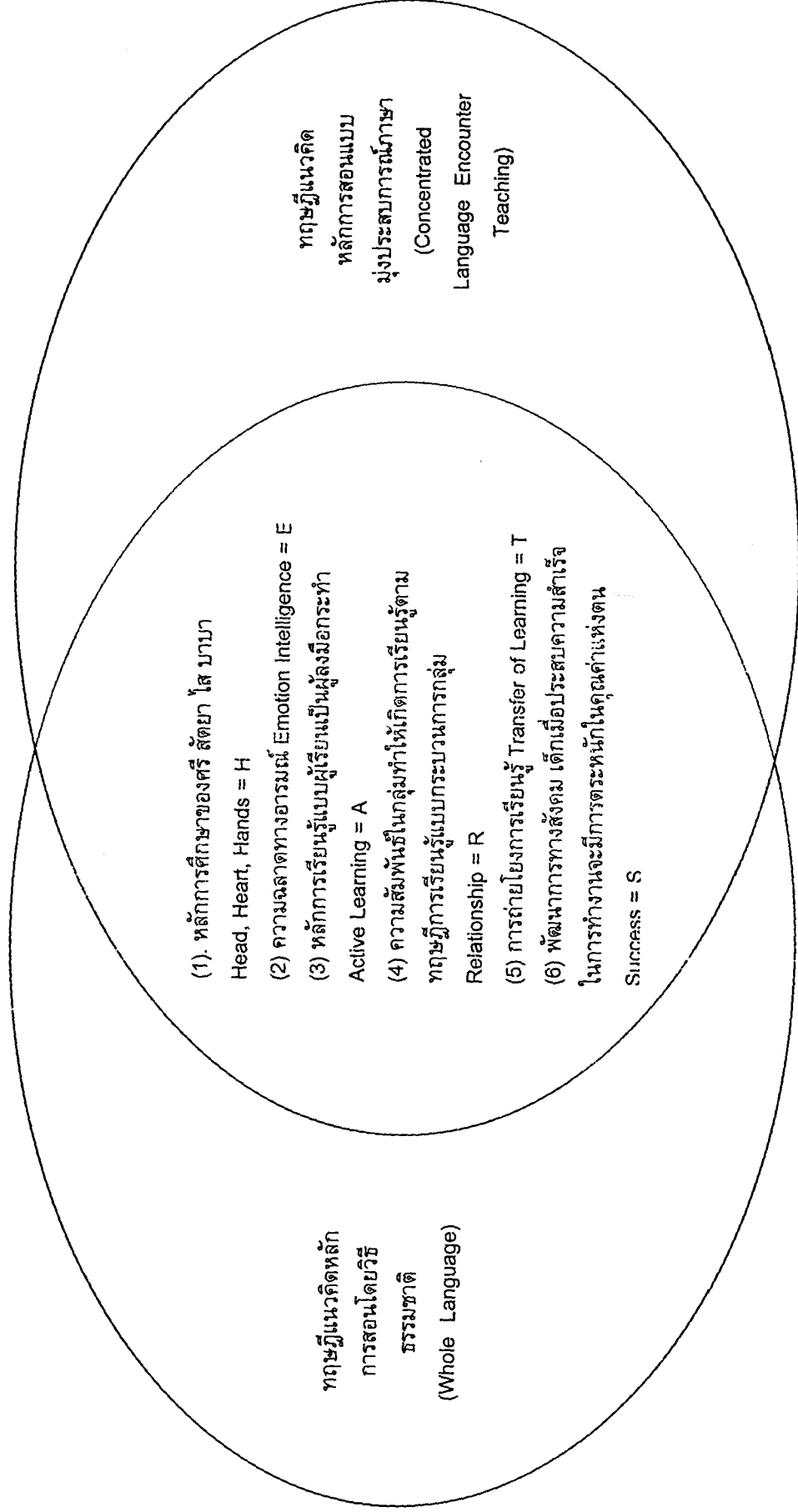
ผู้วิจัยได้นำแนวคิด ทฤษฎีทั้งหมดดังกล่าวหากแทนด้วยอักษรย่อแต่ละแนวคิดทั้ง 6 จะได้ดังนี้

H	=	Head, Heart, Hands
E	=	Emotional Intelligence
A	=	Active Learning
R	=	Relationship
T	=	Transfer of Learning
S	=	Success

จากแนวคิดทฤษฎีทั้ง 6 ประการที่แทนด้วยอักษรย่อทั้ง 6 รวมทั้งหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติและการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เมื่อได้นำมาบูรณาการเข้าด้วยกันสร้างเป็นรูปแบบการเรียนการสอนแบบ ฮาร์ทส (HEARTS Instructional Model) ที่ประกอบไปด้วยขั้นตอนการสอน 5 ขั้นตอน คือ

- (1) ขั้นการเลือกเรื่อง
- (2) ขั้นการเล่าเรื่อง
- (3) ขั้นการสรุป
- (4) ขั้นการสร้างความรู้ใหม่ ช่วยกันแก้ไข
- (5) ขั้นเสนอผลงาน อำนวยร่วมกัน

ที่มาของรูปแบบการเรียนรู้การสอนแบบชาร์ทส (HEARTS Model)

ภาพประกอบ 1 แนวคิดรูปแบบการเรียนรู้การสอนแบบชาร์ทส

ซึ่งรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส และกระบวนการสอนทั้ง 5 ขั้นตอนดังที่ได้กล่าวไป เชื่อว่าจะเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่สามารถจะพัฒนาความสามารถทางภาษาในการฟัง พูด อ่าน เขียนให้กับเด็กปฐมวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเด็กจะสามารถพัฒนาความสามารถทางภาษาได้จากการทำงานร่วมกันระหว่างเพื่อนและครูอย่างเป็นธรรมชาติและเต็มศักยภาพ เด็กปฐมวัยจะสามารถเรียนรู้ภาษาได้อย่างเก่ง ดี มีสุข ตามแนวนโยบายการปฏิรูปการศึกษา พ.ร.บ. 2542

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส (HEARTS Instructional Model) เพื่อเสริมสร้างความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส เพื่อเสริมสร้างความสามารถทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส เพื่อเสริมสร้างความสามารถทางภาษา

ความสำคัญของการวิจัย

รูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส สร้างขึ้นเพื่อพัฒนาความสามารถทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย อายุ 4 – 5 ปี เป็นรูปแบบการเรียนการสอนภาษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา และ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ผลที่ได้จากการวิจัยนี้ จะเป็นทางเลือกอีกรูปแบบหนึ่งให้ครูปฐมวัยสามารถนำรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส ไปใช้พัฒนาความสามารถทางภาษาให้แก่เด็กปฐมวัย อายุ 4 – 5 ปี ให้มีพื้นฐานความรู้และความสามารถทางภาษาด้านการฟัง พูด อ่านเขียนที่สอดคล้องกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นระดับเตรียมความพร้อมของการศึกษาพื้นฐาน

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัยที่เป็นนักเรียนชาย – หญิง อายุระหว่าง 4 – 5 ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาล 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนบ้านบางกะปิ สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 6 ห้องเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 1 ห้องเรียน เป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 35 คน

2. ระยะเวลาในการทดลอง

การศึกษาครั้งนี้ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ของปีการศึกษา 2547 ระยะเวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 กิจกรรม รวมเป็น 16 กิจกรรม

3. ตัวแปรที่ศึกษา

1. คุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส
2. ความสามารถทางภาษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. รูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส (HEARTS Instructional Model) หมายถึง กระบวนการเรียนการสอนภาษาที่มีการจัดองค์ประกอบและขั้นตอนอย่างเป็นระบบ โดยมี ทฤษฎี หลักการและแนวคิดเป็นพื้นฐาน เพื่อให้การสอนบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ รูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทสนี้ ได้พัฒนาจากแนวการสอนโดยวิถีธรรมชาติและการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษารวมทั้งแนวคิด ทฤษฎีและหลักการเรียนรู้ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ อันได้แก่ ทฤษฎีการเรียนรู้ตามหลักการศึกษาของศรี สัตยา ใส บาบา แนวคิดเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองที่เน้นเด็กเป็นผู้ลงมือกระทำ การเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่ม ทฤษฎีการถ่ายโยงการเรียนรู้และแนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการทางสังคมสำหรับเด็กปฐมวัย แนวคิดทั้งหมดได้นำมาบูรณาการเป็นชั้นการสอน 5 ชั้น คือ

1.1 ชั้นการเลือกเรื่อง เป็นชั้นการนำเข้าสู่บทเรียน โดยให้เด็กเลือกกิจกรรมทางภาษาที่สนใจจะฟังที่สุด 1 เรื่อง เช่น คุกกี้ นานิทาน เพลง เกม มาเสนอ 3 เรื่อง ให้เด็กเลือกว่าชอบเรื่องใดมากที่สุด และเล่าเรื่องนั้นให้เด็กฟัง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กได้ ตัดสินใจเลือกสิ่งที่ตนเองสนใจและพอใจ

1.2 ชั้นการเล่าเรื่อง ครูดำเนินการเล่าเรื่องที่เด็กเลือกในชั้นที่ 1 ให้เด็กฟัง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กเกิดความเพลิดเพลินและมีความสุขจากการได้ฟังเรื่องที่ตนเองสนใจและพอใจ ชั้นนี้เทียบได้กับ ขั้นตอนที่ 1 ชั้นครูอ่านเรื่องให้นักเรียนฟังของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

1.3 ชั้นการสรุป ให้เด็กเล่าเรื่องในชั้นที่ 2 ในลักษณะเป็นความเข้าใจของเด็ก ถ่ายทอดออกมาและทบทวนเรื่องที่ตนเองฟังไปแล้วโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทบทวนความ เข้าใจของเด็กอีกครั้ง ชั้นนี้เทียบได้กับขั้นตอนที่ 2 ชั้นนักเรียนเล่าเรื่องกลับของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนจะต้องทำความเข้าใจกับข้อมูลหรือประสบการณ์ใหม่ด้วยการให้เด็กช่วยกันเล่าทบทวนเรื่องหลังจากฟังนิทานที่ครูเล่าจบแล้ว

1.4 ขั้นการสร้างความรู้ใหม่ ช่วยกันแก้ไข เด็กสามารถเลือกสื่ออย่างอิสระนำไปสร้างและพัฒนาชิ้นงานด้วยตนเองกับสมาชิกในกลุ่มตามความประทับใจที่ได้รับจากการฟังเรื่องและถ่ายทอดความเข้าใจลงในชิ้นงานใหม่ ขั้นนี้เทียบได้กับขั้นตอนที่ 3, 4 ขั้นการเขียนเรื่องร่วมกับครู และขั้นการทำหนังสือเล่มใหญ่ (big book) ของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา และในขั้นนี้ครูจะวางสื่อและอุปกรณ์รวมกันไว้ที่เดียว ให้เด็กเลือกสื่อตามใจชอบไปสร้างงานบนกระดาษวาดเขียนที่เด็กสามารถเลือกขนาดได้ โดยก่อนการสร้างงานให้เด็กคิดวางแผนบนกระดาษร่างงานก่อน เด็กจะสามารถสร้างภาพและเรื่องราวจากการทำงานเดี่ยวหรือกลุ่มก็ได้ ในขั้นนี้จะให้ความสำคัญกับสมาชิกในกลุ่มช่วยกันสร้างงานและแก้ไขเพื่อพัฒนาชิ้นงานก่อน จากนั้นเด็กช่วยกันบรรยายภาพ และครูช่วยเขียนคำบรรยายภาพตามความคิดของเด็กเป็นต้นแบบให้เด็กคัดลอกและเขียนลงบรรยายได้ภาพผลงานด้วยตนเอง

1.5 ขั้นการเสนอผลงาน - อ่านร่วมกัน เด็กนำเสนอผลงานที่สร้างเสร็จแล้วโดยการออกมาเล่าเรื่องประกอบภาพ หรือผลงานที่ตนเองสร้างขึ้น ให้เพื่อนๆ อ่านตาม

2. คุณภาพของรูปแบบ หมายถึง ผลการเรียนรู้จากรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามเกณฑ์ 80/80

80 ตัวแรก หมายถึง ค่าคะแนนของนักเรียน ที่ทำได้จากการทำแบบทดสอบระหว่างเรียน โดยเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 80

80 ตัวหลัง หมายถึง ค่าคะแนนของนักเรียน ที่ทำได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียน โดยเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 80

3. ความสามารถทางภาษา หมายถึง การรับรู้ หรือแสดงออกทางภาษา โดยใช้ประสาทสัมผัส ทั้ง 5 ของเด็กปฐมวัย อายุ 4 – 5 ปี ในการศึกษาครั้งนี้ จำแนกความสามารถทางภาษาออกเป็น 4 ด้าน คือ

3.1 ความสามารถด้านการฟัง หมายถึง การตั้งใจรับรู้เสียงที่ได้ยิน โดยประสาทสัมผัสทางหู และส่งผ่านไปยังสมอง เพื่อแปลความหมาย ให้เกิดความเข้าใจในสิ่งที่ได้ยิน แบ่งเป็น

3.1.1 การฟังและปฏิบัติตามคำสั่ง

3.1.2 การฟังและเข้าใจความหมาย

3.2 ความสามารถด้านการพูด หมายถึง การเปล่งเสียงออกมาเป็นคำเป็นประโยคอย่างมีความหมาย หรือโดยการใช้ภาษาท่าทาง เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความเข้าใจ แบ่งเป็น

3.2.1 การบอกชื่อสิ่งต่างๆ ที่พบเห็นในชีวิตประจำวันได้

3.2.2 การเล่าเรื่องราวต่างๆ จากภาพที่กำหนด

3.2.3 การใช้คำพูดให้เหมาะสมกับสถานการณ์

3.3 ความสามารถด้านการอ่าน หมายถึง การแปลความหมาย หรือตีความจากสื่อหรือสัญลักษณ์ที่เห็น เช่น ของจริง ภาพ ตัวอักษร ได้อย่างถูกต้อง แบ่งเป็น

3.3.1 การจำแนกความเหมือนต่าง

3.2.2 การอ่านภาพและเรียงลำดับเหตุการณ์

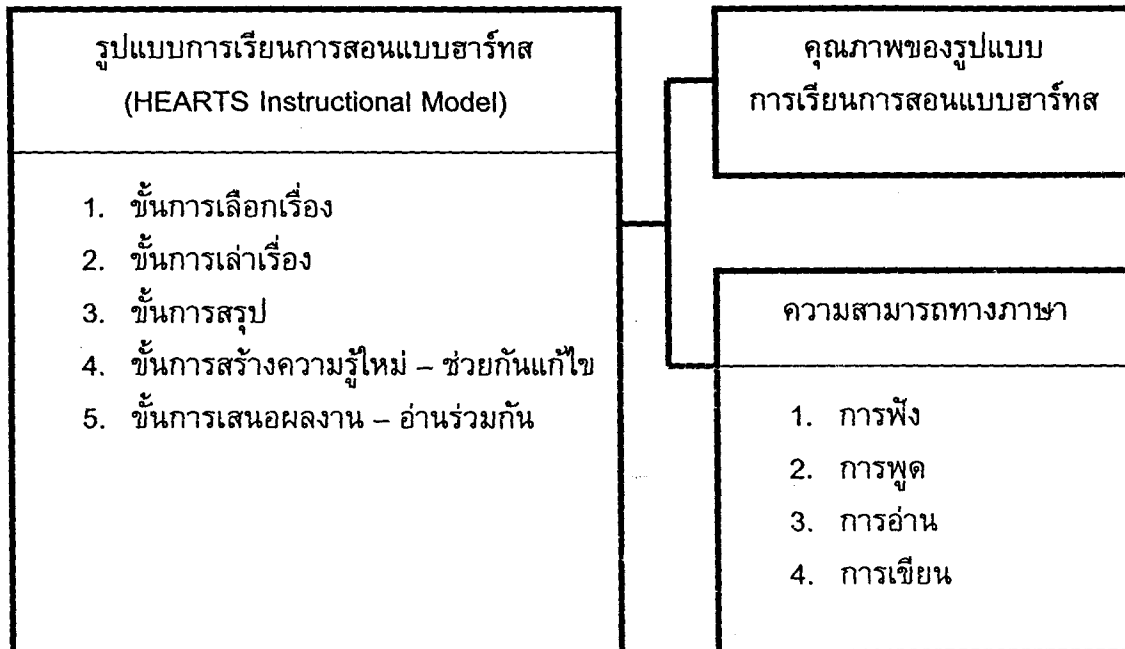
3.4 ความสามารถด้านการเขียน หมายถึง การบังคับกล้ามเนื้อให้สัมพันธ์กับสายตา และสามารถขีดเขียนเป็นภาพ สัญลักษณ์ หรือตัวอักษร ให้ผู้อื่นเข้าใจความหมายได้ แบ่งเป็น

3.4.1 การเขียนภาพหรือตัวอักษรตามแบบ

3.4.2 การเขียนหรือวาดภาพอิสระ

ความสามารถด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน เหล่านี้ สามารถวัดได้โดยการเก็บรวบรวมผลงาน (Portfolio) และแบบทดสอบ แบบสังเกต การปฏิบัติจริง

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษา

- 1.1 ความหมายของภาษา
- 1.2 ความสำคัญของภาษา
- 1.3 พัฒนาการทางภาษา
- 1.4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางภาษา
- 1.5 ทฤษฎีที่มีอิทธิพลเกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางภาษา
- 1.6 การเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัย
- 1.7 กระบวนการในการเรียนรู้ภาษา
- 1.8 การพัฒนาความสามารถทางภาษา
- 1.9 ความสามารถทางภาษาด้านการฟังของเด็กปฐมวัย
- 1.10 ความสามารถทางภาษาด้านการพูดของเด็กปฐมวัย
- 1.11 ความสามารถทางภาษาด้านการอ่านของเด็กปฐมวัย
- 1.12 ความสามารถทางภาษาด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย
- 1.13 แนวทางในการส่งเสริมความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย
- 1.14 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางภาษา

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาตามธรรมชาติ

- 2.1 ความหมายและความสำคัญของการสอนภาษาแบบธรรมชาติ
- 2.2 ความสำคัญของการสอนภาษาแบบธรรมชาติ
- 2.3 ทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติ
- 2.4 ทักษะและความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยตามแนวคิดและ

หลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

- 2.5 ลักษณะห้องเรียนที่ใช้แนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ
- 2.6 กิจกรรมและการเรียนการสอนภาษาแบบธรรมชาติ
- 2.7 บทบาทของครูตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ
- 2.8 การประเมินตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ
- 2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
 - 3.1 ความเป็นมาของวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
 - 3.2 หลักการและทฤษฎี
 - 3.3 การจัดบทเรียนหรือหน่วยการเรียนรู้สำหรับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
 - 3.4 การจัดชั้นเรียน
 - 3.5 การวัดและประเมินผล
 - 3.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส
 - 4.1 ความหมายของรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส
 - 4.2 ทฤษฎีและแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษา

1.1 ความหมายของภาษา

มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของภาษาไว้ดังนี้ ตามหลักนิรุกติศาสตร์ (พระยาอนุমানราชธน. 2517 : 31) ได้ให้ความหมายว่า ภาษา คือ เสียงที่เปล่งออกมาอย่างมีความหมาย ทำให้ผู้ฟังเข้าใจ เป็นเสียงที่เปล่งออกมาโดยเจตนาของผู้พูดที่ต้องการสื่อความคิด ความต้องการของตนประการหนึ่ง อีกประการหนึ่งเสียงนั้นอาจเป็นรูปประโยคหรือหลักภาษาที่ทำให้ผู้ฟังเกิดความเข้าใจตรงกัน ซึ่งสอดคล้องกับ บุญยงค์ เกศเทศ (บุญยงค์ เกศเทศ. 2535 : 2) ที่กล่าวว่า ภาษาคือ การกำหนดเสียงให้เป็นสัญลักษณ์ แทนความหมายที่ต้องการสื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ และเฟออดินานด์ เดอ โซสซูร์ (Ferdinand De Saussure. 1959 : 65 - 73) ได้ให้ความหมายของภาษาไว้ว่าภาษา คือ การคิดอย่างเป็นระบบที่มีเสียงเป็นเครื่องแสดงออก (Language is organized thought coupled with sound) เป็นคำ และคำในภาษามีองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ

- สัญลักษณ์ (sign)
- สิ่งที่เป็นตัวแทนของสัญลักษณ์ (signifier or sound - image association)
- ความหมายของสัญลักษณ์ (concept or signifier)

ทั้งนี้ภาษาเปรียบเสมือนสิ่งมีชีวิตมีความเป็นพลวัต (language is dynamic) และสามารถเกิด ดาย และเปลี่ยนแปลงได้ โดยมีสังคมเป็นเจ้าของ และ "เอเอสเอสเอ" (ASHA) ได้ให้ความหมายว่า ภาษา คือ รหัส (Code) ที่เราเรียนรู้ เพื่อการสื่อสารความคิด การแสดงออกในสิ่งที่เราต้องการ การอ่าน การเขียน การฟัง การแสดงท่าทาง ทั้งหมดเหล่านี้คือ รูปแบบของภาษา รหัสภาษาเกิดจากขั้นตอน ดังนี้

- (1) โดยการสร้างคำหรือสัญลักษณ์จากหน่วยที่เล็กที่สุด เช่น เสียง ตัวอักษร แทนเสียง
- (2) มีการกำหนดความหมายและรากศัพท์
- (3) มีการเชื่อมโยงคำเข้าหากัน เป็นหลักไวยากรณ์
- (4) ใช้ในการบอกเล่าเรื่องราว การสนทนา ซึ่งการใช้ภาษามีรูปแบบแตกต่างกันไปตามลักษณะของผู้ฟัง จุดมุ่งหมายและสถานการณ์ที่แตกต่างกัน

นอกจากนี้ เพียเจท์ (Gabin. 1952 : Citing Piaget. n.d.) ได้กล่าวไว้ว่า ภาษาเป็นสิ่งที่ช่วยให้มนุษย์สื่อความคิดให้ผู้อื่นทราบได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ไวโกทสกี (Ricardo. 2003 : 1 - 5; Citing Vygotsky. 1962) ที่กล่าวว่า ความเข้าใจ เกี่ยวกับภาษาของเด็กปฐมวัย มีรากฐานมาจากพัฒนาการทางด้านสติปัญญา โดยภาษาจะเป็นเครื่องมือหรือสัญลักษณ์ให้เด็กได้แสดงความคิดออกมาและการเรียนรู้ภาษาของเด็กก็ขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมและกระบวนการทางสังคมด้วย

สำหรับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2527 : 208) ได้ให้ความหมายของ ภาษาไว้ว่า ภาษาคือ ระบบในการสื่อสารความคิดหรือความรู้สึกโดยการใช้สัญลักษณ์ เสียง ท่าทาง หรือเครื่องหมายที่มีความหมายเพื่อให้เกิดความเข้าใจ และ จินตนา สุทธิจินดา (2532 : 2) กล่าวว่า ภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสารระหว่างมนุษย์ ซึ่งต้องอาศัยทักษะการฟัง การพูดอันเป็นพื้นฐานของการอ่านและเขียน ในการติดต่อทำความเข้าใจกับผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับ ทรรษา นิลวิเชียร (2535 : 201) ที่ได้กล่าวว่า ภาษาเป็นสิ่งที่มนุษย์ใช้ในการสื่อสารระหว่างกัน ด้วยวิธีการหลายรูปแบบ ซึ่งวิธีที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดคือ การพูดและการเขียน ซึ่งการพัฒนาทักษะดังกล่าวจะช่วยให้เด็กเข้าใจและเรียนรู้สิ่งต่างๆ ในสิ่งแวดล้อมได้ดี และ บุษบง ดันดิวงษ์ (2535 : 40 - 47) กล่าวว่า ภาษาเป็นสัญลักษณ์ในการสื่อสารที่ต้องใช้ให้เหมาะสมกับเรื่องที่ต้องการสื่อสาร เด็กปฐมวัยเรียนรู้จากภาษาแบบต่างๆ ได้แก่ ภาษา ศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหวร่างกาย ละคร และคณิตศาสตร์ ซึ่งสามารถใช้สื่อความคิดแต่ละเรื่อง โดยใช้สัญลักษณ์หลายแบบผสมผสานกัน

สรุป ภาษาคือ เครื่องมือทางสังคมที่มนุษย์ใช้แทนความคิดและสื่อสารกันอย่างมีความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจ โดยการใช้สัญลักษณ์ที่เป็นเสียง รูปภาพ ตัวอักษร ท่าทาง หรือ เครื่องหมายที่เข้าใจตรงกัน ภาษามีความหมายกับเด็กปฐมวัยอย่างยิ่ง เพราะเด็กปฐมวัยต้องใช้ภาษาในการสื่อสารกับผู้อื่นในสังคมให้เข้าใจความคิด ความรู้สึก ความต้องการ ตลอดจนการถ่ายทอดประสบการณ์ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่นโดยอาศัยทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน เป็นพื้นฐาน

1.2 ความสำคัญของภาษา

ไวโกทสกี (Ricardo. 2003 : 1 - 2; Citing Vygotsky. 1962) กล่าวว่า ภาษา มีความสำคัญอันเป็นสิ่งที่ทำให้มนุษย์ต่างจากสัตว์ ภาษามีขึ้นเพราะมนุษย์มีวัฒนธรรม การเรียนรู้ภาษาหรือสัญลักษณ์มาจากระบบสังคม ภาษาและสัญลักษณ์ทำให้ความคิดของมนุษย์แสดงออกมา ซึ่งสอดคล้องกับ กูดแมน (ภาวิณี แสหนทวีสุข. 2533 : 3; อ้างอิงจาก Goodman. 1986) ที่กล่าวว่า ภาษาเป็นตัวแทนของความคิดมนุษย์ โดยผู้ใช้ภาษาได้รวบรวมเอาสัญลักษณ์ คือ เสียงในภาษาพูด และตัวอักษรในภาษาเขียนมาสร้าง เป็นคำ เพื่อใช้แทนสิ่งต่างๆ ตามความรู้สึกนึกคิด ภาษาจึงเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร ที่สัมพันธ์กับความคิดและการสร้างสรรค์สังคมมนุษย์ที่ทำให้สังคมมนุษย์เจริญก้าวหน้ามาจนปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับ บันลือ พฤกษ์วัน (2543 : 3 - 4) ที่กล่าวว่า ความต้องการในการสื่อสารของมนุษย์ ทำให้มีการประดิษฐ์เครื่องมือต่างๆ ที่ใช้ติดต่อสื่อสารกันและกันได้กว้างไกลและรวดเร็ว ตลอดจนการสร้างเส้นทางคมนาคมต่างๆ ภาษาจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้โลกก้าวหน้าไม่หยุดยั้ง ซึ่งสอดคล้องกับเอนริเกซ (ชวินิต ศิวะเกื้อ. 2546 : บทนำ); (เอนริเกซ. มปป. : ไม่ระบุหน้า) ที่กล่าวถึงความสำคัญของภาษาว่า ภาษา คือ การสื่อสารข้อมูล และเป็นสื่อที่ทรงพลัง ทำให้คนอยู่เหนือสัตว์ พืช ทำให้วัฒนธรรมรุ่งเรืองได้ และจากการปฏิวัติข้อมูล โดยเทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งก่อให้เกิดความพิวเตอร์และโทรคมนาคม ยุคใหม่อันเป็นเทคโนโลยีของภาษา อันทำให้การสื่อสารและรับข้อมูลเป็นไปอย่างรวดเร็ว ทำให้ภาษาเป็นปัจจัยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงของโลก

นอกจากนี้ออสติน (Austin. J. 1912) ได้กล่าวไว้ว่า ภาษามีได้เป็นเพียงอักษร ในหนังสือ ภาษามีคนพูด มีคนฟัง และมีสารที่ต้องการจะสื่อ กาลเทศะเป็นสิ่งสำคัญในการสื่อสาร

สำหรับความสำคัญของภาษากับเด็กปฐมวัย ไวโกทสกี (Vygotsky. 1962) กล่าวว่า ภาษาเป็นเครื่องมือทางสังคมเริ่มแรกของเด็กและ ฟอนทานา (Fontana. 1995 : 28 - 29) ได้กล่าวว่า ภาษามีความหมายกับเด็ก เด็กสามารถเรียนรู้ภาษาจากการสัมผัส การได้ฟัง การโต้ตอบ การที่เด็กได้พูดได้สนทนาบ่อยๆ ทำให้เด็กได้เรียนรู้คำศัพท์ ได้คิด ได้สื่อสาร ได้แสดงออก ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมและสติปัญญา รวมทั้งการพัฒนาทางสังคม ซึ่งสอดคล้องกับ เพียเจท์ (ดวงเดือน ศาสตร์ภทร. 2529 : 215; อ้างอิงจาก Piaget n.d.) ที่กล่าวว่า ภาษาเป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญาและสังคมของเด็กปฐมวัย ภาษามีบทบาทสำคัญ 3 ประการ คือ

1. เด็กสามารถใช้ภาษา เพื่อการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น ดังนั้น จึงเป็นการเปิดโอกาสให้เกิดกระบวนการสังคมประกิด (socialization)
2. เด็กสามารถใช้ภาษาเป็นคำพูดที่เกิดขึ้นภายในรูปแบบของการคิดและในระบบสัญลักษณ์ ซึ่งจะเป็นสิ่งสำคัญต่อพัฒนาการทางภาษาในระดับต่อไป

3. ภาษาเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นภายในตัวเด็ก ดังนั้น เด็กจึงไม่ต้องอาศัยการจัดกระทำกับวัตถุจริง เพื่อแก้ปัญหา เด็กสามารถสร้างจินตนาการในสมอง ซึ่งจะก่อให้เกิดการทดลองขึ้น โดยสามารถจินตนาการถึงวัตถุ แม้วัตถุจะอยู่นอกสายตาหรืออยู่ในอดีต

นอกจากนี้ ทิศนา แชมมณี และคนอื่นๆ (2535 : 107) ได้กล่าวถึงความสำคัญของภาษาไว้ว่า เด็กจำเป็นต้องเรียนรู้ภาษา เพื่อใช้ในการคิด การสื่อความหมาย การปรับตัว รับความรู้ใหม่ เด็กสามารถใช้ภาษาในการติดต่อกับผู้อื่นทำให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับ วราภรณ์ รักวิชัย (2535 : 77) ที่กล่าวว่า ภาษามีความสำคัญกับเด็กมาก เพราะการอยู่ในสังคมเด็กจะต้องสามารถสื่อสารกับผู้อื่นด้วยวิธีการพูด การอ่าน การฟัง การเขียน

สรุป ภาษาเป็นเครื่องแสดงถึงความเจริญของมนุษยชาติ ภาษามีความสำคัญในการสื่อสารและสร้างสรรค์สังคมให้ก้าวหน้า โดยเฉพาะการเรียนรู้ในสังคมปัจจุบัน ภาษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างยิ่งในการแสวงหาความรู้ ข่าวสาร และข้อมูลต่างๆ เด็กปฐมวัยที่จะต้องเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในภายหน้า จึงจำเป็นต้องมีพื้นฐานและทักษะทางภาษาที่ดีและหลากหลาย เพื่อจะได้สามารถเรียนรู้และปรับตัวได้ดีในสังคมไร้พรมแดน

1.3 พัฒนาการทางภาษา

ได้มีผู้สนใจศึกษาพัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัยไว้หลายท่านดังต่อไปนี้

ไวโกทสกี (Lefrancois. 1994 : Unpage; Citing Vygotsky. 1962) กล่าวว่า การเรียนรู้ภาษาหรือสัญลักษณ์มาจากระบบสังคม ภาษาและสัญลักษณ์ทำให้ความคิดของมนุษย์มีความเป็นไปได้ เมื่อเด็กยังเป็นทารกอยู่ในระดับที่ยังไม่รู้ภาษา เมื่อเด็กเริ่มจะพัฒนาภาษาของเขา เริ่มพูด ระบบการคิดจะเริ่มพัฒนาไปด้วย กลายเป็นภาษาหรือสัญลักษณ์ที่เป็นพฤติกรรมของมนุษย์ Vygotsky แบ่งระดับพัฒนาการทางภาษาไว้ 3 ระดับ เรียกว่า Three stages in the development of speech คือ

ระดับที่ 1 ขึ้น social speech (or external speech)

คือ การพูดกับคนอื่น เด็กจะใช้คำพูดแสดงความคิดต่างๆ และเป็นกรिया เช่น ร้องไห้ หัวเราะ ตัวอย่างคำพูดในระดับนี้ เช่น "กินนม"

ระดับที่ 2 ขึ้น egocentric speech

คือ การพูดกับตัวเอง มักพบในเด็กวัย 3 - 7 ขวบ ในระดับนี้เด็กมักจะพูดกับตัวเอง โดยไม่สนใจว่าใครจะฟังอยู่หรือไม่ เด็กอาจจะพูดเกี่ยวกับสิ่งที่เขากำลังกระทำอยู่ เด็กจะใช้ภาษาที่ตรงกับพฤติกรรมที่เขาแสดงออกมา เช่น การนับเลข 1 ถึง 5 โดยการพูดออกเสียง

ระดับที่ 3 ชั้น inner speech

คือ การพูดในใจ เป็นคำพูดที่ไม่มีเสียงออกมาเกิดในเด็กโตหรือผู้ใหญ่ เมื่อพัฒนาถึงระดับนี้แล้วสามารถใช้ภาษาได้หลายรูปแบบ เช่น สามารถที่จะนับในใจ ใช้ความจำหรือคิดแบบตรรกะได้ ซึ่งแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับสัญลักษณ์ภายใน

อัลเลน และคณะ (Eva Essa. 1996 : 346 – 347; Citing Allen and others. 1994) ได้ศึกษาเกี่ยวกับภาษาว่า การเรียนรู้ภาษาในช่วงเริ่มแรก ภาษาไม่ได้เริ่มขึ้นเมื่อเด็กพูดคำแรกออกมาในขวบปีแรก ภาษาได้พัฒนามาก่อนหน้านั้นแล้ว เด็กแรกคลอดชอบฟังเสียงคน และสามารถแยกแยะเสียงแม่จากเสียงของคนอื่นๆ การสื่อสารเริ่มแรกของเขาคือรูปแบบของเสียงคุ เสียงสระผ่านลำคอออกมา เป็นเสียงของทารกในครึ่งขวบปีแรก ต่อมาจะมีเสียงหัวเราะเพิ่มขึ้นในครึ่งขวบปีหลัง เริ่มมีเสียงสูงต่ำ คล้ายพยัญชนะ ซ้ำไปซ้ำมา มีการเล่นเสียง เริ่มเลียนแบบเสียง เริ่มมีส่วนร่วมในการสนทนา รู้จักฟัง รู้จักตอบ หลังขวบปีแรก เริ่มมีเสียง มามา อาอา และเสียงอื่นที่คล้ายๆ กัน มีการออกเสียงสูงต่ำ เสียงเริ่มมีความหมายขึ้น ในระหว่างขวบปีที่ 2 เริ่มมีคำที่จำได้มากขึ้นคำหนึ่งคำ อาจจะแสดงความหมายออกมาจากความคิดโดยธรรมชาติ ต่อมาเด็กจะรวมคำสองคำเข้าด้วยกัน เรียนรู้ที่จะใช้ความหมายในสิ่งที่คุ้นเคยและเรียนที่จะใช้คำกริยา

อัลเลนและโมรอทซ (Eva Essa. 1996 : 347; Citing Allen and Moratz. 1994) ได้กล่าวถึง พัฒนาการทางภาษา สามารถพิจารณาได้จากคำศัพท์ที่เด็กเรียนรู้มากขึ้น โดยเด็กที่มีอายุ 2 ขวบ 6 เดือน ถึง 4 ขวบ 6 เดือน สามารถเรียนรู้คำศัพท์ใหม่ได้ 2 - 4 คำต่อวัน เมื่ออายุ 3 ขวบ สามารถเรียนรู้คำศัพท์ได้ประมาณ 900 - 1,000 คำ อายุ 4 ขวบ สามารถเรียนรู้คำศัพท์ได้ 1,500 - 1,600 คำ อายุ 5 ขวบ สามารถเรียนรู้คำศัพท์ได้ 2,100 - 2,200 คำ ซึ่งคำศัพท์เหล่านี้จะพัฒนาต่อเนื่องอย่างรวดเร็วในช่วงปฐมวัยและเมื่ออายุ 6 ขวบ จะสามารถเรียนรู้คำศัพท์ได้ประมาณ 10,000 - 14,000 คำ โดยสามารถเรียนรู้คำใหม่ได้ 5 - 10 คำต่อวัน และ ปิยะลักษณ์ สิมมาแสงยาภรณ์ (2534 : 53, 94, 139) ได้ศึกษา พัฒนาการทางภาษาของเด็ก พบว่า เด็กวัย 3 ขวบ 6 เดือน - 4 ขวบ จะพูดเป็นประโยคยาวๆ ได้มากขึ้น เด็ก 4 ขวบ จะจำคำศัพท์ได้ประมาณ 1,550 คำ ช่วง 4 ขวบ 6 เดือน จะจำคำศัพท์ได้ประมาณ 1,900 คำ แต่งประโยคโดยใช้คำ 5 - 6 คำได้ และเด็ก 5 - 6 ขวบ จะสามารถจำคำศัพท์ได้ถึง 2,200 คำ

เพียเจท์ และอินhelder (ดวงเดือน ศาสตรภักดิ์. 2529 : 215; อ้างอิงจาก Piaget and Inhelder. 1969 : 120 - 122) ได้กล่าวถึง พัฒนาการทางภาษาของเด็กไว้ว่า เด็กอายุ 2 - 4 ปี จะเรียนรู้คำต่างๆ มากขึ้น การพูดคุยเป็นลักษณะการสื่อสารแบบสังคม (social communication) แต่ส่วนใหญ่การพูดคุยของเด็กมักจะยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง เด็กจะใช้คำพูดอธิบายสิ่งที่กำลังทำอยู่ในขณะนั้นโดยไม่ตั้งใจที่จะสื่อสารกับผู้อื่น กล่าวคือ เด็กจะพูดกับตนเองโดยไม่ฟังผู้อื่น ซึ่งเรียกว่า การพูดคนเดียวแบบรวมหมู่ (collection)

monologues) นอกจากนี้เด็กจะมีทักษะต่อสิ่งต่างๆ จากการมองเห็นของตนเอง และจะเป็นการยากที่จะให้เด็กยอมรับสิ่งที่ต่างจากภาพที่ตนเห็น เด็กจะไม่พยายามเข้าใจคำพูดของผู้อื่น ส่วนเด็กอายุ 5 - 6 ปีนั้น จะก้าวไปสู่การคิดแบบหยั่งรู้ (intuitive) ซึ่งเป็นการคิดโดยอาศัยการรับรู้ คือ มองเห็นสิ่งต่างๆ และบอกได้ว่าสิ่งนั้นเป็นอย่างไร การหยั่งรู้ของเด็กแสดงว่าเด็กก้าวหน้าไปสู่การรู้จักแยกแยะกระจาย เด็กสามารถมององค์ประกอบมากกว่าหนึ่งอย่างที่มีอิทธิพลต่อเหตุการณ์หนึ่ง แสดงว่าเด็กเกือบจะไปถึงการรู้จักคิดอย่างเป็นตรรกศาสตร์ นอกจากนี้พัฒนาการทางภาษาอาจแบ่งออกเป็นระยะตามช่วงอายุของเด็กดังที่ พัฒนพร สุทธิยานุช (2524 : 22 - 24) ได้กล่าวไว้ คือ

1. ระยะเวลาเปล่งเสียงก่อนการพูดภาษา (paralinguistic utterance) ตั้งแต่แรกเกิดถึง 1 ปี ในระยะนี้เด็กเริ่มส่งเสียงร้อง การโต้ตอบอาจมีความหมายหรือไม่ก็ได้ ซึ่งส่วนมากเป็นการสื่อสารความรู้สึก เด็กจะเริ่มเล่นเสียง เริ่มจำคำง่ายๆ โกลัตุว เช่น พ่อ แม่ และบางครั้งเล่นเสียงเพื่อความเข้าใจของตนเองเท่านั้น แต่ไม่มีความหมายสำหรับผู้อื่น

2. การพัฒนาภาษาพูดในระยะเริ่มแรก (early linguistic development) เด็กช่วงอายุ 1 - 5 ปี เริ่มใช้ภาษาพูดเป็นประโยคต่างๆ เช่น แม่มา พ่อไป ซึ่งส่วนมากจะพูดคำเดียวมากกว่าคำยาวๆ จากการศึกษาพบว่า เด็กเริ่มพูดนั้นจะพูดคำนามก่อน เช่น แมว หมา นม ต่อมาจึงเป็นคำกริยาเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวและคำคุณศัพท์ คำวิเศษณ์ สรรพนาม สันธาน บุพบท ตามลำดับ เมื่อเข้าโรงเรียนภาษาของเด็กจะเริ่มเป็นประโยค เด็กจะฝึกทักษะในการออกเสียงมากกว่าอย่างอื่น

3. การพัฒนาการพูดในระยะหลัง (later linguistic development) ระยะ 5 - 11 ปี ระยะนี้เด็กเริ่มเข้าโรงเรียนแล้ว ในระยะ 5 - 8 ปี เด็กจะมีพัฒนาการทางภาษามากขึ้น เด็กเริ่มเรียนรู้คำศัพท์ การอ่านความหมาย เริ่มสนใจไวยากรณ์ เริ่มใช้ภาษาพูดในลักษณะรูปประโยคที่สมบูรณ์และในระยะหลังเริ่มศึกษาคำศัพท์ต่างๆ เริ่มเข้าใจความหมายนามธรรมของคำศัพท์มากขึ้น

4. การพัฒนาการสร้างประโยค (development of syntax) ระยะตั้งแต่อายุ 11 ปีขึ้นไป เด็กจะเริ่มศึกษาไวยากรณ์อย่างแท้จริง และสามารถใช้ภาษาได้ดียิ่งขึ้น

โลแกน และโลแกน (เยาวพา เดชะคุปต์. 2542 : 60 - 62; อ้างอิงจาก Logan & Logan. 1974 : 207) ได้แบ่งพัฒนาการทางภาษาออกเป็น 7 ขั้นดังนี้

1. ระยะปะปะ (random stage หรือ paralinguistic stage) อายุแรกเกิดถึง 6 เดือน จะเปล่งเสียงดังๆ ที่ยังไม่มีความหมาย การเปล่งเสียงเพื่อบอกความต้องการและเมื่อได้รับการตอบสนองจะรู้สึกพอใจ เมื่ออายุได้ 6 เดือน จะเริ่มเปล่งเสียงอ้อ - แอ้ เริ่มเปล่งเสียงต่างๆ ซึ่งไม่มีผู้ใดเข้าใจหรือแยกแยะได้ นอกจากนักภาษาศาสตร์ ในช่วงนี้เป็นช่วงที่ดีในการที่เด็กพัฒนาการพูด

2. ระยะแยกแยะ (jargon stage) อายุ 6 เดือน ถึง 1 ปี เด็กจะสามารถแยกแยะสิ่งต่างๆ ที่ได้ยิน และรู้สึกพอใจที่ได้ส่งเสียง ถ้าเสียงใดที่เปล่งออกมาได้รับการตอบสนองทางบวกก็จะเปล่งเสียงนั้นซ้ำอีก

3. ระยะเลียนแบบ (imitation stage) อายุ 1 - 2 ขวบ เด็กจะเริ่มเลียนเสียงต่างๆ ที่เขาได้ยิน เช่น เสียงของพ่อแม่ ผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิด เสียงที่เปล่งออกมาอย่างไม่มี ความหมายจะค่อยๆ หายไป เด็กจะเริ่มรับฟังเสียงที่ได้รับการตอบสนอง นับว่าพัฒนาการทางภาษาจะเริ่มตันจากระยะนี้อย่างแท้จริง

4. ระยะขยาย (The stage of expansion) อายุ 2 - 4 ปี เด็กเริ่มหัดพูด เริ่มจากการหัดเรียกชื่อสัตว์ คน และสิ่งของที่อยู่ใกล้ตัวเริ่มเข้าใจการใช้สัญลักษณ์ในการสื่อ ความหมายซึ่งการสื่อความหมายในโลกของผู้ใหญ่ ซึ่งในวัยต่างๆ เขาสามารถพูดได้ดังนี้

อายุ 2 ขวบ เด็กจะเริ่มพูดเป็นคำ โดยสามารถใช้คำถามได้ 20%

อายุ 3 ขวบ เด็กเริ่มพูดเป็นประโยคได้

อายุ 4 ขวบ เด็กจะเริ่มใช้คำศัพท์ต่างๆ รู้จักการใช้คำเต็มหน้าและลงท้าย อย่างที่ผู้ใหญ่ใช้กัน

5. ระยะโครงสร้าง (structure stage) อายุ 4 - 5 ขวบ เด็กได้รับการพัฒนาความสามารถในการรับรู้ในการสังเกต สนุกกับการเล่นคำ และรู้จักคิดคำ ประโยคโดยอาศัย การผูกวลี และประโยคที่ได้อื่นๆ พูด เริ่มคิดกฎเกณฑ์ในการผสมคำ และหา ความหมาย ของคำ และวลี โดยเด็กจะเริ่มสนุกกับการเปล่งเสียง เขาจะเล่นเกมกับเพื่อนๆ หรือสมาชิกในครอบครัว

6. ระยะตอบสนอง (responding stage) อายุ 5 - 6 ปี ระยะนี้ความสามารถ ในการคิดทางภาษาของเด็กจะสูงขึ้น เริ่มพัฒนาภาษาที่เป็นแบบแผนมากขึ้น และใช้ภาษา กับ สิ่งต่างๆ รอบตัว พัฒนาทางภาษาจะเริ่มตันเมื่อเขาเรียนในชั้นอนุบาล เริ่มใช้ไวยากรณ์อย่าง ง่าย ภาษาที่เขาสื่อความหมายเกิดจากการที่เขามองเห็นและรับรู้

7. ระยะสร้างสรรค์ (creative stage) อายุ 6 ปีขึ้นไป เด็กสนุกกับคำหาวิธีสื่อ ความหมายด้วยตัวเลข รู้จักการวิเคราะห์ที่สร้างสรรค์ รู้จักใช้ถ้อยคำสำนวนภาษาพูดเป็น นามธรรมมากขึ้น เด็กจะรู้สึกกับการแสดงความคิดเห็น โดยการพูดและเขียน

เยาเวพา เดชะคุปต์ (2542 : 22 - 24) ได้สรุปลักษณะพัฒนาการทางภาษาใน แต่ละด้าน ดังนี้

ด้านการฟังและการพูด

- แรกเกิด ปกติจะไม่ออกเสียง จะทำเสียงเมื่อร้องไห้ สะอึก จาม เรอ พออายุ 5 - 6 สัปดาห์ จะเริ่มทำเสียง เล่นเสียง โดยเฉพาะถ้ามีคนมาเล่นหยอกล้อ

- 3 เดือน ชอบเล่นเสียงและจะทำเสียงตอบผู้อื่น หยุดฟังขณะที่ผู้อื่นทำเสียงพูดด้วย
- 6 เดือน หัวเราะและส่งเสียงถ้ามีคนมาเล่นด้วย ถ้าไม่พอใจก็ร้องกรี๊ดกร๊าด ชอบเล่นเสียง และออกเสียง เช่น "เกอ" "เดอ"
- 9 เดือน เลียนเสียงผู้ใหญ่ ออกเสียงคำ เช่น "มัม มัม" "ดา ดา" ออกเสียงซ้ำๆ กันบ่อยๆ
- 1 ปี เริ่มเข้าใจความหมายของคำ เช่น "ส่งให้แม่" และออกเสียงคำที่มีความหมายได้ 1 - 2 คำ เช่น "แม่" "บ้าย - บาย" พูดได้ประมาณ 6 - 20 คำ
- 2 ปี พูดได้ประมาณ 50 คำ และบางทีก็พูดเป็นประโยคสั้นๆ ได้ เริ่มใช้คำแทนตนเอง เริ่มตั้งคำถามและเข้าใจเรื่อง que อื่นพูดด้วย
- 3 - 4 ปี พูดจาสนทนาโต้ตอบได้ดีขึ้น สามารถนับนิ้วมือได้ ชอบฟังนิทาน คำคล้องจอง และเรื่องเล่า

ด้านการอ่าน

พฤติกรรมการอ่านธรรมชาติของเด็กปฐมวัย คือ การทำท่าเลียนแบบการอ่านของผู้ใหญ่ ในลักษณะต่อไปนี้

1. อ่านโดยการจำลองที่ผู้ใหญ่อ่านให้ฟัง หลังจากที่เด็กได้ฟังข้อความหรือเรื่องราวที่ครูอ่านให้ฟัง เด็กจะทำท่าอ่านโดยพูดคำที่จำได้
2. อ่านโดยอาศัยภาพ เด็กจะอ่านโดยอาศัยภาพในการเดาข้อความ ในขณะที่อ่าน เด็กจะดูภาพเป็นส่วนใหญ่ เด็กที่ผู้ใหญ่อ่านหนังสือให้ฟังพร้อมทั้งชี้ข้อความให้ดูไปด้วย อาจจะสนใจดูหรือชี้ข้อความที่เขาประทับใจบ้างเป็นครั้งคราว โดยเฉพาะถ้าข้อความนั้นสัมพันธ์กับภาพ
3. อ่านโดยการเดาเนื้อหา เด็กรู้ว่าเนื้อหาควรจะเป็นไปในทำนองใดและไม่เป็นไปในทำนองใด หรืออะไรควรคู่กับอะไร เด็กจะทำท่าอ่านโดยอาศัยความรู้เดิมในการเดา

ด้านการเขียน

พฤติกรรมการเขียนตามธรรมชาติของเด็กปฐมวัยอาจจัดได้ 7 ลักษณะ ดังนี้

1. วาดแทนเขียน เด็กสื่อความคิดโดยใช้การวาดแทนการเขียน
2. ชีดเขียนแทนเขียน เด็กพยายามที่จะเขียนหนังสือแบบผู้ใหญ่ แต่การเขียนของเด็ก คือ การขีดเขียนในระยะแรกเด็กอาจขีดเขียนไปทั่วหน้ากระดาษอย่างไม่มีระบบ ต่อมาเด็กจะรู้จักขีดเขียนจากซ้ายไปขวา สิ่งที่ขีดเขียนดูคล้ายตัวหนังสือมากกว่าภาพ
3. เขียนโดยการทำเครื่องหมายคล้ายตัวหนังสือ เด็กพยายามเขียนตัวหนังสือ บางตัวคล้ายตัวอักษร บางตัวก็ไม่คล้ายตัวอักษร แต่เป็นรูปร่างตัวอักษรที่เด็กคิดขึ้นเอง

4. เขียนตัวอักษรที่รู้จักด้วยวิธีที่คิดขึ้นเอง เด็กอาจเขียนคำที่เขียนได้แล้ว เช่น ชื่อของตัวเองด้วยการสลับตัวอักษร หรืออาจเขียนตัวหนังสือกลับ

5. คัดลอกตัวอักษร เด็กอาจคัดลอกตัวอักษรที่เห็นอยู่รอบตัวหรือลอกข้อความที่ต้องการจะเขียนให้ผู้ใหญ่ช่วยเขียนให้แล้วจึงนำไปลอก บางครั้งอาจเป็นการลอกหมดทุกตัว บางครั้งเป็นการลอกเฉพาะคำที่ต้องการไปผสมกับคำที่เขียนได้แล้ว

6. เขียนโดยคิดสะกดขึ้นเอง เด็กจะคิดวิธีสะกดคำขึ้นเองเมื่อไม่ทราบวิธีสะกดแบบผู้ใหญ่ เช่น เด็กเขียน ด ม แทนคำว่า ดอกไม้

7. เขียนสะกดคำได้ใกล้เคียงหรือเหมือนกับวิธีสะกดของผู้ใหญ่ เช่น เขียนว่า ขอบคุณคะ โดยผสมพยัญชนะและสระตามเสียงของคำที่เขาพูดหรือได้ยิน

สรุป พัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัยมีอัตราการเจริญเติบโตที่รวดเร็วมาก แต่มีอัตราการเจริญเติบโตที่แตกต่างกันในแต่ละบุคคล พัฒนาการทางภาษาจะพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเป็นไปตามลำดับขั้นตอนตามหลักของพัฒนาการ เด็กสามารถใช้ภาษาสื่อสารได้ โดยเริ่มจากการ ออกเสียง พูดคำเดี่ยว เชื่อมประโยค และเรียนรู้วงศัพท์เพิ่มมากขึ้นตามวัย จนสามารถพูดคุย ได้ตอบกับผู้อื่นได้ และพัฒนาการด้านการฟังและการพูดเป็นพื้นฐานสำคัญของพัฒนาการด้านการอ่านและเขียน

1.4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางภาษา

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางภาษาของเด็กมีสาเหตุมาจากสิ่งต่างๆ หลายประการ เฮอร์ลอค (Hurlock, 1978 : 171) ได้ศึกษาถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อพัฒนาการทางภาษา ซึ่ง เฮอร์ลอคกล่าวไว้ว่า เด็กทุกชาติทุกภาษาจะมีลำดับขั้นของภาษาอย่างเดียวกัน ซึ่งจะมีลักษณะค่อยเป็นค่อยไปไม่มีการข้ามขั้น แต่พัฒนาการทางภาษาจะเป็นไปอย่างสมบูรณ์หรือไม่ เร็ว ช้า แค่นั้นขึ้นอยู่กับ

1. สุขภาพ เด็กที่มีสุขภาพดี เรียนรู้ที่จะพูดเร็วกว่าเด็กที่มีสุขภาพไม่ดี
2. สติปัญญา เด็กที่มีระดับสติปัญญาสูง เรียนรู้ที่จะพูดเร็วกว่าและแสดงเกณฑ์ทางภาษาเหนือกว่าเด็กที่มีระดับสติปัญญาดำ
3. ฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจ เด็กที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง เรียนรู้จะพูดเร็วกว่าแสดงออกได้ดีกว่า และพูดคุยนานกว่าเด็กที่มาจากกลุ่มฐานะเศรษฐกิจที่ต่ำ
4. ความต้องการในการติดต่อสื่อสาร เด็กที่มีความต้องการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นสูง เป็นแรงจูงใจให้เด็กเรียนรู้ที่จะพูด และยิ่งมีความเต็มใจมากเท่าใดก็จะเรียนรู้ได้มากเท่านั้น
5. การกระตุ้น เด็กที่ถูกกระตุ้นให้พูดคุยนาน และส่งเสริมให้มีการตอบสนองเรียนรู้ที่จะพูดได้เร็วกว่า และดีกว่า

6. การพบปะกับกลุ่มเพื่อน เด็กที่พบปะกับกลุ่มเพื่อนยิ่งมากเท่าใดก็ต้องการจะเป็นที่ยอมรับในการเป็นสมาชิกในกลุ่มเพื่อนมากเท่านั้น ทำให้เกิดแรงจูงใจในกระบวนการเรียนรู้ที่จะพูดสูง

7. บุคลิกภาพ เด็กที่ปรับตัวดี มีแนวโน้มที่จะพูดได้ดีกว่าทั้งทางด้านคุณภาพและปริมาณเมื่อเทียบกับเด็กที่ปรับตัวได้ไม่ดี

ศรียา นิยมธรรม และประภัสสร นิยมธรรม (2541 : 42 - 47) กล่าวว่า ถึงแม้ว่าเด็กทุกคนจะมีพัฒนาการด้านการพูดไปในทำนองเดียวกัน แต่ก็ยังมีความแตกต่างกันในด้านอัตราการพัฒนาการ ขนาดและคุณภาพของคำศัพท์ ตลอดจนความถูกต้องของการออกเสียงในทุกๆระดับอายุ องค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้สิ่งเหล่านั้นแตกต่างกัน ได้แก่

1. สุขภาพ การเจ็บป่วยเรื้อรังในช่วงสองปีแรกของชีวิต มักทำให้การเริ่มพูดและการรู้จักใช้ประโยคช้าไป ทั้งนี้เพราะการเจ็บป่วยที่รุนแรงจะทำให้เด็กถูกตัดขาดจากการคบค้ากับเด็กอื่นๆ ซึ่งมีผลให้พัฒนาการทางภาษาล้าหลังไป นอกจากนี้การเจ็บป่วยก็ทำให้เด็กไม่ยอมพูดจากับใคร

2. สติปัญญา ความสัมพันธ์ระหว่างสติปัญญาและภาษาที่พูดนั้นเกี่ยวกันอย่างเด่นชัด บ่อยครั้งที่ผู้อ้างภาษาพูดของเด็กเป็นเครื่องชี้ถึงระดับสติปัญญา ข้อเท็จจริงนี้ไม่เพียงแต่จะปรากฏในระยะเริ่มพูด เริ่มเข้าใจภาษาเท่านั้น หากคลุมไปถึงจำนวนคำศัพท์ที่เด็กจะเรียนรู้ในระดับต่างๆ ตลอดวัยเด็ก

สรุป การพัฒนาภาษาของเด็กปฐมวัย แม้ว่าจะเป็นไปตามหลักพัฒนาการ แต่ความสมบูรณ์หรืออัตราการเจริญของพัฒนาการทางภาษาที่เร็วหรือช้า นั้น มีสาเหตุและปัจจัยหลายประการ เช่น สุขภาพ สติปัญญา ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนบุคคลและสภาพแวดล้อม รวมไปถึงบุคลิกภาพและการปรับตัวล้วนมีอิทธิพลและส่งผลต่อพัฒนาการทางภาษาที่แตกต่างกันในเด็กปฐมวัย

1.5 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางภาษา

การที่เด็กแต่ละคนสามารถพัฒนาภาษาจนสามารถใช้ในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้นั้น ได้มีผู้ให้ความสนใจศึกษาและกำหนดเป็นทฤษฎีพัฒนาการทางภาษาไว้ดังนี้

ศรียา นิยมธรรม และประภัสสร นิยมธรรม (2519 : 31 - 35) ได้สรุปการศึกษาค้นคว้าทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาษาไว้ดังนี้

1. ทฤษฎีความพึงพอใจแห่งตน (The autism theory) หรือ (Autistic theory) ทฤษฎีนี้ถือว่า การเรียนรู้การพูดของเด็กเกิดจากการเลียนเสียง อันเนื่องมาจากความพึงพอใจที่จะได้ทำเช่นนั้น โม่เวอเรอร์ (Mowere) เชื่อว่า ความสามารถในการฟังและความเปลือดเปล็นจากการได้ยินเสียงของผู้อื่นและเสียงตัวเองเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาการ

2. ทฤษฎีเสริมแรง (The imitation theory) เลวิส (Lewis) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเลียนแบบในการพัฒนาภาษาอย่างละเอียด ทฤษฎีนี้เชื่อว่าพัฒนาการทางภาษานั้น เกิดจากการเลียนแบบ ซึ่งอาจเกิดจากการมองเห็นหรือการได้ยินเสียง

3. ทฤษฎีเสริมแรง (reinforcement theory) ทฤษฎีนี้อาศัยหลักทฤษฎีการเรียนรู้ ซึ่งถือว่าพฤติกรรมทั้งหลายถูกสร้างขึ้นโดยอาศัยการวางเงื่อนไข ไรน์โกลด์ (Rhiengold) และคนอื่นๆ ศึกษาพบว่า เด็กจะพูดมากขึ้นเมื่อได้รับรางวัล หรือได้รับการเสริมแรง

4. ทฤษฎีการรับรู้ (motor theory of perception) ลิเบอร์แมน (Lieberman) ตั้งสมมุติฐานไว้ว่า การรับรู้ทางการฟังขึ้นอยู่กับการเปล่งเสียง จึงเห็นได้ว่าเด็กมักมองหน้าเวลาเราพูดด้วย การทำเช่นนี้อาจเป็นเพราะเด็กฟังและพูดซ้ำกับตนเองหรือหัดเปล่งเสียงโดยอาศัยการอำนวยการฝึกปาก แล้วจึงเลียนรู้คำ

5. ทฤษฎีความบังเอิญจากการเล่น (babble buck) ซึ่งทอร์นไดค์ (Thorndike) เป็นผู้คิด โดยอธิบายว่าเมื่อเด็กกำลังเล่นเสียงอยู่นั้น เผอิญมีบางเสียงไปทำให้เด็กเกิดพัฒนาการทางภาษา

6. ทฤษฎีวิทยา (biological theory) เลนเนเบอร์ก (Lenneberg) เชื่อว่าพัฒนาการทางภาษานั้นมีพื้นฐานทางชีววิทยาเป็นสำคัญกระบวนการที่คนพูดได้ขึ้นอยู่กับการเปล่งเสียงเด็กจะเริ่มส่งเสียงอ้อแอ้และพูดได้ตามลำดับ

7. ทฤษฎีการให้รางวัลของแม่ (mother reward theory) ดอลลาร์ด (Dollard) และมิเลอร์ (Miller) เป็นผู้คิดทฤษฎีนี้โดยย้าเกี่ยวกับบทบาทของแม่ในการพัฒนาภาษาของเด็กว่าภาษาที่แม่ใช้เป็นการเลี้ยงดูเพื่อสนองความต้องการของลูกนั้นเป็นอิทธิพลที่ทำให้เกิดภาษาพูดแก่ลูก

สรุป จากการศึกษาทฤษฎีทางภาษา การพัฒนาภาษาของเด็กปฐมวัยมีรูปแบบที่แตกต่างกัน โดยเด็กจะเรียนรู้ภาษาจากการเลียนแบบ และการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและบุคคล ใกล้ชิด การใช้จิตวิทยาและการเสริมแรงจะช่วยให้มีพัฒนาการทางภาษามากขึ้น

1.6 การเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัย

นักทฤษฎีได้มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยในทัศนะต่าง ๆ ไว้ดังนี้ (Eva Essa. 1996 : 344 - 345)

1. ทัศนะของนักพฤติกรรมศาสตร์ (The behaviorist view) เป็นแนวคิดแรกเริ่มที่เป็นที่ยอมรับกันแพร่หลายว่า การเรียนรู้ภาษาของเด็กถูกกำหนดจากสิ่งแวดล้อม ภาษาเป็นเสมือนพฤติกรรมการเรียนรู้ มีกฎและเงื่อนไขการเรียนรู้ เช่นเดียวกับพฤติกรรมการเรียนรู้แบบอื่นๆ ครูหรือผู้ปกครองสามารถส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาให้กับเด็ก โดยการตอบสนองด้วยการยิ้ม การกอดรัดและการใช้คำพูดที่ถูกต้องกับเด็ก เมื่อเด็กเริ่มพูดเป็นพยางค์ขึ้น ควร

ให้โอกาสเด็กได้พูดคำเหล่านั้นซ้ำอีก เพราะคำเหล่านั้นต่อไปจะรวมกันเป็นคำที่มีความหมาย เป็นประโยคที่ถูกต้องตามหลักภาษาต่อไป และ ھرรษา นิลวิเชียร (2535 : 203 - 207) ได้กล่าวถึง การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยในทัศนะของนักพฤติกรรมศาสตร์เช่นกันว่า การเรียนรู้ภาษาของเด็กเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากผลการปรับสิ่งแวดล้อมของแต่ละบุคคลที่มีอยู่ในตนเองในขณะที่เด็กเจริญเติบโตขึ้นเรื่อยๆ แรงเสริมในทางบวกจะถูกนำมาใช้เมื่อภาษาของเด็กใกล้เคียงหรือถูกต้องตามภาษาผู้ใหญ่ ซึ่งนักพฤติกรรมศาสตร์มีความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนภาษาของเด็ก คือ

1. เด็กเกิดมาโดยมีศักยภาพในการเรียนรู้ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการถ่ายทอดทางกรรมพันธุ์ โดยปราศจากความสามารถพิเศษด้านการเรียนด้านใดด้านหนึ่ง
2. การเรียนรู้ ซึ่งรวมทั้งการเรียนทางภาษาเกิดขึ้น โดยการที่สิ่งแวดล้อมเป็นผู้ปรับพฤติกรรมผู้เรียน
3. พฤติกรรมทั่วไปรวมทั้งพฤติกรรมภาษา ถูกปรับโดยแรงเสริมจากการตอบสนองที่เกิดจากสิ่งเร้า
4. ในการปรับพฤติกรรมที่ซับซ้อนอย่างเช่น ภาษา จะมีกระบวนการเลือกหรือทำให้ตอบสนองเฉพาะเจาะจงขึ้น โดยผ่านการให้แรงเสริมทางบวก ถึงแม้ว่าการตอบสนองทั่วไปและชนิดง่าย ๆ จะได้แรงเสริมทางบวกตั้งแต่ต้น แต่การให้แรงเสริมในระยะหลัง ๆ จะถูกนำมาใช้กับการตอบสนองที่ซับซ้อนและใกล้เคียงกับเป้าหมายทางพฤติกรรมสูงสุด

2. ทัศนะของทฤษฎีสภาวะติดตัวโดยกำเนิด (The nativist view) ในทัศนะดังกล่าวนี้ เชื่อว่า เด็กเกิดพร้อมกับความสามารถทางภาษาตั้งแต่กำเนิด นอม ชอมสกี (Noam Chomsky : 1972) กล่าวว่า เด็กมีโครงสร้างทางภาษาติดตัวมาแต่กำเนิดแล้ว จึงทำให้เด็กสามารถพัฒนาภาษาได้อย่างรวดเร็วในช่วงปฐมวัย สามารถเข้าใจคำศัพท์ ความหมาย และไวยากรณ์ทางภาษาได้ แต่เด็กที่ไม่ได้เรียนรู้ภาษามาตั้งแต่เล็กจะเรียนรู้และพัฒนาภาษาได้ยากกว่าเด็กที่เรียนรู้ภาษาแล้ว ھرรษา นิลวิเชียร (ھرรษา นิลวิเชียร. 2535 : 206) กล่าวว่า นักทฤษฎีกลุ่มนี้เชื่อเกี่ยวกับกฎธรรมชาติหรือกฎเกี่ยวกับสิ่งที่มีมาแต่กำเนิด มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาของเด็กแตกต่างจากนักพฤติกรรมศาสตร์สองประการสำคัญ คือ

1. การให้ความสำคัญต่อองค์ประกอบภายในบุคคลเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษา
 2. การแปลความบทบาทขององค์ประกอบทางสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ภาษา
- ชอมสกี, แมคเน็ค และเลนเนเบิร์ก (Chomsky, McNeill and Lenneberg. n.d.)

เป็นผู้ที่มีความเชื่อว่า เด็กเกิดมาด้วยความสามารถทางภาษา เด็กทุกคนเกิดมาโดยมีโครงสร้างทางภาษาศาสตร์อยู่ในตัว ซึ่งได้แก่ โครงสร้างทางการเรียนรู้ทางด้านความหมาย ประโยคและระบบเสียง เด็กจะมีขั้นของการพัฒนาทางร่างกาย และขั้นตอนทางภาษาเกี่ยวโยง

และสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด โดยที่ความสามารถทางการเรียนภาษาของเด็กจะถูกวางโปรแกรมไว้ในตัวและมีความเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมที่เด็กได้รับ

3. ทรรศนะของนักสังคมศาสตร์ (The socialist view) เป็นการรวมสองทัศนะในการพัฒนาภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย จากทัศนะที่ว่า การเรียนรู้ภาษาของเด็กมาจากสิ่งแวดล้อมและทัศนะที่ว่าเด็กมีความสามารถทางภาษามาตั้งแต่กำเนิดที่ทำให้เด็กมีพัฒนาการทางภาษาเพิ่มขึ้น และความเข้าใจเกี่ยวกับภาษาของเด็กปฐมวัยมีรากฐานมาจากพัฒนาการทางด้านสติปัญญา โดยที่ภาษาจะเป็นเครื่องมือหรือสัญลักษณ์ให้เด็กได้แสดงความคิดออกมา นอกจากนี้ การเรียนรู้ภาษาของเด็กยังขึ้นอยู่กับกระบวนการทางสังคมด้วย แม้ว่าการพัฒนาภาษาของเด็กจะเกิดจากปัจจัยภายใน แต่การแสดงออกในสิ่งแวดล้อมที่มีสังคมจากคนใกล้ชิด เช่น พ่อแม่ ครู จะก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์กับสังคมขึ้น เด็กจะสามารถเรียนรู้ภาษาได้เร็ว เมื่อมีการสื่อสารหรือมีปฏิสัมพันธ์กับคนในสังคม อาจกล่าวได้ว่า เครื่องมือทางสังคมเริ่มแรกของเด็กคือ ภาษา

นักทฤษฎีสังคม หรือทฤษฎีวิวัฒธรรมจึงให้ความสนใจเกี่ยวกับผลกระทบของสิ่งแวดล้อมทางภาษาของผู้ใหญ่ที่มีต่อพัฒนาการทางภาษา และพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็ก ผลการวิจัยกล่าวว่า วิธีการที่ผู้ใหญ่หรือพ่อแม่ปฏิบัติต่อเด็กมีผลต่อพัฒนาการทางภาษา และพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็ก วิธีการเหล่านั้น ได้แก่ การอ่านหนังสือให้เด็กฟัง การสนทนาระหว่างรับประทานอาหาร การแสดงบทบาทสมมติการสนทนา เป็นต้น (Honig, 1982 : 38)

นักวิจัยได้พยายามศึกษาลักษณะของสิ่งแวดล้อมที่ดีที่สุด สำหรับการเรียนภาษาเด็กเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาของเด็กจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมสรุปได้ 4 หลักการ คือ (หรรษา นิลวิเชียร. 2535 : 204)

1. สิ่งแวดล้อมที่สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ของเด็กการส่งเสริมให้เด็กได้สำรวจปฏิบัติจริง กระทำด้วยตนเอง อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เป็นอิสระ รู้จักสังเกต ตั้งสมมติฐาน ผู้ใหญ่ไม่ควรเป็นผู้ออกคำสั่งอย่างเดียว ควรให้เด็กเป็นผู้ตั้งคำถามบ้าง
2. สิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็ก และบุคคลรอบข้างเด็กควรได้สื่อสารแบบสองทาง ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการสื่อสาร บุคคลที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์ด้วยได้แก่ พ่อแม่ เพื่อน ญาติพี่น้อง เป็นต้น
3. สิ่งแวดล้อมที่เน้นความหมายกว่าด้านรูปแบบ พ่อแม่หรือผู้ใหญ่ควรยอมรับการสื่อสารของเด็กในรูปแบบต่างๆ กัน โดยคำนึงถึงความหมายที่เด็กต้องการจะสื่อออกมาเป็นสิ่งสำคัญกว่าการพูดด้วยรูปแบบไวยากรณ์ที่ถูกต้องเรียงภาษาจากง่าย ๆ ไปสู่ภาษาที่ซับซ้อน

4. สิ่งแวดล้อมที่ประกอบด้วยความหลากหลาย ทั้งด้านเวลาและไม่ใช้เวลา เด็กควรจะได้รับประสบการณ์และการมีปฏิสัมพันธ์ในหลายๆ รูปแบบ เพราะประสบการณ์จะมีส่วนช่วยด้านการแสดงออกทางภาษาของเด็ก จะต้องจัดสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ของเด็ก ให้มีโอกาสดำเนินปฏิสัมพันธ์ ได้ลงมือกระทำ ได้สังเกตสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบๆ ตัว เพราะสิ่งแวดล้อมจะช่วยปรับพฤติกรรมที่เรียนให้เกิดการเรียนรู้ต่อไปได้อย่างรวดเร็วและมีความก้าวหน้าทางด้านภาษาต่อไป

สรุป การเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัย ตามทัศนะของนักทฤษฎี มี 3 ทัศนะด้วยกัน ซึ่งมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า เด็กมีความสามารถในการเรียนรู้ภาษามาตั้งแต่กำเนิด ความสามารถทางด้านสติปัญญามีส่วนเกี่ยวข้องกับการรับรู้และเรียนรู้ภาษา การเรียนรู้ภาษาของเด็ก ขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมและกระบวนการทางสังคม ผู้ใหญ่ควรให้การเสริมแรงทางบวกแก่เด็ก เพื่อช่วยให้เด็กได้รับการตอบสนองและใช้ภาษาอย่างถูกต้องและมั่นใจ จะทำให้เด็กเรียนรู้ภาษาอย่างรวดเร็ว และก้าวหน้าต่อไป

1.7 กระบวนการในการเรียนรู้ภาษา

กระบวนการเรียนรู้ภาษาของเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งสามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารกันได้ นั้น มีลำดับดังนี้ ศรีเรือน แก้วกังวาล (ขจิตพรรณ ทองคำ. 2536 : 29 - 30; อ้างอิงจาก ศรีเรือน แก้วกังวาล. 2519 : 127 - 133)

1. การเลียนแบบ (imitation) เป็นกระบวนการสำคัญในการเรียนรู้ภาษาเพราะเป็นขั้นที่เด็กเลียนแบบเสียงของเด็กและพูดตามเสียงที่ได้ยิน

2. การเอาอย่าง (identification) เด็กมิได้เลียนแบบการออกเสียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่จะเลียนแบบท่าทาง นิสัยใจคอจากบุคคลตามเสียงที่ได้ยินด้วย

3. การเลียนแบบพฤติกรรมตอบสนองความพร้อมที่สิ่งเร้ารอบตัว (multiple response learning) เป็นพฤติกรรมตอบสนองที่เด็กพยายามทำตาม โดยลองใช้วิธีเปลี่ยนแปลงเสียงต่างๆ เพื่อให้ทำงานร่วมกัน ได้แก่ ส่วนสมองที่รับรู้ มองเห็น ได้ยิน สะสมความจำ ควบคุมริมฝีปาก สีน้หน้า ท่าทาง และสายตา

4. การเรียนรู้ด้วยสัมพันธ์ภาวะ (associative learning) เด็กจะเรียนรู้คำและความหมายโดยอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างเสียงหรือพฤติกรรม เช่น เด็กเรียนรู้คำว่าตุ๊กตา เมื่อแม่ยื่นตุ๊กตาให้แล้วบอกว่าตุ๊กตา เด็กจะเรียนรู้ได้จากการเชื่อมโยงกับสิ่งของ

5. การเรียนรู้ถาม - ตอบ (question - answering) เมื่อเด็กได้เรียนรู้ภาษาแล้วก็จะเกิดความรู้ ความคิดอย่างมีระเบียบ รู้จักใช้เหตุผล จะมีความสงสัยและถามอยากรู้อยากเห็น โดยการถามคำถามของเด็ก จะช่วยให้พัฒนาภาษาของเด็กได้ดียิ่งขึ้น

6. การลองผิดลองถูก (trial and error) เด็กปฐมวัยที่มีการลองปฏิบัติ อาจจะ ถูกบ้างผิดบ้าง การเข้าใจและการชมเชยเมื่อเด็กออกเสียงได้ถูกต้องจะทำให้เด็กเกิดความมั่นใจ และช่วยให้ภาษาพัฒนาได้รวดเร็วขึ้น

7. การถ่ายทอดการเรียนรู้ (transfer and learning) การเรียนรู้ในเสียงใหม่ๆ จะง่ายขึ้นถ้าผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวพันกันมาก่อน เช่น การรู้จักไก่ แล้วรู้จักเป็ด ห่าน โดย ชี้ให้เห็นความแตกต่าง เด็กจะจดจำได้เร็ว และมีความคิดตามลำดับอย่างมีระเบียบ

นอกจากนี้ จรรยา สุวรรณทัต และคนอื่นๆ (Suvannathat and others. 1985 : 122) ได้กล่าวถึงกระบวนการเรียนรู้ภาษาว่า เกิดขึ้นจากความชำนาญ (Empiricist Approach) ซึ่งเด็กจะได้เริ่มเรียนรู้ภาษาอย่างไม่เป็นกฎเกณฑ์ แต่เรียนรู้ภาษาในลักษณะเกี่ยวกับการฝึก ทักษะความชำนาญและความสามารถด้านอื่นๆ การเรียนรู้คำได้จากการได้ยินคนอื่นพูดซ้ำๆ แล้วนำมาพูด ซึ่งเด็กจะได้เรียนรู้ได้เร็ว ถ้าคำศัพท์ที่เด็กเรียนรู้เป็นประสบการณ์ใกล้ตัวเด็ก รูปแบบการเรียนรู้ที่สำคัญสำหรับเด็กปฐมวัย คือ ต้องมีปฏิสัมพันธ์กับวัตถุ เช่น ครูนำวัตถุ สิ่งของ ของเล่น มาจัดในห้องเรียนแล้วตั้งคำถาม เมื่อเราให้เด็กหาคำตอบ ซึ่งเป็นการให้เด็ก สำนววจวัตุนั้นด้วยตนเอง ทั้งนี้ โลแบน (Allyn and Bacon. 1996 : 10; Citing Loban. 1976) ได้กล่าวว่า พื้นฐานภาษา ประกอบด้วย

1. Phonology - ระบบโครงสร้างของระบบเสียงและการออกเสียงของภาษา
2. Semantic - ความหมายของคำ คำแทนความคิดและการแสดงออกของความคิด
3. Syntax - การเรียบเรียงคำให้เกิดเป็นประโยคที่มีความหมายและถูกหลักไวยากรณ์
4. Text schema - ประโยคที่เรียบเรียงขึ้น สามารถใช้ในการสื่อสารได้อย่างมีความหมาย
5. Pragmatics - การใช้ภาษาในการติดต่อกันให้เหมาะสมกับกาลเทศะและมีประสิทธิภาพ

ไวโกทสกี (Vygotsky. 1980) กล่าวว่า ภาษาเป็นรากฐานการคิดของมนุษย์ การเรียนรู้ภาษาจะพัฒนาได้ดี จะต้องมีความสัมพันธ์กับความสามารถทางด้านสติปัญญา เมื่อมีพัฒนาการทางด้านสติปัญญาเพิ่มขึ้น การเรียนรู้และความสามารถทางภาษาจะเพิ่มขึ้น และส่งผลต่อความคิดและการแสดงออกของคน

แจกการ์ (Jeanne M. Machado and Emerita. 1996 : 86 - 87; Citing Jaggar. 1985) กล่าวถึงระบบการเรียนรู้ภาษาของเด็กว่า เด็กจะมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นโดยการสร้างโลกและระบบภาษาขึ้นภายในตนเองก่อน และใช้ระบบภาษาของตนสร้างจินตนาการ

เด็กสามารถพัฒนาภาษาและเรียนรู้ภาษาทั้งรูปแบบ หน้าที่ของภาษาได้โดยธรรมชาติ จากการที่เด็กใช้ภาษาและเรียนรู้ภาษาจากคนใกล้ชิดและสิ่งแวดล้อม (Healy, 1990) และความสามารถทางภาษามีความสัมพันธ์กับพัฒนาการทางสมองทั้งซีกซ้ายและซีกขวา และเด็กสามารถเรียนรู้ภาษาจากประสบการณ์และการรับรู้ที่เด็กสัมผัส เช่น การดูทีวี การสนทนา การแสดงความคิดเห็น การแสดงออก

ความสามารถทางด้านสติปัญญาจึงเป็นรากฐานสำคัญในการเรียนรู้ภาษา เมื่อเด็กมีการรับรู้และประสบการณ์ทางภาษา จะแปลความหมายจากสิ่งที่เกิดขึ้น มาปะติดปะต่อกับประสบการณ์เดิมที่เขาจำแล้ว เช่น เด็กอายุ 9 ขวบ เป่าแตรรถเด็กเล่นให้มีเสียงดังขึ้น เด็กจะเรียนรู้ว่า ทำอย่างไรเสียงจึงจะดังขึ้น เมื่อเด็กเป่าได้และมีเสียงดัง เด็กจะเป่าซ้ำด้วยความสนุกสนานและเรียนรู้วิธีเป่าแตรด้วย

เด็กทารก เด็กวัยเตาะแตะ และเด็กก่อนวัยเรียน สามารถคิดแบบภาพรวม ก่อนที่จะรู้จักใช้คำพูดอธิบายสิ่งเหล่านั้น เด็ก 9 เดือน ที่กล่าวไปจะไม่รู้จักคำที่เกี่ยวกับเสียงแตรที่เขาเป่า เมื่อเด็กเจอวัตถุใหม่ที่รูปร่างคล้ายกับแตรนั้น เด็กจะลองเป่าดู คือ เด็กได้จัดจำพวกของสิ่งใหม่นั้นไว้ในกลุ่มเดียวกันกับแตรที่เขาเคยเล่น ต่อมาจึงค่อยเรียนรู้คำพูดหรือสัญลักษณ์ของภาษาที่สัมพันธ์กับการจำแนกแยกประเภทเพื่อให้เด็กรู้ความหมายและสื่อสารได้มากขึ้น

เด็กจะมีการจัดประสบการณ์ในการแยกแยะขึ้นภายใน ในการเรียนรู้สิ่งใหม่ เด็กจะพิจารณาว่าเกี่ยวข้องกับสิ่งที่เขาจำมาก่อนแล้วเช่นไร เมื่อเด็กมีพัฒนาการทางภาษาเพิ่มขึ้น การจำแนกประเภท ตลอดจนความคิดและโมโนภาพจะแสดงออก โดยใช้สัญลักษณ์ทางภาษา คือ การพูด การพูดจึงเป็นสิ่งที่เด็กแสดงออก เพื่อให้ผู้อื่นรับรู้ เมื่อเด็กโตขึ้นก็จะใช้ความคิดมากขึ้น หรือมีการพูดในใจกับตนเอง ดังที่เพียเจท์ (Piaget, 1995) ได้กล่าวถึง กระบวนการทางสติปัญญาที่เกิดขึ้น เมื่อเด็กได้รับประสบการณ์ใหม่ จะเกิดกระบวนการ assimilation เกิดขึ้นเมื่อประสบการณ์ใหม่นั้นสอดคล้องกับประสบการณ์เดิมที่เด็กเรียนรู้แล้ว และหากประสบการณ์ใหม่เป็นประสบการณ์ที่เด็กไม่มีข้อมูลมาก่อนก็จะเกิดกระบวนการ accommodation มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างความคิดเก่าให้เปลี่ยนเป็นการเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่

นอกจากนี้ ไวโกทสกี (Vygotsky, 1980) ได้กล่าวถึง ความแตกต่างของเด็กในความสามารถในการแก้ปัญหา มี 2 ลักษณะ คือ

1. The actual development level คือ เด็กที่สามารถปฏิบัติหน้าที่และกระทำการกิจกรรมได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องมีการช่วยเหลือจากคนอื่น
2. Zone of proximal development (ZPD) คือ เด็กที่สามารถปฏิบัติหน้าที่และกระทำการกิจกรรมได้สำเร็จต่อเมื่อได้รับการช่วยเหลือจากบุคคลอื่น เช่น พ่อ แม่ ครู พี่เลี้ยง ผู้ใหญ่ ดังนั้น สิ่งแวดล้อมจึงมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ และเชื่อว่ามนุษย์สามารถเรียนรู้จากการคาดเดาจากสภาพสังคม และสามารถเติบโตและเรียนรู้ได้จากบุคคลรอบๆ ตัวเขา

สิ่งสำคัญในการเรียนรู้ คือ การแสดงออกซึ่งปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในสิ่งแวดล้อมรอบตัวเขา ดังนั้นในการเรียนรู้ภาษา ความเป็นจริงของสิ่งแวดล้อม อันได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนร่วมชั้นจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งของสิ่งแวดล้อมนั้น

ไวโกทสกี กล่าวว่า Zone of proximal development (ZPD) คือ ความแตกต่างระหว่างระดับพัฒนาการและความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กที่ไม่มีผู้ใหญ่ให้คำแนะนำ กับเด็กที่มีผู้ใหญ่ให้คำแนะนำ ZPD ของเด็ก คือ ระยะของพัฒนาการในเด็กที่ยังไม่เติบโตเต็มที่ ที่ยังอยู่ในขั้นตอนของการเจริญเติบโตและการพัฒนา เด็กที่มี ZPD มากจะสามารถเรียนรู้ได้ดี ตัวอย่างเช่น เด็ก 5 ขวบสองคน โดยทั่วไปเด็กทั้งสองคนสามารถตอบคำถามที่เด็กอายุ 5 ขวบทั่วๆ ไป สามารถตอบได้ เพราะระดับสติปัญญาใกล้เคียงกัน แต่ถ้ามืดคนหนึ่งสามารถตอบคำถามที่เป็นคำถามของวัยผู้ใหญ่ได้ แต่อีกคนไม่สามารถตอบได้อาจกล่าวได้ว่า เด็กคนที่ตอบคำถาม ได้มี ZPD มากกว่า

นอกจากนี้ จิวเวล และชินทซ (Jeanne M. Machade and Emerita. 1999 : 88; Citing Jewell and Zintz. 1986) ได้กล่าวถึง ความสัมพันธ์ระหว่างมโนภาพกับภาษาที่สอดคล้องกับ เพียเจท์ (Piaget) ว่า เด็กสามารถจัดระบบการจำแนก การแบ่งกลุ่ม สิ่งที่มีความหมายใกล้เคียงกัน ทำให้เกิดเป็นความรู้ใหม่ขึ้น อันเป็นการรับรู้ที่เกิดขึ้นภายในและถ่ายทอดออกมาเป็นคำพูดที่มีความหมาย เกิดเป็นภาษาขึ้น เช่น เด็กหญิงคนหนึ่งไปเยี่ยมคุณยาย อายุ 101 ปี เสียชีวิตในโรงพยาบาล หลังจากนั้น เมื่อเด็กไปพบเห็นสะพานที่เก่าและชำรุดแล้วพูดว่า "สะพานก็ใกล้จะตายเร็วๆ นี้" แสดงถึงความเข้าใจของเด็กที่เกี่ยวกับชีวิตและความหมายโดยเปรียบเทียบอาการป่วยของคุณยายกับสะพาน และมโนภาพของเด็กและผู้ใหญ่มีความแตกต่างกัน การนึกคิดของเด็กจะขึ้นอยู่กับสถานการณ์ในขณะนั้น มากกว่าการไตร่ตรองอย่างถูกต้อง ทำให้การพูดมีความหมายเบี่ยงเบนไปได้ เช่น การที่เด็กสรุปว่า นมมาจากบ้านขายของ

สรุป กระบวนการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัย มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านสติปัญญาอันเป็นรากฐาน สำคัญของการเรียนรู้ภาษา กระบวนการเรียนรู้ภาษาสำหรับเด็กเด็กจะมีข้อมูลภายในและสร้างกฎเกณฑ์ภาษาด้วยตนเอง จากการได้ยิน และการใช้ภาษาที่ถูกต้องจากประสบการณ์ มีการกระทำซ้ำจนเกิดเป็นการรับรู้ และเรียนรู้ภาษาจากสิ่งแวดล้อมและการปฏิบัติจริง นอกจากนี้เด็กสามารถเรียนรู้ภาษาได้จากผู้ใหญ่ เพื่อน และบุคคลรอบข้าง การที่ผู้ใหญ่คอยให้การแนะนำช่วยเหลือเด็กในการแก้ปัญหา จะทำให้การเรียนรู้ภาษาของเด็กได้พัฒนาถึงขีดสูงสุดและเต็มศักยภาพ

1.8 การพัฒนาความสามารถทางภาษา

การพัฒนาความสามารถทางภาษาควรเริ่มตั้งแต่เด็กปฐมวัยเพราะเด็กในวัย 2 - 7 ปี เป็นวัยที่พัฒนาการทางภาษาเจริญงอกงามอย่างรวดเร็ว (อาร์ สัตถ์หนวี. 2537 : 183) เด็กทุกคนเกิดมาพร้อมกับความสามารถในการเรียนรู้ภาษา โดยเด็กจะเรียนรู้การใช้ภาษาของตนทั้งทางด้านความหมายประโยคและจากสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ (หรรษา นิลวิเชียร. 2535 : 206) ซึ่งสอดคล้องกับสมาคมคหศาสตร์แห่งประเทศไทย (2528 : 123) ที่กล่าวว่า ถ้าเด็กรู้คำศัพท์มากเพียงใดก็จะเข้าใจคำชี้แจงหรือคำอธิบายของผู้อื่นและเข้าใจเรื่องราวต่างๆ ที่อ่านหรือเล่าให้ฟังได้เพียงนั้น ภาษาไม่เป็นเพียงเครื่องมือสื่อสารเท่านั้น แต่ยังเป็นแนวทางในการแสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิตของมนุษย์ การส่งเสริมให้เด็กใช้ภาษาที่ถูกต้อง จึงช่วยให้เด็กสามารถแสดงความคิด ความเข้าใจของตนเองให้ผู้อื่นเข้าใจยิ่งขึ้น (เยวพา เดชะคุปต์. 2528 : 50) ในการพัฒนาด้านการพูดและการฟัง ควรเปิดโอกาสเด็กได้ฝึกพูด ฟังอย่างอิสระ ในสภาพที่เป็นจริง เพื่อตอบสนองความสามารถทางการพูด การฟังอย่างเหมาะสมซึ่งจะเป็นพื้นฐานของความสามารถทางการอ่านและการเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

กรรณิการ์ พวงเกษม (2534 : 20 - 21) กล่าวถึงองค์ประกอบที่ทำให้เด็กมีความพัฒนาการทางด้านภาษาไว้ ดังนี้

1. วุฒิภาวะ เมื่อเด็กมีความพร้อมขึ้นตามลำดับ ความสามารถในการพูดย่อมตามมาตั้งแต่อายุ 15 เดือน ขึ้นไปแล้ว เด็กจะใช้ภาษาพูดมากขึ้นตามลำดับจนกระทั่งอายุ 36 เดือน จะสามารถใช้คำพูด 376 คำ และเมื่ออายุ 48 เดือน จะพูดได้ 376 คำ ต่อวัน และสามารถใช้คำวิเศษณ์ และคำคุณศัพท์เพิ่มมากขึ้นตามลำดับและนอกจากนั้นถ้าหากมีสมาธิดีจะจดจำสิ่งที่ได้ยินได้ฟังมาเล่าต่อให้คนอื่นทราบ

2. สิ่งแวดล้อม ถ้าหากพ่อแม่ ผู้ปกครอง สนใจเอาใจใส่พยายามพรั่าสอนให้เด็กได้พูด คอย และหัดอ่านหัดเขียนอยู่ตลอดเวลา เด็กจะมีความพร้อมภาษา โดยเฉพาะครอบครัวที่มีการศึกษาสูง ย่อมมีส่วนสร้างความเจริญทางภาษาให้เด็กได้ดีกว่าครอบครัวที่มีฐานะยากจน ซึ่งส่วนมากไม่ค่อยสนใจในเรื่องภาษาของบุตรหลานของตนเท่าที่ควร

3. การเข้าใจความหมาย ภาษาที่ใช้พูด ถ้าอยู่ในวงแคบศัพท์ก็พื้นๆ ธรรมดา แต่ถ้าอยู่ห่างไกลหรือในชุมชนที่กว้างใหญ่ เด็กก็สามารถเข้าใจคำ ประโยค วลีที่มีความหมายต่างๆ ได้ดี ฉะนั้นการพูดอะไรก็ตามที่เด็กเพียงแต่เลียนคำพูดเลียนเสียงพูดผู้ใหญ่ควรได้ย้อนถามเขาดูบ้างว่าที่พูดๆ นั้นเข้าใจเพียงใด เปรียบเหมือนคนไทยที่พูดคำต่างประเทศ แต่ออกเสียงผิดความหมายก็ย่อมจะผิดไปได้ ดังนั้น เพื่อป้องกันการผิดพลาดดังกล่าว จึงควรย้อนถามความหมายในสิ่งที่เด็กพูดได้แต่ไม่เข้าใจความหมายด้วย

4. การให้มีการพัฒนาทั้งหมด เราจะต้องให้เด็กที่มีรูปร่างดี หน้าตาสดใส สมอง ก็ต้องให้ดี สุขภาพสมบูรณ์ และสังคมต้องดี จึงจะทำให้เด็กมีความเจริญทางภาษาได้ดี ไม่ควรแต่จะให้อ่านให้เขียนได้เท่านั้นเราเองคำนึงถึงหลักของความต้องการความสนใจจากเพื่อนๆ ของเด็กด้วยถ้าหน้าตาสกปรกเพื่อนๆ ก็ยอมไม่พูดคุยด้วย โอกาสที่มีความเจริญภาษาพูดก็ยิ่ง เสี่ยงเปรียบคนที่รูปร่างหน้าตาสะอาดสดใส

5. ขั้นตอนการจัดชั้นเรียน การจัดโรงเรียนแบบไม่มีชั้น แต่อาศัยความสามารถทางภาษาเป็นแนวก็ควรจะต้องจัดให้เป็นต้นแบบที่แพร่หลายต่อไป หลักสูตรและขั้นตอนการสอนบางบทก็ควรจะต้องปรับเปลี่ยนไปตามลำดับความสามารถและความพร้อมของนักเรียน จึงมีข้อที่นำเสนอซึ่งว่าบางแห่งสอนบทเรียนที่ยากก่อนแล้ว กลับมาสอนบทเรียนธรรมดาภายหลังโดยอ้างแต่หลักสูตร ซึ่งตามความเป็นจริงแล้ว ครูผู้สอนควรมีความสามารถในการวินิจฉัยชั้นเรียนนั้นๆ ได้ด้วยตนเอง

6. การมีส่วนร่วม กิจกรรมใดๆ ก็ตามเด็กๆ ควรมีส่วนร่วมทุกครั้ง ทุกคน ครูไม่ควรเลือกที่รักมักที่ชัง จะต้องพิจารณาความสามารถของเด็กเป็นรายบุคคล และกำหนดงานให้ทำร่วมกับเพื่อนๆ ตามสมควรใจ หรือครูกำหนดกลุ่มให้บ้าง การทำงานเป็นกลุ่ม การทำงานเป็นกลุ่มย่อย การร่วมกิจกรรมต่างๆ มีส่วนช่วยให้เด็กมีความเจริญทางภาษาได้อย่างมาก

นอกจากนี้ พัฒนาการด้านต่างๆ ยังเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาความสามารถของภาษาเด็กปฐมวัยดังนี้ (Jeanne M. Machado and Emerita. 1999 : 81 - 85)

1. พัฒนาการทางด้านร่างกาย

พัฒนาการทางร่างกายมีผลต่อการพัฒนาความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยในระยะแรก ในขณะที่ความสูงเพิ่มขึ้นความว่องไว ความแข็งแรงและการประสานงานของกล้ามเนื้อส่วนต่างๆ จะเพิ่มมากขึ้นเด็กจะมีความสามารถในการทำกิจกรรมต่างๆ ได้มากขึ้น เช่น การขี่จักรยาน การเตะฟุตบอล

การเจริญเติบโตของเด็กก่อนวัยเรียน ส่วนสูงจะมีอัตราส่วนเพิ่มขึ้น 2 - 3 นิ้ว และน้ำหนักเพิ่มขึ้น 4 - 6 ปอนด์ ต่อไป ในระหว่าง 18 - 20 เดือน เด็กจะมีความสามารถในการใช้อุปกรณ์วาดภาพ นอกจากนี้ปริมาณสารอาหารที่บริโภคยังมีส่วนในการพัฒนาร่างกายและระบบประสาท การเพิ่มความสูงและน้ำหนัก และส่งผลถึงพัฒนาการด้านอารมณ์ - สังคมด้วย เด็กที่มีสุขภาพดี มักจะมีการตอบสนองการพูดคุยกับผู้ปกครองและเรียนรู้ภาษาได้อย่างรวดเร็ว

2. พัฒนาการทางด้านอารมณ์

อารมณ์และความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาของมนุษย์ ความผูกพันระหว่างผู้ปกครองและเด็กจะเป็นปัจจัยสำคัญในการเรียนรู้และพัฒนาความสามารถทางภาษา เด็กที่ไม่พูดหรือหลีกเลี่ยงการพูดเพราะกลัวจะไม่ได้รับการยอมรับ ซึ่งครูและผู้ปกครองควร

- การรับรู้อุณหภูมิจากการสัมผัส
- ความสามารถในการคัดลอกลายเส้น
- ความสามารถในการสังเกตความแตกต่างของสี รูปร่าง สิ่งที่มี
เหมือน - ต่างกันของขนาด พื้นผิวของวัตถุ และเสียงต่างๆ ได้ เช่น ยาว ยาวกว่า
ยาวที่สุด เล็ก เล็กกว่า เล็กที่สุด ใหญ่ น้อย สูง ต่ำ สั้น ยาว กว้าง แคบ บน ล่าง
ใน นอก แข็ง อ่อน
- ความสามารถในการจับคู่ในรูปแบบสัญลักษณ์ที่ใกล้เคียง
- ความสามารถในการรวมภาพประกอบเข้าด้วยกัน หรือรวมสิ่งของที่แยก
ออกเป็นชิ้นเล็กๆ เข้าด้วยกัน
- ความสามารถของกล้ามเนื้อและสายตาที่สัมพันธ์กัน
- ความสามารถในการแยกรส กลิ่นได้

กิจกรรมที่ส่งเสริมการรับรู้ทางภาษา ได้แก่

การรับรู้

- (1) การจำแนกด้วยสายตา
 - ยาว ยาวกว่า สั้นที่สุด
 - เล็ก เล็กกว่า เล็กที่สุด
 - ใหญ่ เล็ก
 - กว้าง แคบ
- (2) การจำแนกการฟัง
 - เจียบ เสียงดัง
 - เสียงวัตถุตกหล่น
 - เสียงสั้นวัตถุ
- (3) การจำแนกพื้นผิวสัมผัส
 - พื้นผิวของวัตถุ
 - รูปทรง
 - แข็ง อ่อน

วัสดุ - อุปกรณ์

- ผ้า กระดาษ กิ่งไม้ ริบบิ้น
- กล้อง กระดุม
- กระดุม ลูกโป่ง ของเล่น
- เศษผ้า เศษกระดาษ กล้อง
- กล้อง 1 ใบ ใส่ก้อนหินอีก 1 ใบ
ใส่เศษผ้า
- ใบไม้ หิน
- เครื่องเขย่าของเด็กเล่น กรวด
ในกระป๋อง
- กระดาษทราย หิน สำลี
- ไม้ทรงกลม สีเหลี่ยม สามเหลี่ยม
- หิน ฟองน้ำ

การรับรู้	วัสดุ - อุปกรณ์
(4) การจำแนกรสชาติ -รสอาหารหวาน เค็ม เปรี้ยว -อาหารที่แปลกใหม่	- น้ำตาล เกลือ น้ำมะนาว - ผักที่เด็กไม่รู้จัก น้ำผลไม้ น้ำผึ้ง
(5) การจำแนกกลิ่น -การแยกแยะสิ่งของจาก การดมกลิ่น	- น้ำหอม สบู่ ส้ม
(6) การจำแนกลักษณะการ เคลื่อนไหว การยก การแข่งขัน ลงเขา แกว่งชิงช้า กระโดด การหมุน ฯลฯ	- สนาม และอุปกรณ์ในการฝึกการ เคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อ

สรุป ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถทางภาษาของเด็ก คือ วุฒิภาวะ สิ่งแวดล้อม ตลอดจนพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ - สังคม และสติปัญญา หากเด็กมีพัฒนาการด้านอื่นๆ เป็นไปตามขั้นตอนอย่างสมบูรณ์ เด็กปฐมวัยก็จะมีความสามารถทางภาษาที่เหมาะสมกับลักษณะและความสามารถทางภาษาตามวัยไปด้วย จึงควรส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนาความสามารถทางภาษา โดยให้อิสระในการคิด เปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมตามความสนใจรู้จักการแสดงออก และเรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งจะทำให้เด็กมีความสามารถทางภาษาพัฒนาตลอดไป

1.9 ความสามารถทางภาษาด้านการฟังของเด็กปฐมวัย

การฟังเป็นทักษะทางภาษาที่สำคัญ เพราะเป็นทักษะที่ต้องใช้ในชีวิตประจำวันมากที่สุด เด็กเรียนรู้การฟังมาตั้งแต่เกิด การฟังของเด็กเป็นการรับรู้โดยประสาทสัมผัสทางหู เด็กฟังแล้วสามารถรับรู้ สังเกต จำแนก เปรียบเทียบสิ่งต่างๆ รอบตัวเด็กแล้วสะสมเป็นประสบการณ์ และสามารถดึงประสบการณ์ออกมาใช้ในการสื่อสารกับผู้ที่อยู่ใกล้ชิดได้ ทั้งยังเป็นทักษะพื้นฐานในการพัฒนาทักษะด้านอื่นๆ การพัฒนาทักษะทางการฟัง จะส่งผลดีต่อการเรียนรู้ของเด็กในด้านอื่นๆ ต่อไป

1. ความหมายของการฟัง

การฟังมีความหมายแตกต่างไปจากการได้ยิน การได้ยินเกิดขึ้นเนื่องจากมีเสียงมากระทบหูเองโดยไม่ได้ตั้งใจ คนหลายคนจึงได้ยินโดยมิได้ฟัง ส่วนการฟังนั้นหมายถึงการใช้สมาธิและความตั้งใจที่จะจำประเด็นของสิ่งที่ได้ยิน (กิตติยวดี บุญชื้อ. 2520 : 70)

การฟังสำหรับเด็กปฐมวัยนั้น วราภรณ์ รักวิชัย (2527 : 44) ได้กล่าวไว้ว่า การฟัง คือ การฝึกฟังเสียงธรรมชาติ จังหวะดนตรี เพื่อเตรียมให้พร้อมในการฟังเรื่องราวต่างๆ และสามารถถ่ายทอดได้เป็นประโยคที่เหมาะสม มีมารยาทในการฟัง และมีสมาธิในการฟัง รongรัตน์ อิศรภักดี (2505 : 93) ได้กล่าวว่า การฟังเป็นสิ่งที่เนื่องจากการได้ยิน การฟัง หมายถึง

1. การติดตามเรื่องราวที่ได้ยิน
2. สามารถเกิดความเข้าใจในสิ่งนั้น
3. จับข้อความต่างๆ ที่คล้ายตามหรือโต้แย้ง

บันลือ พฤษะวัน (2522 : 39) กล่าวว่า การฟัง หมายถึง การได้ยินโดยมีความตั้งใจรับ และเกิดความเข้าใจตามเจตนาที่อีกฝ่ายหนึ่งสื่อมา ส่วนการได้ยินนั้นไม่ได้มีความตั้งใจหรือสนใจ การฟังจึงลึกซึ้งกว่ามาก การฟังเกิดจากความตั้งใจ การได้ยิน และความเข้าใจการฟังตามความหมายดังกล่าวนี้ต้องอาศัยกระบวนการที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. การได้ยิน (hearing) เป็นกระบวนการรับรู้ทางโสตขั้นแรกของการฟัง
2. การฟัง (listening) เมื่อหูรับสัญญาณเสียงเข้าไปแล้ว จะส่งไปยังสมองเพื่อแปลความหมายของเสียงที่ได้ยิน ในขั้นนี้ต้องใช้สมาธิและความตั้งใจอย่างจริงจัง
3. การรับรู้ความหมาย (adding) เป็นกระบวนการขั้นสูงของการฟัง คือ เมื่อฟังเสียงที่ได้ยินแล้ว ยังต้องทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง และรู้จักประเมินคุณค่าว่าควรเชื่อถือเพียงใด แล้วจึงแสดงปฏิกิริยา โต้ตอบไปตามที่ต้องการ (Rubin. 1975 : 81)

สรุป การฟังเป็นกระบวนการที่เกิดจากการที่หูได้ยินเสียง แล้วตั้งใจฟังอย่างรับรู้ และแปลความหมายเพื่อทำความเข้าใจกับเสียงที่ได้ยินนั้น การฟังเป็นทักษะภาษาทักษะแรกที่สำคัญมาก เด็กปฐมวัยควรได้รับฝึกฟังเสียงต่างๆ ที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ เสียงดนตรี การฟังเรื่องราวอย่างมีสมาธิ และสามารถจับใจความจากเรื่องได้ และรู้จักมารยาทในการฟังอันเป็นมารยาทที่สำคัญมากในสังคม

2. ประเภทของการฟัง

ได้มีผู้จำแนกประเภทของการฟังไว้ต่างๆ กัน ดังนี้
เคนเนดี (Kennedy. 1995 : 146) ได้จัดประเภทของการฟังไว้ 7 ประการ คือ

1. การฟังทั่วๆ ไปในชีวิตประจำวัน (simple listening) เช่น การฟังการสนทนา การฟังทางโทรศัพท์
2. การฟังเพื่อจำแนกเสียง (discriminative listening) เช่น การฟังเสียงสัตว์ เสียงยวดยาน เสียงที่แสดงความรู้สึก
3. การฟังเพื่อเป็นการพักผ่อน (listening for relaxation) เช่น การฟัง บทกลอน การฟังเรื่องราว และนิทานต่างๆ

4. การฟังเพื่อจับสาระสำคัญ (listening for information) เช่น การฟังประกาศ การฟังความคิดเห็น และการฟังเพื่อตอบคำถาม
5. การฟังเพื่อจับความคิด (listening to organize ideas) เช่น การฟังการอภิปราย และการแสดงความคิดเห็นต่างๆ
6. การฟังอย่างพินิจพิเคราะห์ (critical listening)
7. การฟังเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ (creative listening) เช่น การฟังดนตรีและการแสดงต่างๆ

จะเห็นได้ว่า การฟังนั้นมีหลายประเภท และทุกประเภทล้วนมีความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องฝึกฝน เพื่อให้ความสามารถในการฟังพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

1. องค์ประกอบของการฟัง

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528 : 2) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบในการฟังไว้ดังนี้

1. การจำแนกเสียง
 2. การฟังคำพูด คำสั่งเข้าใจ และปฏิบัติตามได้ถูกต้อง
 3. มารยาทในการฟัง
 4. การฟังนิทานหรือเรื่องราวแล้วจับใจความได้
 5. การฟังเพลง คำคล้องจอง และการเล่นที่สร้างเสริมประสบการณ์ทางภาษา
- เด็กทารกจะเริ่มเรียนรู้ภาษาด้วยการฟังผู้อื่นพูดก่อน แล้วจึงจดจำทำเลียนแบบเป็นการพูดอันเป็นผลทำให้การติดต่อสื่อความหมายกับบุคคลรอบข้างเป็นไปได้มากขึ้นตามลำดับ

นิตยา ประพฤติกิจ (2539 : 178 - 179) และहरรรษา นิลวิเชียร (2535 : 198 - 199) ได้กล่าวถึงความสามารถทางภาษาด้านการฟังของเด็กในแต่ละช่วงอายุ ดังนี้

อายุ 0 - 2 ขวบ พยายามเลียนเสียงที่ได้ยิน เข้าใจคำและประโยคง่ายๆ ชอบฟังโฆษณาทางโทรทัศน์และเสียงที่สะกิดใจ ชอบฟังเรื่องสั้นๆ และเพลงกล่อมเด็ก

อายุ 3 ขวบ ชอบฟังเสียงต่างๆ ที่ได้ยินอยู่คั่นหู เช่น เสียงสัตว์ ยานพาหนะ เครื่องใช้ในครัวเรือน ชอบฟังนิทานที่ผู้ใหญ่อ่านให้ฟังแบบสองต่อสอง ฟังไม่ได้นาน และฟังอย่างตั้งใจ สามารถเข้าใจภาษาพูดง่ายๆ ของผู้ใหญ่ เช่น อย่า ไม่ การปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ใหญ่ยังไม่สม่ำเสมอ สามารถเชื่อมโยงเสียงกับวัตถุที่ใช้ทำเสียงได้

อายุ 4 ขวบ ฟังเรื่องได้นานขึ้น อาจเลือกหนังสือให้ผู้ใหญ่อ่านให้ฟังสามารถปฏิบัติตามคำสั่งง่ายๆ ได้ บางครั้งจะแกล้งทำเป็นไม่ได้ยิน หรือไม่สนใจคำสั่งหรือเสียงเรียก ชอบฟังเรื่องซ้ำๆ และสามารถจำแนกความแตกต่างของเสียงได้

อายุ 5 ขวบ ตั้งใจฟังนานขึ้น ชอบฟังนิทาน เพลง และคำคล้องจองสามารถปฏิบัติตามคำสั่งได้มากขึ้น เข้าใจคำพูดข้อความยาวๆ ของผู้ใหญ่

อายุ 6 ขวบ ชอบฟังเรื่องราวต่างๆ โดยเฉพาะเกี่ยวกับธรรมชาติ
ปรากฏการณ์ต่างๆ

สรุป ความสามารถในการฟังของเด็กปฐมวัยพัฒนาและเป็นไปตามลำดับขั้นตอน
อย่างต่อเนื่องตั้งแต่แรกเกิด โดยที่เด็กจะเรียนรู้การฟังเสียงจากคนใกล้ชิดและสิ่งต่างๆ รอบ
ข้างก่อน จากนั้นรู้จักการจำแนกเสียง ฟังและปฏิบัติตามคำสั่งอย่างเข้าใจ และสามารถฟัง
นิทานหรือเรื่องราวและจับใจความได้ และสามารถถ่ายทอดเล่าเรื่องที่ฟังให้ผู้อื่นเข้าใจได้

1.10 ความสามารถทางภาษาด้านการพูดของเด็กปฐมวัย

เนื่อน้อง สนับบุญ (2541 : 11) ได้กล่าวไว้ว่า สิ่งเร้าที่มีประโยชน์ต่อภาษาพูด
ของเด็ก คือ การเปิดโอกาสให้เด็กพูดถึงสิ่งที่ชอบด้วยคำพูดของตนเอง ดังนั้น ครูผู้สอนควร
จะได้ศึกษาถึงพัฒนาการด้านภาษา และความสามารถในการพูดของเด็กในแต่ละช่วงอายุ เพื่อ
จะได้ศึกษาถึงพัฒนาการด้านภาษาและความสามารถในการพูดของเด็กในแต่ละช่วงอายุ เพื่อ
จัดกิจกรรมตอบสนองความสามารถทางด้านการพูดได้อย่างเหมาะสมต่อไป

พรราวพรรณ เหลืองสุวรรณ (2533 : 90 - 93) ได้กล่าวถึง ความสามารถทาง
ภาษาด้านการพูดของเด็กในแต่ละช่วงอายุไว้ดังนี้

อายุ 0 - 2 ปี เด็กแรกเกิดจะสื่อสารกับบุคคลอื่นด้วยภาษาท่าทาง เมื่อพูดได้
สามารถพูดคำบางคำได้ชัดเจน แต่ไม่เข้าใจความหมายของคำ 18 เดือน พูดได้ประมาณ 10 คำ
และเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ถึง 30 เมื่ออายุประมาณ 2 ขวบ ชอบคำตั้งคำถามว่าอะไร ทำไม และ
ส่วนมากยังพูดไม่ชัด โดยเฉพาะตัว ร, ล และคำควบกล้ำ บางครั้งยังพูดกลับกัน ผู้ใหญ่ควร
เป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา ไม่ควรกล่าวล้อเลียนหรือตำหนิ เพราะจะทำให้เด็กพัฒนาช้า
เด็กสามารถเข้าใจความหมายและคำมากกว่าส่วนที่ต้องการจะพูดออกมา

อายุ 3 ปี มีการพัฒนาการทางภาษาเร็วมาก สามารถตั้งคำศัพท์ใหม่ๆ หรือ
เรียกชื่อสิ่งใหม่ตามความเข้าใจของตน สามารถเข้าใจคำพูดง่ายๆ ของผู้ใหญ่ เช่น อย่า ไม่
แต่ยังไม่สามารถเข้าใจสิ่งที่มองไม่เห็น ดังนั้น การปฏิบัติตามคำสั่ง คำขอร้องของผู้ใหญ่จึงยัง
ไม่สม่ำเสมอ และยังไม่ลิ้มคำถามว่าทำไม จะพยายามทำความเข้าใจกับคำถามที่ตนเองถามไป
เช่นกัน

อายุ 4 ปี ในด้านภาษาเด็กวัยนี้ เริ่มเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น มีความสนใจ
คำพูดของ ผู้ใหญ่ และชอบเลียนแบบ เริ่มพูดประโยคที่ยาว และใช้คำถามที่มีเหตุผลมากขึ้น
ชอบฟังนิทานซ้ำๆ โดยไม่เบื่อ

อายุ 5 ปี สามารถเข้าใจคำพูด ข้อความยาวๆ ของผู้ใหญ่ได้ดี และพยายาม
พูดยาวๆ โดยเลียนแบบผู้ใหญ่ในการจะสร้างประโยค ชอบฟังนิทานประเภทเทพนิยาย และ
ชอบแสดงบทบาทสมมติประกอบ

อายุ 6 ปี เด็กส่วนใหญ่จะสนใจการพูด ชอบสนทนากับเพื่อนๆ หรือผู้ใหญ่ มากกว่าการเล่นสิ่งของและมีความสุขมากเมื่อได้สนทนากับผู้อื่น และไม่ชอบถูกวิจารณ์ต่อหน้าผู้อื่นหรือชุมชน ชอบฟังเรื่องราวต่างๆ โดยเฉพาะเกี่ยวกับธรรมชาติ ปรากฏการณ์ต่างๆ เริ่มสนใจในการอ่าน โดยเฉพาะเทพนิยายที่มีภาพประกอบ

ลี และรูบิน (มานวีกา ผลวิรุพท์. 2533 : 15; อ้างอิงจาก Lee and Rubin. 1979) ได้กล่าวถึงความสามารถทางภาษาด้านการพูดไว้ดังนี้

อายุ 0 - 2 ปี จะเริ่มทดลองเล่นเสียง ทดลองใช้ริมฝีปาก ลิ้น สายเสียง กล้องเสียง ว่าถ้าทำให้ลมผ่านแล้วจะเกิดอะไรขึ้น และทดลองบังคับกล้ามเนื้อในการพูดต่างๆ จะเกิดการพูดคำแรกระหว่างอายุ 10 - 18 เดือน ในเด็กปกติจะเริ่มใช้ประโยค 1 - 2 คำได้ แต่ยังไม่นิยมใช้ภาษาท่าทางมากและชอบที่จะทำเสียงสูงๆ ต่ำๆ

อายุ 2 - 5 ปี ใช้คำที่มีความหมายมากขึ้น ลักษณะการพูดเริ่มคล้ายผู้ใหญ่ใช้ประโยคยาวขึ้น และมีความหมายมากขึ้น มักพบว่า จะมีพัฒนาการอย่างและซับซ้อนในการใช้คำประโยค โดยเฉพาะช่วงปีที่ 4 - 5

อายุ 5 - 7 ปี ใช้ประโยคที่มีความซับซ้อนเด่นชัด อธิบาย หรือบรรยาย เหตุการณ์หรือรูปภาพได้มีความหมายมากขึ้น สามารถใช้การเชื่อมประโยคและอธิบายความคิดตัวเองได้

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า เด็กสามารถใช้ภาษาได้ตั้งแต่แรกเกิดและมีพัฒนาการทางภาษาเป็นลำดับขั้นตอน เมื่อเด็กมีความอยากรู้อยากเห็น หรือต้องการแสดงออกทางความคิด เด็กจะเริ่มจากการใช้เสียงรู้จักคำและใช้ศัพท์ต่างๆ จนสามารถพูดเป็นประโยคที่สมบูรณ์และสามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้เข้าใจกัน

1.11 ความสามารถทางภาษาด้านการอ่านของเด็กปฐมวัย

(1) ความหมายของการอ่าน

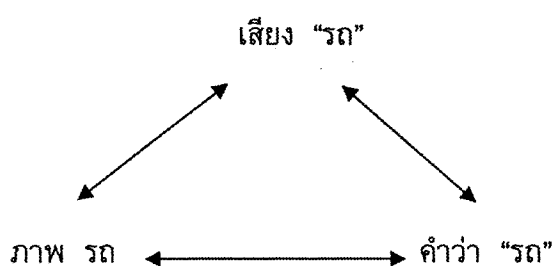
การอ่านเป็นความสามารถในการใช้สายตา ปาก มือ โดยเริ่มจากการวาดภาพง่ายๆ และอ่านภาพเป็นเรื่องราว (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2538 : 32 - 38) เด็กที่มีความพร้อมในการอ่าน คือ เด็กที่มีความสามารถในการกวาดสายตาจากซ้ายไปขวา สามารถอ่านหนังสือ คำ (อ่านจากภาพ) อ่านเรื่องราวจากภาพได้

ส้าออง หิรัญบุรณะ (2544 : 39 - 41) กล่าวว่า ความสามารถในการอ่านนั้น ประกอบด้วย การมองเห็นตัวอักษร ความเข้าใจรหัสที่สร้างความสัมพันธ์ระหว่างเสียงและอักษร ที่เห็นอันทำให้เกิดความเข้าใจในระดับคำก่อน แล้วจึงเกิดความเข้าใจความหมายของกลุ่มคำที่มารวมกัน เพราะมีความเข้าใจในหลักของภาษานั้น เมื่อเข้าใจความหมายของประโยค ของข้อความ ผู้ที่อ่านก็จะสร้างความคิด หรือจินตนาการจากสิ่งที่อ่านออกมาเป็นภาพ แล้วเรียบเรียงหาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดใหม่ที่ได้พบในการอ่านกับความรู้อันมีอยู่เดิมและเกิด

ความคิดใหม่ ต่อจากนั้นก็เก็บความคิดใหม่นี้ไว้ใน “ลิ้นชัก” ที่เหมาะสมของสมอง ในส่วนที่เป็นความทรงจำ เพื่อความสะดวกในการดึงความรู้นี้มาใช้ คือ การจำได้นั่นเอง

การอ่านจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อเด็กได้ภาษาพูดแล้ว (ประมาณ 5 ขวบ) เพราะการอ่านคือการถอดรหัสอักษรว่ามีความหมายอย่างไรในภาษา (พูด) ที่เขาพูดได้

วิธีอ่านตามธรรมชาติของเด็กนั้น เด็กจะ “เห็น” คำ ทั้งคำ แล้วถอดออกมาเป็นความหมาย เช่น เห็นรถยนต์ แล้วเห็นคำว่า รถ แล้วคุณแม่บอกว่า “รถ” เด็กจะได้ความคิดออกมาเป็นความหมาย คือ โยง 3 ส่วนเข้าด้วยกัน

การอ่านที่พัฒนาความสามารถในการอ่านของเด็กปฐมวัยนั้น เด็กควรเห็นคำทั้งคำแล้วโยงคำกับความหมายโดยไม่แยกส่วนออกเป็นพยัญชนะต้น สระ พยัญชนะ วรรณยุกต์ หรือตัวสะกด ประกอบกับการใช้สมุดภาพที่มีคำประกอบ สำหรับการสอนให้เด็กประสมอักษรเป็นคำ ควรจะทำได้ดีต่อเมื่อเด็กอ่านได้เข้าใจมากขึ้นแล้วสักระยะหนึ่ง เพราะจะเป็นการฝึกเขียนหรือการนำภาษาที่เด็กรู้ไปเขียนออกมาเป็นรหัสหรือสัญลักษณ์ที่สังคมยอมรับ คือ การสะกดคำนั่นเอง ซึ่งการสะกดคำจะมีประโยชน์ในการช่วยให้เด็กสามารถอ่านคำที่ไม่เคยเห็นมาก่อนได้ โดยเด็กจะสามารถทำได้ก็ต่อเมื่อสามารถพูดและอ่านออกแล้ว

สรุป การอ่านของเด็กปฐมวัยในขั้นแรก เด็กจะต้องมีความพร้อมในการกวาดสายตา จากซ้ายไปขวา สามารถอ่านภาพ ตัวอักษรคำง่ายๆ ที่เด็กคุ้นเคยที่มีภาพประกอบอ่านเรื่องราวจากภาพได้ และพัฒนาไปสู่การอ่านหนังสือได้เองตามความสนใจ

ขั้นตอนของพัฒนาการในการอ่านของเด็กปฐมวัย

โคเคเรน และคณะ (บังอร พานทอง. 2541 : 24 - 25; อ้างอิงจาก Cochrane and others. 1984) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการพัฒนาการอ่านเป็น ดังต่อไปนี้

1. ขั้นก่อนที่จะสามารถอ่านได้ด้วยตนเองอย่างอิสระ

การเรียนรู้การอ่านในขั้นนี้จะเป็นการเรียนรู้เบื้องต้นถึงความสัมพันธ์ของตนเองกับหนังสือว่าหนังสือคืออะไร และควรจะทำปฏิบัติต่อหนังสืออย่างไร ในขั้นนี้เด็กจะไม่สามารถอ่านหรือทำความเข้าใจหนังสือได้ด้วยตนเองจะต้องมีผู้อื่นเข้ามาช่วย สามารถแยกย่อยออกได้เป็นสามระยะ คือ

ก. ระยะการเริ่มเรียนรู้ เป็นขั้นเริ่มตั้งแต่เกิดซึ่งเด็กหรือผู้อ่านจะยังไม่รู้จักหนังสือหรือสิ่งพิมพ์ต่างๆ ว่าคืออะไร แต่จะเรียนรู้ขึ้นทีละน้อยจากประสบการณ์ จากสภาพแวดล้อม จะศึกษาว่าถึงหนังสืออย่างไร แม้จะเริ่มจากการกลับหัวท้ายบ้างก็ตาม

ข. ช่วงระยะที่เด็กเริ่มมีความรู้สึกเหมือนตนเองเป็นผู้อ่านในขั้นนี้เด็กโดยทั่วไป อายุประมาณ 2 ขวบ จะสามารถถือหนังสือได้ถูกทิศทาง ทราบว่าควรอ่านจากซ้ายไปขวา จากบนลงล่าง เปิดหนังสือจากหน้าแรกไปหน้าสุดท้าย เด็กเริ่มให้ความสนใจรูปภาพและเกิดความสนใจความหมายของภาพต่างๆ

ค. จะเป็นช่วงที่เด็กเริ่มเรียนรู้เกี่ยวกับตัวอักษร เด็กจะเริ่มมีความสามารถในการทำความเข้าใจตัวอักษรและเสียงต่างๆ ตลอดจนการนำไปใช้ในการอ่าน เริ่มรู้จักคำและนำไปใช้ได้ จำคำบางคำเป็นพิเศษ เช่น ชื่อตัวเอง และคำที่พบบ่อยๆ เด็กจะเรียนรู้และทราบความหมาย ตลอดจนสามารถนำไปใช้ได้ถูกต้องก่อนคำอื่นๆ

2. ขั้นสามารถอ่านได้ด้วยตนเองอย่างอิสระ

ในขั้นนี้เด็กจะมีความรู้เกี่ยวกับตัวอักษร เสียง และระบบภาษามากขึ้น ทราบความหมายของคำ และสามารถอ่านคำง่ายๆ ในหนังสือที่ไม่เคยอ่านมาก่อน เริ่มเกิดความมั่นใจในการที่จะนำความสามารถทั้งหมดในการอ่านมาใช้เพื่ออ่านในสิ่งที่ตนต้องการจะอ่าน ในขั้นนี้สามารถแบ่งย่อยออกเป็น 3 ระยะ เช่นกัน คือ

ก. ระยะที่มีความมั่นใจ ในการนำตัวบ่งชี้ในระบบภาษาต่างๆ มาใช้ร่วมกันในกระบวนการอ่าน เริ่มมีความอยากอ่านมากขึ้น อยากอ่านให้ผู้อื่นฟังทุกครั้งที่มีโอกาส มีความสามารถเข้าใจคำๆ หนึ่ง ซึ่งใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ได้ ระยะนี้จะเกิดขึ้นในช่วงสั้นๆ จากนั้นเด็กก็จะสามารถอ่านได้อย่างธรรมชาติ

ข. ระยะที่สองนี้เด็กหรือผู้อ่านจะมีความสามารถในการอ่านได้อย่างเป็นอิสระมากขึ้นสามารถอ่านได้ด้วยตนเองและสนใจที่จะอ่านเพื่อความพอใจของตนเองมากกว่าที่จะอ่านให้ผู้อื่นฟังเหมือนในระยะเวลาที่ผ่านมา

ค. ระยะที่มีทักษะการอ่าน ผู้อ่านที่พัฒนามาถึงระยะนี้จะเป็นผู้ที่มีความสามารถในการอ่าน ระดับที่เลือกสิ่งที่ต้องการอ่านได้ด้วยตนเอง โดยมีพื้นฐานมาจากประสบการณ์ส่วนตัว ที่ต้องการจะค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมในสิ่งที่สนใจ

3. ความบกพร่องบางประการในการอ่าน

ขั้นตอนความสามารถในการอ่านของผู้อ่านมักจะผ่านเป็นลำดับขั้น ดังที่กล่าวข้างต้นบางคนอาจจะพัฒนาไปตามลำดับอย่างรวดเร็ว แต่บางคนอาจจะต้องใช้เวลายาวนานในบางขั้นตอน หรือใช้เวลามากกว่าผู้อื่นในบางขั้นตอน แต่ก็สามารถผ่านไปได้อย่างดีตามลำดับ แต่บางคนอาจเกิดปัญหา ไม่สามารถพัฒนาผ่านขั้นตอนการพัฒนาการอ่านไปได้ จะต้องได้รับการช่วยปรับปรุง ซึ่งแน่จริงจะสามารถประสบความสำเร็จ ข้อบกพร่องของผู้อ่านกลุ่มนี้มักจะเกิดจาก

1. ชั้นเกิดความสงสัย (magical stage)

เด็กจะเรียนรู้วัตถุประสงค์ของหนังสือต่างๆ เริ่มคิดว่าหนังสือเหล่านั้นมีความสำคัญ จ้องมองที่หนังสือ หยิบจับหนังสือขึ้นมาถือไว้บ่อยครั้งจะเป็นหนังสือที่เขาชอบ

2. ชั้นเกิดแนวความคิด (self - concept stage)

เด็กพิจารณาตัวเองว่าเป็นผู้อ่าน เริ่มเข้าไปผูกพันกับกิจกรรมการอ่าน อาจจะเสแสร้งอ่าน ให้ความหมายของหนังสือจากรูปภาพต่างๆ หรือประสบการณ์เดิม ใช้ภาษาคล้ายๆ หนังสือแม้ว่าจะไม่เข้าใจเนื้อเรื่อง

3. ชั้นเชื่อมต่อการเป็นผู้อ่าน (bridging reader stage)

เด็กให้ความสำคัญกับตัวอักษรสามารถเลือกคำที่คุ้นเคย สังเกตคำต่างๆ อ่านเรื่องที่เขียนเองได้ อ่านตัวหนังสือจากบทกวี เพลงกลอนกล่อมเด็ก เด็กจะเชื่อว่าพยางค์แต่ละพยางค์ คือ คำหนึ่งคำ เกิดความขัดแย้งในการจับคู่ตัวอักษรและเสียงอ่าน เริ่มระลึกถึงตัวอักษรได้

4. ชั้นทะยานสู่ผู้อ่าน (take - off reader stage)

เด็กเริ่มใช้ 3 ระบบ ที่แนะเข้าด้วยกัน (เสียง ความหมาย โครงสร้างประโยค) เด็กตื่นตัวกับการอ่าน เริ่มคุ้นเคยกับบริบทใส่ใจต่อตัวหนังสือที่อยู่รอบตัว และอ่านทุกๆ อย่าง (เช่น กล่องใส่อาหาร ฉลาก และเครื่องหมายต่างๆ เป็นต้น) อันตรายในขั้นนี้คือ เด็กจะให้ความสำคัญกับตัวอักษรแต่ละตัวมากไป

5. ชั้นสามารถอ่านโดยไม่ต้องพึ่งพิง (independent reader stage)

เด็กสามารถอ่านหนังสือต่างๆ ที่ไม่เคยอ่านได้ สามารถให้ความหมายจากตัวหนังสือ จากประสบการณ์ และจากตัวชี้แนะของผู้เขียนได้ สามารถเข้าใจเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ได้ง่ายๆ แต่จะเป็นโครงสร้างและเนื้อเรื่องพื้นๆ เท่านั้น

ระดับพัฒนาการด้านการอ่าน

ฉันทนา ภาคบังกช (2538 : 1 - 4) ได้กล่าวว่า ความก้าวหน้าทางการอ่านในเด็กปฐมวัยจะประเมินได้จากพัฒนาการทางด้านการอ่าน ดังต่อไปนี้

1. การแสดงออก เด็กมีความสนใจอ่านอย่างเป็นธรรมชาติ มีความกระตือรือร้น และมั่นใจในการเขียนสิ่งแปลกใหม่ แสวงหานิทานใหม่ๆ มาอ่าน
2. ความเป็นอิสระ สามารถเลือกนิทานได้อย่างเหมาะสม แก้ปัญหาของตนเองได้
3. ความเข้าใจพื้นฐานทางภาษา สามารถรู้คำศัพท์ที่ใช้พูดอย่างกว้างขวาง คาดคะเนได้ว่าสิ่งใดช่วยให้พบคำตอบได้ สร้างความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์เก่ากับเรื่องที่อ่านได้
4. การพูด แสดงออกอย่างมีความคล่องแคล่ว อ่านให้ฟังอย่างมั่นใจ สัมผัสเสียงแสดงถึงความเข้าใจและใช้วลีประกอบได้ดี

5. มีเทคนิคการอ่าน รู้ว่าหนังสือประกอบด้วยข้อความเมื่อพบว่าอ่านแล้วไม่เข้าใจจะพยายามแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง

ส่วนความก้าวหน้าทางภาษาด้านความเข้าใจภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย จันทนา ภาคบงกช ได้เสนอแนะให้ประเมินได้จากลักษณะดังต่อไปนี้

1. ความสนุกสนาน ความก้าวหน้าที่จะทราบว่า การอ่านที่ทำให้เกิดความรู้สึกสนุกสนาน ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากการแสดงออกในเรื่องการตอบสนองด้านอารมณ์ มีความปรารถนาที่จะให้ผู้อื่นอ่านด้วยกัน และอ่านหนังสือหลายเล่มเพิ่มขึ้น

2. การสร้างสรรค์ ความก้าวหน้าทางภาษา ด้านความเข้าใจของเด็กที่แสดงออกจากการเขียน เช่น การวาดการ์ตูน หรือวาดภาพต่อกันเป็นเรื่องราว เติร์มเทปและหนังสือสำหรับเด็ก

3. การนำเสนอ ซึ่งเด็กสามารถแสดงออกได้ ดังนี้

3.1 เล่าถึงภาพที่วาด

3.2 มีท่าทางขณะอ่านนิทานหรือคำคล้องจอง

3.3 แนะนำหรือโฆษณาหนังสือ

3.4 ใช้ภาษาพูดแทนภาษาเขียนหรือภาษาที่ยาก

3.5 เลือกหนังสืออ่านและบอกได้ว่าเล่มใดน่าสนใจมากที่สุด เล่มใดมี

ประโยชน์มากที่สุดและบอกเหตุผลประกอบได้

3.6 เล่นบทบาทสมมติหรือแสดงท่าทางประกอบการอ่าน

3.7 เสนอทัศนะเกี่ยวกับสังคมและปัญหาสภาพแวดล้อม

3.8 แปลงนิทานและคำคล้องจอง แสดงเป็นละคร

สรุป พัฒนาการด้านการอ่านของเด็กปฐมวัยจะดำเนินไปอย่างเป็นขั้นตอนตามหลักพัฒนาการ ครูและผู้เกี่ยวข้องกับผู้เด็กควรมีความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนและพัฒนาการการอ่านของเด็ก เพื่อจะได้จัดสภาพแวดล้อมและกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กรักการอ่านต่อไป ซึ่งในยุคปัจจุบันการอ่านเปรียบเสมือนการเปิดประตูสู่โลกแห่งการเรียนรู้อันไม่มีที่สิ้นสุด

1.12 ความสามารถทางภาษาด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย

1. ความหมายของการเขียน

การเขียนเป็นทักษะหนึ่งของการใช้ภาษา ที่ต้องได้รับการฝึกฝนจนชำนาญ เพื่อที่จะสามารถถ่ายทอดความรู้ ความคิดของตนให้ผู้อื่นเข้าใจ ได้มีผู้ให้ความสามารถของการเขียนไว้มากมายดังนี้

เพ็ตตี (Petty. 1985 : 182) กล่าวว่า การเขียนเป็นทักษะทางภาษาที่มีความยุ่งยากเพราะต้องใช้ความคิด ความรู้สึก ประสบการณ์และความสามารถเฉพาะตัวของแต่ละคน

ลำออง ทิรัญบุรณะ และคณะ (2544 : 41 - 42) กล่าวว่า การเขียนนั้นเกิดขึ้นหลังจากที่เด็กพูดและอ่านภาพได้ เมื่อเด็กเริ่มมาโรงเรียนวันแรก ถ้าเด็กยังเขียนไม่ได้ก็ไม่ควรบังคับให้เด็กเขียน เพราะกล้ามเนื้อนิ้วมือของเด็กยังไม่พร้อม

การเขียนนั้นยากลำบาก จะเขียนตัวอักษรให้ได้แต่ละตัวต้องใช้เวลา การเขียนนั้นประกอบด้วยกระบวนการ ดังนี้

1. เด็กต้องมีภาษาที่จะเอามาสื่อความคิดที่ตนต้องการ เช่น รู้ศัพท์
รู้ไวยากรณ์
2. เด็กต้องรู้รหัสที่ต้องการใช้สื่อความหมายดังกล่าว และสามารถเรียกรหัสจากหน่วยความจำว่าคำที่ต้องการเขียนอย่างไร และสะกดอย่างไร
3. เด็กต้องบังคับให้สร้างรหัสได้ หรือภาษาเขียนได้ นักภาษาศาสตร์บางคนได้เสนอให้สอนเด็กๆ ให้เริ่มใช้ Key Board และเขียนลงคอมพิวเตอร์ เพราะเด็กจะเขียนได้เร็วยิ่งขึ้น เนื่องจากกดแป้นครั้งเดียวก็จะได้อักษรที่ต้องการ

แมคริมอน (Macrimon. 1978 : 3) กล่าวว่า การเขียนที่ดีจะต้องเป็นสื่อความคิดความรู้สึก ตลอดจนเรื่องราวต่างๆ ได้และทำให้ผู้อื่นเข้าใจตรงกับเจตนารมณ์ของผู้เขียน

เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต (2534 : 7) กล่าวว่า การเขียนเป็นการสื่อสารความรู้ ข้อเท็จจริง ความเข้าใจ จินตนาการ อารมณ์ และความคิดเห็นระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร

จอห์น และแมรี (John and Mary. 1995 : 232) ได้ให้ความหมายการเขียนในเด็กปฐมวัยว่า หมายถึง รอยขีดๆ เขียนๆ ซึ่งมีความหมายอาจจะเขียนเหมือนตัวอักษรจริงหรือไม่ก็ได้ การเขียนจะมีความก้าวหน้าเป็นขั้นๆ กระบวนการที่ใช้ในการเขียนมีความหมาย ผู้เขียนใช้การเขียนเป็นสื่อในการเสนอความคิด

นิตยา ประพฤติกิจ (2539 : 172) กล่าวว่า การเขียนของเด็กปฐมวัย คือการจับปากกาหรือดินสอลากไปมาบนกระดาษ แล้วสามารถบอกได้ว่ารอยขีดเขียนนั้นคืออะไรและเชื่อมโยงเป็นเรื่องราวได้

สรุป การเขียนในเด็กปฐมวัย หมายถึง การที่เด็กสามารถใช้กล้ามเนื้อและสายตาขีดเขียนภาพ ตัวอักษรหรือเขียนภาพเรื่องราวที่เด็กต้องการจะถ่ายทอดความคิดของตนให้ผู้อื่นทราบอย่างมีความหมาย ครูควรให้ความสำคัญกับกระบวนการเขียนและการถ่ายทอดความคิดของเด็กมากกว่าผลผลิตหรือลายมือที่สวยงามหรือความถูกต้องของการเขียนเพื่อให้เด็กมีความมั่นใจ และกล้าแสดงออก ซึ่งการเขียนของเด็กแต่ละคนแม้ว่าจะเป็นไปตามขั้นของพัฒนาแต่จะมีความสามารถในการเขียนแตกต่างกัน

1. องค์ประกอบของการเขียน

สนิท ฉิมเล็ก (2540 : 181 - 182) และวรรณิ โสมประยูร (2537 : 142) กล่าวไว้ สอดคล้องกันว่า การเขียนมีองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ คือ

1. ผู้เขียนหรือผู้ส่งสาร ผู้เขียนเป็นจุดกำหนดที่ทำให้เกิดงานเขียนขึ้น ลักษณะต่างๆ ของผู้เขียน ที่ช่วยให้เกิดงานเขียน ได้แก่ ความรู้ การแสดงความคิดเห็น ความสามารถในการใช้ภาษาลำดับความ ลักษณะทางการเขียนที่ส่งผลให้ถึงลายมือของผู้เขียน และความมีมารยาทในการเขียน

2. ภาษา ภาษาที่ใช้ในการเขียนมี 3 ระดับ คือ ภาษาพูด ภาษากึ่งแบบแผน และภาษามีแบบแผน สามารถสอนผู้เรียนเขียนภาษาได้ทั้ง 3 ระดับ แต่ความสำคัญอยู่ที่การเลือกใช้ภาษาอย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ บุคคล จุดมุ่งหมาย สถานที่ เวลา และสถานการณ์สิ่งแวดล้อม

3. เครื่องมือ เครื่องมือที่ทำให้เกิดสาร คือ เครื่องเขียน เช่น ดินสอ ปากกา กระดาษ หรืออื่นๆ ที่ใช้แทนกันได้ และตัวอักษรที่อาจจะเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ลายมือ ถ้าลายมือสะอาดเรียบร้อย ถูกต้องและชัดเจน ถือว่าเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ

4. ผู้อ่าน ผู้อ่านเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ผู้เขียนต้องคำนึงถึง เพราะเป้าหมายสำคัญของการเขียนคือ มุ่งให้ผู้อ่านเกิดการรับรู้และเข้าใจในสิ่งที่สื่อสารออกไป ดังนั้น ผู้เขียนจึงจำเป็นต้องเลือกเนื้อหา ภาษา วิธีการเขียน รูปแบบการเขียน ให้เหมาะสม และสอดคล้องกับผู้อ่านจึงจะทำให้การสื่อสารเกิดประสิทธิภาพ

สรุป องค์ประกอบของการเขียนมี 4 ประการ คือ ผู้เขียน หรือผู้ส่งสาร ภาษา เครื่องมือและผู้อ่าน นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่นๆ อีก เช่น ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับด้านร่างกายของเด็ก เช่น การบังคับและควบคุมกล้ามเนื้อมือและสายตาให้สัมพันธ์กัน ปัจจัยเกี่ยวกับด้านสติปัญญา เช่น ความสามารถในการรับรู้ภาษา ความจำ ปัจจัยเกี่ยวกับด้านอารมณ์ - สังคม ที่แวดล้อมรอบตัวเด็ก เช่น สภาพครอบครัว เพื่อน ครู

2. พัฒนาการทางการเขียน

โลเวนเฟลด์ (สุภาพ กิตติสาร. 2530 : 26; อ้างอิงจาก Lovenfeld. n.d.) ได้กล่าวถึงพัฒนาการในการเขียนของเด็ก ดังนี้

1. เด็กในช่วง 2 - 4 ปี จะมีพัฒนาการในการเขียน โดยหยิบจับ ชีดเขียนอย่างสะเปะสะปะ เพราะยังไม่สามารถบังคับมือได้ จนกระทั่งประสาทมือเริ่มสัมพันธ์กับการควบคุมสายตาในงานที่ทำได้ จะเริ่มเขียนลากเส้นที่สะเปะสะปะไปสู่เส้นโค้ง มีการวนซ้ำเส้นเดิม มีทั้งเส้นในแนวตั้งและเส้นนอน และจะลากเป็นวงกลม จากนั้นเริ่มเล่าถึงการขีดเขียน เริ่มสนใจและสำรวจสิ่งต่างๆ รอบตัว สามารถแสดงออกมาในเส้นที่ตนขีดเขียน

2. เด็กวัย 4 - 7 ปี จะมีพัฒนาการในการเขียน โดยการขีดเขียนนั้นเริ่มมีความหมายชัดเจนยิ่งขึ้น เป็นการเริ่มต้นสื่อสารด้วยภาพ เด็กเริ่มสร้างแบบในการวาดของตนแบบแผนหรือสัญลักษณ์แรกที่เด็กทำขึ้น ได้แก่ คน เพราะเป็นสิ่งที่ใกล้ตัวเด็กมากที่สุด

นิตยา ประพศิตกิจ (2539 : 178 - 179) ได้แบ่งพัฒนาการทางเขียนของเด็กปฐมวัยตามวัย ได้ดังนี้

เด็ก 2 ขวบ ลากเส้นขยุกขยิก ลากเส้นตามรูปร่างกลมได้ จับดินสอหรือปากกาโดยใช้ทั้งมือจับและทั้งแขนขยับเขยื้อน จะขีดเขียนจนเต็มหน้ากระดาษ พอใจกับรอยขีดเขียนของตน

เด็ก 3 ขวบ ชอบเขียนตัวอักษรตัวโตๆ ทุกหนทุกแห่ง ชอบวาดและระบายสี

เด็ก 4 ขวบ จดจำอักษรบางตัวได้ รวมทั้งจำชื่อตนเองได้ อาจเขียนชื่อตนเองได้ หรือเขียนได้เป็นบางตัว ชอบวาดและระบายสี การวาดรูปคนวาดแค่เพียงเส้นตรงแนวดิ่งและร่างแบบหยาบๆ แต่วาดรูปร่างกลมและสี่เหลี่ยมได้

เด็ก 5 ขวบ เขียนชื่อตนเองได้ การเขียนพยัญชนะ ตัวเลข อาจเขียนไม่เรียงลำดับ และบางที่เขียนกลับหัวก็มี สามารถเขียนตัวเลขได้แต่ตัวไม่เท่ากันและมีขนาดพอดีๆ จับดินสอ ปากกาหรือฟู่กันได้ดีขึ้นชอบวาดและระบายสี สามารถวาดภาพที่ยากขึ้นได้ และภาพมีความสมบูรณ์มากขึ้น ชอบเลียนแบบ สามารถวาดรูปเหลี่ยมและวงกลมเข้าด้วยกัน ชอบถามถึงตัวสะกดของคำ

อิลลิส (Ellis. 1994 : 277) กล่าวว่า กระบวนการเขียนของเด็ก ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนด้วยกัน คือ

1. ขั้นก่อนเริ่มการเขียน (prewriting) ขั้นนี้เป็นเตรียมความพร้อมในการเขียน คิดเกี่ยวกับหัวข้อที่จะเขียน ครุสสังเกตได้จากสิ่งที่เด็กมักชอบพูดถึง

2. ขั้นร่าง (drafting) ขั้นนี้มีความสำคัญมาก คือ การเปิดโอกาสให้เด็กพูดเกี่ยวกับสิ่งที่เขาคิดออกแบบที่จะเขียน และร่างงานเขียน

3. ขั้นแก้ไข (revising) เป็นขั้นให้เวลาเด็กตัดสินใจแก้ไขงานเขียนของตน ครูอาจให้คำแนะนำ โดยกระตุ้นให้เด็กได้คิดหลายแง่มุม

4. ขั้นปรับปรุง (editing) เป็นขั้นสุดท้าย เด็กต้องอ่านทบทวน ตรวจตัวสะกดรูปแบบการเขียนเครื่องหมายต่างๆ และอื่นๆ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจงานเขียนยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า ลักษณะและพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัย จะเริ่มจากการวาดรูปเพื่อสื่อความคิด พัฒนามาสู่การขีดๆ เขียนๆ การคิดแบบการเขียนของตัวเองขึ้น การคัดลอกตัวอักษรจากแบบ เขียนโดยการคิดสะกดขึ้นเอง จนกระทั่งสามารถเขียนสะกดให้ถูกต้องตามแบบการเขียนจริง ซึ่งจะเหมือนการเขียนของผู้ใหญ่

1.13 แนวทางในการส่งเสริมความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย

เฮนริค (Henrick. 1980) ได้เสนอแนะวิธีการพื้นฐานเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาของเด็กไว้ดังนี้

1. รู้จักรับฟังเด็ก
2. ให้เด็กได้พูดคุยถึงเรื่องราวที่เขาได้พบเห็นหรือได้ฟังมา
3. รู้จักพูดคุย หรือสนทนากับเด็ก
4. รู้จักซักถามเพื่อให้เด็กได้ใช้ภาษาได้อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น
5. ให้เด็กได้รู้จักฝึกฝนการฟัง
6. ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ โดยเฉพาะเมื่อเด็กมีปัญหา

นอกจากนี้การส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาของเด็กจะต้องมีองค์ประกอบอื่นๆ เช่น พื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม ประสบการณ์ที่เสริมสร้าง การฝึกฝน ประสาทสัมผัส การยอมรับฟังเด็ก การปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนๆ การมีผู้ใหญ่เป็นแบบอย่างที่ดี การตั้งใจฟังเด็ก การไม่มีอคติต่อการใช้ภาษาของเด็ก และการที่เด็กมีโอกาสได้พูดคุยอย่างสนุกสนาน เป็นต้น (นิตยา ประพฤติกิจ. 2539 : 162 - 163; อ้างอิงจาก Henrick. 1980 : n.d.)

ฮุย (Huey. 1965) ได้กล่าวถึง การส่งเสริมความสามารถทางภาษา ดังนี้

1. การให้โอกาสเด็กได้เลือกทำกิจกรรม ลงมือกระทำและทดลองด้วยตนเอง
2. การให้โอกาสเด็กได้กระทำกิจกรรมตามแบบผู้ใหญ่ เพื่อให้ผู้เรียนรู้ กิจกรรม

ในสังคม เพื่อเป็นพื้นฐานให้เด็กรู้จักคิดและเรียนรู้รูปแบบสังคม เช่น กิจกรรมที่ส่งเสริมประชาธิปไตย การหาเสียง การเลือกตั้ง

3. ส่งเสริมให้เด็กเล่นของเล่น อุปกรณ์ และวัสดุต่างๆ ตลอดจนงานศิลปะ รู้จักการสนทนา เพื่อให้เด็กเรียนรู้การเล่นและศิลปะโดยผ่านประสบการณ์ตรง

4. ให้โอกาสเด็กได้เข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรม เช่น หลังจากการเล่นนิทานมีการสนทนาเรื่องความดี ความเสียสละของตัวละคร

5. จัดประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมทางภาษา โดยใช้ภาษาง่ายๆ ที่เด็กสามารถเข้าใจได้

6. ให้โอกาสเด็กได้แสดงออกและใช้ภาษาจากประสบการณ์ของเด็ก

7. ให้เด็กมีประสบการณ์ทางภาษาผ่านการเล่าเรื่อง รูปภาพ และบทสนทนาที่สอดคล้องกับสถานการณ์ในขณะนั้น

8. การเรียนรู้ในสิ่งใหม่ๆ ไม่ควรให้มากเกินไป สิ่งที่มีประโยชน์อาจเป็นโทษได้หากมากเกินไป

อิริคสัน (Jenne M. Machado and Emerita. 1990 : 91; Citing Erikson. 1950) กล่าวถึงบทบาทของครูในการส่งเสริมและตอบสนองการพูดและการสื่อสารของเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. ควรดูแลและเอาใจใส่เด็กอย่างใกล้ชิด
2. ฟังเด็กและพยายามทำความเข้าใจ
3. สอนค่าง่ายๆ เพิ่มขึ้น เมื่อเด็กไม่รู้
4. ไม่ตำหนิ เมื่อเด็กพูดผิด เพราะจะไปทำลาย การพูดและการแสดงออกของเด็ก
5. แนะนำการเล่นใหม่ๆ เพื่อให้เด็กรู้จักการคิดใหม่ๆ
6. สังเกตความสนใจของเด็กและจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับความสนใจ
7. มีความเป็นมิตรและอยู่กับเด็กเมื่อเกิดปัญหาขึ้น คอยให้ความช่วยเหลือ
8. รู้จักการพูดในทางบวกเกี่ยวกับข้อดีหรือจุดเด่นของเด็กแต่ละคน
9. เคารพในงานของเด็กแต่ละคน ไม่เปรียบเทียบ

โทมัส การ์ดอน (Philip S. More. 1981 : 13; citing Thomas Gardon.

1974) กล่าวถึงการส่งเสริมกำลังใจให้เด็กเรียนรู้ภาษาตามวิธีการที่เรียกว่า Gentle Encouragement คือ

1. silence

การส่งเสริมให้เด็กพูด ครูอาจจะไม่ต้องพูดอะไรมาก แต่ตั้งใจฟัง และให้ความสนใจว่าเด็กกำลังพูดอะไร ซึ่งเป็นวิธีการยอมรับและให้กำลังใจแก่เด็ก แสดงถึงการเห็นคุณค่าของความคิด และการแสดงออกของเด็ก

2. acknowledgement responses

ผู้ใหญ่ควรตอบสนองความต้องการอยากรู้อยากเห็นของเด็ก หรือการให้การยอมรับโดยใช้คำพูด เช่น ส่งเสียงรับ พยักหน้า หรือการแสดงออกโดยท่าทางว่าเรากำลังตั้งใจฟังเด็กพูดอยู่

3. door opens

คือ การใช้คำถามปลายเปิด หรืออาจใช้คำพูดสั้นๆ เพื่อให้กำลังใจให้พูดต่อไป เช่น ไหนลองเล่าให้ฟังมากกว่านี้สิ ไหนลองเล่าตัวอย่างให้ฟังสิ หนูรู้สึกอย่างไรกับเรื่องนั้น

ยุทธวิธีในการปรับปรุงพัฒนาการทางภาษา

(strategies to improve language development)

1. ผู้ปกครองและครอบครัว (parents & home life)

ผู้ปกครองมีส่วนสำคัญในการพัฒนาภาษาของเด็ก เพราะผู้ปกครองเป็นบุคคลแรกของเด็ก จากการวิจัยพบว่า เด็กที่เรียนได้ดีในโรงเรียนเป็นเด็กที่มีประสบการณ์ทางภาษามาก่อนที่จะมาเข้าเรียน ประสบการณ์มีผลต่อเด็กมา เมื่อเด็กถูกกระตุ้นให้เรียนรู้ ซึ่งประสบการณ์เหล่านั้นเกิดจากปฏิกริยาทางสังคมที่ได้รับจากผู้ปกครอง เช่น จากการอ่านหนังสือ การพูดคุยระหว่างทานข้าวในครอบครัว

พัฒนาการทางภาษาเริ่มตั้งแต่แรกเกิด และผู้ปกครองควรส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาตั้งแต่เด็กอยู่ในวัยทารก เช่น

- พูดคุยกับเด็ก โดยสนทนาโต้ตอบกับเด็กเมื่อเริ่มพูดส่งเสียง คุณ จะทำให้เด็กอยากคุยด้วย

- ชี้ให้ดูรูปสัตว์ และภาพในหนังสือ เพื่อส่งเสริมให้เด็กดูหนังสือและภาษาเขียน

- ใช้ self talk คือ อธิบายให้รู้ว่ากำลังทำอะไรอยู่ ตัวอย่างเช่น "กำลังจะเอาอาหารให้ทานนะ กำลังหิวละสิ"

- ใช้ parallel talk คือ อธิบายว่าเด็กกำลังทำอะไรอยู่ ตัวอย่างเช่น "หัวเราะวันนี้มีความสุขละสิ"

การแสดงกิริยาต่างๆ ก็สำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา ทักษะที่เด็กจะนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน การพูดกับเด็กสามารถทำให้เด็กเข้าใจ และนำไปใช้เมื่อเขาโตขึ้น ทารกต้องการให้ผู้ใหญ่ที่เลี้ยงดูเขาสัมผัส อุ้ม ยิ้มกับเขา พูดและฟังเขา เล่นกับเขา แสดงปฏิกริยากับเขาในหลายๆ ด้าน

เทคนิคการเลี้ยงดูเด็กที่ดีเป็นสิ่งจำเป็นต่อเด็กวัยเตาะแตะและเด็กก่อนวัยเรียน เพราะทำให้เด็กรู้สึกปลอดภัยในขณะที่กำลังพัฒนาคำศัพท์และทักษะการฟัง ซึ่งกิจกรรมที่พัฒนาภาษา คือ

- เพิ่มปริมาณการพูด เช่น เมื่อเด็กตะโกนบอกว่า "ลูกหมา" และชี้ให้ดูลูกสุนัขขณะที่เขานั่งอยู่ในรถ เราควรตอบกลับไปว่า "ใช่แล้วลูก ลูกหมากำลังวิ่งอยู่บนสนามหญ้า มันเป็นลูกหมาสีน้ำตาลตัวใหญ่"

- ส่งเสริมให้เด็กพูดเกี่ยวกับรูปภาพที่เขาเห็น ให้เด็กได้ดูรูปแบบหรือแยกสิ่งบางอย่างที่ทำให้เขาคิดเกี่ยวกับสิ่งที่เขากำลังเห็นและกำลังฟังอยู่

- แสดงรูปแบบของทักษะภาษาทางสังคม ใช้คำว่า กรุณา ขอขอบคุณ ดีมาก ให้เขาค้นเคยกับวลีเหล่านี้ และให้รู้ว่าใช้ในสถานการณ์ที่ต่างกันอย่างไร

เด็กจะเรียนรู้ภาษาไปตามธรรมชาติของเขา แต่ผู้ใหญ่ก็ควรส่งเสริมให้ดีขึ้น โดยการพูดกับเขา อ่านหนังสือกับเขา เล่นเกมกับเขา พูดและเขียนกับเขาเป็นตัวอย่างในการใช้ภาษาที่ดี ซึ่งเด็กจะได้รับการพัฒนาและพอใจกับการอ่านและการเขียนตามแบบอย่างของพ่อแม่

2. การพัฒนาภาษาผ่านการอ่าน (development through reading)

การอ่านมีความสำคัญมากต่อการพัฒนาภาษา ผู้ใหญ่ควรอ่านให้เด็กฟังตั้งแต่แรกเกิด ซึ่งผู้ปกครองและนักวิจัยบางคนเชื่อว่าควรอ่านให้ฟังตั้งแต่เด็กอยู่ในครรภ์ การอ่านจะทำให้เด็กมีพัฒนาการทางภาษาและจินตนาการ หนังสือจะเป็นสิ่งกระตุ้นให้เด็กคิดจากรูปภาพและคำ ไม่เพียงแต่พ่อแม่หรือครูที่จะต้องอ่านให้เด็กฟัง แต่เด็กควรอ่านหนังสือ

ด้วยตนเองด้วย เด็กชอบดูภาพและสร้างเรื่องราวขึ้นเอง เขาจะฝึกฝนภาษาจากการอธิบายประกอบภาพ และการให้ความหมายของภาพ และใช้ถ้อยคำของเขาในการเล่าเรื่อง เด็กชอบที่จะกระทำซ้ำๆ หลายครั้ง เขาเรียกร้องที่จะฟังเรื่องเดิมๆ อ่านแล้ว อ่านอีก แม้ว่าจะเป็นเรื่องไร้เหตุผลสำหรับผู้ใหญ่ แต่มันเป็นเรื่องสำคัญต่อการพัฒนาภาษาของเด็ก เด็กได้ฟังคำที่เขาไม่เข้าใจ ไม่รู้ เมื่อได้ฟังซ้ำแล้วซ้ำอีก เขาก็จะเริ่มเข้าใจ และนำมาประยุกต์เป็นคำใหม่ การวิจัยพบว่า แม้เด็กมีทักษะทางภาษาที่ดีมากอยู่แล้ว เขาก็ยังได้รับประโยชน์จากการฟังซ้ำและการฝึกฝน

3. การพัฒนาภาษาผ่านเพลงและดนตรี (development through songs & music)

ดนตรีและเพลงให้ความบันเทิงและสนุกสนานในการช่วยพัฒนาภาษา การร้องเพลงเป็นพื้นฐานของภาษา และการอ่านออกเขียนได้ เพลงจะทำให้รู้จักศัพท์ใหม่ กลอนรูปแบบของคำ และการเรียงคำ การซ้ำการใช้คำซ้ำ โดยไม่ทำให้เด็กเบื่อ ภาษาที่เด็กได้เรียนจากเพลง สามารถนำมาใช้ในการสนทนาในชีวิตประจำวัน หลังจากได้ฟังซ้ำบ่อยๆ การร้องเพลงทำให้เด็กเกิดความไพเราะ สนุกและไม่บีบคั้น เพลงจึงเป็นสิ่งแวดล้อมสำหรับเด็กในการเรียนรู้คำ และรวมคำเป็นประโยค ดนตรีมีจังหวะและความสนุกจะเป็นการกระตุ้นให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรม

4. การฟัง (listening)

ในการส่งเสริมการพูด เด็กต้องการคนที่จะให้เวลาในการฟังและโต้ตอบกับเขา เด็กจะไม่เห็นความสำคัญของการสื่อสารหากไม่มีใครฟัง ผู้ใหญ่ต้องคิดว่ารู้สึกอย่างไรเมื่อไม่มีใครฟังเขา เราคงหยุดพูดทันที และถามว่า "ทำไมไม่มีใครฟังฉัน" แต่เด็กจะไม่ทำเช่นนั้นเมื่อไม่มีใครฟังและไม่มีใครสนใจ เด็กก็จะไม่พูดอะไร เด็กจะคิดว่าไม่มีใครสนใจความคิดของเขา ดังนั้น จึงเป็นสิ่งสำคัญต่อเด็กในการให้โอกาสเขาได้แสดงออกและสนทนา ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมให้ภาษาเจริญงอกงามขึ้น ขณะเดียวกัน ก็ให้เด็กมีทักษะการฟังด้วย การฟังเป็นทักษะด้านหนึ่งที่มีความสำคัญในการพัฒนาภาษา เด็กจะเรียนรู้ การฟังจากรูปแบบที่เขาเห็นว่า ผู้ใหญ่ที่เขาติดต่อสื่อสารโดยการฟังเขา เด็กก็จะเริ่มฟังผู้อื่น การฟังทำให้เด็กรู้คำศัพท์เพิ่มมากขึ้น

สรุป แนวทางในการส่งเสริมความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย สามารถพัฒนาการเรียนรู้โดยผ่านกิจกรรมต่างๆ เช่น กิจกรรมการอ่าน กิจกรรมเพลงและดนตรี กิจกรรมศิลปะ กิจกรรมการฟังเรื่องราวหรือนิทาน โดยครูควรเปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกทำกิจกรรมโดยอิสระ ให้เด็กได้แสดงออกและใช้ภาษาโดยผ่านประสบการณ์ตรง ครูควรสนับสนุนให้กำลังใจและชื่นชมในข้อดีของเด็กแต่ละคน ความอบอุ่นก็เป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่เด็กจะมีการพัฒนาและความสามารถทางภาษาไปโดยตลอด และสามารถใช้ภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพในสังคมต่อไป

1.14 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางภาษา

งานวิจัยในต่างประเทศ

เมนยุก (ชนันพร โอภาสพันธ์. 2536 : 30; อ้างอิงจาก Menyuk. 1978)

ศึกษาความสามารถทางการพูดของเด็ก 2 กลุ่ม คือ เด็กเตรียมอนุบาล และเด็กประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูล 3 วิธี คือ บันทึกคำพูดของเด็กจากการพูดคุยกับผู้ทดลอง บันทึกการพูดของเด็กจากการเล่นละครตามบทบาทสมมติ (role play) นอกจากนี้ ยังมีการสังเกตคำพูดของเด็กในห้องเรียน เพื่อเปรียบเทียบความตรงของการเก็บข้อมูลอีกด้วย ผลการศึกษาพบว่า เด็กเตรียมอนุบาลพูดได้โดยเฉลี่ย 82.8 ประโยค (SD = 16.7) เด็กประถมศึกษาปีที่ 1 พูดได้โดยเฉลี่ย 95.7 ประโยค (SD = 15.2) และจากการใช้ t-test พบว่า ความแตกต่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .01$) และยังพบว่า เด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีการเปลี่ยนแปลงประโยคมากกว่าเด็กเตรียมอนุบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เดล (Dale. 1978 : 307) ศึกษาการใช้ถ้อยคำของเด็กในช่วงอายุต่างๆ ตั้งแต่ อายุ 2 ปี ถึง 12 ปี โดยวิธีการทดสอบคำศัพท์จากรูปธรรม ผลการศึกษาพบว่า ความถูกต้อง ในการใช้คำศัพท์ของเด็กเพิ่มขึ้นตามลำดับอายุ กล่าวคือ ช่วงอายุ 2 ปี เริ่มที่ 25 คำ ถึง 6 ปี และเพิ่มถึง 90 คน เมื่ออายุ 12 ปี อัตราการเพิ่มของคำศัพท์ต่างๆ จะสูงขึ้นอย่างรวดเร็วในระยะก่อนวัยเรียน หลังจากวัยนี้ คำศัพท์ จะค่อยๆ เพิ่มขึ้นอย่างช้าๆ การใช้คำนามจะลดลง ในขณะที่สัดส่วนของการใช้คำวิเศษณ์ บุรพบท และสันธาน จะเพิ่มขึ้นเมื่อพิจารณาจำนวนคำที่เด็กนำมาใช้ทั้งหมด

ฮิปเปิล (Hipple. 1985) ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บันทึกกับเด็กอนุบาลเป็นเวลา 1 ปี ผลการวิจัยพบว่า เด็กให้ความสนใจกิจกรรมดังกล่าวมาก เด็กที่มีทักษะการฟัง การพูด การอ่านสูงขึ้น มีความเข้าใจและพัฒนาการตัดสินใจด้วยตนเอง

บ็อกซ์ (Box. 1990) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับผลการจัดประสบการณ์การอ่านร่วมกันที่มีต่อความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตัวหนังสือและหนังสือและเค้าโครงเรื่องของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า เด็กมีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตัวหนังสือ หนังสือ การอ่านเบื้องต้น และความเข้าใจในเค้าโครงเรื่องสูงขึ้น

ลินเน และโจลิน (Laney and Jolynn. 1992) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการอ่านของเด็ก เกรด 1 เป็นเวลา 1 ปี ที่เปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการอ่านจากการมีส่วนร่วมในการเรียนอ่านแบบธรรมชาติ (Whole Language) จำนวน 4 คน ได้บันทึกและวิเคราะห์ 4 วิธีการ ที่ชี้ให้เห็นถึงการอ่านออกเขียนได้โดยการชิมชาบภาษา จากพฤติกรรมการพูดคุยกับเพื่อน และบุคคลอื่นๆ การอ่านด้วยตนเองที่สัมพันธ์กับสื่อในห้องเรียน และการเขียนแบบไม่เป็นทางการในศูนย์การเขียน แล้วบันทึกความถี่จากการเข้าใจคำ ความหมาย ความ

คล่องแคล่วในการอ่านมากกว่า 3 เดือน พบว่า เด็กมีความเจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องในการอ่านแบบไม่เป็นทางการและจากประสบการณ์การเล่นโดยรวม

บลัด (Blood. 1996 : Abstract) ได้ศึกษาความหมายทางภาษาของเด็กอายุ 3 – 5 ปี จำนวน 67 โรงเรียน โดยการทดลองพัฒนาการทางภาษาการรับรู้การเขียน และมีการศึกษาระยะยาว มีผู้ปกครองของเด็กจำนวน 6 คน เข้ามาร่วมในการเรียนของเด็ก จากการศึกษาพบว่า การเรียนรู้ทางภาษาของเด็กขึ้นอยู่กับความสนใจของเด็กและเจตคติของผู้ปกครองในกระบวนการเรียนรู้เพื่อการอ่านออกเสียงได้และส่งเสริมให้เด็กเขียนชื่อตนเอง จะทำให้มีความสามารถในการเรียนรู้ การสอนอ่านเขียนได้อย่างมีความหมาย เพราะชื่อของเด็กถูกเรียกอยู่เป็นประจำทุกวัน และเป็นคำที่นึกภาพได้หากเด็กสามารถเขียนชื่อตนเองได้ จะเป็นแนวทางขยายความสามารถในการรับรู้คำอื่นต่อไป

วูดเวิร์ด คาโรลีน และเจอโรม (Woodward, Carolyn and Jerome. 1977 : 1) ได้ศึกษารูปแบบการเริ่มเขียนของเด็กระดับปฐมวัย พบว่า เด็กที่มีความพร้อมในการฟังและการออกเสียง การผูกประโยคจะมีความสามารถในการเขียนสูงกว่าเด็กที่ไม่พร้อมด้านการฟังออกเสียง และการผูกประโยค

โฮลดาเวย์ (Raines and Canady. 1990; Citing Holdaway. 1979) พบว่า เด็กจากบ้านที่แวดล้อมด้วยหนังสือ มีประสบการณ์ที่พ่อแม่อ่านหนังสือให้ฟัง เด็กเหล่านี้จะสามารถอ่านหนังสือออกก่อนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง โดยเด็กอ่านออกด้วยตนเอง ไม่มีการสอนอย่างจริงจังจากพ่อแม่

เทเลอร์ และเลสลี่ (Raines and Canady. 1990 : 224; Citing Taylor. 1983; Lesley. 1989) พบว่า เด็กที่มีประสบการณ์ที่พ่อแม่อ่านหนังสือให้ฟังเป็นประจำ จะสามารถอ่านหนังสือออกได้เอง ซึ่งทำให้เกิดแนวคิดที่ว่าเด็กเรียนที่จะอ่านออกได้เองโดยธรรมชาติ เช่นเดียวกับที่เด็กทารกเรียนที่จะพูดภาษาและในการสอนพูด พ่อแม่มักจะไม่นั่งหรือตำหนิเมื่อผิด พูดไม่ชัด แต่จะค่อยๆ สอนให้พูดให้ชัดโดยทำแบบอย่าง แสดงความยินดีเมื่อพูดได้ และส่งเสริมให้เด็กกล้าพูดโดยการรับฟัง ตั้งใจฟัง จึงทำให้ นักวิจัยภาษากลุ่มนี้เกิดแนวคิดว่าการเรียนการสอนภาษาทางด้านอ่านเขียนของเด็กก็ควรจะให้เป็นการเรียนรู้ตามธรรมชาติ เช่นเดียวกันกับเด็กเริ่มเรียนพูด

ซอมสกี (พัชรวิวัลย์ เกตุแก่นจันทร์. 2539 : 28; อ้างอิงจาก Chomsky. 1988) รายงานว่าเด็กหลายคนมาจากครอบครัวที่แวดล้อมไปด้วยหนังสือมีพ่อแม่ที่รักการอ่านเป็นต้นแบบมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว จะทำให้เด็กเกิดแรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) และเด็กมีหนังสือที่น่าสนใจหลากหลาย พร้อมทั้งจะให้เด็กเลือกเมื่อเด็กอยากเรียนรู้ อยากอ่าน

เกรฟ (Goodman. 1989 : 119; Citing Graves. 1983) สรุปจากผลงานวิจัยด้านการเรียนรู้ที่จะเขียนของเด็กว่าเด็กอยากเขียน ถ้าได้เขียนเพื่อสื่อสารที่ในบรรยากาศที่สนับสนุนให้กำลังใจ

งานวิจัยในประเทศ

อภิญา กังสนารักษ์ (2530 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการทางภาษาด้านจำนวน ถ้อยคำ และการใช้ประโยคในการสื่อสารของเด็กปฐมวัยอายุ 3 – 6 ปี ที่อยู่ในสถานสงเคราะห์กรมประชาสงเคราะห์และในครอบครัวปกติ โดยเปรียบเทียบพัฒนาการทางด้านจำนวน ถ้อยคำ และการใช้ประโยคที่มีระดับอายุและเพศต่างกันและหาความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการทางภาษาด้านจำนวนถ้อยคำและการใช้ประโยค พบว่า เด็กที่อยู่ในครอบครัวปกติมีพัฒนาการทางด้านจำนวนถ้อยคำและการใช้ประโยคสูงกว่าเด็กก่อนวัยเรียนที่อยู่ในสถานสงเคราะห์เด็กที่มีอายุน้อยกว่าเด็กหญิงและเด็กชายมีพัฒนาการด้านจำนวนถ้อยคำและการใช้ประโยคไม่แตกต่างกัน และพัฒนาการทางภาษาด้านจำนวนถ้อยคำมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพัฒนาการทางภาษาด้านการใช้ประโยค

ประภาพันธุ์ นิลอรุณ (2530 : 75) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความพร้อมทางการเรียนภาษาไทยของเด็กปฐมวัยในท้องถิ่นที่มีปัญหาทางภาษา โดยใช้วิธีสอนมุ่งประสบการณ์ทางภาษา จากการศึกษาพบว่าความสามารถในการจำแนกภาพ ความสามารถในการจำแนกเสียง ความสามารถในการรู้คำศัพท์ ความเข้าใจในการฟัง ความสามารถในการใช้สายตาและกล้ามเนื้อให้สัมพันธ์กัน และความสามารถในการหาความสัมพันธ์ระหว่างภาพกับสัญลักษณ์ ซึ่งเป็นองค์ประกอบในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยวิธีสอนมุ่งประสบการณ์ทางภาษาสูงกว่า นักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยวิธีสอนตามแผนการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก เล่ม 1 ปีพุทธศักราช 2528 ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ทั้งนี้เพราะวิธีสอนมุ่งประสบการณ์ทางภาษานั้น เป็นวิธีสอนที่ครอบคลุมทักษะทั้งด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน และคิด ตลอดจนบูรณาการทักษะต่างๆ ไว้เป็นลำดับขั้นตอน เด็กได้แสดงออกทางภาษาและมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม อีกทั้งเป็นการสอนที่สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ นั่นคือ การสร้างความหมายของสิ่งที่เรียนเริ่มจากสัญลักษณ์ ขณะเดียวกันก็เสนอภาพเป็นส่วนรวมก่อนที่จะขยายไปสู่ส่วนย่อย ดังนั้นเด็กจะได้ฟังก่อนแล้วจึงสังเกตเห็นภาพเป็นคำๆ ก่อนที่จะดูรายละเอียดว่าประกอบไปด้วยตัวพยัญชนะอะไรบ้าง

วรี เกียสกุล (2530 : 53) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถทางการฟังของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการฝึกทักษะโดยใช้เกมและแบบฝึกกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 จำนวน 36 คน พบว่า เด็กทั้งกลุ่มมีคะแนนสูงขึ้น และเด็กที่ได้รับการฝึกทักษะโดยใช้เกมมีคะแนนสูงกว่าเด็กที่ได้รับการฝึกโดยใช้แบบฝึก แสดงว่าการใช้เกมฝึกทักษะการฟังทำให้เด็กมีความสามารถทางการฟังสูงกว่าการใช้แบบฝึก

กานต์ รัตนพันธ์ (2532 : 67) ได้ศึกษาความสามารถของเด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองใช้และไม่ใช้จดหมายข่าวสารแบบสื่อสารสองทาง พบว่า เด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองได้ใช้จดหมายข่าวแบบสื่อสารสองทางมีความสามารถทางภาษาสูงกว่า เด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองไม่ได้ใช้จดหมายข่าวแบบสื่อสารสองทาง

จิระภา กัณฐิยาภรณ์ (2532 : 70) ได้ศึกษาวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ ภาษาส่งผลต่อความพร้อมทางการเรียนภาษาไทยและคณิตศาสตร์ของเด็กระดับก่อน ประถมศึกษาที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาที่สองเด็กอายุ 5 – 6 ปี อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ผลปรากฏว่า เด็กระดับก่อนประถมศึกษาที่เรียนโดยวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษามี ความพร้อมทางการเรียนภาษาไทย ความสามารถในการใช้สายตาและกล้ามเนื้อมือ และ ความสามารถในการหาความสัมพันธ์ระหว่างภาพลักษณ์สูงกว่าเด็กระดับก่อนประถมศึกษาที่ เรียนตามแผนการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก

อรุณี เหลืองหิรัญ (2532 : 77) ได้ทำการศึกษาความพร้อมทางภาษาและการคิด แก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย ซึ่งความพร้อมทางภาษานี้แบ่งเป็น 6 องค์ประกอบ ได้แก่ การจำแนกภาพ จำแนกเสียง การรู้คำศัพท์ ความเข้าใจในการฟัง การใช้สายตาและกล้ามเนื้อ ให้สัมพันธ์กัน และการเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างภาพพจน์สัญลักษณ์ จัดประสบการณ์ โดยใช้โครงสร้างระดับยอด ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เด็กมีโอกาส ฝึกทักษะในการจับใจความจาก การฟังเรื่องราวตามขั้นตอนของการจัดประสบการณ์ จากการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการ จัดประสบการณ์โดยใช้โครงสร้างระดับยอด มีความพร้อมทางภาษาและการคิดแก้ปัญหา สูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแผนการจัดประสบการณ์ของสำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2530 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดประสบการณ์ โดยใช้โครงสร้างระดับยอดเป็นวิธีที่ช่วยส่งเสริมความสามารถทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ซึ่งควรได้รับการพัฒนาไปพร้อมๆ กัน นอกจากนี้หลังจากการฟังจับใจความ เรื่องราว เด็กได้เล่าเรื่องย้อนกลับ ตอบคำถาม และสร้างแผนภูมิภาพ ตลอดจนช่วยกันวาดภาพ แล้วเสนอผลงานของกลุ่มเป็นการย้ำ ซ้ำ ทวนเรื่องราว ซึ่งจะช่วยให้เด็กรู้จักความหมาย ของคำและเข้าใจเรื่องราวต่างๆ เป็นอย่างดี

ขจิตพรรณ ทองคำ (2536 : 134) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเล่นบทบาทสมมติโดย เด็กมีส่วนร่วมในการจัดสื่อการเล่นที่มีผลต่อการคลายการยึดตนเองเป็นศูนย์กลางและ ความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย อายุ 5 – 6 ปี จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 30 คน ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการ จัดกิจกรรมการเล่นบทบาทสมมติตามปกติมีความสามารถในการคลายยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง และความสามารถทางภาษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กาญจนา สุวรรณธาร (2537 : 105) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง และความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นสรรค์สร้างที่ครูมี ปฏิสัมพันธ์กับเด็ก กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นเด็กนักเรียนชายและหญิง อายุ 4 – 5 ปี จำนวน 60 คน กลุ่มทดลอง 1 ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นสรรค์สร้างแบบไม่มี ปฏิสัมพันธ์และกลุ่มควบคุมได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นสรรค์สร้างแบบที่ครูมีปฏิสัมพันธ์

มีความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความสามารถทางภาษาสูงกว่าเด็กที่ได้รับการจัดประสบการณ์ เล่นสรรค์สร้างแบบครูไม่มีปฏิสัมพันธ์และการจัดประสบการณ์การเล่นแบบปกติ

อุบล เวียงสมุทร (2537 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพร้อมทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ เล่าเรื่องประกอบหุ่นมือ โดยใช้ภาษากลางควบคู่กับภาษาถิ่น กับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชายหญิง ชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 60 คน กลุ่มทดลองได้รับการจัดประสบการณ์การเล่าเรื่องประกอบหุ่นมือโดยใช้ภาษากลางควบคู่กับภาษาถิ่นมีความพร้อมทางภาษาสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ การเล่าเรื่องประกอบหุ่นมือโดยใช้ภาษากลางเพียงอย่างเดียว

วิจิตรา วิเศษสมบัติ (2539 : 73) ได้ศึกษาความพร้อมทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ ความคิดรวบยอดประกอบการสนทนากิจกรรมการปั้น ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยได้รับการจัดประสบการณ์ความคิดรวบยอดประกอบการสนทนาในกิจกรรมการปั้นมีความพร้อมทางภาษาสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การปั้นปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมคิด ชนแดง (2540 : 53) ได้ศึกษาผลของการจัดประสบการณ์การเล่าเรื่องคำรูปธรรมและการเล่าเรื่องคำรูปธรรมประกอบการวาดภาพที่มีต่อความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมการเล่าเรื่องคำรูปธรรมประกอบการวาดภาพและกิจกรรมการเล่าเรื่องปกติมีความสามารถทางภาษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จุฬารัตน์ อินนุพัฒน์ (2543 : 52) ได้ศึกษาพัฒนาการทางการพูดเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบ และมุมบล็อกแบบปกติ พบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบ และเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบปกติมีพัฒนาการทางการพูดไม่แตกต่างกัน

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบธรรมชาติ

2.1 ความหมายและความสำคัญของการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

ความหมายของการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

กูดแมน (บังอร พานทอง. 2534 : 70 - 72; อ้างอิงจาก Goodman. 1986) กล่าวถึง ความหมายของการสอนภาษาแบบธรรมชาติว่าเป็นการเรียนการสอนที่เน้นการสอนภาษาอย่างมีความหมาย โดยผู้เรียนจะอาศัยประสบการณ์ของตนเองประกอบการเรียน ไม่แบ่งแยกภาษาเป็นส่วนย่อย เป็นการเรียนที่สนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดความกล้าและมั่นใจตนเองในการที่จะใช้ภาษา ไม่เกรงว่าจะผิด ทั้งนี้เพราะผู้สอนไม่เน้นการลงโทษ เมื่อเด็กใช้ภาษาผิด

แต่พยายามชี้ให้เห็นข้อบกพร่องโดยทางอ้อม เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแก้ไขตนเอง การเรียน
ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง

และพัชรี ผลโยธิน (2537 : 196) กล่าวถึง การสอนภาษาแบบธรรมชาติว่าเป็น
การสอนที่พยายามจะใช้ภาษาเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ การสื่อสาร และการคิด โดยไม่
พยายามแยกภาษาออกเป็นส่วนย่อยๆ แต่เป็นการพยายามมองภาษาโดยรวม สร้างสรรค์
สิ่งแวดล้อมหรือสถานการณ์จริงมาช่วยทำให้ภาษานั้นง่ายต่อการเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นการพูด
การอ่าน การฟังและการเขียน ถ้าเป็นสิ่งที่มีความหมายมีประโยชน์หรือเด็กสนใจและต้องการ
จะเป็นสิ่งที่ง่ายสำหรับการเรียนภาษา

อีลัน บลูม (เยาวพา เดชะคุปต์. มปป. : 1; อ้างอิงจาก Iran Blum. 1995)
กล่าวว่า การสอนภาษาแบบองค์รวม หมายถึง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กที่
เน้นการเรียนรู้จากสิ่งที่มีความหมายต่อชีวิตประจำวันของเด็ก โดยนำสิ่งที่เขาประสบพบเห็นใน
ชีวิตประจำวัน ซึ่งรวมหมายถึง วัฒนธรรม การดำรงชีวิตของเด็กแต่ละคนมาใช้ในการจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้ กระบวนการเรียนการสอนเป็นการเรียนอย่างมีชีวิตชีวา จากสิ่งที่เป็น
ธรรมชาติ จากสภาพแวดล้อมที่เป็นชีวิตจริง และจากสิ่งที่เป็นอยู่จริงในชีวิตประจำวัน โดย
เด็กเป็นผู้คิดค้นกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองกับเพื่อนๆ ไม่มุ่งเน้นการสอน เขียนอ่าน
ไวยากรณ์ หรือการใช้หนังสือ แบบเรียน เพราะเป็นเรื่องที่ยากต่อความเข้าใจของเด็กและ
ไม่ใช่สิ่งที่เขาพบเห็นในชีวิตจริง

เจเน็ต เอิร์ชแมน (เยาวพา เดชะคุปต์. มปป. : 1; อ้างอิงจาก Iran Blum.
1995) กล่าวว่า ภาษาแบบองค์รวม คือ การนำเอาองค์ประกอบของภาษาทุกๆ ด้านมาใช้ในการ
สื่อความหมาย ซึ่งจะหมายรวมไปถึงทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียน การแต่งเรื่อง
และการมีปฏิสัมพันธ์ในการเรียนรู้

แลปและฟลัด (Lapp, D & Flood, J : 1992 : P. 458) ได้ให้ความหมายของ
การสอนภาษาตามแนวธรรมชาติ ว่าเป็นปรัชญาการศึกษามากกว่าเป็นวิธีการสอน เชื่อว่าเป็น
กระบวนการเรียนรู้ภาษาโดยธรรมชาติที่บูรณาการการพูด การอ่าน การเขียน โดยมีเด็กเป็น
ศูนย์กลาง ความสามารถและพัฒนาการทางภาษาที่เป็นไปตามลำดับขั้นตอนจะช่วยให้เด็ก
สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองอย่างมีความหมาย

ราเคล เคดาร์ (มูลนิธิชมรมไทยอิสราเอล. 2543; อ้างอิงจาก Rachel Keidar.
2543) กล่าวว่า การเรียนรู้ภาษาแนวธรรมชาติ เป็นเรื่องราวของชีวิต ที่มีวิธีการเรียนรู้แบบ
ธรรมชาติสามัญจนเหมือนไม่มีการเรียนรู้ เพราะไม่มีการสอนของครูอย่างชัดเจน แต่เป็นการจัด
ชั้นเรียนอย่างมืออาชีพ จึงทำให้เป็นการสอนภาษาที่ดีเยี่ยม เพราะเป็นเรื่องของธรรมชาติที่
ทุกคนสามารถทำได้

สรุป การสอนภาษาแบบธรรมชาติสำหรับเด็กปฐมวัย หมายถึง การจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบบูรณาการ ประกอบไปด้วยทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน ที่พัฒนาไปพร้อมกันโดยไม่แยกส่วนและเป็นการจัดประสบการณ์ทางภาษาที่ส่งเสริมการคิด การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ที่มีความหมายโดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง

2.2 ความสำคัญของการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

กู๊ดแมน (Goodman. 1980) กล่าวถึง ความสำคัญของการสอนภาษาแบบ ธรรมชาติว่ามีความเหมาะสมกับเด็กมาก เพราะเป็นการเรียนภาษาที่เน้นความหมายของ บทเรียนมากกว่าการให้ความสำคัญกับกฎและไวยากรณ์ เมื่อเปรียบเทียบกับการสอนเสียง (Phonic) การสอนเสียงจะมีกฎเกณฑ์มากมาย อาจทำให้เด็กมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนภาษา ส่วนการสอนภาษาแบบธรรมชาติ (Whole Language) จะทำให้เด็กเข้าใจบทเรียนได้ง่ายและ น่าสนใจตามวัยและพัฒนาการและการเรียนรู้ที่มีความหมายจะช่วยพัฒนาการคิดในเด็กเล็ก ได้ดี

หรรษา นิลวิเชียร (2535 : 234) กล่าวถึง ความสำคัญของการสอนภาษา แบบธรรมชาติว่า เป็นวิธีการสอนที่ช่วยให้เด็กเกิดลักษณะทางการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนอย่างสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน ไม่แยกจากกัน ถึงแม้ว่าบางครั้งจะเน้นที่ทักษะหนึ่งทักษะ ใดเป็นพิเศษก็ตาม

ฉันทนา ภาคบงกช (2537 : 2) กล่าวถึง ความสำคัญของการสอนภาษาแบบ ธรรมชาติไว้ดังนี้

1. ทำให้เด็กมีความสุข สนุกสนานในการเรียนภาษาและมีทัศนคติที่ดีต่อการ เรียนรู้
2. ช่วยให้เด็กได้รับการพัฒนาภาษา ทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการ เขียน ครอบคลุมทุกด้านและเต็มศักยภาพ
3. ทำให้ครูและผู้ปกครองเกิดความเข้าใจในการพัฒนาทางภาษาทั้งด้านการเขียน เพิ่มขึ้น
4. สนองความต้องการของผู้ปกครองส่วนมาก ซึ่งต้องการให้เด็กได้รับการพัฒนา ภาษาในช่วงปฐมวัย

และอารี สันหนวี (2537 : 213) กล่าวว่า การสอนภาษาแบบธรรมชาติทำให้ เด็กได้แสดงออกโดยไม่กลัวผิด มีแบบอย่างที่ดีในการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน จาก ผู้ใหญ่การเรียนรู้ภาษาของเด็กจะง่ายและสนุก ได้มีประสบการณ์ตรง มีโอกาสได้อภิปราย พูดคุยในบรรยากาศที่อบอุ่น ยอมรับ เด็กจะเรียนรู้ภาษาได้ดีถ้าเข้าใจทั้งหมด ช่วยให้เด็ก เรียนอย่างมีความสุขและใฝ่เรียนด้วยตนเอง

สรุป ความสำคัญของการสอนภาษาแบบธรรมชาติ คือ เป็นการจัด ประสบการณ์ภาษาที่เหมาะสมกับพัฒนาการและความสนใจของเด็ก ทำให้การเรียนรู้ภาษาเป็นเรื่องง่าย สนุกไม่เครียด ทำให้เด็กประสบความสำเร็จในการทำงาน และมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน มีความสุขในการเรียนและรักการใฝ่รู้ใฝ่เรียนด้วยตนเอง

2.3 ทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

แนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติที่ใช้กับเด็กปฐมวัยในงานวิจัยนี้ มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีว่าด้วยธรรมชาติของภาษา ดังนี้ (บุษบง ดันติวงศ์. 2535 : 44 - 49)

1. ทฤษฎีที่ว่าด้วยระบบภาษา

ภาษาประกอบด้วย 3 ระบบ คือ ระบบความหมาย ระบบไวยากรณ์ และระบบเสียง หัวใจของภาษา คือ ความหมาย ไวยากรณ์และเสียงเป็นเพียงส่วนประกอบ สถานการณ์กำหนดคำซึ่งกำหนดความหมายในการสื่อสารอีกทีหนึ่ง เด็กจะไม่พยายามเขียนด้วยการสะกดคำไปที่ละตัว แต่เขาจะคิดหาคำที่สื่อความหมายได้เหมาะสมที่สุดในสถานการณ์นั้นด้วยเหตุนี้จึงไม่จำเป็นต้องรู้จักเสียงของตัวอักษรก่อน จึงจะสามารถสื่อความหมายโดยการเขียนได้ เนื่องจากการเขียนเพื่อสื่อความหมายเป็นกระบวนการที่กำหนดโดยสถานการณ์ การสอนเขียนสำหรับเด็กปฐมวัยจึงไม่ควรแยกออกเป็นทักษะเดี่ยวๆ หลายๆ ทักษะ แต่ควรให้เด็กได้สำรวจสิ่งต่างๆ รอบตัว และใช้กระบวนการเขียนเพื่อศึกษาสิ่งที่เขาสำรวจ ครูจะสอนทักษะเฉพาะที่จำเป็นต่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันของเด็ก และถ้าเด็กไม่ต้องการเรียน ครูจะไม่บังคับเพราะการบังคับทำให้เกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเขียน และจะสกัดกั้นความงอกงามของเด็กเมื่อเขาโตขึ้นและพร้อมที่จะเรียนเขียนในชั้นประถมศึกษา ครูมีหน้าที่ในการแนะนำให้เข้าใจภาษาในสถานการณ์ต่างๆ ที่เขาประสบในชีวิตประจำวัน เปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ภาษาในหลายๆ สถานการณ์ เด็กจะได้ทดสอบความสามารถในการตัดสินใจของตนโดยเสี่ยงกับความล้มเหลวน้อยมาก เพราะเขาสามารถแก้ไขข้อบกพร่องของตนได้เสมอ ทั้งจะได้ทั้งประสบการณ์และทัศนคติที่ดีต่อภาษาไปพร้อมๆ กัน ครูจะต้องระวังอย่างยิ่งที่จะไม่ตัดสินใจแทนเด็ก เพียงเพื่อป้องกันข้อผิดพลาดในการเขียน นอกจากนี้ ครูยังมีหน้าที่ในการจัดสภาพแวดล้อมที่สร้างประสบการณ์ทางภาษา เชิญชวนให้เด็กเรียนรู้ภาษาจากประสบการณ์นั้น และสนับสนุนให้เขาสื่อสารแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้อื่น

2. ทฤษฎีว่าด้วยภาษา ความคิด และสัญลักษณ์สื่อสาร

ภาษาเป็นสัญลักษณ์สื่อสารที่ไม่สามารถถ่ายทอดความคิดทุกอย่างได้อย่างมีประสิทธิภาพ สัญลักษณ์ที่ใช้ต้องเหมาะกับเรื่องที่ต้องการสื่อสาร เด็กต้องคิดสัญลักษณ์เพื่อสื่อความคิดและถ่ายทอดประสบการณ์ต่างๆ สัญลักษณ์ที่สามารถสื่อความหมายได้มีหลายรูปแบบ ได้แก่ ภาษา ศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหวร่างกาย ละคร และคณิตศาสตร์ การจัดประสบการณ์อ่านเขียนตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ จึงรวมเอาศิลปะ ดนตรี และละครเป็นส่วน

สำคัญในการเรียนการสอน เพราะสิ่งเหล่านี้จะกระตุ้นให้เด็กค้นหาสัญลักษณ์ที่เหมาะสมสำหรับสื่อความคิดในแต่ละเรื่อง เด็กจะไม่ถูกจำกัดให้ถ่ายทอดความคิดเป็นเพียงภาษาเท่านั้น ศิลปะและละครเป็นสัญลักษณ์สื่อสารที่เด็กได้ใช้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าสัญลักษณ์ ภาษา จากทฤษฎีว่าด้วยภาษา ความคิดและสัญลักษณ์ พบว่า เด็กไม่สามารถสื่อสารด้วยภาษาเขียนเด็กจะเปลี่ยนเป็นวาดภาพแทน ศิลปะสามารถช่วยให้เด็กรวบรวมความคิดก่อนจะเขียนและช่วยให้เด็กทำงานต่อไป ทั้งๆ ที่ความคิดในการเขียนหยุดชะงัก การแสดงละครช่วยให้เด็กเข้าใจความรู้สึกในเรื่องและทำให้คุณภาพการเขียนดีขึ้น ดนตรีช่วยสร้างอารมณ์สำหรับเรื่องที่จะเขียน อุปกรณ์ดนตรีและศิลปะหลายอย่างสามารถใช้ประกอบกิจกรรมเขียนได้ เด็กอาจทำอุปกรณ์ดนตรีและศิลปะสำหรับกิจกรรมเขียน ในมุมเขียนจะมีเครื่องเขียนหลายชนิดให้เด็กทดลองใช้วิธีต่างๆ ที่จะช่วยให้สามารถสื่อความหมายได้ดีที่สุด

3. ทฤษฎีว่าด้วยการอ่านเขียนระบบภาษา

ทฤษฎีนี้มีความเชื่อเกี่ยวกับพัฒนาการในการเขียนว่า ทุกคนต้องสะสมประสบการณ์ทางภาษาไว้เป็นข้อมูลสำหรับใช้ต่อไป ประสบการณ์จากภาษาพูดเป็นข้อมูลสำหรับภาษาเขียน และประสบการณ์จากภาษาเขียนเป็นข้อมูลสำหรับการพูด ความก้าวหน้าในการใช้ภาษาไม่ว่าในด้านใด ต้องอาศัยองค์ประกอบทางภาษาหลายด้าน การที่เด็กเขียนเล่าประสบการณ์ต่างๆ ที่ยังไม่รู้จักคำ และต้องให้เด็กได้เห็นเสียงที่เขารู้จักนั้นมีสัญลักษณ์ตัวอักษรแทนได้ เด็กจะเริ่มเข้าใจในการสื่อความหมายกับผู้อื่น เขาต้องใช้อักษรที่มีทั้งรูปและเสียงแทนความหมาย รูป เสียง และความหมายที่เขาใช้ต้องสอดคล้องกันในสายตาผู้อื่น ในจุดนี้เองที่ทำให้เด็กต้องพยายามจำแนกและจดจำรูปตัวอักษรที่เขาเห็นรอบๆ ตัวไปพร้อมกับจำแนกและจดจำเสียงตัวอักษร เมื่อเด็ก อย่างเข้าสู่วัยเรียน เขาก็มีประสบการณ์ทางภาษาพร้อมที่จะจำแนกเสียงและรูปของตัวอักษรได้อย่างมีระบบมากขึ้น เนื่องจากการอ่านเขียนเป็นกิจกรรมที่ต้องสื่อความหมายกับผู้อื่น การคุยกับครูและเพื่อนเกี่ยวกับเรื่องที่เขียนไม่ว่าก่อนจะเริ่มเรื่อง กลางเรื่อง หรือหลังเรื่อง จะช่วยให้เด็กเห็นการตีความลักษณะต่างๆ ตามความคิดเห็นของผู้อื่นซึ่งจะช่วยให้เขาเข้าใจความหมายของเรื่องมากขึ้น การตีความเป็นประสบการณ์จากการอ่านช่วยในการสื่อความหมายเมื่อเด็กเขียน และการสื่อความหมายซึ่งเป็นประสบการณ์จากการเขียนช่วยในการตีความเมื่อเด็กอ่าน การเขียนเป็นประสบการณ์ที่ใช้เวลานานและต้องอาศัยประสบการณ์ อันเป็นระบบที่ต้องพึ่งพาซึ่งกันและกัน สรุปได้ว่าทฤษฎีการเขียนในระบบภาษานั้น เชื่อว่า เด็กเรียนรู้ภาษาพูด และภาษาเขียนจากการลองผิดลองถูกในการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัวและประสบการณ์การเขียน

จากกรอบความคิดของ 3 ทฤษฎีที่เป็นพื้นฐานดังกล่าวข้างต้น ยังมีแนวความคิดของนักจิตวิทยาและนักการศึกษาที่อธิบายเรื่องธรรมชาติของภาษาและการเรียนรู้ของเด็กในแง่มุมที่มีรายละเอียดต่างๆ ดังต่อไปนี้

จอห์น ดิวอี้ (อารี สัณห์หวี. 2544 : 20; อ้างอิงจาก Dewey. 1943) กล่าวว่า เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ จากการกระทำ และหลักสูตรควรจะบูรณาการให้เห็นความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

จิ้ง เพียเจท์ (อารี สัณห์หวี. 2544; อ้างอิงมาจาก Piaget. 1955) มีอิทธิพลต่อการสอนภาษาแบบธรรมชาติ เพราะเพียเจท์ (Piaget) กล่าวว่า เด็กจะเรียนรู้จากกิจกรรม การเคลื่อนไหวของตนเอง และการได้สัมผัสกับสิ่งของภายนอก เด็กคิดสร้างสรรค์ความรู้ขึ้นภายในตนเองหรืออีกนัยหนึ่งเด็กต้องเป็นผู้กระทำ (Active) ในการเรียนรู้ ในการคิด การเรียนมิใช่เป็นสิ่งที่รับเข้าเฉยๆ (Passive)

ไวโกทสกี (Vygotsky. 1986) กล่าวถึง การเรียนรู้ภาษาของเด็กว่า อิทธิพลของสังคมและบุคคลอื่นมีผลต่อการเรียนรู้ของเด็ก ถึงแม้เด็กจะต้องรับผิดชอบในการคิดสร้างโครงสร้างความรู้ ความคิดของตนเองอย่างที่เพียเจท์กล่าว แต่บุคคลอื่น เช่น เพื่อนและครู มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของเด็ก ไวโกทสกี กล่าวถึงความสำคัญของการเล่นของเด็กว่า การเล่นช่วยให้เด็กได้แสดงกิริยาที่สูงกว่าอายุจริง ได้แสดงในสิ่งที่เหนือชีวิตประจำวัน การเล่นช่วยให้เด็กรู้สึก "ยืด" และสูงกว่าที่เป็นจริง การเล่นเป็นจุดแวงขยายของการกระทำ เพราะฉะนั้นการเล่นจึงเป็นส่วนสำคัญในการช่วยพัฒนาการของเด็ก (Vygotsky. 1978 : 102; อ้างอิงจาก Goodman, Yetta. 1989 : 117) อื่นๆ ก็กิจกรรมอื่นๆ เช่น การพูดสนทนา การวาด การเขียน การอ่าน ตลอดจนการเล่น ช่วยในการเรียนรู้ภาษาของเด็ก เพราะกิจกรรมเหล่านี้เป็นการใช้สัญลักษณ์ (Symbol using media)

ไวโกทสกี กล่าวถึง การที่เด็กเรียนรู้ภาษาจากผู้อื่นว่า "การพัฒนาที่ละคืบ" (Zone of proximal development) กล่าวคือ เด็กจะเรียนรู้ทีละน้อย โดยการได้รับคำแนะนำจากผู้อื่น จนเด็กสามารถคิดเกิดเป็นความรู้ภายในตนเองได้

แนวการสอนของ Whole Language จึงเน้นการให้มีปฏิสัมพันธ์ การสนทนา ได้ตอบในกลุ่มช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกัน

ชอมสกี (Chomsky. 1957 : 1983, 1988; อ้างอิงจาก McGee and Richgels. 1990 : 45 - 46) กล่าวว่า เด็กเกิดมาพร้อมกับความสามารถที่จะเรียนรู้ภาษา เด็กเล็กๆ ไม่ถึงหนึ่งปีจะส่งเสียง ออกเสียง เล่น และเมื่ออายุ 1 ปีขึ้นไป เด็กจะเริ่มพูดภาษาเป็นคำๆ และเป็นประโยคได้เหมือนผู้ใหญ่ เมื่อประมาณอายุ 4 ปี เด็กจะเรียนรู้จากความหมาย ประสบการณ์และการเลียนแบบ เด็กเรียนที่จะพูดภาษาได้อย่างมหัศจรรย์ เรียนได้ตามธรรมชาติ นอกจากนี้เด็กเรียนรู้ภาษาจากกิจวัตรประจำวันภายในบ้าน เช่น พ่อแม่เล่นกับลูก เล่นนิทาน ร้องเพลง อ่านหนังสือให้ลูกฟังก่อนนอน อธิบายหรือตอบสิ่งที่เด็กพบปะ เด็กจึงเรียนรู้ภาษาจากครอบครัวอย่างเป็นธรรมชาติ มิได้เป็นการจงใจสอนภาษาเป็นทางการ เด็กจะไม่รู้สึกเป็นความยากลำบากที่จะเรียนรู้ภาษา

ดังนั้น ในการสอนอ่านแบบ Whole Language จะมีหนังสือวรรณกรรมเด็ก ให้เด็กอย่างกว้างขวางที่เด็กจะสามารถเลือกอ่านได้และได้อ่านอยู่เสมอ

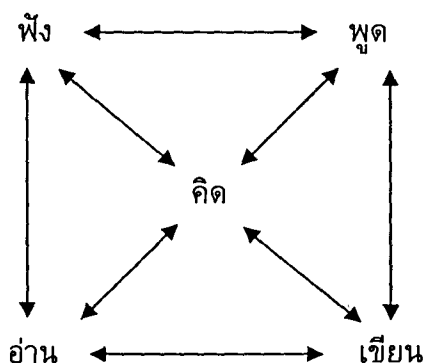
ดอน เกรฟ (Don Graves. 1983; อ้างถึงใน Y. Goodman. 1989 : 119) สรุปจากผลงานวิจัยด้านการเรียนรู้ที่จะเขียนของเด็กว่าเด็กจะอยากเขียน ถ้าได้เขียนเพื่อสื่อสารในบรรยากาศที่สนับสนุนให้กำลังใจ

เยตดา กูดแมน (Y. Goodman. 1989 : 123 - 124) พบว่า การสอนภาษาที่ได้ผลนั้นเด็กจะต้องรู้สึกว่าได้รับการยอมรับนับถือเป็นเอกัตบุคคล และบรรยากาศของการเรียน มีความเป็นชุมชนหรือชุมชนที่มีการยอมรับความคิดเห็นและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้ผู้เรียนมีความมั่นใจ ปลอดภัยไม่กลัวผิด เรื่องที่เรียนเป็นเรื่องที่น่าสนใจสำหรับเด็ก เพราะฉะนั้น ครูจะต้องมีความสามารถในการสังเกตเด็ก (Kid Watching) และสร้างหลักสูตรการสอนจากความสนใจของนักเรียน

โฮลดาเวย์ (Hodaway. 1979; อ้างอิงจาก Raines & Canady. 1990 : 224) พบว่า เด็กที่มาจากบ้านที่แวดล้อมด้วยหนังสือ มีประสบการณ์ที่พ่อแม่อ่านหนังสือให้ฟัง เด็กเหล่านี้จะสามารถอ่านหนังสือออกก่อนเข้าเรียนชั้นประถมปีที่หนึ่ง โดยเด็กอ่านออกด้วยตนเอง ไม่มีการสอนอย่างจริงจังของพ่อแม่ เทเลอร์และมอร์โลว์ (Taylor. 1983, Lesley Morrow. 1989; อ้างอิงจาก Raines & Canady. 1990 : 224) ก็พบกรณีเดียวกัน กล่าวคือ เด็กที่มีประสบการณ์ที่พ่อแม่อ่านหนังสือให้ฟังเป็นประจำ จะสามารถอ่านหนังสือออกได้เอง ซึ่งทำให้เกิดแนวคิดที่ว่าเด็กเรียนที่จะอ่านออกได้เองโดยธรรมชาติ (naturally) เช่นเดียวกับที่เด็กทารกเรียนที่จะพูดภาษา และในการสอนพูด พ่อแม่มักจะไม่นั่งหรือตำหนิ เมื่อลูกพูดผิด พูดไม่ชัด แต่จะค่อยๆ สอนให้พูดให้ชัดโดยทำแบบอย่าง แสดงความยินดีเมื่อพูดได้ และส่งเสริมให้เด็กกล้าพูดโดยการรับฟัง ตั้งใจฟัง จึงทำให้นักวิจัยภาษากลุ่มนี้เกิดแนวคิดว่าการเรียนภาษาทางด้านอ่านเขียนของเด็กก็ควรจะให้เป็นการเรียนรู้ตามธรรมชาติ เช่นเดียวกับที่เด็กเริ่มเรียนพูด ด้วยเหตุนี้ในการสอนภาษาแบบ Whole Language จึงเน้นการส่งเสริมกำลังใจให้เด็กกล้าพูด กล้าเขียน ไม่กลัวผิดมากเกินไป การให้เด็กเขียนสะกดเอง (invented spelling) ซึ่งยังไม่ถูกต้องตามภาษานั้นจึงเป็นที่ยอมรับ เพราะทำนองเดียวกับการพูดในตอนแรกๆ เด็กจะพูด ไม่ชัดไม่ถูกต้อง แต่เด็กจะพูดเพื่อสื่อความหมาย ผู้ใหญ่พยายามรับฟังและพยายามเข้าใจก็จะช่วยให้เด็กกล้าพูด จนพูดได้ถูกต้องชัดเจนภายหลังการเขียนไม่ถูก แต่ผู้ใหญ่หรือครุควร จะพยายามทำความเข้าใจกับข้อความที่เด็กเขียนสื่อสาร โดยการซักถามในขณะที่เด็กเขียนที่ยอมรับการเขียนของเด็ก (invented spelling) นั้น ถ้าครูหรือผู้ใหญ่ บังคับให้เด็กเขียนให้ถูกต้องทันที ในขณะที่เด็กยังไม่สามารถ เด็กจะรู้สึกมีความยากลำบากและทำให้ไม่อยากเขียน

กูดแมน (Goodman. 1986 : 26) ได้กล่าวถึงวิธีการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ดังนี้

1. ภาษาที่ใช้ต้องมีความหมายสมบูรณ์ มีใจความครบถ้วนและเน้นความสำคัญของการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน การเรียนทักษะย่อยของภาษา เช่น การฝึกสะกดคำ การคัดลายมือ จะทำต่อเมื่อเด็กต้องการและการเรียนทักษะย่อยนั้น สามารถช่วยให้เด็กสื่อความหมายได้สมบูรณ์ขึ้น เรียนจากสิ่งที่จริงและเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับผู้เรียน
 2. เนื้อหาในการเรียนภาษาสำหรับเด็ก คือ ประสบการณ์จริงที่เด็กจะได้ศึกษากระบวนการใช้ภาษาอย่างมีจุดมุ่งหมายในสถานการณ์ที่หลากหลาย
 3. การเรียนภาษาสามารถเรียนได้จากการใช้ภาษาในทุกรายวิชา โดยใช้ภาษาในสิ่งแวดล้อมทางภาษาที่มีความหมาย
 4. การสอนภาษาต้องให้ความสำคัญแก่กิจกรรมที่เด็กริเริ่มขึ้นเอง ครูเป็นผู้สนับสนุนกิจกรรมนั้น นอกจากนี้ครูเป็นแบบอย่างในการใช้ภาษาพูดและภาษาเขียนในชีวิตประจำวัน
 5. การสอนภาษาต้องอยู่บนพื้นฐานของการทำกิจกรรมทางภาษาร่วมกันระหว่างครูกับเด็ก โดยครูมองข้อผิดพลาดของเด็กว่า เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้และสนับสนุนให้เด็กกล้าพูด กล้าทำ เพื่อจะได้เรียนรู้เพิ่มขึ้น
 6. ผู้เรียนมีอำนาจในการตัดสินใจด้วยตนเองในการพิจารณาว่าใช้ภาษาเมื่อไร
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542 : 31 - 36) ได้กล่าวถึงแก่นสำคัญของการศึกษาแบบ Whole Language ก็คือ ทักษะทางภาษาทั้ง 4 ด้าน คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยทักษะในแต่ละด้านมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงไม่แยกจากกัน เรียกว่า การเรียนรู้ภาษาแบบองค์รวม ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 3 แผนผังการเรียนรู้ตามแนวทางการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

วิธีแนวการสอนแบบธรรมชาติ (Whole Language) ที่มีทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน จะต้องเป็นการเรียนรู้แบบลงมือกระทำ (Active) โดยไม่อาจแยกจากกันได้ว่าอะไร คือ การเรียนรู้ที่ผู้เรียนรับคำสั่ง (Passive) หรือการเรียนรู้แบบลงมือกระทำ (Active) ต้องใช้ทักษะทุกด้านควบคู่กันไปในกระบวนการศึกษา และจุดเน้นการเรียนรู้ภาษาธรรมชาติ (Whole Language) ก็คือ ต้องเข้าใจพัฒนาการทางภาษาที่มีทักษะ 4 ด้าน คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยมีความคิดเป็นศูนย์กลาง เพราะการใช้ภาษาของเด็กในรูปแบบต่างๆ ล้วนแล้วแต่มาจากความคิดทั้งสิ้น ดังนั้น การพัฒนามนุษย์จึงควรเริ่มต้นด้วยการพัฒนาความคิดก่อน และภาษาเป็นหน่วยสำคัญในการช่วยให้คนเราได้พัฒนาความคิดอย่างต่อเนื่อง ด้วยลักษณะของภาษาและการใช้ภาษานั้นมีหลายรูปแบบและทักษะการฝึกภาษาในแต่ละด้านที่จะแตกต่างกัน ครูต้อง เข้าใจให้ถูกต้อง และฝึกสังเกต วิเคราะห์ร่วมกัน โดยเฉพาะเรื่องลำดับขั้นตอนพัฒนาการ พฤติกรรมในการเรียนรู้ภาษาของเด็ก ในชั้นเรียน ครูต้องทำให้เด็กเชื่อมั่นว่า จะประสบความสำเร็จในการทำงาน

อารี สัททนต์ (2544 : 40 - 41) ได้กล่าวว่า แนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ (Whole Language) เป็นแนวการสอนภาษาในแนวใหม่ที่แตกต่างจากเดิม ที่มีแนวทางและหลักการดังนี้

1. เด็กปฐมวัยที่อยู่ในศูนย์เด็กและโรงเรียนอนุบาล สามารถที่จะเรียนภาษาการเขียนและการอ่าน โดยวิธีธรรมชาติ กล่าวคือ เด็กคุ้นเคยกับหนังสือและตัวหนังสือจากประสบการณ์ และเขียนเพื่อการสื่อสารจากการวาดหรือสะกดเอง (invented spelling) ทั้งนี้ต้องเข้าใจว่าการสอนอ่านนี้มีใช้นำวิชาในหลักสูตรชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่งมาสอนในระดับปฐมวัยนี้

การสอนภาษาในศูนย์ปฐมวัยจะเป็นการสร้างสิ่งแวดล้อมให้เด็กคุ้นกับหนังสือ ชิมชับเรื่องราวในหนังสือ โดยครูอ่านหนังสือจากการพูดและการเขียนหรือการวาด การแสดง

2. การสอนภาษาจะต้องยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง ครูจะต้องศึกษาเด็กเป็นรายบุคคล ศึกษาความสนใจความสามารถและสอนเด็กตามระดับความสามารถที่แตกต่างกัน อาจจะมีกล่าวได้ว่าเด็กเป็นผู้ให้ข้อมูล (informant) แก่ครูในการเตรียมและวางแผนการสอน

3. ส่งเสริมให้เด็กสนใจและรักที่จะเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง การที่จะทำให้เด็กเกิดแรงจูงใจภายใน (intrinsic motivation) จะต้องให้เด็กมีโอกาสเลือกเรื่องหรือหนังสือที่สนใจ เพราะฉะนั้นจึงควรมีหนังสือวรรณกรรมเด็กเป็นจำนวนมากเพียงพอ

การให้เด็กมีประสบการณ์เป็นนักเขียน หรือเป็นนักอ่านเรื่องที่เพื่อนเขียนก็จะ เป็นแรงจูงใจที่ทำให้เด็กสนใจเรียนภาษา

4. การสอนภาษาควรมีพื้นฐานจากประสบการณ์จริงที่มีความหมายต่อเด็ก เช่น การศึกษานอกสถานที่ การทดลองวิทยาศาสตร์ การประกอบอาหาร การทำสวน การเลี้ยงสัตว์

5. การสอนภาษาจะต้องให้เด็กเห็นประโยชน์ของการใช้ภาษาในลักษณะต่างๆ เช่น จดหมาย หนังสือพิมพ์ ป้ายประกาศ ฉลากยา

6. การสอนภาษาควรจะเป็นประสบการณ์ที่ทำให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและครู และปฏิสัมพันธ์นี้จะนำไปในทางสนับสนุนให้กำลังใจ และช่วยเหลือส่งเสริมซึ่งกันและกัน

7. การสอนภาษาควรจะทำให้เด็กมีความมั่นใจ กล้าเสี่ยงที่จะพูด เขียน โดยไม่กลัวผิด

8. การสอนภาษาควรจะสัมพันธ์กับวิชาต่างๆ ให้มีความต่อเนื่องเป็นหน่วยเดียว และสัมพันธ์กับชีวิตและประสบการณ์ของผู้เรียน การสอนจะมีลักษณะเป็นหน่วยบูรณาการ

9. ในการสอนภาษา ครูจะต้องเป็นนักวิจัย เป็นผู้ใฝ่เรียน ใฝ่ศึกษา โดยเฉพาะในการสังเกตเด็ก ครูจะเรียนรู้จากเด็กแต่ละคน และสร้างหลักสูตรหรือเนื้อเรื่องที่จะสอนจากสิ่งที่สังเกตจากเด็ก

โดยสรุป ลักษณะที่เป็นหลักสูตรสำคัญของการสอนแบบธรรมชาติ คือ (Raines & Canady. 1990 : 117)

1. หลักของการให้สิ่งแวดล้อมที่มีการใช้ภาษาและหนังสืออย่างกว้างขวางและน่าสนใจ (หลักของ immersion)

2. โอกาสและวัสดุเอื้ออำนวย (opportunities and resources) นักเรียนมีเวลาอุปกรณ์ กิจกรรมที่จะใช้ศึกษา

3. มีการสื่อสารที่มีความหมาย (meaningful communication) การสื่อสารมีพื้นฐานจากประสบการณ์ จากการสนทนาพูดคุยที่มีความหมายมีความเข้าใจ

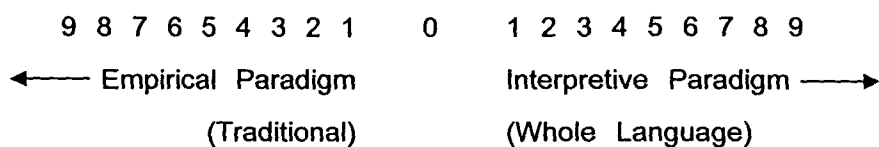
4. มีแบบอย่างที่ดี (modeling) ครูเป็นแบบอย่างการพูด ฟัง อ่าน เขียน ที่ดีในการสอนเด็ก

5. มีการยอมรับนับถือในแต่ละบุคคล (acceptance) มีการยอมรับนับถือเอกัตภาพของบุคคลทุกคนในระหว่างเพื่อนนักเรียน และจากครู

6. มีการส่งเสริมให้กำลังใจ ตั้งความคาดหวัง (expectancy) ที่จะส่งเสริมความเชื่อมั่นใจความสามารถของผู้เรียนแต่ละคนว่าจะเป็นนักอ่านเขียนได้

ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบแนวการสอนแบบเดิม (Traditional) กับการสอนภาษาแบบธรรมชาติ (Whole Language) จะเห็นความแตกต่างของกระบวนการทัศน์ และการเรียนรู้ภาษาพิจารณาจากแผนภูมิ ดังนี้

แผนภูมิตราวจสอบกระบวนทัศน์และการเรียนรู้

Empirical Paradigm คือ (กระบวนทัศน์) ความเชื่อที่เห็นได้ทางกายภาพให้ภาพและผลทันที (Traditional) ส่วน Interpretive Paradigm คือ ปรัชญาหรือความเชื่อที่ได้จากความคิดการแปลความหมาย การสะสมภายใน ไม่ได้เห็นทันที แต่จะค่อยๆ ฉายให้เห็นในเวลาต่อมา (Whole Language approach)

ตาราง 1 เปรียบเทียบกระบวนทัศน์เกี่ยวกับการเรียนรู้และภาษา

ความเชื่อ/ โลกทัศน์	วิธีวิทยาของกระบวนทัศน์ แบบ Traditional	วิธีวิทยาของกระบวนทัศน์ แบบ Whole Language
ความคิดเกี่ยวกับ ภาษา	ปิดแคบ (closed) ภาษาเป็นเพียงในบทเรียนที่ครูเตรียมไว้เรียบร้อยแล้ว	เปิดกว้าง (opened) ภาษาเป็นเครื่องมือที่จะเปิดสู่โลกกว้าง ไม่ได้อยู่เพียงในบทเรียนเท่านั้นเราจะต้องเปิดกว้าง
บริบท (context)	ติดแบบแผน (formal) ยึดมั่นในรูปมากเกินไป จนไม่เป็นธรรมชาติ	ตามสภาพจริง (authentic) ในชีวิตจริงต้องมีทั้งที่เป็นไปตามสภาพและเป็นแบบแผน
ด้านความผิด (response to error)	แก้ไขสิ่งที่ผิด (eliminate) ไม่ปล่อยไว้ เมื่อพบคำผิดหรือความผิดจะเป็นเรื่องหนักหนา ครูได้แต่จับจ้องในสิ่งที่เด็กทำไม่ถูกต้อง ทำไม่ได้	มองความผิดเป็นเรื่องเพียงเล็กน้อย (errors seen as miscues) ยอมรับการเขียนผิดในตอนต้นและถือเป็นส่วนสำคัญในกระบวนการเรียนรู้ เมื่อใช้ความพยายามมากขึ้น ต่อไปจะถูกเอง ครูต้องรู้ว่า ควรจะมองในสิ่งที่เด็กทำได้เด็กจะรู้ว่ามาถูกแนวแล้ว ให้กำลังใจเด็ก ให้เขาเชื่อว่าเขาทำได้

ตาราง 1 (ต่อ)

ความเชื่อ/ โลกทัศน์	วิธีวิทยาของกระบวนทัศน์ แบบ Traditional	วิธีวิทยาของกระบวนทัศน์ แบบ Whole Language
ความหมายที่พบ (meaning found in)	ยึดตำรา บทเรียน (text) เราทำตำราเฉพาะสำหรับเด็ก บางครั้งเหมือนกับว่าโรงเรียน แปลกแยกออกจากความเป็นจริง ไม่สนใจว่ามีสื่ออื่นๆ ที่เป็น ประโยชน์	ความรู้และประสบการณ์เดิม (prior knowledge) ประสบการณ์ ที่มีติดตัวมาในอดีตผนวกกับความ ตื่นเต้นที่เด็กๆ สนใจ ดังนั้น บทเรียนจะต้องเชื่อมโยงกับตัวเด็ก ที่เขามีพื้นฐานมาบ้างแล้วไม่ไกล ตัวมาก
ด้านบทบาทผู้เรียน (role of the learner)	ผู้เรียนเป็นผู้รับคำสั่ง (passive) ในการเรียนรู้ ผู้เรียนจะต้องคอย คำสั่งจากครูเท่านั้น ขาดการ ปฏิบัติ หรือการคิดเองปฏิบัติเอง	ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติเอง (trans active) เพียเจท์ กล่าวว่าเด็กจะ เรียนรู้เมื่อได้ปฏิบัติ เมื่อเกิดความ ผิดพลาดแล้วรู้ที่จะแก้ไข และ ปฏิบัติต่อไป
ด้านแรงจูงใจ (motivation)	แรงจูงใจจากภายนอก (extrinsic) ให้รางวัล ชมเชย เฉพาะคนที่ได้คะแนนดี	แรงจูงใจที่เกิดขึ้นภายใน (intrinsic) เป็นการโต้ตอบสนอง ความต้องการภายใน ผนวกกับ เรื่องที่คุณเรียนสนใจ ความสนุก ความมีชีวิตชีวา และใฝ่รู้

ซึ่งแผนภูมิตตรวจสอบกระบวนทัศน์และการเรียนรู้ภาษานี้สอดคล้องกับ กูดแมน และคณะ (Goodman and others; อ้างอิงจาก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 0 - 31) ที่นำเสนอแนวคิดและการเรียนรู้ 2 รูปแบบ คือ รูปแบบการเรียนรู้ ภาษาแบบเดิมกับรูปแบบการเรียนรู้ภาษาตามแนวธรรมชาติที่แตกต่างกัน ดังนี้

ตาราง 2 รูปแบบการเรียนรู้ภาษาแบบเดิมกับรูปแบบการเรียนรู้ภาษาตามแนวธรรมชาติที่แตกต่างกัน

รูปแบบเรียนรู้ ภาษาแบบเดิม	รูปแบบเรียนรู้ ภาษาตามธรรมชาติ
<ul style="list-style-type: none"> ● เน้นการสอนโดยตรงจากครู ซึ่งถูกควบคุมโดยหลักสูตรโปรแกรมการสอนที่กำกับอยู่ ● มีพฤติกรรมที่เป็นต้นแบบของการเรียนรู้ (สกินเนอร์) ● การเรียนรู้เป็นแนวทางที่ต้องเริ่มต้นจากง่ายไปหายากและซับซ้อน จากทักษะย่อยไปสู่ทักษะใหญ่ขึ้น ● การเรียนพูด - เขียน ให้ถูกต้องเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องสร้างนิสัย ดังนั้นหากพูดหรือเขียนผิด ต้องแก้ไขให้ถูกต้อง ถือว่าคำผิดเป็นสิ่งร้ายแรง ● เมื่อถือว่าความถูกต้องเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้น การปล่อยให้เด็กทดลอง กล้าทำอะไรนอกกรอบแบบ จึงเป็นสิ่งไม่พึงประสงค์ ● ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนและทำสิ่งที่ครูสอนให้ได้ เหตุนี้เองเด็กจำนวนมากจึงต้องประสบกับความล้มเหลวอยู่เสมอ 	<ul style="list-style-type: none"> ● เน้นการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งได้รับการแนะนำ ช่วยเหลือ โดยครู แต่ไม่ใช่ถูกควบคุม แต่ครูเป็นผู้เรียนรู้ร่วมกันไปพร้อมกับเด็ก ● การเรียนรู้ด้านสติปัญญาจะเป็นรูปแบบ ควบคู่ไปกับด้านสังคม (ไวโกทสกี และ ฮอลลิเดย์) ● ทุกสิ่งเล็กๆ น้อยๆ มองว่าเป็นการเรียนรู้ที่อยู่ภายใต้องค์รวมที่มีความหมายต่อเด็กทั้งหมด ที่เด็กซึมซับประสบการณ์ไว้ ● การเรียนรู้ถูกมองว่าเป็นผลของกระบวนการทางสติปัญญาที่น่าจะได้รับการช่วยเหลือ สนับสนุนจากครูและเพื่อนๆ ร่วมกัน ● การกล้าทดลอง กล้าเสี่ยง ซึ่งอาจทำให้เกิดข้อผิดพลาดขึ้นบ้าง ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญสูงสุดต่อการเรียนรู้ของเด็ก เพื่อสร้างกำลังใจและความมั่นใจ ● ผู้เรียนแต่ละคนถูกมองว่ามีความแตกต่างกันในการเรียนรู้และมีระดับการพัฒนาได้ไม่เท่ากัน แต่ละคนมีวิถีทางของตนเอง ดังนั้น จึงไม่มีคำว่า "ความล้มเหลว" เกิดขึ้น

ตาราง 2 (ต่อ)

รูปแบบเรียนรู้ ภาษาแบบเดิม	รูปแบบเรียนรู้ ภาษาตามธรรมชาติ
<ul style="list-style-type: none"> • ความสามารถในการทำงานให้ถูกต้อง ทั้งการพูดและการเขียนจะใช้เป็นหลักฐานเครื่องวัดผลคะแนนการเรียนรู้ 	<ul style="list-style-type: none"> • ความสามารถที่จะเข้าไปและประยุกต์นำความรู้ไปใช้ และสามารถคิดได้อย่างผู้รู้ จะใช้เป็นรากฐานการเรียนรู้ เช่นเดียวกับความสามารถในการใช้วิธีการต่างๆ ในการทำงานในสถานการณ์ต่างๆ

สรุป จากการศึกษาทฤษฎีและหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติทำให้ทราบว่าเด็กปฐมวัยมีความสามารถติดตัวมาแต่กำเนิด ทำให้การเรียนรู้ภาษาเป็นไปอย่างรวดเร็ว เมื่อได้รับการจัดประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม เด็กสามารถเรียนรู้ภาษาได้จากการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ครู และเรียนรู้ภาษาจากการกระทำและลงมือปฏิบัติ นอกจากนี้ การเรียนรู้ภาษายังสัมพันธ์กับการพัฒนาการคิดด้วย ดังนั้น จึงควรให้อิสระกับเด็กในการคิด การแสดงออกในการพูด การเขียน อย่างมั่นใจ โดยไม่กลัวผิด โดยมีผู้ใหญ่คอยช่วยเหลือ สนับสนุน และเคารพในความแตกต่างระหว่างบุคคล

2.4 ทักษะและความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยตามแนวคิดและหลักการสอนภาษาและธรรมชาติ

ราเคล เคิด้า (Rachel Keida; อ้างอิงจาก สถาบันแห่งชาติเพื่อการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย, 2542) ได้กล่าวถึงทักษะและความสามารถทางภาษาทั้ง 4 ด้าน ฟัง พูด อ่าน เขียน ไว้ดังนี้

การฟังและการพูดของเด็ก

เมื่อเด็กมีโอกาสได้ยินเสียงแม่พูด แม่ว่ายังพูดไม่ได้ แต่จะเกิดการเรียนรู้ภาษาพูด เพราะการสอนเด็กให้พูดนั้น เด็กจำเป็นต้องได้ยินได้ฟังภาษาพูดก่อน ยิ่งได้ฟังมากจะเข้าใจชัดเจน ยิ่งเรียนรู้คำศัพท์ต่างๆ มาก การเรียนรู้วิธีพูดเป็นประโยชน์ยาวๆ ทำให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านภาษาอย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น ในเด็กวัย 2 - 3 ขวบ การพูดของแม่จะช่วยให้ลูกมีพัฒนาการทางภาษาที่ดีได้ การสนทนา การซักถามเกี่ยวกับกิจวัตรประจำวัน เป็นสิ่งจำเป็นในการพัฒนาการเรียนรู้ในด้านการเข้าใจขึ้น เห็นบทบาทของภาษาในการสื่อความคิดหรือแม้แต่จินตนาการเพื่อตอบสนองความต้องการของตนได้เป็นอย่างดี

การอ่านและการเขียน

เราใช้ชีวิตอยู่ในท่ามกลางภาษา ทั้งภาษาเขียนและภาษาพูด ผู้ใหญ่จำเป็นต้องสื่อความหมายกันด้วยภาษาเขียน การอ่านหนังสือให้เด็กฟังทุกวัน จึงเป็นสิ่งจำเป็นในการให้โอกาสเด็กเรียนรู้ เพื่อพัฒนาภาษาเขียน ขณะที่อ่านควรชี้นิ้วตามตัวหนังสือประกอบไปด้วย ทำให้เด็กเรียนรู้กฎเกณฑ์ทุกขั้นตอน สิ่งสำคัญคือให้เรียนรู้ที่จะเข้าใจประเด็นในเรื่องที่อ่านว่า สิ่งประกอบกันขึ้นทั้งหมด คือ องค์รวมที่เป็นเนื้อหาที่นำเสนอระบบการคิดด้วยไวยากรณ์ของภาษา ดังนั้น ทุกครั้งในระหว่างการอ่านควรสนทนากับเด็กเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ทางภาษาอย่างง่าย ๆ เนื้อหาที่อ่านควรสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ รอบตัว และพยายามเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมของเด็กตลอดเวลา เพื่อให้เห็นประโยชน์และความเกี่ยวพันของภาษาเขียนกับชีวิตจริง

การเขียน หมายถึง การสื่อสาร การแสดงความคิดความรู้สึกออกมาอย่างมีความหมาย ดังนั้น การเขียนและการอ่านจะดำเนินไปพร้อมกัน เนื่องจาก การเป็นนักเขียนที่ดีได้นั้น ต้องอาศัยการอ่านที่แตกฉานในเรื่องนั้น ๆ ส่วนการฝึกฝนให้เด็กเขียนหนังสือได้นั้น ควรต้องตระหนักว่าการฝึกเขียนที่ให้ลอกเลียนแบบ โดยเด็กไม่ได้ใช้ความคิด แต่เป็นการฝึกกล้ามเนื้อ หรือฝึกเฉพาะความสวยงามของลายมือนั้นแตกต่างกันโดยสิ้นเชิงกับการเขียนที่มาจากความคิด ซึ่งเกิดขึ้นจากการฝึกคิดและถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นภาษาสัญลักษณ์ คือ ตัวอักษรอย่างธรรมชาติจากการได้ฟังมามาก ได้อ่านมามากจนสามารถถ่ายทอดเองได้ และมาฝึกฝนความถูกต้อง สวยงามภายหลัง

ส่วนการอ่านนั้น สามารถทำได้ตลอดเวลา อ่านจากหนังสือ จากถนน จากสิ่งรอบตัว จากป้ายโฆษณา จากถุงขนม ความรู้ของเด็กจะเพิ่มพูนขึ้น เมื่อเด็กได้รับโอกาสในการทำ กิจกรรมที่เกี่ยวกับการอ่านร่วมกับผู้ใหญ่ และกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้อ่านเงียบตามลำพัง การอ่านกับเพื่อนเป็นคู่ เป็นกลุ่มย่อย เพื่ออภิปรายร่วมกัน เพื่อรับฟังและตรวจสอบความคิด ความเข้าใจซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะการอ่านจากสิ่งที่ครู - เด็กเขียนร่วมกัน และสิ่งที่เด็กเขียนขึ้นเอง นับได้ว่าเป็นการอ่านที่ดีที่สุดของเด็ก

ความเชื่อมโยงภาษาพูดกับภาษาเขียน

ภาษาพูดกับภาษาเขียนมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน ความรู้เกี่ยวกับคำจะเพิ่มพูนมากขึ้น เมื่อเราพูด เล่า สนทนา ได้ตอบกัน เราอ่านหนังสือจากหนังสือประเภทต่างๆ ที่สนใจ จากป้าย จากทุกหนทุกแห่ง เด็กจะได้โอกาสในการเรียนรู้เรื่องราวต่างๆ ไปด้วยกัน ความรู้ของเด็กจะเพิ่มพูนขึ้น ทักษะการสนทนาจะพัฒนามากขึ้น จากการพูดคุยกับพ่อแม่ เพื่อน ครู ในสถานการณ์หรือเรื่องราวที่มีความสัมพันธ์กับตัวเด็ก

เมื่อเด็กได้รับโอกาสในการแสดงออกโดยการพูด ได้เรียนรู้จากสิ่งที่ได้ยิน ได้ฟัง จากสิ่งที่ผู้ใหญ่อ่านภาษาหนังสือให้ฟัง ทั้งหมดนี้จะทำให้เด็กเรียนรู้บทบาทของภาษา ทั้งที่เป็นภาษาพูด และภาษาเขียน ซึ่งใช้เพื่อการสื่อสาร เพื่อการแสดงความรู้สึกนึกคิดออกมาในการดำเนินชีวิตประจำวัน

ส่วนการรู้ความหมายของภาษาเขียนนั้น จุดสำคัญ คือ การที่ผู้ใหญ่อ่านหนังสือ ให้เด็กฟังในขณะที่ครูอ่านไป เด็กจะมองตามตัวหนังสือไป และมักจะพยายามหาความหมาย ไปด้วยจากภาพหรือจากตัวหนังสือ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของพฤติกรรมการเรียนรู้หนังสือ

ขั้นของการพัฒนาในการอ่าน (กูดแมน. 1984; เอกสารประกอบการสัมมนา. 2537 : ไม่ปรากฏเลขหน้า)

ขั้นแรก คำแรกที่เด็กอ่านเป็นคำที่มีความหมายต่อชีวิตเด็ก เช่น ชื่อ อาหาร ถนน ในขั้นพัฒนาการนี้ กูดแมน เรียกว่าเป็น "รากเหง้าของการอ่าน เขียน"

ขั้นที่สอง ผู้เรียนจะผูกพันกับตัวอักษรเพิ่มขึ้น เรียกชื่อได้หรืออ่านได้ถูก และเรียนรู้ ที่อยู่ (ตำแหน่ง) ของตัวอักษร

ขั้นที่สาม เด็กแยกแยะได้ว่าการใช้ตัวอักษร ระเบียบแบบแผนของตัวอักษรจะ เริ่มอ่านเขียนจากซ้ายไปขวา เป็นพื้นฐาน พัฒนาการอ่านในเด็กปฐมวัย ในขณะที่เดียวกันเด็ก รู้จักรูปร่าง และระบบของตัวอักษรอีกด้วย

ขั้นสุดท้าย ระบบของตัวอักษร คือ เป้าหมายปลายทางสุดท้ายของการอ่าน

การรับรู้และพัฒนาการด้านภาษาเขียนของเด็กก่อนวัยเรียน จากผลงาน ของเด็กแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะแรก เป็นระยะที่เด็กเริ่มแยกแยะความแตกต่างระหว่างสัญลักษณ์ที่ใช้แทน อักษร และที่ไม่ใช้อักษร เขาจะใช้สัญลักษณ์ที่เขาคิดขึ้นมาเองแทนอักษร มีการจัดเรียงอักษร เป็นเส้นตรง บางครั้งจะเขียนโดยใช้ทิศทางคงที่ บางครั้งจะใช้ 1 สัญลักษณ์แทนคำ 1 คำ แต่ละอักษรมีลักษณะที่แตกต่างกัน เด็กรู้ดีว่าการเขียนจะสัมพันธ์กับอักษรมากกว่ารูปร่างของ วัตถุ เราสามารถมองเห็นความแตกต่างอย่างชัดเจนของชื่อตนเองเสมอ

เราค้นพบว่าสถานการณ์ในการเขียนขั้นต้นมักเขียนชื่อของตนเองเสมอ

ระยะที่สอง ลักษณะสำคัญ คือ การเขียนตัวอักษรที่ต่างกันสำหรับคำพูดแต่ละ คำพูด เด็กจะเริ่มแสดงความแตกต่างของข้อความแต่ละข้อ โดยเขียนอักษรที่ต่างกัน โดยมี ลำดับและจำนวนอักษรตามที่เขาคิดว่าเหมาะสม คือ เด็กเริ่มรู้จักเขียนแสดงความแตกต่างของ ถ้อยคำนั่นเอง

เด็กคนหนึ่งเขียนจดหมายถึงบิดา โดยใช้อักษรที่ใช้เขียนชื่อของเธอเท่านั้น แต่เธอใช้อักษรจำนวนจำกัดนี้ เขียนทุกสิ่งที่เธอต้องการ เพียงแต่จัดเรียงอักษรเหล่านั้นให้มีลักษณะต่างกัน แล้วเธอบอกว่า "หนูไม่รู้วิธีอ่าน แต่คุณพ่อหนูรู้ค่ะ"

เด็กบางคนเขียนนิยายโดยผูกเค้าโครงจากเรื่องที่ฟังจากชายไปขวาแล้วอ่านให้ฟังจากความจำ เรื่องที่เขียนไม่ได้เป็นเพียงผลผลิตของการเขียนเท่านั้น แต่เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดในสมองเด็ก

ในระหว่างที่เด็กเริ่มเรียงถ้อยคำนั้น เด็กจะเริ่มตระหนักเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ที่ใช้ในการเขียนกับคำและความหมาย โดยเด็กยังไม่แยกความแตกต่างระหว่างเสียงและตัวอักษร เช่น เด็กสองคนตกลงจะใช้ตัวอักษรเพียง 2 - 3 ตัว ในการเขียนคำว่า "stop" เพราะคำนี้มีความหมายว่าหยุดนิ่งและเด็กทั้งสองจะใช้อักษรจำนวนมากที่สุด สำหรับคำว่า "move forward" เพราะหมายถึงการเคลื่อนที่ไปข้างหน้า กรณีนี้จำนวนอักษรที่ต่างกันมีความสัมพันธ์กับความหมายที่เด็กเข้าใจนั่นเอง ไม่เกี่ยวกับเสียงของคำ

ในระยะที่สาม เป็นระยะที่เด็กเริ่มใช้ลักษณะการออกเสียงในการเขียน เด็กพัฒนาการเขียนมาถึงขั้นที่การเขียนของเขาจะใกล้เคียงกับการเขียนตามแบบแผนยิ่งขึ้น ในที่สุดเด็กจะสามารถเข้าใจหลักการเขียนหนังสือในภาษาของตนเองได้

เช่น เด็กเขียนอธิบายลักษณะบ้านแม่มด โดยเขียนคำว่า "house" ได้ถูกต้อง และหลังจากนั้นก็ใช้พยัญชนะขึ้นต้นคำแต่ละคำแทนคำต่างๆ

ตัวอย่างที่กล่าวมาทั้งหมดแสดงให้เห็นว่า "เด็ก ๆ รู้ดีว่าเขียนเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับภาษา กระนั้นก็ดี ต้องใช้ความพยายามพอสมควรที่เด็กจะค้นพบลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและการเขียน

สรุป การเรียนรู้และความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน การเขียนนั้น การพัฒนาไปในระยะแรกเริ่ม เด็กสามารถพูดได้ เพราะฟังเสียงแม่ที่พูดคุยด้วยและเรียนรู้คำศัพท์เพิ่มมากขึ้น ส่วนการอ่าน เมื่อเด็กเติบโตขึ้นสามารถพัฒนาทักษะการอ่านได้จากสิ่งแวดล้อมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน และความต้องการที่จะสื่อความคิดความเข้าใจกับบุคคลอื่นในสังคม ทำให้เด็กเรียนรู้และพัฒนาการเขียนเพื่อใช้ในการสื่อสาร จึงอาจกล่าวได้ว่า การสอนภาษาแบบธรรมชาติ ทักษะทั้ง 4 มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันโดยไม่แยกส่วน การฟังและการพูด เป็นพื้นฐานสำคัญของการอ่าน และเขียน

2.5 ลักษณะห้องเรียนที่ใช้แนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

อารี สัตถ์หวี (2544 : 42 - 43) กล่าวว่า ห้องเรียนของแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติควรมีลักษณะดังนี้ มีมุมหรือศูนย์ต่างๆ เช่น มุมบ้าน มุมบล็อก มุมวิทยาศาสตร์ ตามปกติ แต่ที่มุมหนังสือควรมีชั้นวาง หนังสือเป็นห้องสมุด มีหนังสือวรรณกรรมควรเท่าจำนวนเด็ก และจะเพิ่มมุมเขียนหนังสือ มุมอ่านหนังสือ มุมห้องสมุดในห้องเรียน จะถือเป็นจุดเด่นในการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

เด็กๆ จะขอยืมหนังสือไปอ่านที่บ้านได้ โดยครูจะสนับสนุนให้พ่อแม่อ่านหนังสือให้ลูกฟังที่บ้าน สำหรับหนังสือวรรณกรรมเด็กที่มุมห้องสมุดนั้น ครูจะต้องแสวงหาเพิ่มเติมและเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา โดยอาจแลกเปลี่ยนกับห้องอื่น ถ้าโรงเรียนมีห้องสมุดกลางในโรงเรียน ครูควรรหาโอกาสนำเด็กให้เลือกดูหนังสือในห้องสมุด จัดกิจกรรมในห้องสมุดร่วมกับบรรณารักษ์ แต่มุมห้องสมุดในห้องเรียนก็จะต้องมีเพราะเป็นสิ่งจำเป็นในการสอนภาษาแบบธรรมชาติที่เด็กจะต้องใกล้ชิด และแวดล้อมด้วยหนังสือตามหลักการซึ่มซั๊บ (immersion) เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองตามธรรมชาติ มุมเขียนหนังสือควรมีโต๊ะ - เก้าอี้ให้เด็กนั่งเขียน บอร์ดชาน อ้อยติดผนังอาจจะไว้ติดผลงานเขียนหรืองานวาดของเด็ก และเป็นที่ติดประกาศต่างๆ เพื่อให้เด็กคุ้นเคยกับตัวหนังสือ มีมุมเวทีหุ่น เพื่อให้เด็กได้แสดงออกทางภาษาในการแสดง เล่าเรื่อง ส่วนมุมอื่นๆ เช่น มุมคณิตศาสตร์ มุมวิทยาศาสตร์ ก็จะมีป้ายหรือบัตรชื่อ จำนวน เพื่อให้เด็กคุ้นเคยกับสัญลักษณ์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 18 - 19) กล่าวว่า การจัดสภาพแวดล้อมในรูปแบบการเรียนการสอนภาษาตามธรรมชาติ ครูควรจัดห้องเรียนให้เป็นสถานที่ที่เด็กได้อยู่ในโลกของภาษา ตัวหนังสือ โดยเด็กสามารถเข้าไปเรียนรู้ ซึ่มซั๊บอย่างเอิบอาบไปด้วยภาษาได้ตลอดเวลา

ตัวอย่างการจัดสภาพแวดล้อมในมุมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการใช้ภาษาอย่างมีความหมายต่อเด็ก เช่น

มุมบ้าน เด็กจะเข้ามาในบ้าน พุดคุยส่วนกัน มีการสื่อสารระหว่างกันระหว่างทำกิจกรรมต่างๆ เช่น รีดเสื้อผ้า ล้างชามในครัว ทำครัว ช่วยให้เด็กพัฒนาตนเอง ได้เรียนรู้จากเพื่อน มีกระดาษ ดินสอไปบันทึกข้อความจากโทรศัพท์ถึงคุณแม่ คุณพ่อ มีการจดยรายการไปจ่ายตลาดกับคุณแม่

มุมหมอ เด็กจะได้เล่นบทบาทสมมติเป็นหมอ เป็นคนไข้ เด็กจะได้ฝึกการใช้ภาษาของการป่วยไข้ ภาษาของคุณหมอ พยาบาล ต้องมีการนัดหมายกับหมอ โดยจดการนัดหมายลงในสมุดนัดคนไข้ คุณหมอมือมีการเขียนใบวินิจฉัยโรค และเขียนใบสั่งยาให้คนไข้ แม้เด็กจะยังไม่เขียนไม่เป็น แต่ก็ชอบขีดเขียน

มุมตลาด เด็กได้ฝึกหัดการสนทนาสื่อสาร ได้ตอบระหว่างผู้ซื้อ ผู้ขาย ชั่งตวงน้ำหนัก ปริมาณ คำนวณเงินใช้จ่าย เงินทอน

มุมจรรยา เด็กได้เรียนรู้สัญลักษณ์จรรยา การปฏิบัติตามสัญลักษณ์ป้ายบอกทางต่างๆ รู้จักทิศทาง ซ้าย ขวา การแสดงบทบาทต่างๆ นี้ จำเป็นในการใช้ชีวิตจริงของจริงบนท้องถนน เมื่อเด็กต้องออกจากห้องเรียนไป

ในมุมต่างๆ อาจมีนอกเหนือจากที่นำเสนอ แต่ให้เด็กสามารถเข้าไปเรียนรู้ได้เอง มุมที่ดี คือ มุมที่ครูจัดสภาพแวดล้อม จัดวางกระดาษ ดินสอ สื่ออุปกรณ์ หนังสือ ขั้นตอนการทำงานไว้ชัดเจนแล้ว เด็กจะเข้าไปเล่นเรียนรู้ได้เองทั้งที่ต้องการและไม่ต้องการความช่วยเหลือจากครู เด็กจะสนทนาหรือขีดเขียนในสิ่งที่ผู้ใหญ่อาจไม่เข้าใจ

สรุป ห้องเรียนตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ครูควรจัดสภาพแวดล้อมที่เป็นสัญลักษณ์ภาพ ตัวหนังสือ ในการสื่อความหมาย หรือมีมุมต่างๆ ที่มีสื่อ อุปกรณ์จำลองแบบชีวิตประจำวัน ให้เด็กได้เล่นเลียนแบบมีกิจกรรมให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและครู ตลอดจนให้โอกาสเด็กได้เล่นอย่างอิสระตามความสนใจ และควรคำนึงถึงการจัดการสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนที่เอื้อให้เด็กสามารถสำรวจและเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติได้เช่นกัน

2.6 กิจกรรมและการเรียนการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

กิจกรรมประจำวันตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ (อารี สันทรวี. 2544 : 44 - 45) อาจเป็นดังนี้

กิจกรรมประจำวัน (ดัดแปลงจาก Raines and Canady. 1990 : 123)

08.30 - 09.00 น.	โรงเรียนเช้า - รับเด็กเป็นรายบุคคล (individual greetings)
กิจกรรมเสรีตามมุม กิจกรรมศิลปะที่สัมพันธ์กับหน่วย (art activity related to theme)
09.00 - 09.30 น.	กิจกรรมวงกลม (circle time or group time) ครูกับนักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน มีสนทนาร้องเพลง เล่นหุ่น อ่านหนังสือร่วมกัน
09.30 - 10.30 น.	เล่นเสรีตามมุม และมุมพิเศษมุมหนึ่งที่แสดงเรื่องราวตามหน่วย
10.30 - 10.40 น.	พักรับประทานอาหารว่าง ถ้าเป็นไปได้ควรจัดอาหารว่างให้สัมพันธ์กับหน่วย

10.40 - 11.15 น.	เล่นกลางแจ้ง ทำให้การเล่นกลางแจ้งสัมพันธ์กับหน่วยเรื่องที่กำลังเรียน
11.15 - 11.25 น.	พักเข้าห้องน้ำ ล้างมือ เด็กที่เสร็จก่อนทยอยมาดูหนังสือที่มุมห้องสมุด
11.25 - 11.50 น.	กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ ทำให้กิจกรรมนี้สัมพันธ์กับหน่วยเรื่องที่กำลังเรียน
11.50 - 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวันและเตรียมตัวนอนพักตอนบ่าย
13.00 - 14.30 น.	นอนพัก
14.30 - 14.50 น.	ตื่นนอน
15.10 - 15.30 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
15.30 - 15.50 น.	เกมการศึกษา
15.50 - 16.00 น.	สรุป เตรียมตัวกลับบ้าน ครูจะฝากสารของชั้นเรียนเกี่ยวกับกิจกรรม หรือหน่วยเรื่องที่เรียนไปให้ผู้ปกครอง

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. กิจกรรมส่งเสริมการอ่านและให้คุ้นกับหนังสือ

1.1 ครูอ่านหนังสือให้เด็กฟังทุกวัน หนังสือนี้นำมาจากมุมห้องสมุด เมื่ออ่านเสร็จแล้ว นำไปไว้ที่มุมห้องสมุดตามเดิม เด็กๆ จะตามไปอ่านเด็กยังอ่านไม่ออก แต่เด็กอ่านเรื่องจากภาพ และจากความจำที่ครูอ่านให้ฟัง

1.2 หนังสือที่เลือกเข้าห้องสมุด ถ้าเป็นหนังสือภาพที่ไม่มีคำก็จะดี เพราะเด็กจะอ่านเรื่องราวเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น หรือถ้าเป็นหนังสือที่มีคำ มีตัวหนังสือ ตัวพิมพ์ควรใหญ่ ชัดเจน เนื้อเรื่องควรเป็นเรื่องง่ายๆ มีคำซ้ำที่เด็กทายได้ทำนองเดียวกับเรื่อง "ยายกะตา" ที่มีคำว่า "ไม่ใช่ของใครของฉัน" เพราะการที่เด็กจำคำพูดได้ เด็กจะโยงกับตัวหนังสือได้ต่อไป

หนังสือที่ครูอ่านให้ฟังนี้ หลายครั้งที่ครูอาจจะนำเล่มเก่ามาอ่านอีกถ้าเด็กขอร้อง การอ่านหนังสือให้เด็กฟังนี้อาจจะอ่านในช่วงเวลาเล่นเสรีตามมุม ครูอ่านให้เด็กกลุ่มเล็กๆ 4 - 5 คนฟัง

ถ้าครูอ่านหนังสือให้เด็กฟังทั้งชั้นในช่วงเวลากิจกรรมวงกลมเป็น shared reading ถ้าครูสามารถใช้หนังสือเล่มใหญ่ (big book) ซึ่งพิมพ์ขยายจากหนังสือเด็กธรรมดา จะช่วยให้เด็กทั้งกลุ่มเห็นภาพและตัวหนังสือได้ชัดเจน ถ้าไม่มี big book ครูควรเลือกหนังสือที่มีภาพชัดเจน และพยายามชูและหันให้เด็กทุกคนมองเห็นได้

1.3 ครูสนทนาอภิปรายเกี่ยวกับหนังสือกับเด็ก ให้เด็กได้คิดพูดออกความเห็นด้วย เช่น ใช้ทายเรื่องที่จะเกิดขึ้นต่อไป ให้เด็กร่วมออกเสียงด้วย

1.4 ครูให้เด็กได้แสดงกิจกรรมเกี่ยวกับภาษา เช่น ให้เด็กออกมาเล่าเรื่องที่อ่าน (retail) หรือให้เด็กแสดงท่าทาง เล่าเรื่องราวจากหนังสือ

1.5 ตามมุมต่างๆ ในห้องเรียน ครูพยายามหาสิ่งของจริงที่มีตัวหนังสือมาวางให้เด็กเล่น เช่น กล้องยาสีฟัน กล้องขนม และสิ่งของที่มีอักษรป้ายชื่อชัดเจน

2. กิจกรรมการเล่นเสรี

การเล่นเสรีตามมุม หรือศูนย์ต่างๆ เช่น มุมบ้าน มุมบล็อก มุมคณิตศาสตร์ มุมวิทยาศาสตร์ เป็นความจำเป็นอย่างยิ่งในการสอนภาษาแบบธรรมชาติ เพราะทุกวันเด็กมีโอกาสตัดสินใจด้วยตนเองว่าจะเลือกเล่นกิจกรรมที่มุมใด และในแต่ละมุมจะมีวัสดุอุปกรณ์ส่งเสริมภาษา

1.1 มุมบ้าน โดยปกติมุมบ้านจะส่งเสริมความคิดฝันของเด็ก เด็กสมมติตัวเป็นบุคคลต่างๆ ซึ่งเป็นการเรียนรู้ทางสังคมของเด็ก นอกจากนี้ เด็กจะมีโอกาสพูดสนทนากับเพื่อน ครูเพิ่มสิ่งของเครื่องใช้ในบ้านให้มีของที่มีตัวหนังสือ เช่น มีนิตยสาร หนังสือพิมพ์ เพื่อเด็กจะได้สมมติตนเองเป็นผู้ใหญ่ อ่านหนังสือ นิตยสาร และชี้ชวนกัน ดูรูปภาพ ในบางครั้งเด็กอาจจะสมมติตนเองเป็นแม่อ่านหนังสือให้ตุ๊กตาฟัง

1.2 มุมบล็อก บล็อกขนาดใหญ่จะช่วยให้เด็กเรียนรู้ทางด้านมิติ น้ำหนัก ขนาด และการก่อบล็อกเป็นรูปต่างๆ ก็ช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กระหว่างที่เล่นบล็อก เด็กจะสนทนาพูดคุยกัน ครูอาจจะหาสิ่งของที่มีตัวหนังสือมาไว้ที่มุมนี้ เพื่อให้เด็กไว้ใช้ประกอบในการก่อบล็อก และสร้างเรื่องราว การเล่นบล็อก นอกจากจะเสริมความคิดสร้างสรรค์ และส่งเสริมการพูดคุยสนทนาระหว่างเด็กแล้วยังช่วยให้เด็กได้รับความคิดรวบยอดเกี่ยวกับน้ำหนัก ขนาด รูปร่าง การทรงตัว เด็กจะเรียนรู้จะควรรยกบล็อกขนาดใด อย่างไร เด็กได้บริหารกล้ามเนื้อใหญ่ในการยกอุ้ม เด็กจะสังเกตว่าควรวางอย่างไรจึงจะไม่ล้ม เด็กจะได้เรียนรู้ความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ด้วย

1.3 มุมคณิตศาสตร์ มุมนั้นควรมีบล็อกขนาดเล็ก และแท่งไม้ขนาดต่างๆ เพื่อใช้ในการนับ การคาดคะเนความยาว น้ำหนัก เปรียบเทียบความแตกต่าง ครูหาของที่มีตัวหนังสือ ตัวเลขให้เด็กใช้เล่น เช่น เล่นขายของ เด็กเขียนใบเสร็จสมมติ เป็นต้น

การเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์นี้ อุปกรณ์ เช่น มุมน้ำ ซึ่งอาจจะอยู่ที่ระเบียง นอกห้อง ครูจัดหาขวดพลาสติก หรือถ้วยขนาดต่างๆ และกรวย การที่เด็กเล่นกรอกน้ำใส่ขวดขนาดต่างๆ เด็กจะได้เรียนรู้จำนวน เช่น ขวดขนาดนี้ต้องกรอกกี่ถ้วย นอกจากนี้ครูยังอาจหาของที่ลอยและที่จมมาให้เล่น เด็กจะได้สังเกตและได้ความคิดทางวิทยาศาสตร์ด้วย

บ่อทราย ก็เป็นแหล่งที่เด็กจะได้เรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ จากการปั้นทรายขนาดต่างๆ และยังได้ฝึกคิดสร้างสรรค์ในการก่อทรายเป็นรูปต่างๆ

1.4 มุมวิทยาศาสตร์ ครูนำสิ่งของที่เกี่ยวกับเรื่องธรรมชาติรอบตัวมาแสดง และให้เด็กช่วยหามาแสดงด้วย ครูเขียนบัตรคำ บอกชื่อสิ่งของเหล่านี้ เพื่อให้เด็กคุ้นเคยกับตัวหนังสือและสิ่งของ ถ้ามีหนังสือภาพวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับหน่วยเรื่องที่กำลังเรียน ครูก็นำมาวางให้เด็กได้เปิดดู

บางโรงเรียนจะจัดมุมทำอาหารให้เด็กได้ประกอบอาหาร บางแห่งจะมีที่เพาะปลูกทำสวน

1.5 มุมศิลปะ มุมนี้มีวัสดุอุปกรณ์สำหรับการเล่นเกี่ยวกับศิลปะอย่างน้อย 3 ประเภท คือ ประเภทงานปั้น ได้แก่ ดินเหนียว แป้ง ดินน้ำมัน ประเภทงานวาดภาพ ได้แก่ ดินสอสี สีเทียน สีน้ำ พู่กันขนาดใหญ่ ขาหยั่งวาดภาพ ประเภทงานประดิษฐ์ ได้แก่ กล้องต่างๆ ของสำหรับติดแปะ กรรไกร กาว ผลงานศิลปะของเด็กนี้ครูอาจจะทำบัตรคำเขียนชื่อผลงาน หรือเด็กอาจจะเขียนอธิบายหรือผลงาน

1.6 มุมห้องสมุด ควรทำบรรยากาศของมุมนี้ให้สบาย ชวนให้เด็กอยากมาอ่าน เช่น มีพรมหรือเสื่อปู มีหมอนพิง และมีมุมเขียนอยู่ใกล้ๆ กัน

การเล่นเสรีของเด็กนี้ เป็นโอกาสที่ครูจะได้สังเกตเด็ก และพูดจาสนทนาซักถามเด็กได้ที่ละคน ครูพยายามชักชวนหาทางให้เด็กมีกิจกรรมหลากหลาย เช่น เด็กที่ไม่เลือกเข้ามุมห้องสมุดเลย ครูอาจจะสังเกตความสนใจของเด็ก แล้วเลือกหนังสือเกี่ยวกับเรื่องที่เด็กสนใจ แล้วพูดคุยเล่าเรื่องเกี่ยวกับหนังสือนั้นให้เด็กฟัง เพื่อให้เด็กตามไปอ่านในมุมห้องสมุดต่อไป

นอกจากนี้ มูลนิธิชมรมไทย - อิสราเอล (2543 : 10 - 19) ได้รวบรวมกิจกรรมการสอนภาษาตามแนวธรรมชาติที่สามารถจัดได้หลากหลายวิธี ดังนี้

กิจกรรมเกี่ยวกับการฟังสำหรับเด็ก

1. ฟังเทปนิทาน หรือหนังสือสำหรับเด็ก
2. ฟังเทปที่อัดเสียงต่างๆ (เสียงน้ำไหล เสียงประตูปิด เสียงสุนัขเห่า ฯลฯ)

แล้วบอกว่าเป็นเสียงอะไร

3. อัดเทปขณะอ่านหนังสือและฟังเทปนั้น
4. ฟังคนอ่านนิทานและเขียนเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเรื่องตามลำดับก่อน - หลัง
5. อ่านหนังสือที่มีเรื่องเสียงให้ฟังและตั้งคำถาม

6. ฟังการรายงานข่าววิทยุหรือโทรทัศน์และพูดคุยในเรื่องเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น (ครูกรองข่าวก่อน)

7. เล่นเกมส์ ฉันสั่งว่า.....ฉันบอกให้เธอ.....

8. ปฏิบัติตามคำสั่งด้วยวาจาตามลำดับขั้นตอน

9. ไล่เรียงพยัญชนะ เลขและคำต่างๆ

10. ฟังเสียงสัตว์ และบันทึก หรือเขียนเสียงที่ได้ยินออกมาเป็นคำที่เกิดจากการฟัง (อาจผิดหรือถูกตามพัฒนาการ)

11. ฟังเทปบันทึกต่าง ๆ และพูดสนทนาถึงเรื่องที่ฟังในเชิงสร้างสรรค์
12. ฟังเสียงประกาศในตอนเช้า
13. ฟังการพูดจาวិทยาการรับเชิญ
14. เล่นเครื่องเสียง เช่น ดีกระดิ่งและขอให้เพื่อนฟังเสียงจิ้งหะดังกล่าว และ

พยายามเล่นตามที่ได้ยิน

กิจกรรมเกี่ยวกับการพูดสำหรับเด็ก

1. ลองเล่าซ้ำสิ่งที่ได้ฟัง
2. เล่นบทบาทสมมติจากนิทาน
3. ท่องบทกลอนหรือบทเพลง
4. อ่านนิทานออกเสียงดัง
5. เล่าสู่กันฟังในเรื่องต่างๆ
6. รายงานด้วยการอ่านปากเปล่า
7. อ่านบทของตัวละครจากนิทาน
8. อ่านรายชื่อหรือรายการที่เขียนไว้
9. นำการเล่นเกมส์ด้วยการออกคำสั่ง ใช้คำสั่งให้ถูก
10. ร้องเพลง
11. อธิบายการทำโครงการตามหัวข้อเรื่องที่เลือก
12. เล่าถึงหนังสือเล่มที่โปรดปราน
13. จัดการแสดงละครหุ่นมือ หรือหุ่นชนิดต่างๆ
14. รายงานข่าวเกี่ยวกับเหตุการณ์ประจำวันที่มีสาระ
15. พูดคุยเรื่องทีมนักกีฬาท้องถิ่นหรือนักกีฬาทีมชาติที่ชื่นชอบ
16. ระดมสมองในหัวข้อเรื่องที่เลือกเรียน
17. อธิบายคำสั่งเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ
18. การเสวนาของกลุ่มย่อย ในหัวข้อเรื่องที่เรียน
19. เชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญมาในห้องเรียน และจัดการสัมภาษณ์ โดยขออาสาสมัครให้เด็กเป็นผู้สัมภาษณ์ มีการเตรียมหัวข้อก่อน
20. การนำเสนอชิ้นงานหรือผลงานที่ทำเสร็จ ให้ทั้งห้องได้ฟัง

กิจกรรมเกี่ยวกับการอ่านสำหรับเด็ก

1. การอ่านร่วมกัน

การอ่านร่วมกันเกิดขึ้นได้ในรูปแบบการสอนที่เป็นทั้งกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ เด็กๆ จะฟังครูที่เป็นตัวอย่างที่ดีอ่านวรรณกรรมที่มีคุณภาพ เด็กเล็กๆ สามารถร่วมอ่านไปพร้อมกับครูในช่วงของการอ่านตาม จากการอ่านในแต่ละครั้ง เด็กๆ จะสามารถอ่านข้อความได้มากขึ้น และในที่สุด เขาจะสามารถเลือกอ่านอย่างอิสระในส่วนที่เขาต้องการ การอ่านหนังสือร่วมกันนี้ ช่วยเด็กให้สนุกกับการอ่านหนังสือ การอ่านในลักษณะนี้เป็นวิธีการที่จะให้เด็กที่มีอายุมากกว่า ได้เรียนรู้วิธีการใหม่ๆ จากผู้อื่น

ขั้นตอนในการอ่านหนังสือร่วมกัน

1. ครูคัดเลือกหนังสือเล่มใหญ่หรือนิยายเรื่องหนึ่งที่เหมาะสมกับเด็ก
2. ครูแนะนำหนังสือพร้อมทั้งชี้ระบุชื่อเรื่อง ผู้แต่งและผู้วาดภาพประกอบ และให้เห็นถึงความสำคัญของหนังสือ
3. ครูควรกระตุ้นให้เด็กคาดการณื เดว่าอะไรจะเกิดขึ้นต่อไปในหนังสือ
4. ครูอ่านเสียงดัง แสดงให้เห็นการจับหนังสือที่ถูกต้อง การอ่านจากซ้ายไปขวา การแสดงถึงความรู้สึกและความกระตือรือร้นในขั้นต้น ควรชี้นิ้วตามคำที่อ่าน และอ่านติดต่อกันในจังหวะเหมาะสม
5. เมื่ออ่านเสร็จ ครูจะเป็นผู้นำการพูดคุยถึงหนังสือดังกล่าวและกระตุ้นให้เด็กแสดงความคิด ความรู้สึกส่วนตัวต่อหนังสือนั้นๆ
6. การปิดสรุปประสบการณ์การอ่านโดยการจัดหากิจกรรมที่เชื่อมโยงกับสิ่งที่ได้อ่านให้ต่อเนื่อง เพื่อให้เด็กนำเอาสิ่งที่ได้รับจากการอ่านไปใช้ เป็นต้นว่า การดึงตัวละครจากในหนังสือมาเล่นบทบาทสมมติ เป็นต้น

2. การอ่านโดยการแนะนำของครู

ในห้องเรียนที่ใช้ระบบการเรียนอย่างธรรมชาติ การอ่านภายใต้คำแนะนำของครู เปิดโอกาสให้ครูสอนกลวิธี ซึ่งช่วยปรับปรุงการอ่านให้เกิดความเข้าใจและให้ทักษะที่จำเป็นในการเป็นผู้อ่านที่เชี่ยวชาญได้เป็นอย่างดี

จุดประสงค์ของการอ่านนี้เหมือนกับคำสั่งในแบบฝึกทักษะการทำงานกลุ่มย่อยที่เราพบในห้องเรียนแบบเดิม แต่วรรณกรรมจะเข้ามาแทนที่ หรือจะเข้ามาเสริมหนังสือตำราเหล่านี้ ทั้งนี้ความต่อเนื่องในการอ่านขึ้นอยู่กับการตอบสนองของนักเรียนต่อวรรณกรรมนั้นๆ ด้วย

การแนะนำขั้นตอนการอ่านประมาณ 30 นาที

1. ครูอ่านออกเสียง เรื่องหรือวรรณกรรมที่ได้คัดเลือกแล้ว เพื่อให้เด็กคุ้นเคยกับคำศัพท์และโครงเรื่องที่อ่าน
2. ตามด้วยการสนทนา คิด วิเคราะห์ให้เด็กได้ตอบสั้นๆ ครูฝึกตั้งคำถามเชิงวิเคราะห์และเชิงสร้างสรรค์
3. ครูเป็นผู้ตั้งจุดประสงค์ของการอ่านอิสระของเด็กๆ
4. เด็กๆ เลือกอ่านออกเสียงหรืออ่านในใจเงียบๆ จากหนังสือเรื่องเดียวกันที่จัดทำสำเนาไว้หลายๆ ชุด
5. นักเรียนอาสาอ่านออกเสียงย่อหน้าใดย่อหน้าหนึ่ง
6. ครูใช้การอ่านย่อหน้าเหล่านี้เพื่อมุ่งเน้นกลยุทธ์หรือทักษะในการอ่านที่ครูวางแผนไว้
7. นักเรียนทำกิจกรรมฝึกทักษะแบบอิสระ ซึ่งเป็นโอกาสให้ครูประเมินความรู้ความสามารถของนักเรียนเป็นรายบุคคลได้

3. การอ่านแบบปล่อยอิสระ

ในการพัฒนาเด็กให้เป็นนักอ่านอิสระที่แท้จริงมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ เวลา การเลือกหนังสือ เอกสารและอุปกรณ์ต่างๆ ให้เวลาเด็กมากๆ ในการอ่านแบบปล่อยอิสระ จัดหาหนังสือหลายประเภทที่เหมาะสมกับทุกระดับอายุ เพื่อให้เด็กได้เลือกการอ่านแบบปล่อยอิสระไม่ใช่เพียงแค่ให้อ่านในใจ ยังมีกิจกรรมอื่นที่ส่งเสริมการอ่านอิสระ ซึ่งรวมถึงการอ่านในระยะยาว การอ่านให้ครูใหญ่ ผู้ปกครอง และเพื่อนร่วมห้องฟัง การอ่านลงเทปบันทึกเสียง และการค้นคว้าในห้องสมุด นักเรียนสามารถตรวจสอบรายชื่อหนังสือที่ได้อ่านจากตารางบันทึกการอ่าน

4. การอ่านในใจที่ยั่งยืน

การอ่านในใจเป็นกิจกรรมที่ทุกคนรวมทั้งครูต้องทำเป็นกิจวัตรประจำวัน (ทุกเช้าก่อนเริ่มกิจกรรม) ครูและนักเรียนสามารถทำตามแนวทางดังต่อไปนี้

- เด็กนักเรียนแต่ละคนเลือกหนังสืออ่านของตนเอง (ครูคัดเลือกหนังสือมีคุณค่าให้ก่อน)
- เด็กสามารถนั่งที่โต๊ะหรือมุมสบายใดๆ ก็ได้ ดิจกฏกติกการอ่านไว้ที่ผนัง
- ร่วมกันอ่านกฎกติกา ไม่ควรมีการขัดจังหวะในช่วงการอ่าน

กิจกรรมเกี่ยวกับการเขียนสำหรับเด็ก

กิจกรรมการเขียนตามแนวการสอนแบบธรรมชาติมีเป้าหมายหลัก คือ การสร้างความรู้สึกและบรรยากาศของความเป็นนักเขียนในห้องเรียน เด็กควรเห็นว่าเขาห้อมล้อมไปด้วยเพื่อนนักเขียนในชั้นซึ่งกำลังใช้ความคิดความพยายามและในขณะเดียวกันก็พร้อมที่จะช่วยเหลือเมื่อตนต้องการ เด็กจำเป็นต้องมีความรู้สึกอุ่นใจว่าได้รับการสนับสนุนจากครูและเพื่อนร่วมชั้น การสร้างบรรยากาศในห้องเรียนซึ่งจะช่วยพัฒนาความสามารถในการเขียนและสนับสนุนให้เด็กกล้าแสดงออก มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. เปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกหัวข้อที่เขียนเองแทนที่ครูจะเป็นผู้กำหนด (ครูนำเสนอหัวข้อให้เด็กเลือก)
2. ให้เด็กมีเวลาในการเขียนอย่างเพียงพอ พิจารณาเวลาเรียนโดยรวมและให้เด็กได้มีโอกาสเขียนตลอดทั้งวัน
3. ปลดปล่อยให้เด็กเป็นผู้ตัดสินใจ ให้อิสระกับเด็กในการที่จะเขียนเรื่องใหม่ๆ ในแต่ละวัน หรือเขียนเรื่องต่อจากเมื่อวานที่เริ่มต้นไว้แล้ว
4. เปิดโอกาสให้เด็กใช้ความคิดในการนำเสนอการเขียนที่หลากหลายรูปแบบ ในขณะที่หัวข้อหรือประเด็นเดียวกัน

กระบวนการเขียน

การเขียนการบรรยายอย่างเป็นธรรมชาตินั้นคือการยอมรับการสะกดคำที่เด็กคิดขึ้นเองว่าเป็นเรื่องธรรมชาติของเด็ก ซึ่งเริ่มต้นที่จะเขียน แต่ยังไม่รู้วิธีการสะกดคำที่ถูกต้อง เด็กควรได้รับการสนับสนุนให้คิดตัวสะกด หรือพยายามเข้าใจระบบการรวบรวมตัวของอักษร ในขณะที่เขากำลังถ่ายทอดความคิดลงบนกระดาษ เขาเขียนคำตรงไปตรงมาตามที่เขาได้ยินหรือจากที่เห็นในความคิดจินตนาการเอง

การสร้างคำมักจะเริ่มต้นจากการเขียนพยัญชนะต่อๆ กัน จนเมื่อเด็กมีความเข้าใจในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างตัวพยัญชนะและเสียง เด็กจึงจะเริ่มเชื่อมสระกับตัวพยัญชนะเข้าด้วยกันเป็นอันดับต่อมา จึงเรียกว่าสะกดตัวหนังสือ

ขั้นตอนในการเขียน

1. ก่อนเขียน
2. ร่างแรก
3. ทบทวน
4. ตรวจทาน
5. พิมพ์

- การเขียนบทเรียนสั้นๆ เป็นโอกาสที่แท้จริงที่เด็กจะเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่อง การออกเสียง (Phonics)

- ธนาคารศัพท์ พจนานุกรมส่วนตัว และเพื่อนที่ช่วยสะกดคำจะเป็นตัว สนับสนุนนักเขียนรุ่นเยาว์ในการที่เขาจะพัฒนาการเขียนคำอย่างถูกต้อง ด้วยการค้นพบคำที่ ถูกต้องเอง และแก้ไขตัวเองให้เขียนได้ถูกต้องในที่สุด โดยครูไม่สร้างทัศนคติเชิงลบให้ แต่ เป็นผู้ชี้แนะให้ค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลที่ต้องการได้

กระบวนการเขียนอย่างเป็นทางการเป็นขั้นตอน

1. ขั้นตอนก่อนเขียน - จุดเริ่มต้น

- ให้เวลาคิดและคุยเกี่ยวกับความคิดต่างๆ ที่เป็นประสบการณ์เดิม
- ระดมความคิดทั้งชั้นหรือกับเพื่อนในเรื่องที่จะเขียน
- ฟังและอ่านวรรณกรรมที่มีคุณภาพอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง
- สร้างบรรยากาศสภาพแวดล้อมในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเขียน
- เข้าห้องสมุด นำเหตุการณ์ในห้องเรียนมาสร้างสรรค์เป็นงานเขียน

นิตยสาร

- ออกนอกห้องเรียน เพื่อฝึกการสังเกตสิ่งแวดล้อม และบันทึกอย่างเป็น

ระบบ

- ใช้ประสบการณ์ด้านศิลปะเป็นแรงบันดาลใจให้เพื่อนสร้างสรรค์ที่

ตนเองสนใจ

2. ร่างแรก - การถ่ายทอดความคิดลงบนกระดาษ

- เลือกจุดประสงค์ในการเขียน : บอกเล่า ชักชวน สร้างบรรยากาศที่ชวนสนุก การอธิบาย (หรือบรรยาย)
- รู้ว่าใครคือผู้อ่านงานของเรา
- ถ่ายทอดความคิดลงบนกระดาษอย่างรวดเร็ว (ตามธรรมชาติ)
- กำหนดทิศทางและไม่หลุดประเด็นหัวข้อ (ครูช่วยบ้างในระยะแรกๆ)
- นำเสนอ รูปแบบ วิธีการเรียนรู้ต่างๆ ผ่านวรรณกรรม

3. ทบทวน - ทำให้ถูกต้อง

- ให้เพื่อนอ่านเรื่องที่เขียน เพื่อฟังความคิดเห็น
- สนใจฟังว่ามีจุดไหนที่ควรได้รับการแก้ไข และมาทบทวนงานอีกครั้ง
- อ่านเรื่องที่เขียนให้เพื่อนในกลุ่มฟังและขอข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงอีกครั้ง
- เพิ่มเติม ตัดต่อและเปลี่ยนแปลงส่วนที่จำเป็น เพื่อความถูกต้อง

4. ตรวจแก้ - สํารวจ ความถูกต้องตลอดเรื่อง

- ตรวจทานการเว้นวรรคตอนและการจัดประโยค คำศัพท์
- ทำหนังสือและออกแบบหน้าปก
- นำผลงานติดแสดงในโรงเรียนหรือในห้องสมุด
- อ่านเรื่องใส่เครื่องบันทึกเสียง (หรือบันทึกเสียงเรื่องที่เขียนขึ้นมา)
- รวบรวมเรื่องทั้งหมดเป็นหนังสือสำหรับใช้ในโรงเรียน
- ติดเรื่องต่างๆ บนผนังแสดงผลงาน
- อ่านเรื่องที่เขียนให้ครูใหญ่ฟัง (เชิญมาที่ห้องเพื่อบรรยากาศที่ตื่นเต้นเร้าใจ)

การเก็บงานเขียน

จุดประสงค์ของการรวบรวมในแฟ้มนี้ ก็เพื่อเก็บตัวอย่างงานเขียนส่วนตัวของเด็กแต่ละคน

การเตรียมแฟ้มงานสำหรับเด็กมีแนวทางดังนี้

- ให้เด็กตกแต่งแฟ้มงานของตนเองได้ (หรือเป็นวัสดุชนิดอื่นๆ ได้ตามความถนัด)
- เด็กสามารถบันทึกหัวข้อเรื่องและวันที่ที่เขียนด้านหลังของแฟ้ม

- เด็กสามารถเขียนหัวข้อเรื่องที่ต้องการจะเขียนไว้ด้านในของปกหลัง
- หนีบตารางตรวจแก้ไขไว้ด้านใน เพื่อสามารถตรวจสอบความถูกต้อง
- ใส่แผ่นที่เป็นการประเมินผลตัวเองในแฟ้ม โดยให้หัวข้อว่า "สิ่งที่ฉันสามารถเขียนได้"
- ลงวันที่บนชิ้นงานทุกแผ่น สำหรับนักเขียนรุ่นเยาว์ สามารถใช้ตราয়งวันที่ได้เช่นกัน

สรุป กิจกรรมทางภาษาตามแนวการสอนแบบธรรมชาติมีมากมาย ครูควรเลือกกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก กิจกรรมไม่ควรจะยากหรือง่ายเกินไป เพราะถ้ายากเกินไปเด็กจะท้อถอยหรือถ่างายไปเด็กจะเกิดความเบื่อหน่าย ทำให้เกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนภาษา จึงควรเป็นกิจกรรมที่ทำให้เด็กมีความสุข สนุกสนาน และประสบความสำเร็จในการทำงาน จะทำให้เด็กสนใจและรักการเรียนภาษาตลอดไป

2.7 บทบาทครูตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

ภรณ์ คุรุรัตน์ (2542 : 1 - 4) กล่าวถึงการปรับบทบาทครูว่า ครูต้องปรับบทบาทจากผู้สอนถ่ายทอดความรู้มาเป็นผู้อำนวยการความสะดวก ช่วยเหลือ ชี้แนะ สนับสนุน เอาใจใส่ ให้เด็กได้เรียนรู้อย่างเป็นกระบวนการด้วยเทคนิคหรือยุทธศาสตร์การสอน ที่เหมาะสมกับวัย ส่งเสริมผู้เรียนให้สร้างองค์ความรู้โดยเรียนจากประสบการณ์จริงและกิจกรรมต่างๆ ที่เด็กได้สัมผัส ปฏิบัติด้วยตนเอง ทั้งนี้ครูควรใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย ใช้แหล่งการเรียนรู้ที่นอกเหนือจากห้องเรียน โรงเรียนและหนังสือเรียนเพื่อให้เกิดความเหมาะสม สอดคล้องกับความแตกต่างของเด็กแต่ละกลุ่มแต่ละคน ตลอดจนบริบททางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ซึ่งสิ่งที่ผู้สอนจะต้องเข้าใจให้ชัดเจนในเรื่องการนำแนวทฤษฎี แนวคิดของกลุ่ม นักการศึกษาหรือนวัตกรรมไปใช้ คือ องค์ประกอบที่สัมพันธ์เชื่อมโยง 3 ประการ ประการที่หนึ่ง คือ ความเชื่อ (belief) ในแนวคิดที่ผู้สอนสนใจศึกษาต้องการนำไปปฏิบัติ ประการที่สองความเข้าใจ ความรู้ในทฤษฎี (theory) เพื่อใช้อธิบายเหตุผลในการปฏิบัติและสนับสนุนความเชื่อของตน ประการที่สาม ความสามารถในการปรับการสอนของตน (practice) ด้วยความเชื่อมั่น จะเห็นได้ว่า นวัตกรรมการสอนไม่ใช่เทคนิคการสอนที่เรียนได้โดยตรงมาจากการเลียนแบบผู้อื่นและไม่ใช่แผนการสอนสำเร็จรูปที่เขียนไว้ให้ทุกคนนำไปใช้ได้เหมือนๆ กัน แต่ละองค์ประกอบจะประสานสนับสนุนกัน และเกิดขึ้นต่อเนื่องเพื่อพัฒนาและแสวงหา (inquiry) ความคิด และการปฏิบัติที่ชัดเจนและมีคุณภาพมากขึ้น

บทบาทครูกับการสอนตามแนวทฤษฎีสร้างสรรค์ความรู้ (Martin and others. 1994)

1. ผู้นำเสนอกิจกรรม (presenter) คือ ครูลดการบรรยาย แต่เป็นผู้สาธิตและเสนอกิจกรรมกลุ่มให้นักเรียน พร้อมทั้งสร้างทางเลือกให้นักเรียนแต่ละคนได้รับประสบการณ์ตรง

2. ผู้สังเกต (observer) คือ เป็นผู้สังเกตการปฏิบัติงานของนักเรียน ซึ่งสะท้อนความคิดของนักเรียน สังเกตการปฏิสัมพันธ์ของนักเรียน และนักเรียนกับครู เพื่อที่จะจัดทางเลือกในการเรียนรู้ให้กับนักเรียน

3. ผู้ตั้งคำถามและผู้เสนอปัญหา (question asker and problem poser) คือ เป็นผู้กระตุ้นการเรียนรู้ โดยการตั้งคำถามเพื่อตรวจสอบความคิดของผู้เรียนและนำเสนอข้อมูลเพื่อให้ผู้เรียนพัฒนามโนมติ

4. เป็นผู้จัดสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ (environment organizer) คือ เป็น ผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ โดยการสร้างบรรยากาศ จัดกิจกรรมที่เหมาะสม และให้อิสระแก่นักเรียนในการปฏิบัติกิจกรรม

5. ผู้ประสานสัมพันธ์ภาพแบบสาธารณะ (public relations coordinator) คือ เป็นผู้กระตุ้นและสนับสนุนการรวมกลุ่มของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาสัมพันธ์ภาพในหมู่เพื่อนและเปิดโอกาสให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าจากผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญหรือวิทยากรภายนอก

6. ผู้รวบรวมข้อมูลทางการเรียนรู้ (documented of learning) คือ ผู้ตรวจสอบและวัดผลการเรียนรู้ของนักเรียน อันได้แก่ การสร้างความรู้ทางวิทยาศาสตร์และการพัฒนาทักษะทางวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

7. ผู้สร้างทฤษฎี (theory builder) คือ เป็นผู้ช่วยให้นักเรียนได้เชื่อมโยงความคิดต่างๆ และได้สร้างความรู้ด้วยแบบแผนอย่างมีความหมาย

ครูเป็นองค์ประกอบหลักที่สำคัญในการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ฉันทนา ภาคบังข (2536 : 1) ได้กล่าวว่า ครูในการสอนภาษาแบบธรรมชาติควรมีบทบาทดังนี้

1. รักเด็กและเข้าใจพัฒนาการเด็ก
2. รู้หลักการจัดประสบการณ์และกิจกรรม สามารถจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาการเด็ก
3. ให้โอกาสเด็กฝึกปฏิบัติการใช้ภาษาแบบธรรมชาติ เพื่อให้เด็กแต่ละคนพัฒนาไปตามศักยภาพ
4. เป็นต้นแบบของการอ่านและการเขียน
5. นำประสบการณ์เดิมของเด็กมาใช้
6. นำโลกเข้ามาในชั้นเรียน เช่น พาเด็กไปร้านขายของ แล้วนำสิ่งที่ประทับใจมาพูดคุยเพื่อนำเข้าสู่การเรียนการสอน
7. จัดเวลา อุปกรณ์ และเตรียมสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์

พัชรี ผลโยธิน (2538 : 20) ได้กล่าวถึงบทบาทของครู Whole Language ว่า ควรปฏิบัติอย่างไร

1. เป็นแบบอย่างของการอ่านเขียน โดยแสดงให้เห็นว่าครูเองก็สนุกสนานกับการอ่าน มีการนำหนังสือต่างๆ จากบ้านมาอ่านให้เด็กฟัง แสดงให้เห็นแบบอย่างของการเขียนที่สื่อความหมายในชีวิตจริง

2. ครูไม่ตำหนิเด็กเมื่อเด็กอ่าน เขียนผิด แต่ครูจะมองความผิดพลาดของเด็กว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ เด็กเองก็จะเรียนรู้ว่า คนเราสามารถเขียน อ่านผิดได้ แต่ถ้าได้พยายามต่อไป วันหนึ่งเด็กก็จะสามารถเขียนอ่านได้ถูกต้อง ซึ่งเด็กต้องใช้ความกล้าหาญที่จะค้นพบตัวเอง ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของครูที่จะสนับสนุนให้เด็กกล้าพูด กล้าทำเพื่อจะได้เรียนรู้

3. ครูต้องให้โอกาสเด็กได้ปฏิสัมพันธ์กับเด็กด้วยกัน ให้เด็กมีโอกาสนอภิปรายในกลุ่มย่อยกับเด็กอื่น ห้องเรียนจะไม่เงียบเหมือนเดิม เด็กจะพูดคุย วางแผนในเรื่องที่จะทำ เด็กจะเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น

4. ครูต้องกระตุ้น ส่งเสริมให้เด็กนำประสบการณ์เดิมมาใช้

5. ครูต้องทำความเข้าใจในพัฒนาการทางการเรียนของเด็ก เพื่อจะได้เข้าใจเด็กที่

ด้นสอน

บุษบง ดันติวงศ์ (2538 : 142 - 150) ได้กล่าวถึงบทบาทครูว่า ครูควรคำนึงถึงการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนการสอนให้กับเด็ก ครูจะแนะนำให้เด็กเข้าใจการใช้ภาษาในสถานการณ์ต่างๆ ที่เด็กประสบในชีวิตประจำวัน และจะเปิดโอกาสให้เด็กตัดสินใจ โดยเสี่ยงกับความล้มเหลวน้อยที่สุด เพราะเด็กสามารถแก้ไขข้อบกพร่องของตนได้เสมอ เด็กจะได้ประสบการณ์และทัศนคติที่ดีต่อภาษาไปพร้อมๆ กัน ครูจะถือว่าการตัดสินใจเป็นส่วนสำคัญของกระบวนการทางภาษา เมื่อเด็กได้เริ่มงานแล้วเด็กจะต้องเป็นผู้ตัดสินใจในการนำเสนอผลงานของตน ครูจะจัดสภาพแวดล้อมที่สร้างประสบการณ์ทางภาษาให้แก่เด็ก เชิญชวนให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์นั้น และสนับสนุนให้เด็กสื่อสารแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้อื่น

สรุป บทบาทของครูตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ คือ ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกและจัดกิจกรรมประสบการณ์ให้เด็กได้เรียนรู้อย่างมีความสุข และครูเป็นผู้เรียนรู้ไปพร้อมกับเด็ก มีความรักและเข้าใจเด็ก เมื่อเกิดปัญหาคอยให้ความช่วยเหลือและชื่นชมในความสามารถของเด็ก ไม่เปรียบเทียบหรือตำหนิเด็กเมื่อทำสิ่งที่ผิดพลาด ควรให้กำลังใจและเป็นแบบอย่างที่ดี

2.8 การประเมินตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

การประเมินตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ใช้แนวคิดเรื่องแฟ้มรวบรวมหลักฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมจากแหล่งข้อมูลต่างๆ (Portfolio) พอลสัน (Poulson. 1990) กล่าวถึง แฟ้มรวมหลักฐานเกี่ยวกับพฤติกรรม (Portfolio) ว่า หมายถึง การรวบรวมทั้งผลงานและหลักฐานแสดงกระบวนการทำงานของเด็กที่แสดงความพยายาม ความก้าวหน้า และความสำเร็จมากกว่าหนึ่งจุดมุ่งหมาย การเก็บรวบรวมควรให้เด็กมีส่วนร่วมในการเลือกผลงานของตน แมคคาฟี (McAfee. 1994) ได้ให้ความหมายของแฟ้มรวบรวมหลักฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมว่าเป็นวิธีการรวบรวมข้อมูลของเด็ก เป็นวิธีที่รวบรวมข้อมูลด้วยวิธีต่างๆ เป็นการจัดเก็บที่มีระบบ มีจุดมุ่งหมาย การรวบรวมเอกสารทุกชิ้นที่เกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ แมคคาฟี (McAfee) ได้สรุปในการใช้แฟ้มรวบรวมหลักฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมไว้ ดังนี้

1. ยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนได้
2. เป้าหมาย คือ สิ่งที่เด็กสามารถทำได้
3. เชื่อมโยงการประเมินได้หลายวิธี
4. มีความต่อเนื่องในการประเมินมากกว่าเป็นคะแนนหรือเป็นเกรด
5. ให้ข้อมูลเป็นรายละเอียดของพฤติกรรมเด็กมากกว่าการทดสอบ

อาร์ สัททหวิ (2535 : ไม่ระบุหน้า) กล่าวว่า การประเมินพัฒนาการเขียนของเด็กกว่าจะใช้การสังเกตของครูและการรวบรวมตัวอย่างผลงานของเด็ก แบบทดสอบที่ทดสอบทักษะย่อยในการเรียนภาษา ไม่ใช่วิธีประเมินของแนวนี้ ครูควรประเมินพัฒนาการของเด็ก และหาทางช่วยเหลือและส่งเสริมตามกรณี

ลอมคิมส์ (Gehrembeck. 1990; citing Lompkins. n.d.) กล่าวถึง ความแตกต่างการประเมินตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติกับแนวการสอนอ่านเขียนปกติว่า แนวการสอนอ่านเขียนปกติ ครูจะประเมินความยาวของข้อความเมื่อเด็กทำเสร็จ แต่ตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ครูจะเตรียมให้คำชี้แนะขณะที่เด็กเขียน เพราะฉะนั้นเด็กสามารถใช้คำชี้แนะในการพัฒนาการเขียนของตัวเอง การประเมินมุ่งไปที่กระบวนการที่เด็กใช้

บอลตันและคนอื่นๆ (Bolton and other. 1991) กล่าวว่า การประเมินจะเชื่อถือได้ถ้ามีการประเมินอย่างต่อเนื่องในบริบทของภาษานั้นๆ มากกว่าการใช้แบบทดสอบที่เป็นทางการ

พอลสัน (Paulson. 1990) กล่าวถึงวิธีการประเมินการสอนตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ สรุปได้ดังนี้

1. เป็นการประเมินที่ยึดผู้เรียนมากกว่าการยึดเกณฑ์ปกติหรือเกณฑ์มาตรฐาน
2. เป็นการประเมินจากสิ่งที่เด็กรู้ ไม่ใช่การประเมินเริ่มต้นสิ่งที่เด็กไม่รู้
3. เป็นการเริ่มต้นจากการประเมินตัวเอง และประเมินโดยเพื่อนครู และ

ผู้ปกครอง

4. เป็นการประเมินที่สอดคล้องกับกระบวนการ ไม่ใช่พิจารณาผลงาน
 อย่างเดียว
5. เป็นการประเมินที่ต่อเนื่องทั้งหลักสูตรและการสอน ไม่ขัดแย้งกับหลักสูตร
6. เป็นการประเมินที่ไม่มีการกำหนดล่วงหน้า สามารถจัดระบบและแก้ไขได้เมื่อ
 ต้องการ
7. เป็นการประเมินที่ไม่แยกทักษะย่อยของภาษา
8. เป็นการประเมินที่ประกอบด้วย การประเมินเนื้อหา ภาษา ความคิด และการ
 สันทนา
9. เป็นเทคนิคการประเมินทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ
10. เป็นการประเมินที่อยู่บนพื้นฐานความเชื่อเกี่ยวกับแนวการสอนทางภาษา
 แบบธรรมชาติ

ภาษาต่างๆ ที่เด็กประสบในชีวิตประจำวัน และจะเปิดโอกาสให้เด็กได้ตัดสินใจ
 โดยเสี่ยงกับความล้มเหลวน้อยที่สุด เพราะเด็กสามารถแก้ไขข้อบกพร่องของตนเองได้เสมอ
 เด็กจะได้รับประสบการณ์และทัศนคติที่ดีต่อภาษาไปพร้อมๆ กัน ครูจะถือว่าการตัดสินใจเป็นส่วน
 หนึ่งของกระบวนการทางภาษา เมื่อเด็กได้เริ่มงานแล้วเด็กจะต้องเป็นผู้ตัดสินใจในการ
 นำเสนอผลงานของตน ครูจะจัดสภาพแวดล้อมที่สร้างประสบการณ์ทางภาษาให้แก่เด็ก
 เชิญชวนให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์นั้น และสนับสนุนให้เด็กสื่อสารแลกเปลี่ยน
 ประสบการณ์กับผู้อื่น

สรุป การประเมินผลตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ สามารถประเมินได้
 หลายวิธีจากการสังเกต การบันทึก การรวบรวมผลงาน โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง มี
 ความต่อเนื่อง และเป็นการประเมินเพื่อพิจารณาความก้าวหน้าและพัฒนาการเป็นรายบุคคล
 มากกว่าการเปรียบเทียบแข่งขัน

2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาธรรมชาติ

งานวิจัยต่างประเทศ

เฟนนาศี (Fennacy. 1988 : 12 - A) ได้ศึกษาวิธีการสอนและวิธีการรู้หนังสือ
 ในหนังสือเรียนอนุบาล 2 แบบ คือ ห้องเรียนแรกใช้หลักสูตรโดยแบบฝึกหัดที่เน้นพยัญชนะ
 เสียงและคำ ห้องที่สองมีการใช้หลักสูตรตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ โดยปฏิบัติ
 กับเด็กเสมอว่าเด็กเป็นนักอ่านและนักเขียน ผลการวิจัยพบว่า เด็กในห้องเรียนที่สอน
 ภาษาธรรมชาติมีความรู้ด้านการอ่าน การเขียน เพิ่มขึ้น เต็มใจที่จะเขียนและปรับปรุงการเขียน
 ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องให้ผู้ใหญ่คอยช่วยเหลือ และเรียบเรียงระหว่างการเขียนบ่อยขึ้น

กูดแมน (Y. Goodman. 1989 : 123 - 124) พบว่า การสอนภาษาที่ได้ผลนั้น เด็กจะต้องรู้สึกว่าได้รับการยอมรับนับถือเป็นเอกัตบุคคล และบรรยากาศการเรียนมีความเป็นกันเอง มีการยอมรับความคิดเห็นและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้ผู้เรียนมีความมั่นใจ ปลอดภัยไม่กลัวผิด เรื่องที่เรียนเป็นเรื่องที่น่าสนใจสำหรับเด็ก เพราะฉะนั้นครูจะต้องมีความสามารถในการสังเกตเด็กและสร้างหลักสูตรการเรียนการสอนจากความสนใจของนักเรียน

โฮลดาเวย์ (Raines & Canady. 1990 : 224; Citing Holdaway. 1979) พบว่า เด็กที่มาจากบ้านที่แวดล้อมด้วยหนังสือ มีประสบการณ์ที่พ่อแม่อ่านหนังสือให้ฟัง เด็กเหล่านี้จะสามารถอ่านหนังสือออกก่อนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง โดยเด็กอ่านออกด้วยตนเอง ไม่มีการสอนอย่างจริงจังจากพ่อแม่

เทลเลอร์ (Raines & Canady. 1990 : 224; Citing Taylor. 1983) พบว่า เด็กที่มีประสบการณ์ที่พ่อแม่อ่านหนังสือให้ฟังเป็นประจำจะสามารถอ่านหนังสือออกได้เอง ซึ่งทำให้เกิดแนวคิดที่ว่าเด็กเรียนที่จะอ่านออกได้เองโดยธรรมชาติ (Naturally) เช่นเดียวกับที่เด็กทารกเรียนที่จะพูดภาษา และในการสอนพูด พ่อแม่มักจะไม่นั่งหรือตำหนิเมื่อพูดผิด พูดไม่ชัดเจน แต่จะค่อยๆ สอนให้พูดให้ชัดโดยทำแบบอย่าง แสดงความยินดีเมื่อพูดได้ และส่งเสริมให้เด็กกล้าพูดโดยการรับฟัง ตั้งใจฟัง จึงทำให้นักวิจัยภาษากลุ่มนี้เกิดแนวคิดว่าการเรียนการสอนภาษาทางด้านอ่านเขียนของเด็ก ก็ควรจะเป็นการเรียนรู้ตามธรรมชาติเช่นเดียวกับเด็กที่เริ่มเรียนพูด

ชอมสกี (พัชรวิทย์ เกตุแก่นจันทร์. 2539 : 28; อ้างอิงจาก Chomsky. 1988) รายงานว่าเด็กหลายคนที่มาจากรอบครัวที่แวดล้อมไปด้วยหนังสือพ่อแม่ที่รักการอ่านเป็นต้นแบบ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวจะทำให้เด็กเกิดแรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) และเด็กมีหนังสือที่น่าสนใจหลากหลายพร้อมที่จะให้เด็กเลือก เมื่อเด็กอยากเรียนรู้ อยากอ่าน

งานวิจัยภายในประเทศ

สุวรรณ ไชยะธน (2537 : 56 - 61) ได้ศึกษาความหมายในการคิดเชิงเหตุผล และภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ โดยการตั้งคำถามและการสนทนาเล่าเรื่องในกิจกรรมสนทนายามเช้า กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กอนุบาลปีที่ 2 อายุ 5 - 6 ปี โดยในกลุ่มทดลองเป็นการให้เด็กช่วยกันตั้งคำถามเกี่ยวกับสิ่งของที่เพื่อนนำมา ส่วนกลุ่มควบคุมเป็นการสนทนาแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยการตั้งคำถาม มีความสามารถทางการคิดเชิงเหตุผลและภาษาสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยการตั้งคำถาม มีความสามารถทางการคิดเชิงเหตุผลและภาษาสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยการเล่าเรื่อง

สนทยา อ่อนน้อม (2538 : 96) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลการเสริมแรงในกิจกรรมการเล่าเรื่องที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยกับกลุ่มตัวอย่าง อายุ 5 - 6 ปี จำนวน 30 คน กลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่าเรื่อง แบบครูให้การเสริมแรงและกลุ่มควบคุมได้รับการจัดกิจกรรมการเล่าเรื่องแบบปกติ ผลการศึกษา พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัด กิจกรรมการเล่าเรื่องแบบครูให้การเสริมแรงความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าเด็กที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่าเรื่องแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อุบล เวียงสมุทร (2538 : 67) ได้ศึกษาความพร้อมทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่าเรื่องประกอบหุ่นมือ โดยใช้ภาษากลางควบคู่กับภาษาถิ่น และเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่าเรื่องประกอบหุ่นมือโดยใช้ภาษากลาง กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กอนุบาลปีที่ 2 อายุ 5 - 6 ปี จำนวน 60 คน ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่าเรื่องประกอบหุ่นมือ โดยใช้ภาษากลางควบคู่กับภาษาถิ่นมีความพร้อมทางภาษาแตกต่างจากเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่าเรื่องประกอบหุ่นมือ โดยใช้ภาษากลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ภาวิณี แสหนวีสุข (2538 : 91 - 93) ได้ศึกษาชุดการพัฒนาประสบการณ์การเขียนร่วมกันตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติกับเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 3 โดยกลุ่มทดลองได้รับการจัดประสบการณ์การเข้าร่วมกัน ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมการเขียนตามโอกาส เช่น กิจกรรมการสำรวจเด็กมาโรงเรียน กิจกรรมแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ กิจกรรมช่วยกันเดือน กิจกรรมประกาศข่าว กิจกรรมอวยพรวันเกิด กิจกรรมเขียนบัตรขอบคุณ โดยครูจะเลือกมาให้ทำวันละกิจกรรมและกิจกรรมเสรีเป็นกิจกรรมที่เด็กเขียนสื่อความหมายโดยอิสระในช่วงกิจกรรมสร้างสรรค์และเล่นเสรี ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการจัดการเรียนการสอนทางภาษาตามการเขียนตามแนวการเตรียมความพร้อมของแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 3 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ผลการศึกษาพบว่า หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ในการเขียนด้านการสร้างสัญลักษณ์ภาษาเขียน ด้านทิศทางการเขียน ด้านการถ่ายทอดความหมายของสัญลักษณ์ภาษาเขียน ด้านความซับซ้อนของความหมายสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อลิสา เพ็ชรรัตน์ (2539 : 75) ได้ศึกษา การพัฒนาความสามารถในการจับใจความของเด็กวัยอนุบาล โดยใช้เทคนิคการเล่านิทาน แบบเล่านิทานแบบเล่าเรื่องซ้ำๆ ผลการศึกษาพบว่า เด็กอนุบาลที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่านิทานแบบเล่าเรื่องซ้ำๆ มีความสามารถในการจับใจความสูงขึ้น มีความสามารถในการใช้ภาษาพูดสื่อความหมายสูงขึ้น

สมคิด ชนแดน (2540 : 53) ได้ศึกษาผลการจัดประสบการณ์การเล่าเรื่องคำ
รูปธรรมประกอบการวาดภาพที่มีต่อความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย ผลการศึกษา
พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่าเรื่องคำรูปธรรม กิจกรรมการเล่าเรื่องคำ
รูปธรรมประกอบการวาดภาพที่มีต่อความสามารถทางภาษา และกิจกรรมการเล่าเรื่องแบบ
ปกติ มีความสามารถทางภาษาแตกต่างกัน

ทัศนพร เกตุถนอม (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบความเข้าใจใน
การอ่านและความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการ
สอนภาษาแบบธรรมชาติ โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับการสอนตามคู่มือครู ผลการศึกษาพบว่า
1) ความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมแตกต่างกัน อย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนกลุ่ม
ทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ความเข้าใจในการ
อ่านภาษาไทยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง แตกต่าง
กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ความเข้าใจในการเขียนภาษาไทยของกลุ่มทดลอง
และกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .01

กนิษฐา ชูพันธ์ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนว
การสอนภาษาแบบธรรมชาติ โดยใช้แกนนำในหน่วยการสอนที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก
ปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่า 1) เด็กปฐมวัยกลุ่มทดลอง ก่อนได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตาม
แนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ โดยใช้แกนนำในหน่วยการสอน มีความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้น
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 2) เด็กปฐมวัยกลุ่มทดลอง หลังการได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
ตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ โดยใช้แกนนำในหน่วยการสอน มีความคิดสร้างสรรค์
สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .005

มยุรี กันทะลือ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนว
การสอนภาษาแบบธรรมชาติ ต่อพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทยของเด็กปฐมวัย ที่พูดภาษา
ถิ่น ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบ
ธรรมชาติ มีจินตนาการด้านการอ่านภาษาไทยสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการ
สอนภาษาแบบธรรมชาติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีพัฒนาการด้านการอ่าน
ภาษาไทยสูงขึ้นตามลำดับ

สุพันธ์ กุศลสง (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบความสามารถ
และทัศนคติในการฟัง พูด ภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอน
ตามแนวทฤษฎีธรรมชาติ ประกอบกับการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์กับการสอนตามคู่มือครู
ผลการศึกษาพบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีธรรมชาติ ประกอบกับการจัด
กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์กับการสอนตามคู่มือครู มีความสามารถในการฟัง พูด ภาษาอังกฤษ

แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) นักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวทฤษฎี
 ธรรมชาติ ประกอบกับการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์กับการสอนตามคู่มือครู มีทัศนคติต่อการฟัง
 พูด ภาษาอังกฤษ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) นักเรียนที่ได้รับการสอน
 ตามแนวทฤษฎีธรรมชาติ ประกอบกับการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ก่อนและหลังการทดลอง มี
 ความสามารถและทัศนคติ ในการฟัง พูด ภาษาอังกฤษแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
 ระดับ .01 4) นักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูก่อนและหลังการทดลองมีความสามารถและ
 ทัศนคติในการฟัง พูด ภาษาอังกฤษแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พนิดา ซาดยาภา (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษากระบวนการพัฒนาการสื่อ
 ความหมายของเด็กปฐมวัย โดยการสร้างเรื่องราวในกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ตามแนวการสอน
 ภาษาแบบธรรมชาติ ผลการศึกษาพบว่า 1) การปรับบทบาทตนเองของผู้วิจัยและจัด
 ประสบการณ์สร้างเรื่องราวในกิจกรรมสร้างสรรค์ ดังนี้ ผู้วิจัยเป็นผู้นำเสนอกิจกรรมในสัปดาห์ที่
 1 โดยเน้นการนำเสนอเนื้อหาและกิจกรรมให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติในสัปดาห์ที่ 2, 3 เน้นการเป็นผู้
 จัดสภาพแวดล้อม โดยจัดสภาพแวดล้อม และสถานการณ์การเรียนรู้ตามสภาพจริง ส่วน
 บทบาทในการเป็นผู้สังเกต ผู้ตั้งคำถาม และเป็นผู้รวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยให้ความสำคัญทุก
 สัปดาห์ 2) เด็กมีการเปลี่ยนแปลงการสื่อความหมายตามระยะเวลาดังนี้ สัปดาห์ที่ 1 เด็กมีการ
 พัฒนาการสื่อความหมายทุกด้านทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยมีการพัฒนา
 ด้านการพูดมากเป็นอันดับแรก ในสัปดาห์ที่ 2 – 4 เด็กมีการพัฒนาการสื่อความหมาย เพิ่มขึ้น
 จากสัปดาห์ที่ 1 ทุกด้าน โดยมีการพัฒนาด้านการพูด และการฟัง มากเป็นอันดับแรก สัปดาห์ที่
 5 – 7 เด็กมีการพัฒนาการสื่อความหมายเพิ่มขึ้นจากสัปดาห์ที่ 2 – 4 ทุกด้าน โดยมีการพัฒนา
 ด้านการพูด และการฟัง มากเป็นอันดับแรก สัปดาห์ที่ 8 เด็กมีการพัฒนาการสื่อความหมาย
 เพิ่มขึ้นจากสัปดาห์ที่ 5 – 7 ทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยมีการพัฒนาที่
 ใกล้เคียงกันทุกด้าน

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรม
 ตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวการ
 สอนภาษาแบบธรรมชาติ มุ่งเน้นให้เด็กเรียนรู้ภาษาทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการ
 เขียน ไปพร้อมๆ กัน ไม่แยกเป็นทักษะย่อยจากสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยภาษา จัดให้เด็ก
 มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม เรียนรู้ภาษาจากสิ่งที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับ
 ชีวิตประจำวันและความสนใจของเด็ก รวมทั้งมีอิสระในการเลือกทำกิจกรรม ส่วนครูมีบทบาท
 ในการตอบสนองความต้องการ ความสนใจ ยอมรับฟังและให้การเสริมแรงแก่เด็ก ซึ่งวิธีการ
 เหล่านี้ทำให้เด็กเกิดแรงจูงใจภายในที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์

3.1 ความเป็นมาของวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

วิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา (CLE : Concentrated Language Encounter) พัฒนามาจากนักภาษาศาสตร์ ชาวออสเตรเลียกลุ่มหนึ่ง เมื่อ ค.ศ.1960 ทดลองใช้สอนภาษาแก่ชาวพื้นเมืองเผ่า อบอริจิน (Aborigines) ซึ่งแต่เดิมไม่สามารถ สื่อสารภาษาได้โดยตรงกับชาวออสเตรเลียโดยทั่วไป ทดลองครั้งแรกที่ Traeger Park School เมือง Alice Spring รัฐ Northern Territory ปรากฏว่าการทดลองได้ผลดี วิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาจึงแพร่ขยายออกไปทั่วยุโรปและเผยแพร่ไปสู่อเมริกา แคนาดา รวมทั้งประเทศในแถบเอเชีย วิธีการนี้ได้เผยแพร่มายังประเทศไทย เมื่อ พ.ศ.2527 (สนั่น มีชั้นหมาก. 2538 : 302)

จากรายงานการทดลองใช้วิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา โดย Dr.Richard F. Walker และคณะ ซึ่งมี Dr. Brain Gray และ Dr. Nea Dore ซึ่งเป็นโครงการทดลองระยะ 5 ปี จาก พ.ศ.2531 - 2535 ในพื้นที่บริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนใต้ คือ จังหวัดบุรีรัมย์ ศรีสะเกษ สุรินทร์ และชัยภูมิ ปรากฏว่าผลการทดลองเป็นที่น่าพอใจสามารถแก้ปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทย ของเด็กที่ใช้ภาษาถิ่นเป็นอย่างดี โครงการวิจัยและพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาตั้งอยู่ ณ คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร โดยมี ดร.เสาวลักษณ์ รัตนวิเศษ เป็นผู้อำนวยการโครงการ (สนั่น มีชั้นหมาก. 2538 : 303; อ้างอิงจาก Walker and others. 1984 : 3 - 18)

3.2 หลักการและทฤษฎี

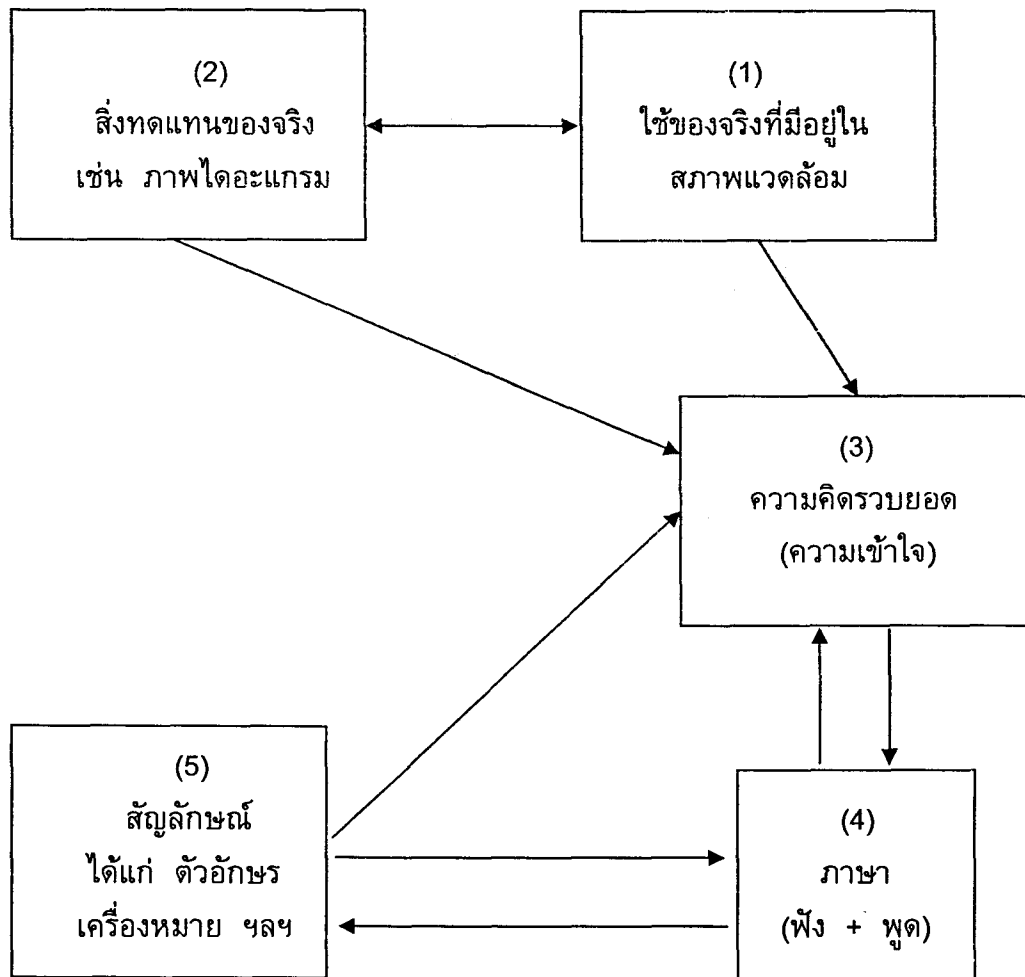
เสาวลักษณ์ รัตนวิเศษ (2533 : 19 - 21) ได้กล่าวถึงหลักการและแนวทฤษฎีของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาไว้ ดังนี้

1. แนวทฤษฎีการสอนแบบสื่อสาร (The communicative approach) แนวทฤษฎีการสอนแบบนี้จะเน้นการใช้ภาษาของผู้เรียนเป็นหลัก โดยอาศัยหลักของภาษาศาสตร์เชิงสังคมวิทยา (sociolinguistics) ซึ่งว่าด้วยเนื้อหาบริบท (context) ภาษาและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันไปในแต่ละชุมชนที่อาจใช้ผิดแผกแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อม

กระบวนการสอนตามแนวทฤษฎีนี้ จะเน้นปฏิสัมพันธ์ในการใช้ภาษาระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนเป็นสำคัญ การกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกอยากแสดงออกทางภาษาหรือการทดลองการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายด้วยตนเอง ทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ย่อมจะทำให้การพัฒนาภาษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปอย่างเป็นธรรมชาติได้ เนื้อหาที่จัดขึ้นเป็นบทเรียนจึงควรเน้นบริบททางภาษาที่มีความหมายแก่ผู้เรียนตามหลักการใช้ภาษาในสังคมในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมตามกาลเทศะ

2. แนวทฤษฎีการสอนแบบธรรมชาติ (The natural approach) ทฤษฎีการสอนแบบนี้จะเน้นการให้ปัจจัยป้อนที่มีความหมายเป็นที่เข้าใจได้แก่ ผู้เรียน (comprehensible Input) โดยใช้กระบวนการเรียนการสอน (process) ที่เหมาะสมกับการรับรู้ทางภาษาของผู้เรียน (language acquisition) เป็นหลัก ผลของการเรียนรู้ (output) จะประสบความสำเร็จดังที่คาดหมายได้ ถ้าผู้สอนเข้าใจวิธีการให้ปัจจัยป้อนเข้าอย่างถูกต้องเหมาะสม กับผู้เรียน

การให้ปัจจัยป้อนที่มีความหมายเป็นที่เข้าใจได้ แก่ผู้เรียนนั้นจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการสอนความคิดรวบยอดทางภาษาที่ถูกต้อง ซึ่งอาจจัดลำดับการสอนได้ดังภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 แสดงผังภาพลำดับการสอนแบบธรรมชาติ

การใช้วัสดุของจริงที่มีอยู่ในสภาพแวดล้อมดังผังภาพข้อที่ 1 เช่น วัตถุต่างๆ ที่ผู้เรียนเคยเห็นเคยพบ และเคยใช้ในชีวิตประจำวันจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจ และได้รับความคิดรวบยอดเกี่ยวกับความหมายของสิ่งนั้นๆ ได้อย่างรวดเร็ว

อย่างไรก็ตาม ถ้าเราจะนำของจริงทุกอย่างมาให้ผู้เรียนได้เห็นคงเป็นไปได้ยาก ดังนั้น การใช้สิ่งทดแทนของจริงเหล่านั้น ได้แก่ รูปภาพ ผังภาพ ก็อาจช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจ และได้รับความคิดรวบยอดเกี่ยวกับความหมายของสิ่งต่างๆ เหล่านั้นได้เป็นอย่างดี เพราะผู้เรียนสามารถถ่ายโยงความคิดไปยังของจริงที่ตนเคยพบเห็นมาก่อนได้ การพัฒนาความคิดรวบยอด จะง่ายขึ้น หลังจากนั้นเมื่อผู้เรียนมีโอกาสได้ยิน ได้ฟัง เกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ที่เข้าใจมาแล้วว่าเขาพูดกันว่าอย่างไร การพัฒนาการฟัง การพูด ก็ย่อมจะง่ายและเป็นที่เข้าใจได้มากขึ้น เมื่อผู้เรียนได้พบสัญลักษณ์ เช่น ตัวอักษรที่เขียนขึ้นโดยมีความหมายตามที่เคยฟังเคยพูดมาก่อนการถ่ายโยงความคิดรวบยอดก็จะชัดเจนมากขึ้น ซึ่งกระบวนการนี้จะเป็นกระบวนการสำคัญในการถ่ายโยงการอ่านเพื่อความเข้าใจที่ถูกต้อง ตามการรับรู้ภาษาของมนุษย์ทั่วไป

3. ทฤษฎีการสอนอ่าน ซึ่งยึดหลักการทางภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา (psycholinguistics) โดยเน้นกระบวนการอ่านของมนุษย์เป็นสำคัญตามคำจำกัดความของการอ่านตามทฤษฎีดังกล่าวนั้น การอ่าน คือ การสร้างความหมายจากสัญลักษณ์ โดยผ่านกระบวนการทางความคิด วิธีการสอนและเทคนิคการสอนที่จะใช้ในการสอนอ่าน จึงจำเป็นต้องพิจารณาหลักการและทฤษฎีดังกล่าว เพื่อการเรียนรู้การอ่านที่ถูกต้องและเป็นไปโดยธรรมชาติได้ในเชิงจิตวิทยา มิได้มองการอ่านเพียงการแสดงความหมายเพื่อความเข้าใจสัญลักษณ์หรือตัวอักษรเพียงอย่างเดียว แต่คำนึงถึงหลักการทางจิตวิทยาในการรับรู้การอ่าน การถ่ายโยงความคิดรวบยอด รวมทั้งองค์ประกอบอื่นๆ ที่จะช่วยให้การอ่านสมบูรณ์ เช่น ความสนใจ ประสบการณ์เดิม และการระลึกสิ่งที่อ่านได้

4. แนวทฤษฎีการสอนภาษาแบบบรรทัดฐาน (genre - base approach) แนวทฤษฎีการสอนภาษาแบบบรรทัดฐาน (genre - base approach) ได้รับการพัฒนามาจากกลุ่มนักภาษาศาสตร์ชาวออสเตรเลียกลุ่มหนึ่ง ซึ่งได้แก่ Jim Martin, Joan Rothery, Frances Christie, Brian Gray และ Marry Macken (Martin and Rothery. 1980, 1981); (Christie. 1987, 1989) แนวทฤษฎีนี้ จะยึดหลักการเกี่ยวกับทฤษฎีภาษาเชิงระบบ (Systemic Linguistics Theory) ของ M.A.K. Halliday ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญภาษาศาสตร์ระดับโลก ทฤษฎีภาษาศาสตร์เชิงระบบดังกล่าว จะเน้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อเนื้อความจากบริบทภาษาในกาลเทศะต่างๆ ที่ใช้กันในสังคมหรือชุมชน ซึ่งย่อมจะมีสถานการณ์แวดล้อมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันไป และมีอิทธิพลต่อการใช้ภาษาของบุคคลต่างๆ ในสังคมหรือชุมชนนั้นๆ หลักการสำคัญของแนวทฤษฎีการสอนภาษาแบบบรรทัดฐาน จะอิงหลักการสำคัญของแนวทฤษฎีการสอนภาษาศาสตร์เชิงระบบ

ลักษณะและชนิดของเนื้อความในภาษา (genre)

ในภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ อรรถลักษณะของภาษาพูดและภาษาเขียนมีหลายชนิด ดังนี้ (เสาวลักษณ์ รัตนวิรัช. 2534 : 27)

1. เรื่องเล่าจากประสบการณ์ (recount)
2. รายงาน (report)
3. การอธิบาย (explanation)
4. เรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็น (exposition)
5. วิธีการ (procedure)
6. เรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ (narrative)
7. อภิปราย (discussion)
8. การสังเกต (observation)

ชนิดและลักษณะของเนื้อความดังกล่าว โดยทั่วไปจะมีรายละเอียดของโครงสร้างภาษาและลักษณะภาษา ดังนี้

1. กระบวนการสังเกต (observation) เริ่มต้นจากตั้งปัญหา วิเคราะห์เรื่องที่อ่าน แจกแจงรายละเอียด เล่าเรื่องแล้วรายงานตามลำดับ สรุปประเด็น
2. กระบวนการเล่าเรื่องจากประสบการณ์ (recount) เริ่มต้นจาก นำเข้าเรื่อง ลำดับเหตุการณ์ เล่าเหตุการณ์ต่อเนื่อง สรุปแสดงความรู้สึก
3. กระบวนการแสดงความคิดเห็น (exposition) เริ่มต้นจาก วิचारณ์เรื่อง แสดงเหตุผลในการเขียนเรื่อง ชี้ผลดีผลเสีย เน้นความสำคัญ สรุปเรื่อง
4. กระบวนการบรรยายเชิงจินตนาการ (narrative) เริ่มต้นจาก การเริ่มเรื่อง ชี้ปมปัญหา ชี้เหตุที่เกิดปัญหา เล่าเหตุการณ์ทั้งกาลเทศะ ลงท้ายมีคติสอนใจ
5. กระบวนการอภิปราย (discussion) เริ่มต้นจาก บอกความหมาย ชี้แจงความสำคัญ ชี้ข้อขัดแย้งและสนับสนุน สรุป เสนอแนะ
6. กระบวนการรายงาน (report) เริ่มต้นจาก แนะนำชี้แจงประเภท แจกแจงรายละเอียด แสดงลักษณะต่างๆ ของรายละเอียด
7. กระบวนการอธิบายเหตุผล (explanation) เริ่มต้นจากเสนอหลักการ แสดงเหตุผลชี้แจงความจำเป็น บอกลักษณะเหตุการณ์ สรุป
8. กระบวนการแสดงวิธีการ (procedure) ตั้งเป้าหมาย ชี้แจงเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ วางแผนงาน ลำดับวิธีการดำเนินงาน แสดงผลผลิตที่เกิดขึ้น

สรุปได้ว่า วิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาจะเน้นการพัฒนาในบริบทที่เป็นไปตามการรับรู้โดยธรรมชาติ โดยการพัฒนาความหมายโดยรวมของภาษาไปสู่องค์ประกอบย่อยของภาษา

3.3 การจัดบทเรียนหรือหน่วยการเรียนรู้สำหรับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์

ภาษา

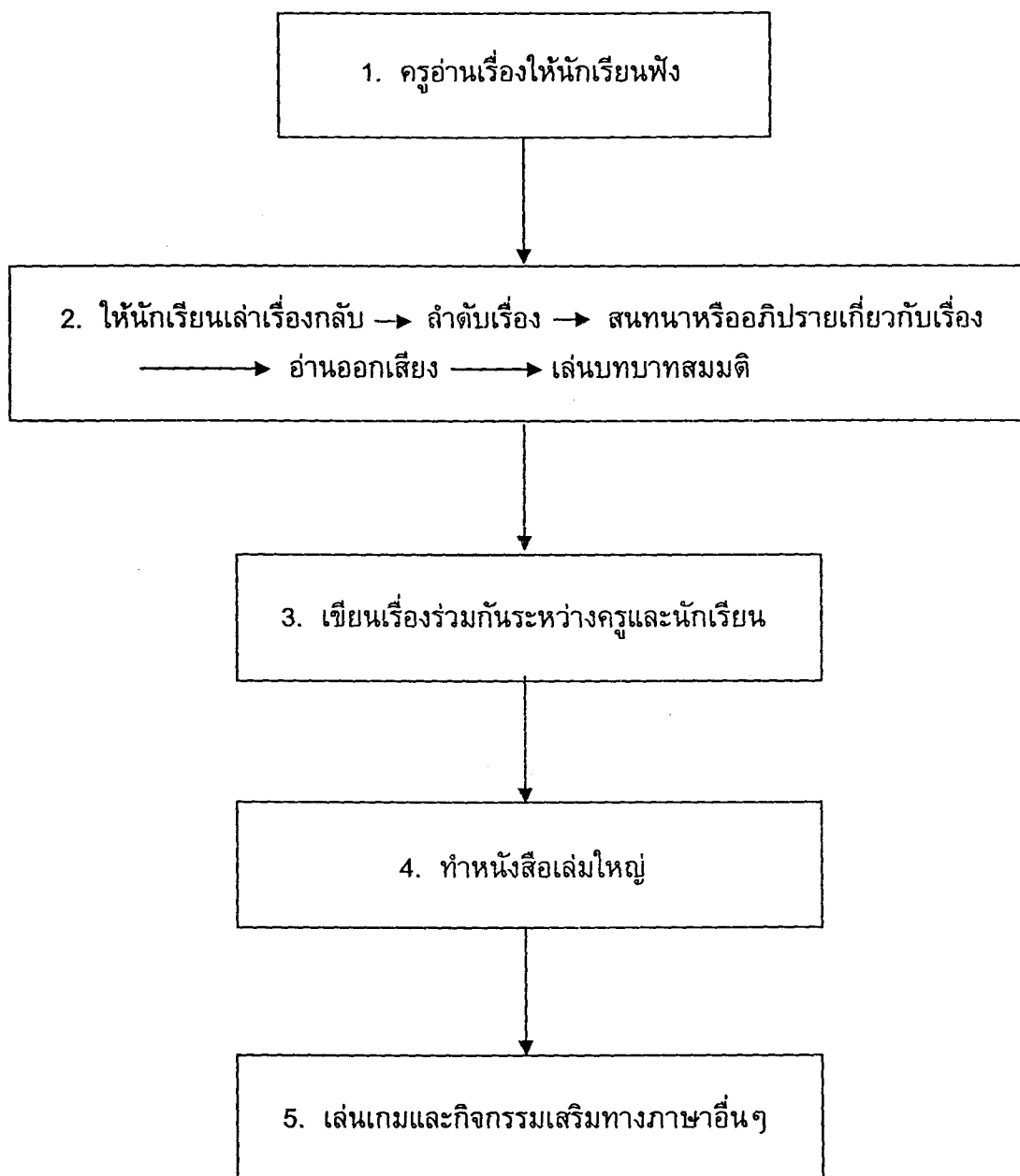
เสาวลักษณ์ รัตนิวิช (2533 : 21 - 22) ได้กล่าวไว้ว่า เพื่อให้การจัดกระบวนการเรียนการสอนประสบความสำเร็จ และมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การให้ปัจจัยป้อน ซึ่งหมายถึงการจัดบทเรียนที่บรรจุเนื้อหา ซึ่งผู้เรียนสามารถจะนำความรู้ทางภาษาที่ได้ศึกษาไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้อย่างแท้จริง กระบวนการเรียนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาจำเป็นต้อง ยึดบทเรียนที่จัดเฉพาะประสบการณ์ภาษาที่ผู้เรียนควรได้รับจากหลากหลายของบริบท ทางภาษา ในสถานการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวันอย่างเหมาะสม โดยพิจารณาจากหน้าที่ของ ภาษา (Function) ที่ผู้เรียนใช้ตามความจำเป็นในบริบทต่างๆ เป็นสำคัญตามระดับวัยและ ความสนใจ นอกจากนี้การจัดบทเรียนจะจัดตามจุดมุ่งหมายในการอ่านของมนุษย์โดยทั่วไป 3 ประการ คือ

1. อ่านเพื่อบันเทิง
2. อ่านเพื่อรู้และเข้าใจวิธีการหรือกระบวนการ (เพื่อ "ทำเป็น")
3. อ่านเพื่อศึกษาและค้นคว้า (เพื่อ "คิดเป็น")

บทเรียนของวิธีการสอนดังกล่าว จึงจัดหนังสือเป็นเล่มๆ ที่มีความยาวพอเหมาะสม ตามระดับวัยชั้นเรียนและความสนใจของนักเรียน โดยถือหนังสือแต่ละเล่มเป็นหน่วยการเรียนรู้ หนึ่งๆ

ภาษาที่ใช้ในหนังสือเหล่านี้ ควรแต่งให้เหมาะสมกับการใช้ภาษาของนักเรียนใน แต่ละระดับวัย และประสบการณ์ ในสิ่งแวดล้อมที่เป็นอยู่ตามธรรมชาติเพื่อความ เป็นธรรมชาติ ของการใช้ภาษา

ความยากง่ายของเนื้อหาภาษาในบริบทย่อมจะแตกต่างกันไปด้วยในแต่ละ ระดับชั้นสำหรับในระดับชั้นสูงๆ ขึ้นไป หนังสือจะต้องมีเรื่องราวที่ผู้เขียนอาจใช้โครงสร้างทาง ภาษาที่ยากขึ้น จำนวนความคิดรวบยอดมากขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ทางภาษาได้ มากขึ้นตามวัย

ภาพประกอบ 5 แสดงผังภาพขั้นตอนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

ขั้นตอนการสอนทั้ง 5 ขั้นนี้ จะคำนึงถึงกระบวนการของหลักการและทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อรู้แจ้ง (mastery learning) ด้วย ทั้งนี้ เพราะจำเป็นต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างผู้เรียนในกระบวนการเรียนการสอนด้วย เวลาการเรียนรู้ (learning time) ของนักเรียนแต่ละคนย่อมแตกต่างกันไปตามวัย และสติปัญญา บางคนอาจเรียนได้ช้าบางคนได้เร็ว การจัดกระบวนการเรียนการสอนจึงจำเป็นต้องพิจารณาความแตกต่างในการใช้เวลา

การเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยจึงจะทำให้การเรียนการสอนประสบความสำเร็จตามเป้าหมายได้ การใช้เวลาแก่ผู้เรียนในการฝึกปฏิบัติทางภาษามากๆ (engaged time) ย่อมช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้มาก

ขั้นตอนการเรียนรู้ของมนุษย์อาจแบ่งออกได้ 5 ขั้นตอน ตามลำดับ ดังนี้

1. ขั้นการรับรู้ (acquisition stage) ในขั้นนี้ ครูเริ่มเสนอเนื้อหาใหม่ให้แก่ผู้เรียน ผู้เรียนจะเริ่มลองฝึกทดลองอยู่กับสิ่งที่เรียนรู้ ความถูกต้องและความแม่นยำในการเรียนรู้ยังมีน้อย

2. ขั้นเกิดความคล่องตัว (fluency stage) ในขั้นนี้ผู้เรียนจะได้รับการฝึกฝนทักษะจนเกิดความคล่องแคล่วในเนื้อหาที่เรียน การปฏิบัติของผู้เรียนในการเรียนจะเพิ่มความถูกต้องได้มากขึ้น

3. ขั้นเกิดความคงทน (maintenance stage) ในขั้นนี้จะสืบเนื่องมาจากการฝึกปฏิบัติของผู้เรียนในขั้นที่ 2 ความคงทนของความรู้สึกที่ได้รับจะอยู่ได้นานและไม่ลืมเนื่องมาจากมีความแม่นยำในสิ่งที่เรียนจากการปฏิบัติ และมีประสบการณ์ในการลองถูกลองผิดมาหลายครั้ง

4. ขั้นนำไปประยุกต์ (application stage) ในขั้นนี้ผู้เรียนมีความชำนาญในความรู้ที่เรียนมา และสามารถนำความรู้นั้นมาประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวันของตน

5. ขั้นปรับตัว (adaptation stage) ในขั้นนี้ผู้เรียนจะสามารถนำความรู้มาดัดแปลงหรือปรับใช้ได้ในทุกๆ สถานการณ์ที่ผู้เรียนจะมีโอกาส

การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 2 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 มีขั้นตอนการสอนดังนี้

ขั้นที่ 1 นักเรียนอ่านเรื่องร่วมกันและอภิปราย สนทนาเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ทำไดอะแกรมร่วมกับครู

จุดมุ่งหมาย ให้ผู้เรียนจับใจความสำคัญ และบอกรายละเอียดได้ บอกเหตุผลของเรื่องได้โดยใช้โครงสร้างระดับยอด (top - level structure)

การประเมิน ประเมินจากการให้รายละเอียดโครงสร้างระดับยอด สาเหตุของปัญหา การแก้ปัญหา การเปรียบเทียบ

ขั้นที่ 2 ครูโยงเรื่องที่เข้าสู่เรื่องของนักเรียน และอภิปรายร่วมกัน

จุดมุ่งหมาย เพื่อให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน รู้จักวิเคราะห์เรื่องโยงเรื่องมาสู่ชีวิตประจำวัน

การประเมิน สังเกตและบันทึกความสามารถการแสดงความคิดเห็น และการวิเคราะห์

ขั้นที่ 3 ครูและนักเรียนเขียนเรื่องร่วมกันกับครู รวมกันทั้งกลุ่มย่อย และเขียนเรื่องด้วยตนเอง

จุดมุ่งหมาย เพื่อให้เกิดทักษะในการเขียนจากความคิดของแต่ละคนตามขั้นตอนของอรรถลักษณะ (genre) ต่างๆ

การประเมิน ตรวจสอบเรื่องตามขั้นตอนการดำเนินเรื่องตามอรรถลักษณะจากเรื่องที่เขียนร่วมกัน

ขั้นที่ 4 ครูนำผู้เขียนให้สนทนาอภิปรายวิเคราะห์อรรถลักษณะจากเรื่องที่เขียน จุดมุ่งหมาย เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอ่านแล้วสรุปความได้ และรู้จักวิเคราะห์อรรถลักษณะ แก้ไข ปรับปรุง ครูวิเคราะห์เป็นตัวอย่าง ฝึกให้ผู้เรียนวิเคราะห์ด้วยตนเอง แล้วอภิปรายซักถาม

การประเมิน ตรวจสอบความสามารถในการวิเคราะห์ตามขั้นตอน ตรวจสอบการใช้ภาษา สังเกตการทำงานร่วมกัน สังเกตความรับผิดชอบ

ขั้นที่ 5 ทำกิจกรรมทางภาษา ทบทวนและเสริมทักษะ

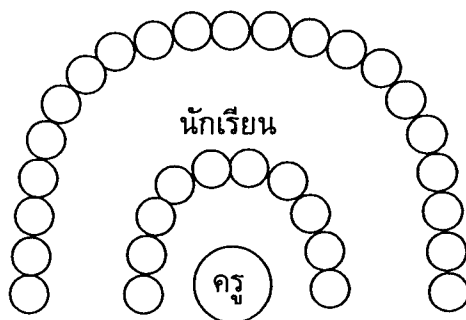
จุดมุ่งหมาย เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกภาคปฏิบัติ ให้เขียนอย่างมีระบบ และกระบวนการสอดคล้องกับอรรถลักษณะ สามารถสื่อสารภาษาเขียน พูดฟังอ่านได้อย่างถูกต้อง และสามารถนำประสบการณ์เดิมไปใช้เขียนเรื่องใหม่ของตนเองได้ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

การประเมิน ตรวจสอบเรื่องที่เขียนใหม่ด้วยตนเอง ดูความสามารถในการวิเคราะห์ เรื่องตรวจสอบแก้ไขเรื่องความถูกต้องของอรรถลักษณะ ดูการสรุป ย่อความ และความสามารถในการใช้คำใหม่ การสะกดคำ การเรียบเรียงประโยค

สรุปได้ว่า ขั้นตอนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาจะเน้นความแม่นยำในการเรียนรู้ของผู้เรียนจนถึงขั้นสุดท้ายของการเรียนรู้ได้ และจากกิจกรรมต่างๆ จะสามารถให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนและผู้สอนตลอดเวลา ผู้เรียนสามารถบรรลุเป้าหมายที่ต้องการในแต่ละขั้นตอนหรือไม่

3.4 การจัดชั้นเรียน

เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (2533 : 32 - 33) กล่าวว่า ครูควรจัดห้องเรียนให้มีบริเวณโล่งและกว้างพอควรสำหรับนักเรียนทำกิจกรรมให้นักเรียนนั่งกับพื้น หรือบนเก้าอี้เล็กๆ ในลักษณะครึ่งวงกลมรายรอบครู ดังแผนภูมิต่อไปนี้

ภาพประกอบ 6 แสดงแผนภูมิการจัดห้องเรียน

การจัดการเรียนในลักษณะนี้ จะช่วยให้ครูและนักเรียนที่ความใกล้ชิดกันมากขึ้น ซึ่งจะง่ายต่อการสอน และการใช้ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และนักเรียนกับนักเรียน นอกจากนี้แล้วการควบคุมวินัยก็จะง่ายขึ้นด้วย เพราะครูสามารถกวาดสายตาไปได้อย่างทั่วถึง นักเรียนจะมีความรู้สึกว่าได้เรียนอยู่ในภาพเป็นกันเองกับครูมากขึ้น และพันบรรยากาศของห้องเรียนที่ซำซากจำเจแบบเดิม

ที่ว่างๆ ในชั้นเรียนด้านหน้าหรือด้านหลังห้องเรียน จะช่วยให้นักเรียนได้ทำกิจกรรม เช่น การแสดงบทบาทสมมติ การทำหนังสือเล่มใหญ่ การเล่นเกมและกิจกรรมเสริมอื่นๆ ได้สะดวกขึ้น

ครูควรจัดเก็บของ และวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการทำกิจกรรมของนักเรียน โดยให้นักเรียนรู้จักรับผิดชอบดูแลข้าวของและเก็บเข้าที่เมื่อใช้เรียบร้อยแล้วทุกครั้ง

บริเวณฝาผนังห้องเรียน หรือบนบอร์ด อาจติดกระดาษแผ่นใหญ่ที่นักเรียนเขียนเรื่องกับครู (ในชั้นตอนที่ 3) ไว้ด้วยสักระยะ จนกว่านักเรียนจะเรียนจบหน่วยการเรียนรู้นั้นไปแล้ว และมีหน่วยการเรียนรู้อื่นมาใหม่ เป็นต้น

การจัดที่สำหรับเก็บบัตรคำ และแขวนสมุดเล่มใหญ่ของนักเรียนในแต่ละหน่วยการเรียนควรจะเป็นบริเวณที่นักเรียนจะกลับมาอ่านหนังสือเล่มใหญ่เหล่านี้ได้สะดวก เช่น หลังห้องเรียน มุมห้อง เป็นต้น บัตรคำที่ใช้แล้ว ครูควรเก็บใส่กล่องไว้เป็นชุดพร้อมทั้งเขียนชื่อเรื่องที่นักเรียนเขียนหนังสือเล่มใหญ่ในกลุ่มไว้ด้วย เพื่อให้นักเรียนสะดวกที่จะกลับมาเล่น และค้นคว้าได้ตามต้องการ

3.5 การวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา (เสาวลักษณ์ รัตนิวิช. 2534 : 47 - 48) สามารถกระทำได้ทุกระยะของการสอนในแต่ละชั้น โดยพิจารณาจุดมุ่งหมายของการสอนในแต่ละชั้นตอนเป็นสำคัญ หากนักเรียนไม่สามารถปฏิบัติตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ แสดงว่าผู้สอนจำเป็นต้องซ้ำย้ำทวนชั้นตอนนั้นๆ ใหม่เสียก่อนจนกว่าผู้เรียนส่วนใหญ่จะปฏิบัติตามจุดมุ่งหมายการให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ทางภาษาในแต่ละชั้นตอน ผู้สอนสามารถประเมินผลของการปฏิบัตินั้นๆ ได้ทุกครั้ง โดยถือว่าเป็นการวัดและประเมินผลย่อยอย่างไม่เป็นทางการ ซึ่งอาจคาดหมายผลของการปฏิบัติไว้สูงดังต่อไปนี้

ชั้นตอนที่ 1 ผู้เรียนสามารถลำดับเรื่อง อธิบายเหตุและผลของเรื่องและอภิปรายเรื่องทั่วไปที่อ่านได้

ชั้นตอนที่ 2 ผู้เรียนสามารถแสดงความคิดเห็นส่วนตัวเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน จากประสบการณ์ หรือความคิดสร้างสรรค์ของตนเองได้ บอกความสำคัญของข้อคิดที่ได้จากเรื่องที่อ่าน

ชั้นตอนที่ 3 ผู้เรียนสามารถแสดงความคิดของตนเอง และเขียนเรื่องที่คิดนั้นได้ เป็นที่เข้าใจ สามารถลำดับความของเรื่องได้เป็นที่เข้าใจโดยใช้บรรดลักษณะภาษาตามบทเรียนที่เคยอ่านได้

ชั้นตอนที่ 4 ผู้เรียนสามารถเข้าใจบรรดลักษณะของเรื่องที่เขียน และเข้าใจประโยคที่ถูกต้อง รู้จักใช้คำที่เหมาะสมและสามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำหรือประโยคใหม่ๆ เป็นประโยคที่ถูกต้องได้เป็นที่เข้าใจ

ชั้นตอนที่ 5 ผู้เรียนสามารถค้นคว้าเรื่องที่อ่านเพิ่มเติม สามารถเขียนเรื่องในลักษณะต่างๆ ได้อย่างหลากหลาย สามารถแสดงความคิดเห็นของตนเองเป็นภาษาพูดและภาษาเขียน สามารถถ่ายทอดความคิดของตนจากการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน โดยการเล่าและการเขียนด้วยบรรดลักษณะภาษาต่างๆ

การวัดความสามารถโดยรวมของผู้เรียนอาจทำได้หลายวิธี ดังนี้

1. การให้ฟังข้อความต่างๆ นอกเหนือจากเรื่องที่เรียนในชั้นเรียน โดยใช้เทปหรือเสียงพูดหรืออ่านของผู้สอน และให้ผู้เรียนเล่าเรื่องกลับเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ได้แก่ ข่าวจากวิทยุ หรือหนังสือพิมพ์ โฆษณา ฯลฯ

2. การให้ผู้เรียนพูดในลักษณะต่างๆ เช่น การเสนองานในที่ประชุมการพูดในกลุ่มย่อยกับเพื่อน การแสดงละครหรือการแสดงบทบาทสมมติในสถานการณ์ต่างๆ

3. การให้ผู้เรียนอ่านข้อความต่างๆ โดยใช้แบบทดสอบ แบบโคลซ (Cloze) หรือคำถามสั้นๆ เกี่ยวกับเรื่อง

4. การให้เขียนเรียงความ ตามเรื่องที่กำหนด หรือจากภาพที่กำหนดให้

5. การให้เขียนตามคำบอก ฯลฯ

3.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

วอล์กเกอร์ และคนอื่นๆ (Walker and Others. 1983 : 72) ได้ทำการทดลองสอนภาษาอังกฤษ โดยใช้แนวทางที่ เทรเกอร์ พาร์ค (Trager Park) ที่เรียกว่า Language Encounter Teaching) หรือวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา โดยทำการทดลองกับเด็กชาวออบริจิน ที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง ผลการทดลองเป็นที่น่าพอใจ เด็กในกลุ่มทดลองมีความเชื่อมั่นในการใช้ภาษาในการสื่อสารทั้งการพูดและการเขียน

ต่อมาในปี ค.ศ.1984 วอล์คเกอร์ และคนอื่นๆ (Walker and Others. 1984 : 76) ได้นำการทดลองสอนภาษาเช่นเดียวกับโปรแกรมใน เทรเกอร์ พาร์ค (Trager Park Language Program) ที่โรงเรียน Napperby และโรงเรียน Marryvale โดยทำการทดลองกับนักเรียนทั้ง 2 โรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองสอนเกี่ยวกับเรื่องอาหาร ทั้ง 2 ระดับ ใช้เวลาทดลอง 18 เดือน พบว่า นักเรียนทั้ง 2 โรงเรียน มีความเชื่อมั่นในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารทั้งการพูดและการเขียนสูงขึ้น

ประภาพันท์ นิลอรุณ (2530 : 75) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความพร้อมทางการเรียนภาษาไทยของเด็กปฐมวัยในท้องถิ่นที่มีปัญหาทางภาษาที่เรียนโดยวิธีสอนมุ่งประสบการณ์ภาษากับวิธีสอนตามแผนการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นเด็กเล็กโรงเรียนบ้านสังขะและโรงเรียนคณวิทย์คาร อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2530 จำนวน 50 คน ใช้เวลาทดลอง 8 สัปดาห์ พบว่า นักเรียนปฐมวัยที่เรียนโดยวิธีสอนมุ่งประสบการณ์ภาษา มีความพร้อมทางการเรียนรู้ภาษาไทยสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่เรียนตามแผนการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

นิตดา ขจรนที (2530 : 104) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่านและการเรียนภาษาอังกฤษ แรงจูงใจ และความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู จากนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง 60 คน ปรากฏว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษา มีความสามารถในการอ่านและเขียนมีแรงจูงใจและความคงทนสูงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

มัลลิกา ภักดิณรงค์ (2531 : 104 - 110) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน การเขียน และทัศนคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จากนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง 50 คน ผลปรากฏว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษามีผลการเรียนสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติด้านความเข้าใจในการอ่าน การเขียน และทัศนคติที่ระดับ .01 .05 และ .001 ตามลำดับ

สุธามาต สันขัลลาโพธิ์ (2531 : 108 - 114) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนคำ ความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จากกลุ่มตัวอย่าง 52 คน ที่เรียนโดยวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับวิธีสอนแบบปกติ ผลปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษามีผลการเรียนภาษาไทย

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติด้านความเข้าใจในการอ่านที่ระดับ .01 ด้านความสามารถในการเขียนคำที่ระดับ .05 และด้านความคงทนในการจำที่ระดับ .01

นันทรัตน์ ชื่นชนม์ (2531 : 62 - 65) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับวิธีสอนแบบปกติ โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2530 จำนวน 50 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 25 คน กลุ่มควบคุม 25 คน เนื้อหาที่ใช้สอนวิชาภาษาไทย ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 เวลาที่ใช้ทดลอง 10 สัปดาห์ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองที่สอนโดยวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความคงทนในการจำ ผลปรากฏว่า ทั้งสองกลุ่ม มีความสามารถไม่แตกต่างกัน

สุรศักดิ์ กาญจนการุณ (2531 : 85 - 93) ได้เปรียบเทียบความสามารถในการเขียนคำและความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่พูดภาษาเขมรเป็นภาษาแม่ จากกลุ่มตัวอย่าง 52 คน ที่เรียนโดยวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับวิธีสอนแบบปกติ ผลปรากฏว่า ในทุกเรื่องโดยวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาทำให้ผลการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ชยันต์ เพชรศรีจันทร์ (2533 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และความสนใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา โดยสื่อหนังสือเรียนที่ใช้ภาพเหมือนกับสื่อที่ใช้ภาพการ์ตูน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน และความสนใจในการอ่านของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ และความสนใจในการอ่านสูงกว่ากลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้สื่อหนังสือเรียนที่ใช้ภาพการ์ตูนมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านสูง โดยมีขนาดอิทธิพล 1.63 ในตำแหน่ง Percentile ที่ 94.84

นฤมล กังวาลไกล (2534 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียน เจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนปกติ ผลปรากฏว่า ความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียน และเจตคติมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 .01 และ .01 ตามลำดับ

ประหยัด ภูมิโคกรักษ์ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดการสอนมินิคอร์ส วิชาการอ่านภาษาอังกฤษ ธุรกิจที่ยึดการสอนแบบมุ่งประสบการณ์เป็นหลักเพื่อเสริมสร้างความสามารถและเจตคติต่อการอ่าน และการเขียนภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาสถาบันราชภัฏ ผลการทดลอง พบว่า 1) นักศึกษาที่ได้รับการสอนโดยชุดการสอนมินิคอร์สวิชาการอ่านภาษาอังกฤษธุรกิจที่ยึดการสอน แบบมุ่งประสบการณ์ภาษาเป็นหลัก กับนักศึกษาที่

ได้รับการสอนแบบดั้งเดิม มีความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม 2) นักศึกษาที่ได้รับการสอนโดยชุดการสอนมินิคอร์สวิชาการอ่านภาษาอังกฤษธุรกิจที่ยึดการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาเป็นหลัก กับนักศึกษาที่ได้รับการสอนแบบเดิม มีความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม 3) นักศึกษาที่ได้รับการสอนมินิคอร์สวิชาการอ่านภาษาอังกฤษธุรกิจที่ยึดการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาเป็นหลัก กับนักศึกษาที่ได้รับการสอนแบบเดิมมีเจตคติต่อการอ่านภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม 4) นักศึกษาที่ได้รับการสอนโดยชุดการสอนมินิคอร์สวิชาการอ่านภาษาอังกฤษธุรกิจที่ยึดการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาเป็นหลักกับนักศึกษาที่ได้รับการสอนแบบเดิมมีเจตคติต่อการเขียนภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม

จิรัฐยา แก้วป่อง (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ผลการศึกษาพบว่า 1) นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษามีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยเพิ่มขึ้น 2) ความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังจากได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์มีความแตกต่างจากก่อนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ประนอม สุขนาคะ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนและความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ผลการศึกษาพบว่า 1) ความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ความสามารถในการเขียนภาษาไทยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 3) ความรับผิดชอบในการเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) ความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของกลุ่มทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 5) ความสามารถในการเขียนภาษาไทยของกลุ่มทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 6) ความรับผิดชอบในการเรียนของกลุ่มทดลองก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 7) ความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของกลุ่มก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 8) ความสามารถในการเขียนภาษาไทยของกลุ่มควบคุมก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติ .01 9) ความรับผิดชอบในการเรียนของกลุ่มควบคุมก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุภาณี ชลภาพ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษและความสนใจในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนด้วยบทเรียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา (รูปแบบที่ 1) กับการสอนตามคู่มือครู ผลการศึกษาพบว่า ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษและความสนใจในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษและความสนใจในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนกลุ่มทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กมลภัทร์ พุทธสันติธรรม (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ และเจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ใช้ชุดการสอนรายวิชาย่อยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาวิธีการ (รูปแบบที่ 1) กับการสอนตามคู่มือครู ผลการศึกษาพบว่า ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ และเจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ และเจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

น้ำฝน นกมอง (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาทักษะทางภาษาไทยของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้จากการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะทางภาษาโดยประยุกต์วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ผลการวิจัยพบว่า ทักษะทางภาษาไทยของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้จากการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะทางภาษาโดยประยุกต์วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาอยู่ในระดับสูง ทักษะทางภาษาไทยของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้หลังการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะทางภาษาโดยประยุกต์วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วิภาวี แป้นเรือง (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านความสามารถในการเขียนและเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาอังกฤษกับการสอนตามคู่มือครู ผลการศึกษาพบว่า 1) ความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) ความสามารถในการเขียนภาษาไทยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) เจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 5) ความสามารถในการเขียนภาษาไทยของกลุ่มทดลอง ก่อนและ

หลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 6) เจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทยของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 7) ความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 8) ความสามารถในการเขียนภาษาไทยของกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 9) เจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทยของกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นภาพร กุลเรืองทรัพย์ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเจตคติต่อการเรียน และการปรับตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา (รูปแบบที่ 1) กับการสอนแบบเดิม ผลการศึกษาพบว่า ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ เจตคติต่อการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้นการปรับตัวของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน และความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเจตคติต่อการเรียนและการปรับตัวของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุจิตรา สิงหนการ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษและพฤติกรรมด้านความมีระเบียบวินัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ (รูปแบบที่ 1) กับการสอนตามคู่มือครู ผลการศึกษาพบว่า ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษและพฤติกรรมด้านความมีระเบียบวินัยของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษและพฤติกรรมด้านความมีระเบียบวินัยของนักเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วัฒนา กิจไพบุลย์พันธ์ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษและความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา (รูปแบบที่ 1) กับการสอนตามคู่มือครู ผลการศึกษาพบว่า 1) ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนกลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนกลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พระสมประสงค์ คุุพรมมี (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการพูดภาษาอังกฤษด้วยการวิเคราะห์ข้อความต่อเนื่องของสามเณรชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา (รูปแบบที่ 1) กับการสอนแบบเดิม ผลการศึกษาพบว่า 1) พฤติกรรมการพูดภาษาอังกฤษด้วยการวิเคราะห์ข้อความต่อเนื่องของสามเณรกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) พฤติกรรมการพูด

ภาษาอังกฤษด้วยการวิเคราะห์ข้อความต่อเนื่องของสามเนกรกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) พฤติกรรมการพูดภาษาอังกฤษด้วยการวิเคราะห์ข้อความต่อเนื่องของสามเนกรกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เอนก หิรัญสถิตย์ (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่าน เจตคติต่อการอ่านภาษาอังกฤษ และพฤติกรรมการเรียนรู้อันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษารูปแบบที่ 2 กับการสอนแบบเดิม ผลการศึกษา พบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 2 กับนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบเดิม มีความสามารถทางการอ่านภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 2 กับนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบเดิม มีเจตคติการเรียนรู้อันพึงประสงค์โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับระดับ .01 3) นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 2 กับนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบเดิม มีพฤติกรรมการเรียนรู้อันพึงประสงค์โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 2 มีความสามารถทางการอ่านภาษาอังกฤษ ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 5) นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบเดิม มีความสามารถทางการอ่านภาษาอังกฤษ ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา พบว่าลักษณะการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการเตรียมความพร้อมทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย เป็นการเรียนการสอนภาษาที่คำนึงถึงความสนใจของผู้เรียนเป็นหลัก เมื่อผู้เรียนมีความสนใจในกิจกรรมภาษา การเรียนรู้ภาษาก็จะมีความต่อเนื่อง ทำให้รู้สึกว่าภาษาเป็นเรื่องง่ายและสามารถประสบความสำเร็จได้ทุกคน ทุกคนสามารถถ่ายทอดความคิด จินตนาการอย่างสร้างสรรค์ผ่านกิจกรรมศิลปะ เช่น การวาดภาพ การประดิษฐ์เศษวัสดุ เด็กจะกล้าแสดงออก และสามารถใช้ภาษาสื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างมั่นใจ ทำให้มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษา รักภาษา และส่งผลให้ความสามารถทางภาษาด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน ได้รับการพัฒนาสูงขึ้นตามลำดับ

4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส (HEARTS Instructional Model)

4.1 ความหมายและความสำคัญของรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส

รูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส เป็นรูปแบบการสอนภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย อายุ 4 - 5 ปี ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการศึกษาแนวคิดและหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติ (Whole Language) และหลักการสอนแบบ มุ่งประสบการณ์ทางภาษา (Concentrated Language Encounter Teaching) รูปแบบ การเรียนการสอนแบบฮาร์ทส มีลักษณะการสอนภาษาแบบองค์รวม (Holistic) และยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง ให้เด็กได้เรียนรู้ภาษาโดยผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้คิด ได้ลงมือกระทำอย่างอิสระ จากสื่อที่หลากหลาย เด็กสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ภายใต้การทำงานร่วมกันกับเพื่อนในชั้นเรียน และการช่วยเหลือของครู รูปแบบการเรียน การสอนแบบฮาร์ทส นี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาความสามารถทางภาษาด้านการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน ที่พัฒนาไปพร้อมๆ กัน โดยไม่แยกส่วน

4.2 รูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส มีหลักการและทฤษฎี ดังนี้

1. แนวทฤษฎีการเรียนรู้ มีหลักการและแนวคิดว่าในการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัย เด็กควรได้รับการฝึกให้รู้จักคิด พูด และปฏิบัติให้ตรงกันโดยการสร้างความกลมเกลียว และสัมพันธ์กันระหว่างศีรษะ คือ สมอง หัวใจ และมือ (Head, Heart, Hand) โดยการจัดประสบการณ์ให้เด็กได้มีโอกาสและพัฒนาการคิดที่ดี จิตใจที่ดี และปฏิบัติตามความคิด (ศรี สัตยา ไส บาบา) และกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย ตามรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส นี้ จะต้องมีจุดประสงค์ให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย (Head) การเรียนรู้มีจุดประสงค์ให้เด็กเกิดการรับรู้ และเรียนรู้ภาษาในด้านเนื้อหาอันเป็นความสามารถทางด้านสมอง ด้านทักษะพิสัย (Heart) การเรียนรู้มีจุดประสงค์ที่คำนึงถึงความรู้สึกนึกคิดและจิตใจของเด็กเป็นสำคัญด้วย (บุรชัย ศิริมหาสาคร. 2545 : 37 - 38) ซึ่งเด็กควรได้เรียนรู้อย่างอิสระเรียนรู้ด้วยความสุข และด้านทักษะพิสัย (Hands) เป็นจุดประสงค์ที่ต้องการให้เด็กเกิดการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ และกระทำด้วยตนเอง

และเพียเจท์ (Philip S. Morse. 1995 : 81; Citing Piaget) ได้กล่าวย้าว่า การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเป็นกระบวนการ ที่ต้องอาศัยความกระตือรือร้นทั้งทางร่างกายและจิตใจ จึงจะทำให้เด็กเกิดกระบวนการคิดและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ทั้งนี้ เพราะเด็กมีวิธีการเรียนรู้และขั้นตอนในการพัฒนาที่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงจำเป็นต้องให้เด็กได้เล่นและสำรวจสิ่งแวดล้อม และฝึกการแก้ปัญหา ทั้งนี้ เด็กจะสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเอง

ขึ้นมาได้ และรู้จักแก้ปัญหาได้เอง เมื่อได้รับการยอมรับและไว้วางใจจากผู้ใหญ่ (Carl Roger. 1994)

สรุป จากแนวคิดของ ศรี สัตยา ใส บาบ่า ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เด็กได้พัฒนาความสามารถทางภาษา จึงควรฝึกให้เด็ก ได้รู้จัก คิด พูด และปฏิบัติให้ตรงกันในการใช้ภาษา โดยมีโน้มนำหรือจิตใจคอยชี้นำ (อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา : 114) ดังนั้นครูจึงควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษา เพื่อให้เด็กเกิดสมดุลย์ทางความคิด (Head) จิตใจ (Heart) และได้ลงมือกระทำ (Hands) ตามความคิดของตนอย่างอิสระผ่านกิจกรรมที่เด็กจะสามารถ แสดงความคิด หรือจินตนาการในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองได้ และสามารถใช้ภาษาในการถ่ายทอดความคิดโดยการพูดหรือเขียนเพื่อสื่อสารความคิดความรู้สึกของตนเองให้ผู้อื่นเข้าใจได้ จากความสำคัญของความคิด (Head) จิตใจ (Heart) และการได้ลงมือกระทำ (Hands) ดังที่ได้กล่าวไปผู้วิจัยจึงใช้สัญลักษณ์ตัวอักษร H แทนแนวคิดนี้ (H = Head , Heart , Hands)

2. แนวคิดเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ มีหลักการและแนวคิดว่า เด็กเกิดมาพร้อมกับความสามารถในการเรียนรู้ภาษามาแต่กำเนิด (Chomsky. 1972) เด็กเริ่มต้นเรียนรู้ภาษาจากครอบครัวอย่างเป็นธรรมชาติ และไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นการลำบากที่จะเรียนภาษา เพราะมีพ่อแม่คอยให้กำลังใจช่วยเหลือ ดังนั้น การเรียนรู้ภาษาของเด็กที่โรงเรียน จึงควรจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนการสอนภาษาให้เหมือนบ้าน โดย มีครูคอยส่งเสริมให้กำลังใจให้เด็กกล้าคิด กล้าแสดงออก ไม่รู้สึกเครียด การที่เด็กกล้าพูด กล้าเขียนโดยไม่กลัวผิด และมีแบบอย่างที่ดีในการฟัง พูด อ่าน เขียนจากผู้ใหญ่ จะทำให้การเรียนรู้ภาษาง่ายและสนุก ดังนั้น ในการเรียนรู้ภาษาที่ดี เด็กควรจะได้เรียนรู้ภาษาอย่างมีความสุข สนุกสนาน (Enjoy) ในบรรยากาศที่เป็นอิสระตามที่ ชัยอนันต์ สมุทวณิช (ทีศนา แชมมณี. 2540) ได้กล่าวถึงกระบวนการเรียนรู้ที่เรียกว่า "กระบวนการเพลิน" หรือ "Plearning Process" โดย Plearning มาจาก playing + learning คือ อาการเพลิดเพลินจากการเล่น - เรียนนั่นเอง อธิบายเปรียบเทียบกับหลักพุทธศาสนาได้ว่า สติกับสนุก (สติก) หรือสนุกกับสติ (สตุก) ก่อให้เกิดความเพลิดเพลิน และความเพลินนำมาซึ่งสมาธิและปัญญา ซึ่งต้องมีศีล ควบคุมไปด้วย การสนุกอย่างมีสติ หรือมีสติแล้วสนุกด้วย จะทำให้เราเพลินกับ สิ่งที่เราทำ เกิดการเรียนรู้และเกิดปัญญาอันเป็นเป้าหมายของการเรียนรู้ กิจกรรมที่ก่อให้เกิดความเพลิดเพลินทางภาษา ได้แก่ นิทาน เรื่องเล่า เพลง และดนตรี

สรุป จากแนวคิดเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence) ดังนั้น การจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความสามารถทางภาษาจึงควรจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในการเรียนการสอนภาษาให้เด็กมีความสุข สนุกสนาน ไม่เครียด เมื่อเด็กอยู่ในบรรยากาศแห่งความผ่อนคลาย สบายใจ เด็กจะเป็นอิสระ และมีความเป็นตัวของตัวเอง และมีความมั่นใจ ในการแสดงออก ในการใช้ความคิด ใช้ภาษาที่เขาต้องการจะถ่ายทอดให้ผู้อื่นทราบ

หรือกล้าถ่ายทอดความคิด ภาษาไปยังกิจกรรมที่เขากระทำอยู่ ซึ่งในบรรยากาศเช่นนี้เด็กจะสามารถนำศักยภาพที่มีอยู่ในตัวเองออกมาใช้ได้อย่างเต็มที่ และภายใต้บรรยากาศที่มีความสุขเช่นนี้ เมื่อเด็กได้ทำกิจกรรมทางภาษาที่สนใจซ้ำๆ ซึ่งการกระทำซ้ำจะทำให้การเรียนรู้ภาษาของเด็กได้รับการพัฒนาและมีทักษะในการใช้ภาษาเพิ่มขึ้นอีก จากความสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ดังที่ได้กล่าวไปผู้วิจัยจึงใช้สัญลักษณ์ ตัวอักษร E แทนแนวคิดนี้ (E = Emotional Intelligence)

3. แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างองค์ความรู้ด้วยตัวเอง

ทฤษฎีพัฒนาการทางเชาว์ปัญญาของเพียเจท์ (Piaget) และไวโกทสกี (Vygotsky) เป็นรากฐานสำคัญของทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (constructivism) เพียเจท์ อธิบายว่า พัฒนาการทางเชาว์ปัญญาของบุคคลมีการปรับตัวผ่านทางกระบวนการซึมซับหรือดูดซึม (assimilation) และกระบวนการปรับโครงสร้างทางปัญญา (accommodation) พัฒนาการเกิดขึ้นเมื่อบุคคลรับและซึมซับข้อมูลหรือประสบการณ์ใหม่เข้าไปสัมพันธ์กับความรู้หรือโครงสร้างทางปัญญาที่มีอยู่เดิม หากไม่สามารถสัมพันธ์กันได้จะเกิดภาวะไม่สมดุลขึ้น (disequilibrium) บุคคลจะพยายามปรับสภาวะให้อยู่ในภาวะสมดุล (equilibrium) เพียเจท์ เชื่อว่า (Piaget. 1972 : 1 - 2) คนทุกคนจะมีการพัฒนาเชาว์ปัญญาไปตามลำดับขั้น จากการมีปฏิสัมพันธ์และประสบการณ์กับสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ และประสบการณ์ที่เกี่ยวกับการคิดเชิงตรรกะและคณิตศาสตร์ (logico - mathematical experience) รวมทั้งการถ่ายทอดความรู้ทางสังคม (social transmission) วุฒิภาวะ (maturity) และกระบวนการพัฒนาความสมดุล (equilibration) ของบุคคลนั้น ส่วนไวโกทสกี (Vygotsky) ให้ความสำคัญกับวัฒนธรรม และสังคมมาก การเรียนรู้ของมนุษย์ มนุษย์ได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมตั้งแต่แรกเกิด ซึ่งนอกจากสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติแล้วยังมีสิ่งแวดล้อมทางสังคม ซึ่งก็คือวัฒนธรรมที่แต่ละสังคมสร้างขึ้น ดังนั้น สถาบันสังคมต่างๆ เริ่มตั้งแต่สถาบันครอบครัวจะมีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางเชาว์ปัญญาของแต่ละบุคคล นอกจากนั้น ภาษายังเป็นเครื่องมือสำคัญของการคิด และพัฒนาการเชาว์ปัญญาขั้นสูง (ทิสนา แชมมณี. 2545 : 90 - 91) ดังนั้น การเรียนรู้ ภาษาของเด็กปฐมวัย จึงเกิดจากปฏิสัมพันธ์ของเด็กกับสิ่งแวดล้อม ความสามารถทางภาษาเด็กมาจากปฏิสัมพันธ์ทางกายภาพและสิ่งแวดล้อม การแสดงออกทางภาษา และการกระทำของเด็กจะเป็นการบ่งบอกถึงเชาว์ปัญญาของเด็กที่เกิดจากการเล่น หรือการกระทำกิจกรรมอย่างมีปฏิสัมพันธ์ (interplay) ระหว่างเด็กกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะทำให้เด็กได้พัฒนาโครงสร้าง (structure) ทางความคิด และเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย (meaning leaning)

ดังนั้น การเรียนภาษาจะเกิดผลดีได้ ผู้เรียนต้องเรียนด้วยตนเอง และพึ่งตนเอง (D.C. Phillips. 1995) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของจอห์น ดิวอี้ (John Dewey) ที่ว่าประสบการณ์สำหรับเด็กจะเกิดขึ้นได้ ต้องใช้ความคิดและลงมือกระทำการทดลองด้วยตนเอง ครูควรให้อิสระแก่เด็ก ในการสำรวจสิ่งแวดล้อมตามความสนใจ ซึ่ง Bruner (Bruner)

เชื่อว่า มนุษย์เลือกจะรับรู้สิ่งที่ตนเองสนใจ (discovery approach) (สวังก์ โค้วตระกูล. 2541 : 212) และการจัดประสบการณ์ทางภาษา จึงควรจัดให้สอดคล้องกับหลักพัฒนาการ (พัฒนา ชัชพงศ์. 2548 : 2) และจัดประสบการณ์เพื่อให้เด็ก "กระทำ" อันเป็นการส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านและคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลขณะที่เด็กดำเนินกิจกรรมทางภาษา การที่เด็กได้สนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนจะทำให้เด็กได้เรียนรู้คำศัพท์ ได้คิด ได้สื่อสาร ได้แสดงออกเหล่านี้จะมีผลต่อพัฒนาการทางด้านสติปัญญา และพัฒนาการทางสังคมด้วย จึงควรส่งเสริมให้เด็กมีส่วนร่วมหรือดำเนินกิจกรรมให้มากที่สุด ครูเป็นเพียงผู้เตรียมเนื้อหาและประสบการณ์ให้เด็กค้นพบความรู้ด้วยตนเอง

สรุป จากแนวคิดที่เกี่ยวกับพัฒนาการทางสติปัญญา ของเพียเจท์ (Piaget) และ ไว กอทสกี (Vygotsky) ดังนั้นการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความสามารถทางภาษาจึงควรจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ภาษาให้เด็กได้เป็นผู้ลงมือกระทำเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ มีความหมายกับเด็กมากที่สุด โดยเปิดโอกาสให้เด็กได้สำรวจ (investigation) ให้เด็กได้มีการปะทะสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมให้มากที่สุดเพื่อกระตุ้นให้เด็ก "Active" คือเป็นผู้แสวงหาความรู้ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงในการเรียนรู้ภาษาจากการได้ใช้ความคิดและลงมือกระทำด้วยตนเอง โดยครูเป็นเพียงผู้จัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ที่หลากหลายเพื่อให้เด็กมีอิสระในการเลือกสื่อเพื่อนำไปสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองได้ตามความสามารถและความสนใจของแต่ละบุคคล นอกจากนี้ในการพัฒนาความสามารถทางภาษาของเด็ก ควรคำนึงถึงอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมทางสังคมด้วย คือ บุคคลที่อยู่รอบข้างเด็ก เช่น เพื่อน ครู ถ้าเด็กได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เป็นตัวอย่างที่ดีในการใช้ภาษา เช่น การใช้คำพูดที่เหมาะสม การใช้ภาษาเขียนที่ถูกต้อง สะอาดเรียบร้อย หากเด็กมีการเลียนแบบการใช้ภาษาที่ดี และเหมาะสมกับพัฒนาการก็จะส่งผลให้การพัฒนาความสามารถทางภาษาของเด็กเพิ่มมากขึ้นไปด้วย

4. แนวคิดการเรียนรู้กระบวนการกลุ่ม

จากทฤษฎีของไว กอทสกี (Vygotsky) ที่เชื่อว่าการเรียนรู้ภาษาของเด็ก ได้รับอิทธิพลจากบุคคลอื่น และสังคมมีผลต่อการเรียนรู้ของเด็ก การที่เด็กได้เรียนภาษาจากผู้อื่นเป็น "การพัฒนาที่ละคืบ" (zone of proximal development) กล่าวคือ เด็กจะเรียนรู้ไปที่ละน้อย โดยการได้รับคำแนะนำจากผู้อื่น จนเด็กสามารถเกิดเป็นความรู้ภายในตนเองได้ ซึ่ง Bruner และคณะ (Bruner and others) พบว่า แนวการสอนที่เรียกว่า "การพัฒนาที่ละคืบ" วิธีการแบบนี้จะส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนมีพัฒนาการ ทางภาษาสูงขึ้น ซึ่งเป็นการเรียนรู้จากการที่ผู้สอน ผู้เรียนและเพื่อนร่วมชั้นมีปฏิสัมพันธ์ ซึ่งกันและกัน

สลาวิน และคณะ (Slavin and others) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ (cooperative learning) ในการจัดการเรียนการสอนแบบทั่วไป เรามักจะไม่ให้ความสนใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ (relationship) และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน ส่วนใหญ่เรามักจะมุ่งไป

ที่ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียนหรือระหว่างผู้เรียนกับบทเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน เป็นมิติที่จะมักถูกละเลยหรือมองข้ามไป แต่ผลจากการวิจัยได้ชี้ชัดว่าความรู้สึกของผู้เรียนต่อตนเอง ต่อโรงเรียน ครูและเพื่อนร่วมชั้นมีผลต่อการเรียนรู้มาก ดังนั้น ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครู ควรจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีการช่วยเหลือ ฟังพาดูอาศัยกันในการเรียนรู้ มีการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน มีความสัมพันธ์และทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม แบ่งหน้าที่รับผิดชอบร่วมกัน (Goodman) การสอนภาษาที่จะได้ผลดีนั้น เด็กจะต้องรู้สึกว่าได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น บรรยากาศ การเรียนที่มีความเป็นชุมชนยอมรับและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จะทำให้ผู้เรียนมีความมั่นใจ ไม่กลัวผิด ทำให้การเรียนภาษาเป็นเรื่องน่าสนใจ สามารถเรียนรู้ อย่างมีความหมาย และ ทุกคนสามารถประสบความสำเร็จได้

สรุป จากแนวทางการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่ม (cooperative learning) ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนภาษาเพื่อให้เด็กได้พัฒนาความสามารถทางภาษา จึงควรให้เด็กได้เรียนรู้ภาษาจากบุคคลที่อยู่รอบข้างในสังคม เช่น เพื่อนและครู โดยเฉพาะการเรียนรู้ภาษาระหว่างเด็กกับเด็ก ครูจึงควรจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีการช่วยเหลือ ฟังพาดูอาศัยกันในการทำงาน ในการแก้ปัญหาาร่วมกัน เปิดโอกาสให้เด็กมีโอกาสสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ทำให้เด็กได้ฝึกทักษะการเป็นผู้พูด ผู้ฟัง ในการสื่อสาร และกระตุ้นให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันในกลุ่มจะทำให้เด็กรู้สึกว่าได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น จะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ภาษาด้วยความมั่นใจ ไม่กลัว การได้เรียนรู้และฝึกทักษะไปพร้อมกับเพื่อนๆ ทำให้การเรียนรู้อาษาเป็นเรื่องสนุก น่าสนใจ และทุกคนสามารถเรียนรู้ได้อย่างประสบความสำเร็จ จากความสำคัญของการมีความสัมพันธ์ที่ดีกับกลุ่มในการทำงาน จะทำให้เด็กได้พัฒนาความสามารถทางภาษาโดยธรรมชาติ ผู้วิจัยจึงใช้สัญลักษณ์ตัวอักษร R แทนแนวคิดนี้ (R = Relationship)

5. แนวคิดเกี่ยวกับการถ่ายโยงการเรียนรู้ การ ที่ผู้เรียนจะสามารถสร้างองค์ความรู้ได้จะต้องเกิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ (Transfer of Learning) คือ การนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ หรือการเรียนรู้ในอดีตเอื้อการเรียนรู้ใหม่ นักจิตวิทยากลุ่มเกสตัลท์อธิบายว่า Transposition จะเกิดได้ต่อเมื่อผู้เรียนมีความเข้าใจ อย่างมีความหมาย ไม่ใช่ความจำแบบนกแก้วนกขุนทอง จึงจะสามารถนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ที่คล้ายคลึงกันได้ (สุรางค์ โค้วตระกูล, 2541 : 263) ดังนั้น ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาให้เด็กครูต้องจัดกิจกรรมและสื่อการสอนให้มีความหลากหลาย เพื่อให้เด็กได้แสดงออกตามความถนัดและความสนใจของแต่ละบุคคล

สรุป จากแนวคิดเกี่ยวกับการถ่ายโยงการเรียนรู้ (Transfer of Learning) ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนภาษา เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความสามารถทางภาษา ครูควรคำนึงถึงความสำคัญของกิจกรรม และเนื้อหาที่เหมาะสมกับวัยและความสนใจของเด็ก สิ่งที่ยืนยันมีความแปลกใหม่ที่จะกระตุ้นให้เด็กสนใจและต้องการเรียนรู้จนเกิดความเข้าใจ กิจกรรมและ

เนื้อหาที่สอนควรสอดคล้องกับสภาพจริงในชีวิตประจำวันของเด็กคุ้นเคยและมีประสบการณ์มาก่อน เพื่อให้เด็กสามารถนำประสบการณ์เดิมมาใช้ในการสร้างสถานการณ์ใหม่ได้อย่างมีความหมาย เช่น เรื่องราวที่เกี่ยวกับบุคคลในครอบครัวที่เด็กจะสามารถโยงประสบการณ์ที่มีอยู่เดิมออกมาใช้และแลกเปลี่ยนกับเพื่อนๆ จากความสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับการถ่ายโยงการเรียนรู้ดังที่ได้กล่าวไป ผู้วิจัยจึงใช้สัญลักษณ์ ตัวอักษร T แทนแนวคิดนี้ (T = Transfer of Learning)

6. แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการทางสังคมของ อีริกสัน (Erikson) เมื่อเด็กมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นจะเกิดการเรียนรู้ และสามารถถ่ายโยงการเรียนรู้จนสร้างความรู้ใหม่ได้แล้ว ผลงานที่เด็กได้คิดได้ลงมือกระทำด้วยตนเองจากการช่วยเหลือของเพื่อนและครูจนสำเร็จ (success) จะทำให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจในผลงาน มีความรู้สึกเชื่อมั่นต่อตนเอง ทำให้เด็กมีทัศนคติที่ดีต่อตนเองและผู้อื่นตามทฤษฎีของอีริกสัน (พรวณี ช. เจนจิต. 2538 : 108 - 109)

ฮาวิกเฮอริสท (Havighurst) กล่าวว่า ในแต่ละช่วงวัยของชีวิตนั้นจะมีงานประจำวัย ของชีวิตนั้นจะมีงานประจำวัย ซึ่งเป็นงานที่เด็กแต่ละคนควรจะได้ ทำในช่วงวัยนั้นๆ เป็นงานที่แต่ละบุคคลจะต้องเรียน เป็นงานของชีวิต เป็นงานที่แต่ละชีวิตต้องทำได้ในแต่ละช่วงวัย ถ้าบุคคลใดไม่ประสบความสำเร็จในงานนั้นจะมีผลต่อการปรับตัว ซึ่งจะมีอิทธิพลต่องานในระยะหลังๆ เช่นกันกับการเรียนรู้ ภาษาที่เด็กจะต้องเรียนรู้แต่เล็ก เพื่อใช้ในการสื่อสารกับผู้อื่น (พรวณี ช. เจนจิต. 2538 : 121 - 124) ถ้าเด็กไม่ได้รับการพัฒนาการเรียนรู้ภาษาตามวัย จะทำให้พัฒนาการทางภาษาช้ากว่าเด็กที่ได้รับการเรียนรู้ภาษามาก่อน เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่อันอาจส่งผลกระทบต่อบุคลิกภาพและการปรับตัวเมื่อเข้าสู่สังคม

นอกจากนี้ การเสริมแรงในชั้นเรียนยังเป็นตัวแปรสำคัญในการเปลี่ยนพฤติกรรมหรือการเรียนรู้ภาษาของนักเรียนอีกด้วย ครูจึงควรจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอนให้เด็กประสบความสำเร็จในการทำงาน ซึ่งจะทำให้เด็กได้รับความพึงพอใจอันเป็นการเสริมแรง ให้เด็กมีความสนใจและต้องการเรียนรู้ในเรื่องนั้นต่อไปอีก

สรุป จากแนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการทางสังคมของอีริกสัน (Erikson) ดังนั้นการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความสามารถทางภาษา จึงควรเปิดโอกาสให้เด็กได้มีอิสระในการเลือกทำงานให้เหมาะสมกับวัยและความสามารถเพื่อเด็กจะได้ประสบความสำเร็จในการทำงานตามที่ตนเองถนัด นอกจากนี้ครูควรมีการเสริมแรงและให้การยอมรับเด็กในการแสดงออกทางภาษา เช่น การตอบคำถามเมื่อเด็กซักถามหรือสงสัย ไม่ดุหรือตำหนิเมื่อเด็กพูดผิด แสดงความสนใจเมื่อเด็กกล่าวพูดหรือให้คำชมเมื่อเด็กสามารถพูดหรืออธิบายผลงานของตนเองได้ อันแสดงถึงการประสบความสำเร็จในการสื่อสารกับผู้อื่น ครูไม่ควรเปรียบเทียบผลงานของเด็กแต่ละคน แต่ควรช่วยเหลือให้เด็กประสบความสำเร็จ การที่เด็กได้รับความช่วยเหลือจากครูหรือเพื่อน จนประสบความสำเร็จในการทำงานจะทำให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจและตระหนักในคุณค่าแห่งตน ทำให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น ทำให้กล้า

แสดงออก สามารถสื่อสารและใช้ภาษาได้อย่างมั่นใจกับผู้อื่น จากความสำคัญของแนวคิด ในการส่งเสริมให้เด็กประสบความสำเร็จในการทำงานนี้ ผู้วิจัยจึงใช้สัญลักษณ์ตัวอักษร S แทนแนวคิดนี้ (S = Success)

จากแนวคิดทั้ง 6 ประการ ผู้วิจัยได้นำมาบูรณาการกับการสอนภาษาแบบ ธรรมชาติและการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาโดยกำหนดให้มีกระบวนการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยทั้งหมด 5 ขั้นตอน ซึ่งในแต่ละขั้นตอนได้ ลำดับแนวทฤษฎีทั้ง 6 ประการข้างต้น ซึ่งแทนด้วยอักษร H - E - A - R - T - S ไว้ในแต่ละ ขั้นตอนตามลำดับของธรรมชาติการเรียนรู้และได้กำหนดชื่อแนวคิดและกระบวนการจัดการ เรียนการสอนทั้ง 5 ขั้นตอนนี้ว่า รูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส (HEARTS Instructional Model) รายละเอียดของกระบวนการเรียนการสอน 5 ขั้นตอน และเหตุผลของการกำหนดลำดับ กระบวนการเรียนการสอนทั้ง 5 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นการเลือกเรื่อง ในรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส เป็นขั้นการนำเข้าสู่ บทเรียน โดยให้เด็กเลือกกิจกรรมทางภาษาที่สนใจจะฟังที่สุด 1 เรื่อง เช่น คุกกี้ทำขนม เพลง เกม มาเสนอ เรื่อง ให้เด็กเลือกว่าชอบเรื่องใดมากที่สุด และเล่าเรื่องนั้นให้เด็กฟัง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กได้ตัดสินใจเลือกสิ่งที่ตนเองสนใจและพอใจ (ขั้นการเลือกเรื่องเป็น ขั้นตอนที่ 1 เพื่อต้องการให้เด็กได้คิด (Head) และตัดสินใจเลือกเรื่องที่ตนเองชอบหรือสนใจ ซึ่งเป็นการตัดสินใจที่ออกมาจากภายในหรือใจ (Heart) ของเด็กที่เป็นอิสระในการเลือกโดยไม่ ถูกบังคับ และการยกมือ (Hand) ก็สัมพันธ์กับความคิดและจิตใจในการลงมติเลือกเรื่องที่ตนเอง สนใจที่สุด เมื่อเด็กมีความสนใจเป็นจุดเริ่มต้น เด็กก็จะมีความตั้งใจและต้องการที่จะเรียนรู้ต่อไป โดยไม่เบื่อหน่าย)

2. ขั้นการเล่าเรื่อง ในรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส ครูดำเนินการเล่าเรื่องที่ เด็กเลือกในขั้นที่ 1 ให้เด็กฟังโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กเกิดความเพลิดเพลินใจและมี ความสุขจากการได้ฟังเรื่องที่ตนเองสนใจและพอใจ ขั้นนี้เทียบได้กับ ขั้นตอนที่ 1 ขั้นครูอ่าน เรื่องให้นักเรียนฟังของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา (ขั้นการเล่าเรื่อง เป็นขั้นตอนที่ 2 ที่ ต่อเนื่องจากขั้นที่ 1 เมื่อเด็กตัดสินใจเลือกกิจกรรมที่ตนเองสนใจ พอดี ในขั้นที่ 1 แล้ว ในขั้นที่ 2 นี้เด็กจะต้องได้รับการฝึกทักษะการฟังเป็นขั้นต่อมา เพราะการฟังเป็นทักษะแรกทางภาษาที่ จะเป็นฐานสำคัญของการพูดและการอ่านในขั้นต่อไป ในขั้นนี้การที่เด็กจะพัฒนาทักษะการฟัง ของเด็กให้มีความสนใจยาวนานและฟังต่อเนื่องตั้งแต่ต้นจนจบจนเกิดความเข้าใจ เด็กจะต้อง ได้ฟังเรื่องที่ครูเล่าอย่างเพลิดเพลินและมีความสุข ดังนั้นการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence) จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เด็กได้พัฒนาทักษะการฟังอย่างเต็มที่)

3. ขั้นการสรุป ในรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส ให้เด็กเล่าเรื่องในขั้นที่ 2 ในลักษณะเป็นความเข้าใจของเด็กถ่ายทอดออกมาและทบทวนเรื่องที่ตนเองฟังไปแล้วโดยมี วัตถุประสงค์เพื่อทบทวนความเข้าใจของเด็กอีกครั้ง ขั้นนี้เทียบได้กับขั้นตอนที่ 2 ขั้นนักเรียน

เล่าเรื่องกลับของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนจะต้องทำความเข้าใจกับข้อมูลหรือประสบการณ์ใหม่ด้วยการให้เด็กช่วยกันเล่าทบทวนเรื่องหลังจากฟังนิทานที่ครูเล่าจบแล้ว (ขั้นการสรุป เป็นขั้นตอนที่ 3 ที่ต่อเนื่องจากขั้นตอนที่ 2 เมื่อเด็กได้ฟังเรื่องราวที่ครูเล่าจบในขั้นที่ 2 แล้ว ในขั้นที่ 3 นี้เด็กจะต้องทบทวนความเข้าใจในเรื่องที่ได้ฟังไปอีกครั้งโดยการเล่าเรื่องสรุป หากเด็กได้รับความพึงพอใจจากการฟังเรื่องที่ครูเล่าจบแล้วเด็กจะจดจำและเลียนแบบวิธีการพูด การเล่า และจำเรื่องราวได้ ดังนั้นในขั้นการสรุปนี้ครูจึงควรให้โอกาสเด็กในการพูด ซึ่งนอกจากเด็กจะได้พูดสรุปเรื่องเพื่อทบทวนความเข้าใจแล้ว ในขั้นนี้ยังเป็นการฝึกให้เด็กได้หัดสื่อความหมาย หัดออกเสียง และหัดใช้ภาษาที่ถูกต้อง การได้เห็นตัวอย่างการพูดของครู ของเพื่อน และการที่ตนเองมีโอกาสดำเนินการสรุปในขั้นการสรุปนี้ จะเป็นพื้นฐานของการอ่านและการเขียนต่อไป ซึ่งในขั้นนี้ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence) ยังเป็นปัจจัยสำคัญอยู่เพราะขั้นการสรุป หากเด็กไม่สามารถฟังเรื่องราวได้โดยตลอดอย่างเพลิดเพลินในขั้นที่ 2 เด็กจะไม่สามารถสรุปเรื่องได้ นอกจากนี้ความสามารถทางสติปัญญาที่มีส่วนสำคัญเช่นกัน เพราะหากเด็กไม่รับรู้หรือไม่เข้าใจเรื่องที่ฟังเด็กจะไม่สามารถสรุปหรือถ่ายทอดเรื่องราวได้)

4. ขั้นการสร้างความรู้ใหม่ - ช่วยกันแก้ไข ในรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส เด็กสามารถเลือกสื่ออย่างอิสระนำไปสร้างและพัฒนาชิ้นงานด้วยตนเองกับสมาชิกในกลุ่มตามความประทับใจที่ได้รับจากการฟังเรื่อง และถ่ายทอดความเข้าใจลงในชิ้นงานใหม่ ขั้นนี้เทียบได้กับขั้นตอนที่ 3 และ 4 ขั้นการเขียนเรื่องร่วมกับครู และขั้นการทำหนังสือเล่มใหญ่ (big book) ของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา และในขั้นนี้ครูจะวางสื่อและอุปกรณ์ไว้ให้เด็กเลือกทำงานจากกิจกรรมการวาดภาพประดิษฐ์เศษวัสดุหรือสร้างบล็อกได้โดยอิสระ จะทำงานเดี่ยวหรือกลุ่มก็ได้ เมื่อเด็กสร้างผลงาน ที่เลือกจากการวาดภาพประดิษฐ์เศษวัสดุหรือสร้างบล็อกอย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว ให้เด็กเล่าบรรยายผลงานของตนเอง ครูช่วยบันทึกคำบรรยายเป็นต้นแบบให้เด็กคัดลอกข้อความตาม (ขั้นการสร้างความรู้ใหม่ – ช่วยกันแก้ไขเป็นขั้นที่ 4 ที่ต่อเนื่องจากขั้นที่ 3 ภายหลังที่เด็กได้สรุปเรื่องในขั้นที่ 3 แล้ว ในขั้นที่ 4 นี้ เด็กจะต้องได้รับการพัฒนาในด้านการอ่านและการเขียนเป็นลำดับต่อเนื่องจากการฟังและการพูดในขั้นที่ 2 และขั้นที่ 3 ซึ่งในขั้นที่ 4 นี้ เด็กจะต้องมีผลงานที่เป็นรูปธรรมที่เด็กได้ลงมือกระทำ (Active) ด้วยตนเองหรือจากการช่วยเหลือจากเพื่อนหรือครู โดยการที่ทุกคนมีความสัมพันธ์ (Relationship) ที่ดีต่อกัน สามารถแลกเปลี่ยนประสบการณ์เรียนรู้ซึ่งกันและกันและช่วยให้งานประสบความสำเร็จ ซึ่งในการสร้างองค์ความรู้ใหม่เด็กจะต้องสามารถนำประสบการณ์เดิมออกมาใช้ในสถานการณ์ใหม่ที่ใกล้เคียงกันได้ (Transfer of Learning) จากนั้นเด็กจะต้องถ่ายทอดความคิด จินตนาการของตนจากผลงานให้ผู้อื่นทราบ โดยการเล่าเรื่อง อ่านบรรยายภาพ บรรยายข้อความตามภาพ โดยการช่วยเหลือจากครูที่เขียนบันทึกคำบรรยายของเด็กและให้เด็กคัดลอกตาม ซึ่งทั้งหมดนี้เด็กจะได้รับการพัฒนาการอ่านและการเขียนควบคู่กันไป

5. **ขั้นเสนอผลงาน** - อ่านร่วมกัน ในรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส เด็กนำเสนอผลงานที่สร้างเสร็จแล้วโดยการออกมาเล่าเรื่องประกอบภาพ หรือผลงานที่ตนเองสร้างขึ้นให้เพื่อนๆ อ่านตาม (ขั้นการเสนอผลงาน – อ่านร่วมกัน เป็นขั้นตอนที่ 5 ที่ต่อเนื่องจากขั้นตอนที่ 4 ภายหลังที่เด็กสร้างองค์ความรู้ใหม่ในขั้นตอนที่ 4 ซึ่งได้มีการฝึกหัดการเขียนบรรยายผลงานของเด็กแล้ว ในขั้นที่ 5 จึงให้เด็กนำผลงานที่เสร็จแล้วออกมาเล่าบรรยาย หรืออ่าน ทบทวนการเขียนบรรยายงานของตนเองให้เพื่อนฟังและฝึกอ่านตาม ซึ่งในขั้นนี้เด็กจะได้รับการฝึกให้รู้จักเป็นทั้งผู้พูดและผู้ฟัง และได้พัฒนาทักษะการอ่านไปพร้อมๆ กัน)

สรุป รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส เป็นรูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาจากแนวการสอนโดยวิถีธรรมชาติและการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รวมทั้งศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และหลักการเรียนรู้ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ อันได้แก่ แนวคิดตามหลักการศึกษาศาสตร์ สัตยา ไสยาบาศา แนวคิดเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง แนวคิดของการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มที่เน้นความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน ทฤษฎีการถ่ายโยงการเรียนรู้ และแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทางสังคมของเด็กปฐมวัยทั้งหมดนี้ได้นำมาบูรณาการเป็นการสอน 5 ขั้นตอนคือ

1. ขั้นการเลือกเรื่อง
2. ขั้นการเล่าเรื่อง
3. ขั้นการสรุป
4. ขั้นการสร้างความรู้ใหม่ – ช่วยกันแก้ไข
5. ขั้นการเสนอผลงาน – อ่านร่วมกัน

ซึ่งรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทสนี้ เด็กจะได้พัฒนาความสามารถทางภาษาอย่างเป็นธรรมชาติ โดยคำนึงถึงความสนใจของเด็กในการเรียนรู้ และบรรยากาศการเรียนการสอนที่เป็นอิสระและมีความสุข สนุกสนาน ผู้เรียนจะได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ภาษาไปกับเพื่อนๆ ได้ลงมือกระทำในสิ่งที่ตนเองต้องการ และทำงานได้อย่างประสบความสำเร็จ ด้วยตนเอง หรือด้วยการช่วยเหลือจากเพื่อนและครู

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส (HEARTS Instruction Model) เพื่อเสริมสร้างความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส

ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบ

- 1.1 การกำหนดโครงสร้างและสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบ
- 1.2 การตรวจสอบองค์ประกอบของรูปแบบเพื่อประเมินคุณภาพองค์ประกอบให้มีความเหมาะสมสอดคล้องจากผู้เชี่ยวชาญ
- 1.3 การสร้างแผนการสอนเพื่อกำหนดกิจกรรมที่ต้องการ พัฒนาให้สอดคล้องกับองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน และสร้างแบบสังเกตการสอนภาษาในชั้นเรียน เพื่อประเมินผลการสอนของผู้วิจัย และตรวจสอบคุณภาพของแผนการสอน และแบบสังเกตการสอนภาษาในชั้นเรียนโดยผู้เชี่ยวชาญ
- 1.4 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการสอน ได้แก่ แบบทดสอบความสามารถทางภาษาด้านการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน แบบสังเกตพัฒนาการทางภาษา แบบบันทึกแฟ้มสะสมงานการพัฒนาความสามารถทางภาษา และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญ

ระยะที่ 2 การทดลองใช้รูปแบบ

- 2.1 การทดลองสอนนำร่องรูปแบบการเรียนการสอนก่อนการนำไปใช้จริง ครั้งที่ 1
- 2.2 การปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการเรียนการสอนก่อนนำไปทดลองใช้จริง ครั้งที่ 1
- 2.3 การทดลองสอนนำร่องรูปแบบการเรียนการสอนก่อนนำไปใช้จริง ครั้งที่ 2
- 2.4 การปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการเรียนการสอนก่อนนำไปทดลองใช้จริง ครั้งที่ 2
- 2.5 การทดสอบกลุ่มตัวอย่างก่อนการทดลอง (Pretest) กับนักเรียนปฐมวัยกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง
- 2.6 การนำรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาและปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการจะศึกษา
- 2.7 การทดสอบกลุ่มตัวอย่างหลังการทดลอง (Posttest) กับนักเรียนปฐมวัยกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง

2.8 การประเมินรูปแบบการเรียนการสอน โดยพิจารณาจากผลการวิเคราะห์ข้อมูล จากแบบทดสอบความสามารถทางภาษา ด้านการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน แบบสังเกต พัฒนาการทางภาษา แบบบันทึกแฟ้มสะสมงานการพัฒนาทางภาษา

ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบ มีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1.1 การกำหนดโครงสร้างและสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบ

เพื่อกำหนดรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส (HEARTS Instruction Model) และกำหนดองค์ประกอบและขั้นตอนการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส และเป็นการศึกษารูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส เพื่อเสริมสร้างความสามารถ ทางภาษาในเด็กปฐมวัยด้วยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

ในการกำหนดรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส และกำหนดองค์ประกอบและขั้นตอนการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส เพื่อสร้างเสริมความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 อายุ 4 – 5 ปี ผู้วิจัยได้ศึกษาพิจารณาจากข้อมูลพื้นฐานต่อไปนี้

1.1.1 ข้อมูลการวิเคราะห์ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัย ได้สร้างรูปแบบโดยอาศัยปรัชญา จิตวิทยา แนวคิดและทฤษฎีการเรียนรู้ที่นำมาเป็นพื้นฐาน ในการสร้างและพัฒนารูปแบบการสอนดังนี้

- ทฤษฎีการเรียนรู้ตามหลักการศึกษาของศรี สัตยา ไส บาบา (Sri Sathya Sai Baba)
- ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาเพียเจท์ (Piaget)
- ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของไวทสกี (Vygotsky)
- แนวคิดเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ EQ ของ แดเนียล โกลแมน (Daniel Goleman)
- กระบวนการเรียนรู้ “กระบวนการเพลิน” ของชยอนันต์ สมุทวณิช
- ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism)
- ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือของสลาบิน (Slavin)
- ทฤษฎีการถ่ายโยงการเรียนรู้ของธอร์นไดค์ (Thorndike) จัดด์ (Judd) และนักจิตวิทยากลุ่มเกสตัลท์ (Gestalt Psychology)
- ทฤษฎีพัฒนาการทางสังคมของอีริกสัน (Erikson)
- ทฤษฎีการเรียนการสอนภาษาแบบวิถีธรรมชาติ (Whole Language)
- ทฤษฎีการเรียนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาของเสาวลักษณ์ รัตนวิชัย

ซึ่งผลการศึกษาทฤษฎีทั้งหมดนี้ผู้วิจัยได้เลือกทฤษฎีที่สำคัญมาทั้งหมด 6 ทฤษฎี มาเป็นพื้นฐานแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ได้แก่

1. แนวทฤษฎีตามหลักการศึกษาศาสตร์ของ ศรี สัตยา ไซ บาบ่า (Sri Sathya Sai Baba) ที่มีความเชื่อว่าเด็กควรได้รับการฝึกให้รู้จักคิด พุดและปฏิบัติให้ตรงกัน โดยการสร้างความกลมเกลียวและสัมพันธ์ระหว่างศีรษะคือสมอง หัวใจ และมือ (Head , Heart , Hands)

2. แนวคิดเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence) ซึ่งแดเนียล โกลแมน (Daniel Goleman) เป็นผู้ริเริ่มซึ่งเชื่อว่าความฉลาดทางอารมณ์เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะทำให้บุคคลประสบความสำเร็จ

3. แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) อันมีรากฐานมาจากทฤษฎีพัฒนาการทางเซวี่ปัญญาของเพียเจท์ (Piaget) และไวโกทสกี (Vygotsky) ซึ่งเชื่อว่าคนทุกคนจะมีการพัฒนาเซวี่ปัญญาไปตามลำดับขั้นตอนจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมโดยการลงมือกระทำ (Active) ด้วยตนเอง

4. แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่ม ซึ่งการเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนมีความสัมพันธ์ (Relationship) กับกลุ่ม หรือมีปฏิสัมพันธ์แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันในกลุ่ม

5. แนวคิดเกี่ยวกับการถ่ายโยงการเรียนรู้ (Transfer of Learning) ซึ่งเชื่อว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้เรียนเกิดความเข้าใจอย่างมีความหมายและสามารถนำประสบการณ์เดิมออกมาใช้ในสถานการณ์ใหม่ที่มีความคล้ายคลึงกันได้

6. แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการทางสังคมของอีริกสัน (Erikson) ซึ่งเชื่อว่าการที่เด็กได้ประสบความสำเร็จในการทำงานด้วยตนเอง หรือจากการช่วยเหลือของเพื่อนและครูจะทำให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจในผลงานและมีทัศนคติที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น

1.1.2 ข้อมูลจากการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนแบบธรรมชาติ และการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา อันเป็นการสังเคราะห์งานวิจัยด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ซึ่งได้จากงานวิจัยของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยจำแนกตามระดับชั้นอนุบาล ประถม มัธยมศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 41 เรื่อง ผู้วิจัยศึกษาและจำแนกตามหัวข้อและสาระที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ได้แก่ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางภาษา

1.1.3 ข้อมูลเกี่ยวกับหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติและการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาที่นำมาประยุกต์เป็นรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส (HEARTS Instruction Model) ที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ที่มีความชำนาญและมีความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้ทั้งหมด 4 ท่าน ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

ศาสตราจารย์ ดร.อารี สันหนวี	ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตบางนา
รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ รัตนวิษฐ์	อาจารย์ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรี ผลโยธิน	อาจารย์ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
อาจารย์ประภาพันท์ นิลอรุณ	ข้าราชการบำนาญ ระดับ 9
ผลการสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด มีความเห็นตรงกันในเรื่องการจัด	

สภาพแวดล้อมการเรียนการสอนภาษาควรให้เด็กมีสื่อและกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายและควรมีบรรยากาศที่ทำให้ผู้เรียนได้รับความสุข และมีอิสระในการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความสามารถทางภาษา ได้แก่ นิทาน เพลง คำคล้องจอง เกม การละเล่นต่างๆ ที่เน้นความสนใจของเด็กเป็นสำคัญ ให้เด็กได้เรียนรู้แบบบูรณาการทักษะ การฟัง พูด อ่าน เขียนไปพร้อมๆ กัน

นอกจากนี้ยังมีผลการสัมภาษณ์ในด้านองค์ประกอบในการเรียนรู้ภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า สังคมและสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเด็ก เป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดในการเรียนรู้ภาษา ในด้านหลักการจัดการเรียนการสอนภาษา ผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดมีความเห็นตรงกันว่า การสอนภาษาสำหรับเด็กควรใช้การสอนภาษาโดยวิธีธรรมชาติ เพราะเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก ในด้านบรรยากาศการเรียนการสอนภาษา ผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดมีความเห็นตรงกันว่าควรเป็นบรรยากาศที่ทำให้ผู้เรียนรู้รู้สึกสบาย ไม่เคร่งเครียด และควรให้เด็กเรียนรู้ภาษาอย่างอิสระ สามารถเลือกทำกิจกรรมที่ตนเองสนใจได้ โดยอิสระ โดยเฉพาะกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ที่เด็กจะสามารถพัฒนาการเรียนรู้ภาษาได้จากเพื่อนๆ ที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในด้านกาฟัง พูด อ่าน เขียน ด้านสื่อการเรียนการสอนภาษาผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด มีความเห็นตรงกันว่า สื่อควรมีความหลากหลาย และเหมาะสมกับวัยของเด็ก ควรให้เด็กได้เลือกสื่ออย่างอิสระตามความสนใจ สื่อไม่จำเป็นต้องราคาแพง ด้านจุดประสงค์และเนื้อหากิจกรรม ควรเป็นจุดประสงค์และเนื้อหาที่เน้นการเตรียมความพร้อมให้เด็กได้พัฒนาในทุกๆ ด้าน ด้านการประเมินผล ผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดมีความเห็นตรงกันว่าควรใช้การประเมินผล ที่หลากหลายและเป็นการประเมินตามสภาพจริง เช่น จากการสังเกตพฤติกรรม การสนทนา การจดบันทึก และการรวบรวมผลงาน (Portfolio)

1.1.4 ข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถทางภาษา ศึกษาจากงานวิจัย เอกสาร บทความ และการสืบค้นข้อมูลทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยทางอินเทอร์เน็ต โดยสรุปความสามารถและพัฒนาการทางภาษาได้ทั้งหมด 4 ด้าน คือ ความสามารถด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน

จากผลการวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้ งานวิจัย เอกสาร บทความ การสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จึงได้นำหลักการและสาระทั้งหมดมาสร้างเป็นรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส (HEARTS Instructional Model) ดังนี้

รูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส (HEARTS Instructional Model)

ความหมายและความสำคัญ

รูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส เป็นรูปแบบการสอนภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย อายุ 4 - 5 ปี ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการศึกษาแนวคิดและหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติ (Whole Language) และหลักการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา (Concentrated Language Encounter Teaching) รูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส มีลักษณะการสอนภาษาแบบองค์รวม (Holistic) และยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง ให้เด็กได้เรียนรู้ภาษาโดยผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้คิด ได้ลงมือกระทำอย่างอิสระ จากสื่อที่หลากหลาย เด็กสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ภายใต้การทำงานร่วมกันกับเพื่อนในชั้นเรียนและการช่วยเหลือของครู

จุดมุ่งหมาย

เพื่อเสริมสร้างความสามารถทางภาษาด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน สำหรับเด็กปฐมวัย

หลักการและทฤษฎี

รูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส มีหลักการและทฤษฎี ดังนี้

1. แนวทฤษฎีการเรียนรู้ มีหลักการและแนวคิดว่าในการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัย เด็กควรได้รับการฝึกให้รู้จักคิด พูด และปฏิบัติให้ตรงกันโดยการสร้างความกลมเกลียว และสัมพันธ์กันระหว่างศีรษะ คือ สมอง หัวใจ และมือ (Head, Heart, Hands) โดยการจัดประสบการณ์ให้เด็กได้มีโอกาสและพัฒนาการคิดที่ดี จิตใจที่ดี และปฏิบัติตามความคิด (ศรี สัตยา ไส บาบา) และกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย ตามรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทสนี้ จะต้องมีจุดประสงค์ให้เด็กเกิดการเรียนรู้ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย (Head) การเรียนรู้มีจุดประสงค์ให้เด็กเกิดการรับรู้และเรียนรู้ภาษาในด้านเนื้อหาอันเป็นความสามารถทางด้านสมอง ด้านทักษะพิสัย (Heart) การเรียนรู้มีจุดประสงค์ที่คำนึงถึงความรู้สึกนึกคิดและจิตใจของเด็กเป็นสำคัญด้วย ซึ่งเด็กควรได้เรียนรู้อย่างอิสระเรียนรู้อย่างมีความสุข และด้านทักษะพิสัย (Hands) เป็นจุดประสงค์ที่ต้องการให้เด็กเกิดการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ และกระทำด้วยตนเอง

และเพียเจท์ (Philip S. Morse. 1995 : 81 ; citing Piaget) ได้กล่าวย้าว่า การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเป็นกระบวนการ ที่ต้องอาศัยความกระตือรือร้นทั้งทางร่างกายและจิตใจ จึงจะทำให้เด็กเกิดกระบวนการคิดและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ทั้งนี้ เพราะเด็กมีวิธีการเรียนรู้และขั้นตอนในการพัฒนาที่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงจำเป็นต้องให้เด็กได้เล่นและสำรวจสิ่งแวดล้อม และฝึกการแก้ปัญหา ทั้งนี้ เด็กจะสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองขึ้นมาได้ และรู้จักแก้ปัญหาได้เอง เมื่อได้รับการยอมรับและไว้วางใจจากผู้ใหญ่ (Carl Roger. 1994)

2. แนวคิดเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ (E = Emotion) มีหลักการและแนวคิด ว่า เด็กเกิดมาพร้อมกับความสามารถในการเรียนรู้ภาษามาแต่กำเนิด (Chomsky. 1972) เด็กเริ่มต้นเรียนรู้ภาษาจากครอบครัวอย่างเป็นธรรมชาติ และไม่รู้สึกว่าเป็นการลำบากที่จะเรียนภาษา เพราะมีพ่อแม่คอยให้กำลังใจช่วยเหลือ ดังนั้น การเรียนรู้ภาษาของเด็กที่โรงเรียน จึงควรจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนการสอนภาษาให้เหมือนบ้าน โดยมีครูคอยส่งเสริมให้กำลังใจให้เด็กกล้าคิด กล้าแสดงออก ไม่รู้สึกเครียด การที่เด็กกล้าพูด กล้าเขียน โดยไม่กลัวผิด และมีแบบอย่างที่ดีในการฟัง พูด อ่าน เขียนจากผู้ใหญ่ จะทำให้การเรียนรู้ภาษาง่าย และสนุก ดังนั้น ในการเรียนรู้ภาษาที่ดี เด็กควรจะได้เรียนรู้ภาษาอย่างมีความสุข สนุกสนาน (enjoy) ในบรรยากาศที่เป็นอิสระตามที่ ชัยอนันต์ สมุทวณิช (ทีศนา แคมมณี. 2540) ได้กล่าวถึงกระบวนการเรียนรู้ที่เรียกว่า "กระบวนการเพลิน" หรือ "Plearning Process" โดย Plearning มาจาก playing + learning คือ อากาการเพลิดเพลินจากการเล่น - เรียนนั่นเอง อธิบายเปรียบเทียบกับหลักพุทธศาสนาได้ว่า สติกับสนุก (สติ) หรือสนุกกับสติ (สตุก) ก่อให้เกิดความเพลิดเพลิน และความเพลินนำมาซึ่งสมาธิและปัญญา ซึ่งต้องมีสติควบคู่ไปด้วย การสนุกอย่างมีสติ หรือมีสติแล้วสนุกด้วย จะทำให้เราเพลินกับสิ่งที่เราทำ เกิดการเรียนรู้และเกิดปัญญาอันเป็นเป้าหมายของการเรียนรู้ กิจกรรมที่ก่อให้เกิดความเพลิดเพลินทางภาษา ได้แก่ นิทาน เรื่องเล่า เพลง และดนตรี

3. แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างองค์ความรู้ด้วยตัวเอง (A = Active)

ทฤษฎีพัฒนาการทางเชาว์ปัญญาของเพียเจท์ (Piaget) และไวโกทสกี (Vygotsky) เป็นรากฐานสำคัญของทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (constructivism) เพียเจท์ อธิบายว่า พัฒนาการทางเชาว์ปัญญาของบุคคลมีการปรับตัวผ่านทางกระบวนการดูดซึม (assimilation) และกระบวนการปรับโครงสร้างทางปัญญา (accommodation) พัฒนาการเกิดขึ้นเมื่อบุคคลรับและซึมซับข้อมูลหรือประสบการณ์ใหม่เข้าไปสัมพันธ์กับความรู้หรือโครงสร้างทางปัญญาที่มีอยู่เดิม หากไม่สามารถสัมพันธ์กันได้จะเกิดภาวะไม่สมดุลขึ้น (disequilibrium) บุคคลจะพยายามปรับสภาวะให้อยู่ในภาวะสมดุล (equilibrium) เพียเจท์ เชื่อว่า (Piaget. 1972 : 1 - 2) คนทุกคนจะมีการพัฒนาเชาว์ปัญญาไปตามลำดับขั้น จากการมีปฏิสัมพันธ์และประสบการณ์กับสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ และประสบการณ์ที่เกี่ยวกับการคิดเชิงตรรกะและคณิตศาสตร์ (logico - mathematical experience) รวมทั้งการถ่ายทอด

ความรู้ทางสังคม (social transmission) วุฒิภาวะ (maturity) และกระบวนการพัฒนาความสมดุล (equilibration) ของบุคคลนั้น ส่วนไวโกทสกี (Vygotsky) ให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมและสังคมมาก การเรียนรู้ของมนุษย์ มนุษย์ได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมตั้งแต่แรกเกิด ซึ่งนอกจากสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติแล้วก็มีสิ่งแวดล้อมทางสังคม ซึ่งก็คือวัฒนธรรมที่แต่ละสังคมสร้างขึ้น

ดังนั้น สถาบันสังคมต่างๆ เริ่มตั้งแต่สถาบันครอบครัวจะมีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางเชาว์ปัญญาของแต่ละบุคคล นอกจากนั้นภาษายังเป็นเครื่องมือสำคัญของการคิดและการพัฒนาเชาว์ปัญญาขั้นสูง (ทิสนา แคมมณี. 2545 : 90 - 91) ดังนั้นการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยจึงเกิดจากปฏิสัมพันธ์ของเด็กกับสิ่งแวดล้อม ความสามารถทางภาษาเด็กมาจากปฏิสัมพันธ์ทางกายภาพและสิ่งแวดล้อม การแสดงออกทางภาษา และการกระทำของเด็กจะเป็นการบ่งบอกถึงเชาว์ปัญญาของเด็กที่เกิดจากการเล่นหรือการกระทำกิจกรรมอย่างมีปฏิสัมพันธ์ (interplay) ระหว่างเด็กกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะทำให้เด็กได้พัฒนาโครงสร้าง (structure) ทางความคิดและเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย (meaning leaning)

ดังนั้นการเรียนรู้ภาษาจะเกิดผลดีได้ ผู้เรียนต้องเรียนด้วยตนเอง และฟังตนเอง (D.C. Phillips, 1995) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของจอห์น ดิวอี้ (John Dewey) ที่ว่า ประสบการณ์สำหรับเด็กจะเกิดขึ้นได้ต้องใช้ความคิดและลงมือกระทำการทดลองด้วยตนเอง ครูควรให้อิสระแก่เด็กในการสำรวจสิ่งแวดล้อมตามความสนใจ ซึ่งบรูเนอร์ (Bruner) เชื่อว่ามนุษย์เลือกจะรับรู้สิ่งที่ตนเองสนใจ (discovery approach) (สุวรงค์ โคว์ตระกูล. 2541 : 212) และการจัดประสบการณ์ทางภาษา จึงควรจัดให้สอดคล้องกับหลักพัฒนาการ (พัฒนาชีพ) และจัดประสบการณ์เพื่อให้เด็ก "กระทำ" อันเป็นการส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน และคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ขณะที่เด็กดำเนินกิจกรรมทางภาษาการที่เด็กได้สนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนจะทำให้เด็กได้เรียนรู้คำศัพท์ ได้คิด ได้สื่อสาร ได้แสดงออกเหล่านี้จะมีผลต่อพัฒนาการทางด้านสติปัญญา และพัฒนาการทางสังคมด้วย จึงควรส่งเสริมให้เด็กมีส่วนร่วมหรือดำเนินกิจกรรมให้มากที่สุด ครูเป็นเพียงผู้เตรียมเนื้อหา และประสบการณ์ให้เด็กค้นพบความรู้ด้วยตนเอง

4. แนวคิดการเรียนรู้กระบวนการกลุ่ม (R = Relationship)

จากทฤษฎีของไวโกทสกี (Vygotsky) ที่เชื่อว่าการเรียนรู้ภาษาของเด็กได้รับอิทธิพลจากบุคคลอื่น และสังคมมีผลต่อการเรียนรู้ของเด็ก การที่เด็กได้เรียนภาษาจากผู้อื่นเป็น "การพัฒนาที่ละติบ" (zone of proximal development) กล่าวคือ เด็กจะเรียนรู้ไปที่ละน้อย โดยการได้รับคำแนะนำจากผู้อื่น จนเด็กสามารถเกิดเป็นความรู้ภายในตนเองได้

ซึ่งบรูเนอร์ และคณะ (Bruner and others) พบว่า แนวการสอนที่เรียกว่า "การพัฒนาที่ละติบ" วิธีการแบบนี้จะส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางภาษาสูงขึ้น ซึ่งเป็นการเรียนรู้จากการที่ผู้สอน ผู้เรียนและเพื่อนร่วมชั้นมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

สลาวิน และคณะ (ทิตนา แชมมณี. 2545 : 98 - 107 อ้างอิงจาก สลาวิน และคณะ. มปป.) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ (cooperative learning) ในการจัดการเรียนการสอนแบบทั่วไป เรามักจะไม่ให้ความสนใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ (Relationship) และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน ส่วนใหญ่เรามักจะมุ่งไปที่ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียนหรือระหว่างผู้เรียนกับบทเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนเป็นมิติที่จะมักถูกละเลยหรือมองข้ามไป แต่ผลจากการวิจัยได้ชี้ชัดว่า ความรู้สึกของผู้เรียนต่อตนเอง ต่อโรงเรียน ครูและเพื่อนร่วมชั้น มีผลต่อการเรียนรู้มาก ดังนั้นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครูควรจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีการช่วยเหลือ พึ่งพาอาศัยกันในการเรียนรู้ มีการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน มีความสัมพันธ์และทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม แบ่งหน้าที่รับผิดชอบร่วมกัน (Goodman) การสอนภาษาที่จะได้ผลดีนั้น เด็กจะต้องรู้สึกว่าได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น บรรยากาศการเรียนที่มีความเป็นชุมชนยอมรับและช่วยเหลือซึ่งกันและกันจะทำให้ผู้เรียนมีความมั่นใจ ไม่กลัวผิด ทำให้การเรียนภาษาเป็นเรื่องน่าสนใจ สามารถเรียนรู้ อย่างมีความหมาย และทุกคนสามารถประสบความสำเร็จได้

5. แนวคิดเกี่ยวกับการถ่ายโยงการเรียนรู้ (T = Transfer of Learning) การที่ผู้เรียนจะสามารถสร้างองค์ความรู้ได้จะต้องเกิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ (Transfer of Learning) คือ การนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ หรือการเรียนรู้ในอดีตเอื้อการเรียนรู้ใหม่ นักจิตวิทยากลุ่มเกสตัลท์ อธิบายว่า Transposition จะเกิดได้ต่อเมื่อผู้เรียนมีความเข้าใจ อย่างมีความหมาย ไม่ใช่ความจำแบบนกแก้วนกขุนทอง จึงจะสามารถนำความรู้ไปใช้ใน สถานการณ์ใหม่ที่คล้ายคลึงกันได้ (สุรางค์ โค้วตระกูล. 2541 ; 263) ดังนั้น ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาให้เด็ก ครูต้องจัดกิจกรรมและสื่อการสอนให้มีความหลากหลาย เพื่อให้เด็กได้แสดงออกตามความถนัดและความสนใจของแต่ละบุคคล

6. แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการทางสังคม (S = Success) เมื่อเด็กมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นจะเกิดการเรียนรู้ และสามารถถ่ายโยงการเรียนรู้จนสร้างความรู้ใหม่ได้แล้ว ผลงานที่เด็กได้คิดได้ลงมือกระทำด้วยตนเองจากการช่วยเหลือของเพื่อนและครูจนสำเร็จ (success) จะทำให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจในผลงาน มีความรู้สึกเชื่อมั่นต่อตนเอง ทำให้เด็กมีทัศนคติที่ดีต่อตนเองและผู้อื่นตามทฤษฎีของอีริกสัน (Erikson) (พรวณี ช. เจนจิต. 2538 : 108 - 109)

และฮาร์วิกเฮอริสท (Harvighurst) กล่าวว่า ในแต่ละช่วงวัยของชีวิตนั้นจะมีงานประจำวัย ของชีวิตนั้นจะมีงานประจำวัย ซึ่งเป็นงานที่เด็กแต่ละคนควรจะได้ทำในช่วงวัยนั้นๆ เป็นงานที่แต่ละบุคคลจะต้องเรียน เป็นงานของชีวิต เป็นงานที่แต่ละชีวิตต้องทำได้ในแต่ละช่วงวัย ถ้าบุคคลใดไม่ประสบความสำเร็จในงานนั้นจะมีผลต่อการปรับตัว ซึ่งจะมีอิทธิพลต่องานใน ระยะเวลาหลังๆ เช่นกันกับการเรียนรู้ภาษาที่เด็กจะต้องเรียนรู้แต่เล็ก เพื่อใช้ในการสื่อสารกับผู้อื่น (พรวณี ช. เจนจิต. 2538 : 121 - 124) ถ้าเด็กไม่ได้รับการพัฒนาการเรียนรู้ภาษา

ตามวัย จะทำให้พัฒนาการทางภาษาช้ากว่าเด็กที่ได้รับการเรียนรู้ภาษามาก่อน เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ อันอาจส่งผลกระทบต่อบุคลิกภาพและการปรับตัวเมื่อเข้าสู่สังคม

ดังนั้น การเสริมแรง (Skinner) ในชั้นเรียนจึงเป็นตัวแปรสำคัญในการเปลี่ยนพฤติกรรมหรือการเรียนรู้ภาษาของนักเรียน ครูที่ดีควรสามารถจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอนเพื่อให้เด็กได้รับการเสริมแรง หรือประสบความสำเร็จในการทำงาน (Thondike) การกระทำที่เด็กประสบผลจะก่อให้เกิดความพอใจและจะมีผลให้เด็กมีความสนใจและต้องการเรียนรู้ในเรื่องนั้นต่อไปอีก

กระบวนการเรียนการสอนและขั้นตอนการสอน

จากแนวคิดทั้ง 6 ประการดังกล่าว ผู้วิจัยได้ นำตัวอักษรของแต่ละแนวคิดมารวมกันได้เป็นคำว่า HEARTS อันเป็นสัญลักษณ์หรือตัวย่อของรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส (HEARTS Instructional Model) ซึ่งมีกระบวนการเรียนรู้ทั้งหมด 5 ขั้นตอน คือ

- (1) **ขั้นการเลือกเรื่อง** เป็นขั้นการนำเข้าสู่บทเรียน โดยให้เด็กเลือกกิจกรรมทางภาษาที่สนใจจะฟังที่สุด 1 เรื่อง เช่น ครุณานิทาน เพลง เกม มาเสนอ 3 เรื่อง ให้เด็กเลือกว่าชอบเรื่องใดมากที่สุด และเล่าเรื่องนั้นให้เด็กฟัง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กได้ตัดสินใจเลือกสิ่งที่ตนเองสนใจและพอใจ
- (2) **ขั้นการเล่าเรื่อง** ครูดำเนินการเล่าเรื่องที่เด็กเลือกในขั้นที่ 1 ให้เด็กฟัง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กเกิดความเพลิดเพลินใจและมีความสุขจากการได้ฟังเรื่องที่ตนเองสนใจและพอใจ
- (3) **ขั้นการสรุป** เป็นการสรุปโดยหลังจากที่เด็กฟังเรื่องที่ครูเล่าในขั้นตอนที่ 2 จบแล้ว ให้เด็กช่วยกันสรุปเรื่องเพื่อถ่ายทอดความเข้าใจหรือทบทวนเรื่องที่ได้ฟังอีกครั้ง
- (4) **ขั้นการสร้างความรู้ใหม่ - ช่วยกันแก้ไข** เด็กสามารถเลือกสื่ออย่างอิสระนำไปสร้างและพัฒนาชิ้นงานด้วยตนเอง หรือกับสมาชิกในกลุ่มตามความประทับใจที่ได้รับจากการฟังเรื่องและถ่ายทอดความเข้าใจลงในชิ้นงาน ในขั้นนี้ครูจะวางสื่อและอุปกรณ์รวมกันไว้ที่เดียว ให้เด็กเลือกสื่อตามใจชอบไปสร้างงานบนกระดาษวาดเขียนหรือประดิษฐ์เศษวัสดุที่เด็กสนใจ เด็กสามารถสร้างภาพและชิ้นงานจากการทำงานเดี่ยวหรือกลุ่มก็ได้ จากนั้นเด็กบรรยายภาพ หรือบรรยายงาน และครูช่วยเขียนคำบรรยายภาพตามความคิดของเด็กเป็นต้นแบบให้เด็กคัดลอกและเขียนลงบรรยายได้ภาพผลงานด้วยตนเอง
- (5) **ขั้นเสนอผลงาน - อ่านร่วมกัน** เด็กนำเสนอผลงานที่สร้างเสร็จแล้วโดยการออกมาเล่าเรื่องหรืออ่านบรรยายให้เพื่อนฟัง

1.2 การตรวจสอบองค์ประกอบของรูปแบบเพื่อประเมินคุณภาพองค์ประกอบรูปแบบให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับจากผู้เชี่ยวชาญ

เพื่อพิจารณาตรวจสอบและประเมินคุณภาพโครงสร้างและองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส ให้มีความเหมาะสมสอดคล้อง มีขั้นตอนดังนี้

1.2.1 สร้างเอกสารคู่มือประกอบการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส โดยในเอกสารคู่มือประกอบด้วยสาระ คือ

- ความหมายและความสำคัญ
- จุดมุ่งหมาย
- แนวคิด ทฤษฎีพื้นฐาน
- องค์ประกอบและขั้นตอนการสอน
- วิธีดำเนินการเรียนการสอนตามรูปแบบและตัวอย่างแผนการสอน
- สื่อและวิธีการประเมินผล

1.2.2 สร้างแบบประเมินความเหมาะสมและแบบประเมินความสอดคล้องของรูปแบบ โดยแบ่งการประเมินเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส สำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้แบบตรวจสอบความเหมาะสมของโครงสร้างและองค์ประกอบที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ	5	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
ระดับ	4	หมายถึง	เหมาะสมมาก
ระดับ	3	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
ระดับ	2	หมายถึง	เหมาะสมน้อย (ควรปรับปรุง)
ระดับ	1	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด (ต้องปรับปรุงอีกมาก)

ตอนที่ 2 การประเมินความสอดคล้องของรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส สำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้แบบตรวจสอบความสอดคล้องของโครงสร้าง ที่มีลักษณะ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ ดังนี้

ระดับ	1	หมายถึง	สอดคล้อง
ระดับ	0	หมายถึง	ไม่แน่ใจ
ระดับ	-1	หมายถึง	ไม่สอดคล้อง

1.2.3 นำแบบประเมินความเหมาะสมและแบบประเมินความสอดคล้องเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินและตรวจสอบว่าโครงสร้างและองค์ประกอบมีความเหมาะสมสอดคล้องกันเพียงใด โดยมีผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน คือ

อาจารย์ประภาพันท์ นิลอรุณ	ข้าราชการบำนาญ ผู้เชี่ยวชาญ ระดับ 9
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรี ผลโยธิน	อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์วรรณภา มังบุ่งแว่น	อาจารย์ประจำโรงเรียนอนุบาล นครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา
อาจารย์อารยา คำหริ่ม	อาจารย์ประจำโรงเรียนสาธิตบางนา กรุงเทพมหานคร
อาจารย์พิมพ์ภา ลิมาภิรักษ์	อาจารย์ประจำโรงเรียนบ้านบางกะปิ กรุงเทพมหานคร

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ
ใน 2 ลักษณะ คือ

1.2.4.1 ความเหมาะสมขององค์ประกอบต่างๆ ของรูปแบบการเรียนการสอน
ใช้คะแนนเฉลี่ยรายข้อจากคะแนนเดิมของแต่ละข้อให้ผู้เชี่ยวชาญตัดสินเป็น 5 ระดับ ค่าคำนวณ
ค่าเฉลี่ยได้ตั้งแต่ 3.5 คะแนน ขึ้นไปถือว่าใช้ได้ ข้อใดที่ได้คะแนนต่ำกว่านี้จะพิจารณาถึงเหตุผล
โดยการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงต่อไป
ปรากฏว่าทุกข้อมีคะแนนเกิน 3.5 ขึ้นไป

1.2.4.2 ความสอดคล้องขององค์ประกอบต่างๆ ของโครงร่างการใช้รูปแบบ
ใช้ดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of congruency) เพื่อรวมคะแนนและแทนค่าในสูตรหา
ค่า IOC ได้แล้วพิจารณาว่าค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปถือว่าใช้ได้โดยไม่ต้องปรับปรุง ข้อใด
มีค่า IOC น้อยกว่า 0.5 ผู้วิจัยสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับผู้เชี่ยวชาญเพื่อนำข้อเสนอแนะ
มาปรับปรุงต่อไป (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2545 : 95) ปรากฏว่าทุกข้อมีคะแนนเกิน
0.5 ขึ้นไป

1.2.5 ผลการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ลงความเห็นและให้คะแนนรวม
โดยใช้เกณฑ์ค่าดัชนีความเหมาะสมของรูปแบบได้เท่ากับ 4.60 และเกณฑ์ค่าดัชนีความ
สอดคล้องของรูปแบบ (IOC) ได้เท่ากับ 0.75 สรุปได้ว่า รูปแบบมีความเหมาะสมสอดคล้อง
สามารถนำไปพัฒนาความสามารถทางภาษาด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน สำหรับเด็กปฐมวัย
อายุ 4 – 5 ปี ได้อย่างมีคุณภาพ

1.2.6 นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ยังได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อให้การ
พัฒนารูปแบบมีความเหมาะสมสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ดังนี้

1.2.6.1 การอธิบายความหมายเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีพื้นฐาน และการได้มา
ซึ่งอักษรย่อของ R , T , S การยกตัวอย่างยังไม่ชัดเจน นอกจากนี้การอธิบายให้เหตุผลในการ
จัดลำดับขั้นตอน การสอนทั้ง 5 ขั้นยังไม่ชัดเจน ควรมีการอธิบายเพิ่มเติม

1.2.6.2 ในการนำเสนอรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส ควรได้นำเสนอแนวทางการสอนภาษาแบบธรรมชาติและการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาก่อน

1.2.6.3 ในกระบวนการเรียนการสอนชั้นที่ 1 การระบุกิจกรรมว่า ครูอ่านนิทานมีความเหมาะสมดีแล้วมากกว่า ครูอ่านนิทานเพราะเป็นการสะท้อนลักษณะการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

1.2.6.4 ควรให้ความสำคัญกับการทำงานกลุ่มให้มากขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดของรูปแบบ

1.2.6.5 ในกระบวนการเรียนการสอนชั้นที่ 4 การสร้างความรู้ใหม่ – ช่วยกันแก้ไข ในขั้นนี้จะเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือกระทำ และเกิดการเรียนรู้แบบ Active Learning จึงควรเขียนกิจกรรมให้ชัดเจน ให้เป็นรูปธรรมเพื่อจะได้เห็นความหลากหลายของแต่ละกิจกรรม

1.2.6.6 ในกระบวนการเรียนการสอนทั้ง 5 ขั้นตอน ควรผสมผสานระหว่างการสอนภาษาแบบธรรมชาติและการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เพราะถ้าครูเป็นต้นแบบให้เด็กคัดลอกงานโดยตลอด จะเป็นลักษณะของการสอนภาษาแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาอย่างเดียว ดังนั้น จึงไม่ควรบังคับเด็กว่าจะเขียนข้อความหรือไม่ หรือเด็กอาจจะเขียนเองโดยไม่ต้องคัดลอกตามครู การให้อิสระแก่เด็ก ลักษณะนี้เป็นแนวทางของการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

1.2.7 นำผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้นตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ในเรื่องความชัดเจนในการอธิบายความหมายของกิจกรรมทางภาษา การระบุสื่ออุปกรณ์ ควรระบุให้ชัดเจน และขนาดของกระดาษที่ใช้ในการวาดภาพหรือทำสมุดภาพควรมีขนาดใหญ่กว่าขนาดกระดาษ A4 เป็นต้น

1.3 การสร้างแผนการสอนเพื่อกำหนดกิจกรรมที่ต้องการพิจารณาให้สอดคล้องกับองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน และสร้างแบบสังเกตการสอนภาษาในชั้นเรียนเพื่อประเมินผลการสอนของผู้วิจัยและตรวจสอบคุณภาพของแผนการสอนและแบบสังเกตการสอนภาษาในชั้นเรียนโดยผู้เชี่ยวชาญ

1.3.1 การสร้างแผนการสอน มีขั้นตอน ดังนี้

1.3.1.1 ศึกษาเอกสาร ตำราที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและแผนการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัย ดังนี้

- หลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 ของกระทรวงศึกษาธิการ (2540)

- แผนการจัดประสบการณ์ ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ของสถาบันพัฒนาวิชาการและการประเมินผล (2547)

- แผนการจัดประสบการณ์ ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ของสถาบันวิชาการและการประเมินผล (2547)
- หลักสูตรและหน่วยการสอน ชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนบ้านบางกะปิ สังกัดกรุงเทพมหานคร (2547)
- การวัดและประเมินผลแนวใหม่ ของ สิริมา ภิญโญนันตพงษ์ (2545)
- กิจกรรมภาษาอังกฤษกับเด็กเล็ก ของ Vanessa Reilly & Sheila M. Ward, กุลทิพย์ โรหิตรัตนะ ผู้แปล (2545)
- กิจกรรมภาษาอังกฤษกับเด็ก ของ Sarah Phillips ของ เตือนใจ เฉลิมกิจ ผู้แปล (2545)
- โครงการภาษาอังกฤษกับเด็ก ของ Diane Phillips Sarah Burwood & Helen Dunford, เฉลียวศรี พิบูลชล ผู้แปล (2545)
- บทร้องเล่นและบทกล่อมเด็ก รวมบทกล่อมจูงประกอบภาพสำหรับเด็ก ของ สำนักพิมพ์ธารปัญญา (2545)
- สืบค้นข้อมูลการจัดกิจกรรมทางภาษา สื่อ และกิจกรรมการสอนภาษาสำหรับเด็ก การสร้างหนังสือสำหรับเด็ก จากอินเทอร์เน็ต

1.3.1.2 สร้างแผนการจัดประสบการณ์กิจกรรมการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส ซึ่งมีกรอบรายละเอียด ดังนี้

- ชื่อหน่วยการสอน
- ชื่อกิจกรรม
- จุดประสงค์
- กิจกรรมการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส 5 ชั้น
 1. ชั้นการเลือกเรื่อง
 2. ชั้นการเล่าเรื่อง
 3. ชั้นการสรุป
 4. ชั้นการสร้างความรู้ใหม่
 5. ชั้นเสนอผลงาน - อ่านร่วมกัน
- สื่อการจัดกิจกรรม
- การวัดและการประเมินผล

1.3.1.3 นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณา และปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม โดยใช้เกณฑ์การตัดสิน 3 ใน 5 ท่าน ของผู้เชี่ยวชาญที่มีความเห็นตรงกัน ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

อาจารย์ประภาพันท์ นิลอรุณ	ข้าราชการบำนาญ ผู้เชี่ยวชาญ ระดับ 9
อาจารย์วัฒนา ปุณญฤทธิ์	อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัย ราชภัฏพระนคร
อาจารย์วรรณภา มังปฏวณ	อาจารย์ประจำโรงเรียนอนุบาล นครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา
อาจารย์เกื้อกูล เตชะเสน	อาจารย์ประจำโรงเรียนอนุบาลสามเสน กรุงเทพมหานคร
อาจารย์บุญเรือน สุขศิริ	ข้าราชการบำนาญ ผู้เชี่ยวชาญ ระดับ 9

ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ 3 ใน 5 ท่าน มีความเห็นตรงกัน คือ แผนการสอนสามารถดำเนินการสอนได้ตรงตามวัตถุประสงค์ มีกิจกรรมทางภาษาที่หลากหลาย มีบางกิจกรรมที่ควรเปลี่ยนให้ตรงกับความสนใจของเด็กมากขึ้น เช่น นิทานเรื่องทรัพย์สินในดิน ควรเปลี่ยนเป็นเรื่องคุณทองแดง ในกิจกรรมหน่วยวันพ่อ เป็นต้น

1.3.1.4 นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส มาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

1.3.2 สร้างแบบสังเกตการสอนภาษาในชั้นเรียนสำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อให้ครูประจำชั้นประเมินการสอนของผู้วิจัย มีขั้นตอน ดังนี้

1.3.2.1 ศึกษาเอกสาร สืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับแบบสังเกตการสอนภาษาในชั้นเรียน ดังนี้

- Language Classroom Observation Form

Online:<http://ccat.sas.upenn.edu/~haroldfs/pedagog/evaluation/evaluate.html> (2004)

- Whole Language – a Quick Checklist

Online:<http://www.pipeline.com/~rgibson/WholeLanguagePhilosophy.thm> (2004)

- Team Teaching from Innovation Teaching Concepts

Online:<http://www.todaysteacher.com/TeamTeaching.htm> (2004)

1.3.2.2 การสร้างแบบสังเกตการสอนภาษาในชั้นเรียนโดยผู้วิจัยสร้างขึ้นมีทั้งหมด 5 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 การเตรียมการเรียนการสอน	จำนวน 4 ข้อ
- ตอนที่ 2 การใช้ภาษา	จำนวน 4 ข้อ
- ตอนที่ 3 การนำเสนอบทเรียน	จำนวน 5 ข้อ
- ตอนที่ 4 การจัดการในชั้นเรียน	จำนวน 5 ข้อ
- ตอนที่ 5 บรรยายภาคในชั้นเรียน	จำนวน 3 ข้อ

และเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบและพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม โดยใช้เกณฑ์การตัดสิน 2 ใน 3 ท่าน ของผู้เชี่ยวชาญที่มีความเห็นตรงกัน ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

อาจารย์วัฒนา ปุณฺณฤทธิ	อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัย ราชภัฏพระนคร
อาจารย์วรรณภา มั่งบุญถ้วน	อาจารย์ประจำโรงเรียนอนุบาล นครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา
อาจารย์พิมพ์ ลิมาภิรักษ์	อาจารย์ประจำโรงเรียนบ้านบางกะปิ กรุงเทพมหานคร

ผลการพัฒนาของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มีความเห็นตรงกันว่า แบบสังเกตการสอนภาษาในชั้นเรียนทุกข้อ มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้สังเกตการสอนภาษาในชั้นเรียนได้อย่างมีคุณภาพ โดยพิจารณาจากค่า IOC ทุกข้อมีค่าคะแนนเท่ากับ 1

1.3.2.3 ผู้วิจัยได้นำแบบสังเกตการสอนภาษาในชั้นเรียน ไปปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามการพิจารณาและข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ

1.4 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบความสามารถทางภาษาด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน คู่มือแบบทดสอบความสามารถทางภาษา แบบสังเกตพัฒนาการทางภาษา แบบบันทึกแฟ้มสะสมงานการพัฒนาความสามารถทางภาษา

1.4.1 การสร้างแบบทดสอบความสามารถทางภาษาด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน และคู่มือครู มีขั้นตอน ดังนี้

1.4.1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางภาษาและที่เกี่ยวข้องกับความสามารถด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน สำหรับเด็กปฐมวัย ของ สมศรี แสงธนู (2545) วรี เกียสกุล (2530) วิลเลียม วิมุกตายน (2531) สมาพร สามเด็ย (2539) นฤมล เจียบแหลม (2545) อริยพร คงนางวัง (2542) อัมพร ศรีหรัญ (2540) จิระภา กัณธิยาภรณ์ (2532) รัญจวน ปราโมทย์ (2544)

- การประเมินผลภาษาไทย ของ สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2544)

- การประเมินผลกลุ่มทักษะภาษาไทย ระดับประถมศึกษา ของ

สำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2529)

- แบบทดสอบความพร้อม ของ วิศัลย์ศยา รุดดิษฐ์ (ม.ป.ป.) วินัย

คำสุวรรณ (ม.ป.ป.) สุภัทรา ฤทธิบุตร (2537)

1.4.1.2 สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 1 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟัง

แบบทดสอบที่ 1.1 การฟังและปฏิบัติตามคำสั่ง จำนวน 5 ข้อ

แบบทดสอบที่ 1.2 การฟังและเข้าใจในความหมาย จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการพูด

แบบทดสอบที่ 2.1 การบอกชื่อสิ่งต่างๆ ที่พบเห็นในชีวิต

จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 3 การใช้คำพูดที่เหมาะสมกับสถานการณ์ จำนวน 6 ข้อ

แบบทดสอบที่ 3.1 การจำแนกความเหมือนต่าง จำนวน 5 ข้อ

แบบทดสอบที่ 3.1 การอ่านภาพและเรียงลำดับเหตุการณ์

จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 4 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการเขียน

แบบทดสอบที่ 4.1 การเขียนภาพตามแบบ จำนวน 6 ข้อ

แบบทดสอบที่ 4.2 การเขียนตัวอักษรตามแบบ จำนวน 5 ข้อ

แบบทดสอบที่ 4.3 การเขียนหรือวาดภาพอิสระ จำนวน 1 ข้อ

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดสอบชุดละ 1 วัน รวมใช้เวลาทั้งหมด 4 วัน

เกณฑ์ในการให้คะแนน

ตอนที่ 1 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟัง

แบบทดสอบที่ 1.1 การฟังและปฏิบัติตามคำสั่ง ให้ข้อละ 1 คะแนน โดยเด็กสามารถฟังและปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ดำเนินการทดสอบได้ถูกต้อง

แบบทดสอบที่ 1.2 การฟังและเข้าใจในความหมาย ให้ข้อละ 1 คะแนน โดยเด็กกาบบาทตรงกับรูปภาพที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว

ตอนที่ 2 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการพูด

แบบทดสอบที่ 2.1 การบอกชื่อสิ่งต่างๆ ที่พบเห็นในชีวิตประจำวันได้ ให้ข้อละ 2 คะแนน โดยเด็กต้องสามารถบอกชื่อสิ่งต่างๆ ที่พบเห็นในชีวิตประจำวันได้โดยบอกว่าเป็นภาพอะไร อยู่ที่ไหน

แบบทดสอบที่ 2.2 การเล่าเรื่องราวต่างๆ จากภาพที่กำหนด ให้ข้อละ 2 คะแนน โดยเด็กต้องสามารถพูดเป็นประโยคที่สมบูรณ์ (ประธาน กริยา กรรม) ว่าใครทำอะไร ที่ไหน เกี่ยวกับเรื่องราวในรูปภาพได้

ต่อเนื่องอย่างน้อย 4 ประโยค หรือมากกว่า
ให้ข้อละ 1 คะแนน โดยเด็กต้องสามารถพูดเป็น
ประโยคได้ แต่ไม่สมบูรณ์ (ไม่มีประธาน กริยา
กรรม) เกี่ยวกับเรื่องในรูปภาพ หรือพูดเป็นคำ
บอกรายละเอียดของรูปภาพเท่านั้น อย่างน้อยพูด
ได้ 2 – 3 ประโยค

ให้ข้อละ 0 คะแนน โดยเด็กพูดไม่ตรงกับเรื่องใน
ภาพที่กำหนดให้ หรือพูดได้น้อยกว่า 2 ประโยค

แบบทดสอบที่ 2.3 การใช้คำพูดที่เหมาะสมกับสถานการณ์ ให้ข้อละ
1 คะแนน โดยเด็กต้องสามารถใช้คำพูดที่
เหมาะสมกับสถานการณ์ตรงกับรูปภาพที่ถูกต้อง
เพียงข้อเดียว

ตอนที่ 3 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่าน

แบบทดสอบที่ 3.1 การจำแนกความเหมือนต่าง ให้ข้อละ 1 คะแนน
โดยเด็กกากบาทตรงกับรูปที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว

แบบทดสอบที่ 3.2 การอ่านภาพและการเรียงลำดับเหตุการณ์ ให้
ข้อละ 1 คะแนน โดยเด็กต้องสามารถลำดับ
ภาพ ต่อเนื่องได้ถูกต้อง

ตอนที่ 4 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการเขียน

แบบทดสอบที่ 4.1 การเขียนภาพหรือตัวอักษรตามแบบ ให้ข้อละ
1 คะแนน โดยเด็กต้องสามารถเขียนภาพหรือ
ตัวอักษรตามแบบที่กำหนดได้ถูกต้อง

แบบทดสอบที่ 4.2 การเขียนหรือวาดภาพอิสระ ให้ข้อละ 1 คะแนน
โดยเด็กต้องสามารถเขียนหรือวาดภาพอิสระได้
อย่างมีความหมาย ให้มากที่สุดตามเวลาที่กำหนด
แตกต่างกัน คือ

1 – 4 ภาพ ให้	1	คะแนน
5 – 8 ภาพ ให้	2	คะแนน
9 – 12 ภาพ ให้	3	คะแนน

1.4.1.3 สร้างคู่มือดำเนินการทดสอบวัดความสามารถทางภาษาของเด็ก
ปฐมวัย มีกรอบในการสร้างคู่มือ ดังนี้

1. คำชี้แจง
2. วิธีดำเนินการทดสอบ

3. ชื่อแบบทดสอบ
4. จุดมุ่งหมาย
5. การให้คะแนน
6. เวลาในการทำการทดสอบ
7. จำนวนข้อสอบ
8. คำสั่งของแบบทดสอบแต่ละข้อ

1.4.1.4 นำแบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษาด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน และคู่มือดำเนินการทดสอบวัดความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบ จำนวน 5 ท่าน คือ

อาจารย์อารี เกษมรติ	ข้าราชการบำนาญ ระดับ 9
อาจารย์เน่งน้อย แจ่มศิริกุล	อาจารย์ประจำโรงเรียนอนุบาลสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม
อาจารย์พิมพ์ ลิมาภิรักษ์	อาจารย์ประจำโรงเรียนบ้านบางกะปิ กรุงเทพมหานคร
อาจารย์อารยา คำหริ่ม	อาจารย์ประจำโรงเรียนสาธิตบางนา กรุงเทพมหานคร
อาจารย์ศกฤตลา ทานอก	อาจารย์ประจำศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดนครราชสีมา

ผลการวิเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ลงความเห็นและให้คะแนนรวม โดยใช้เกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC) ได้เท่ากับ .80 และผู้เชี่ยวชาญ 2 ใน 3 ท่าน ได้เสนอให้ปรับปรุงรายละเอียดของภาพให้มีความชัดเจน มากขึ้น และแก้ไขการใช้ภาษาในบางข้อ

1.4.1.5 นำแบบทดสอบและคู่มือดำเนินการทดสอบความสามารถทางภาษา มาปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 2 ใน 3 ท่าน

1.4.1.6 นำแบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ผ่านการปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับเด็กนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนบ้านบางกะปิ สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 35 คน

1.4.1.7 ตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบด้วยการหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยการวิเคราะห์ด้วยการหาค่าความสัมพันธ์ ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนทั้งฉบับที่ตัดข้อที่พิจารณาออก (corrected item total correlation) เพื่อคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป

1.4.1.8 หากคุณภาพของแบบทดสอบความสามารถทางภาษา โดยคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร KR – 20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson Formula 20) ปรากฏว่า เมื่อทำการทดสอบมีบางข้อง่าย และบางข้อยากเกินไป จึงได้ปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบบางข้อ แล้วนำไปใช้ทดสอบอีกครั้งกับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างและไม่ใช้กลุ่มเดิม จำนวน 20 คน จากนั้นค่าคะแนนมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบแต่ละชุด ดังนี้

- แบบทดสอบที่ 1.1 การฟังและปฏิบัติตามคำสั่ง ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .73
- แบบทดสอบที่ 1.2 การฟังและการเข้าใจความหมาย ค่าความเชื่อมั่นกับ .61
- แบบทดสอบที่ 2.1 การบอกชื่อสิ่งต่างๆ ที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .72
- แบบทดสอบที่ 2.2 การเล่าเรื่องราวต่างๆ จากภาพที่กำหนด ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .81
- แบบทดสอบที่ 2.3 การใช้คำพูดให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .81
- แบบทดสอบที่ 3.1 การจำแนกความเหมือนต่าง ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .68
- แบบทดสอบที่ 3.2 การอ่านภาพและเรียงลำดับเหตุการณ์ ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ.77
- แบบทดสอบที่ 4.1 การเขียนภาพตามแบบ ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .73
- แบบทดสอบที่ 4.2 การเขียนพยัญชนะตามแบบ ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .76
- แบบทดสอบที่ 4.3 การเขียนภาพอิสระ

ซึ่งทั้งหมดมีค่าความเชื่อมั่นสูงเพียงพอที่จะนำมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้ โดยผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกข้อสอบไว้

1.4.1.9 นำแบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษาด้านการฟัง พูด อ่าน เขียนที่ปรับปรุงเหมาะสมแล้วไปจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการทดลอง

1.4.2 การสร้างแบบสังเกตพัฒนาการทางภาษา มีขั้นตอน ดังนี้

1.4.2.1 ศึกษาเอกสาร สืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับแบบสังเกตพัฒนาการทางภาษา ดังนี้

- Development Checklist Four Year Olds

Online.<http://home.insight.rr.com/ndheartlight/development4.htm>(2004)

- Development Checklist 4 Year

Online.<http://www.growingchild.com/check-4yr.html>(2004)

- Parent Observation

Online.http://www.ldonline.org/ld_indepth/parenting/parent_observations.html(2004)

- About the Developmental Checklist

Online.[formrebusinc.com/POBox4479AnnArbor.Michigan](http://www.formrebusinc.com/POBox4479AnnArbor.Michigan)

- Year Olds-Aguide for moms and parents about four year

Online.<http://www.allaboutmoms.com/age4.htm>.(2004)

1.4.2.2 นำแบบสังเกตพัฒนาการทางภาษาสำหรับสำหรับเด็กปฐมวัย อายุ 4 – 5 ปี ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบพิจารณาแก้ไขให้เหมาะสมโดยใช้เกณฑ์การตัดสิน 2 ใน 3 ท่าน ของผู้เชี่ยวชาญที่มีความเห็นตรงกัน ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

อาจารย์วัฒนา ปุญญฤทธิ์	อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏ พระนคร
อาจารย์วรรณภา มังป่วน	อาจารย์ประจำโรงเรียนอนุบาลนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา
อาจารย์พิมพ์ ลิมาภิรักษ์	อาจารย์ประจำโรงเรียนบ้านบางกะปิ กรุงเทพมหานคร

ผลการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ลงความเห็น และให้คะแนนรวมโดยใช้เกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง ข้อคำถามกับจุดประสงค์ (IOC) ได้เท่ากับ .80 และผู้เชี่ยวชาญ 2 ใน 3 ท่าน ได้เสนอให้ปรับปรุงเกณฑ์การประเมินพัฒนาการจาก 4 ระดับ คือ ทำไม่ได้ ปานกลาง ดี ดีมาก ควรเป็น 3 ระดับ คือ ทำไม่ได้ ปานกลาง ดี

1.4.2.3 นำแบบสังเกตพัฒนาการทางภาษามาปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 2 ใน 3 ท่าน เพื่อนำไปใช้ในการสังเกตพัฒนาการทางภาษากับกลุ่มตัวอย่างในการทดลอง

1.4.3 การสร้างแบบบันทึกแฟ้มสะสมงานการพัฒนาความสามารถทางภาษาระดับปฐมวัย (4 – 5 ปี) มีขั้นตอน ดังนี้

1.4.3.1 ศึกษาเอกสาร สืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบบันทึกแฟ้มสะสมงาน (Portfolio) การพัฒนาความสามารถทางระดับปฐมวัย ดังนี้

- Whole Language Observation Checklist.

Online.<http://www.educ.state.ak.us/tls/frameworks/langarts/42tools2.htm>(2004)

- Language Portfolio. Online.www.oup.com/elt(2004)

1.4.3.2 นำแบบบันทึกแฟ้มสะสมงานการพัฒนาความสามารถทางภาษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบ และพิจารณาแก้ไขให้เหมาะสมโดยใช้เกณฑ์การตัดสิน 2 ใน 3 ท่าน ของผู้เชี่ยวชาญที่มีความเห็นตรงกัน ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

อาจารย์วัฒนา ปุณฺณฤทธิ	อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัย ราชภัฏพระนคร
อาจารย์วรรณภา มังบุแ้วน	อาจารย์ประจำโรงเรียนอนุบาล นครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา
อาจารย์พิมพ์ ลิมาภิรักษ์	อาจารย์ประจำโรงเรียนบ้านบางกะปิ กรุงเทพมหานคร

ผลการพัฒนาจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ลงความเห็นและให้คะแนนรวมโดยใช้เกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบบันทึกแฟ้มสะสมงานการพัฒนาความสามารถทางภาษากับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC) ได้เท่ากับ .80 และผู้เชี่ยวชาญ 2 ใน 3 ท่านได้เสนอให้ขยายความภาษาเขียนให้ชัดเจน ดังในข้อ 3.7 ที่ระบุไว้ว่าเด็กสามารถเขียนเป็นประโยคได้นั้น ให้เพิ่มข้อความ เป็น สามารถเขียนเป็นประโยคที่สมบูรณ์ได้

1.4.3.3 นำแบบบันทึกแฟ้มสะสมงานการพัฒนาความสามารถทางภาษามาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 2 ใน 3 ท่าน เพื่อนำไปใช้ในการบันทึกแฟ้มสะสมงานการพัฒนาความสามารถทางภาษากลุ่มตัวอย่างในการทดลอง

ระยะที่ 2 การทดลองใช้รูปแบบ

- 2.1 การทดลองสอนนำร่อง รูปแบบการเรียนการสอนก่อนการนำไปใช้จริง ครั้งที่ 1
 - วัตถุประสงค์ เพื่อตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมความเหมาะสมในการใช้ภาษาในการดำเนินการสอนตามรูปแบบ และพิจารณาความเหมาะสมของโครงสร้างรูปแบบก่อนนำไปทดลองจริงกับกลุ่มตัวอย่าง มีขั้นตอน ดังนี้
 - 2.1.1 การจัดเตรียมเอกสารประกอบการจัดกิจกรรม ได้แก่
 - 2.1.2 จัดเตรียมครูปฐมวัยที่มีคุณสมบัติ เพื่อให้การอบรมและให้มีฐานความรู้เกี่ยวกับการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส เพื่อเตรียมประเมินการสอนของผู้วิจัย
 - 2.1.3 ชี้แจงนำความเข้าใจเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของกิจกรรมและกระบวนการการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส
 - 2.1.4 เตรียมสถานที่ และสื่ออุปกรณ์ในการดำเนินกิจกรรม
 - 2.1.5 ดำเนินการทดลองสอนนำร่องกับนักเรียนปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนบ้านบางกะปิ สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน
 - 2.2 การปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการเรียนการสอนก่อนนำไปทดลองใช้จริง ครั้งที่ 1

จากผลการทดลองสอนนำร่อง ครั้งที่ 1 พบว่าควรมีการปรับปรุงในเรื่องกระบวนการสอนในขั้นตอนการสรุป ถ้าให้เด็กสรุปเรื่องที่ฟังทั้งหมดคนเดียวจะค่อนข้างยาก ครูจึงควรใช้

คำถามกระตุ้นให้เด็กช่วยกันสรุปเรื่องที่ฟังจะเหมาะสมกว่าและควรปรับปรุงเรื่องการจัดแบ่งกลุ่มเด็กในการทำงานกลุ่มควรแบ่งกลุ่มละ 2 – 3 คน จะเหมาะสมกว่า กลุ่มละ 4 – 5 คน เป็นต้น

2.3 การทดลองสอนนำร่อง รูปแบบการเรียนการสอน ก่อนนำไปใช้จริง ครั้งที่ 2

วัตถุประสงค์ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนรูปแบบฮาร์ทส ครั้งที่ 2 ที่ได้รับการแก้ไขปรับปรุงจากครั้งที่ 1 แล้ว เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบอีกครั้ง

2.4 การปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการเรียนการสอนก่อนนำไปทดลองใช้จริง ครั้งที่ 2

จากผลการทดลองสอน นำร่อง ครั้งที่ 2 พบว่า ควรมีการปรับปรุงแก้ไขในเรื่องสื่ออุปกรณ์ และเศษวัสดุที่ใช้ในการประดิษฐ์ควรมีความหลากหลายเพื่อให้เด็กสามารถเลือกทำงานได้อย่างอิสระ และกระดาษที่ใช้ในการวาดภาพควรมีขนาด A3 นอกจากนี้ เวลาในการดำเนินกิจกรรมในช่วงการอ่านค่อนข้างจำกัด ควรมีการยืดหยุ่นเวลาให้เหมาะสมมากยิ่งขึ้น หรือขั้นการอ่านอาจนำไปดำเนินการต่อในการสอนของวันต่อไป เพื่อให้ขั้นตอนการสอนครบทุกขั้นตอนตามรูปแบบ

- ปรับปรุงและแก้ไขแผนการสอนก่อนนำไปใช้จริง

2.5 การทดสอบกลุ่มตัวอย่างก่อนการทดลอง (Pretest) กับนักเรียนปฐมวัยกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง มีขั้นตอน ดังนี้

2.5.1 จัดเตรียมเอกสารคู่มือดำเนินการทดสอบความสามารถทางภาษาแบบทดสอบความสามารถทางภาษาด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน

2.5.2 ตรวจสอบรายชื่อนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมและสุ่มรายชื่อเด็กเป็นกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มละ 35 คน

2.5.3 อบรมและชี้แจงวิธีดำเนินการทดสอบกับผู้ช่วยวิจัยและศึกษาจากคู่มือการดำเนินการทดสอบแบบวัดความสามารถทางภาษา สำหรับเด็กปฐมวัย อายุ 4 – 5 ปี

2.5.4 ผู้ช่วยวิจัยและผู้ช่วยวิจัยสร้างความคุ้นเคยกับเด็กนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมก่อนทำการทดสอบ

2.5.5 นำแบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษา ด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน วัดความสามารถทางภาษา ก่อน การทดลองจริงกับทั้งสองกลุ่ม

ขั้นที่ 2 การเปรียบเทียบความสามารถทางภาษาของรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส

1. การเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชาย-หญิง ระหว่างอายุ 4 - 5 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาล 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนบ้านบางกะปิ สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 6 ห้องเรียน

- มีการจัดการเรียนการสอนและหลักสูตรการศึกษาระดับปฐมวัยตาม
แผนนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ
- ผู้ปกครองของเด็กส่วนใหญ่มีฐานะปานกลางถึงค่อนข้างดี ส่วนใหญ่
ประกอบอาชีพค้าขาย ธุรกิจส่วนตัว และรับราชการ
- ตั้งอยู่ในเขตชุมชนเมือง
- กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชาย-หญิง ระหว่างอายุ 4 - 5 ปีกำลังศึกษา
อยู่ในชั้นอนุบาล 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนบ้านบางกะปิ สังกัด
กรุงเทพมหานคร ที่ได้มาจากการเลือกอย่างเจาะจง จำนวน 1 ห้องเรียน โดยพิจารณาจาก
 - ครูประจำชั้นมีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี สาขาการศึกษาปฐมวัย
 - ครูประจำชั้นมีประสบการณ์การสอนในระดับปฐมวัยอย่างน้อย 5 ปี
 - เลือกนักเรียนชาย-หญิง ที่เป็นเด็กปกติและมีพัฒนาการตามวัย จำนวน
35 คน

2. การดำเนินการทดลองและเก็บข้อมูล

- แบบแผนการทดลอง

การทดลองใช้รูปแบบการสอนในงานวิจัยนี้ ใช้การวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi -
Experimental Design) แบบ One- Group Pretest Posttest Design ซึ่งมีแบบแผนการทดลอง
ดังนี้

แบบแผน One – group pretest – posttest design (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2528 : 63)

สอบก่อน	ตัวแปรอิสระ	สอบหลัง
T ₁	X	T ₂

ความหมายของสัญลักษณ์

- X คือ ตัวแปรอิสระ (independent variable) ซึ่งถูกจัดกระทำโดยผู้ทดลอง
หรือเรียกว่าสิ่งทดลอง (treatment) หรือตัวแปรทดลอง
(experimental variable)
- T₁ คือ การสอบก่อนที่จะทำการทดลอง (Pretest)
- T₂ คือ การสอบหลังที่ทำการทดลอง (Posttest)

2.2 ขั้นตอนการดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

2.2.1 วัดความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยกลุ่มทดลองโดยใช้การ

ทดสอบ

2.2.2 ผู้วิจัยดำเนินการทดลองจัดประสบการณ์ตามแผนการสอนเป็นเวลา 8 สัปดาห์ โดยมีการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบการเรียนการสอนแบบแบบฮาร์ทส ของกลุ่มทดลอง ได้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการของรูปแบบการเรียนการสอน สอนเด็กทุกวัน โดยใช้เวลาในช่วงกิจกรรมวงกลม และกิจกรรมเสรี ใช้เวลาวันละ 1 ชั่วโมง

2.2.3 ทดสอบความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยกับกลุ่มทดลอง หลังสิ้นสุดการสอน

3. การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส โดยพิจารณาจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบทดสอบความสามารถทางภาษาด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน แบบสังเกตพัฒนาการทางภาษา แบบบันทึกแฟ้มสะสมงานการพัฒนาทางภาษา มีขั้นตอน ดังนี้

วิเคราะห์คะแนนความสามารถทางภาษา โดย

- เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความสามารถทางภาษาด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน ของเด็กกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลองด้วยค่าสถิติ t – test
- การดำเนินการในขั้นตอนนี้เป็นการศึกษาเพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะต่างๆ ในการนำไปใช้ปรับปรุงองค์ประกอบต่างๆ ของรูปแบบให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยพิจารณา ดังนี้

1) เกณฑ์ในการพิจารณาถึงคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอน ได้แก่ ด้านผู้เรียน (1) ค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถทางภาษาด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน ในเด็กปฐมวัย หลังทดลองใช้รูปแบบ มากกว่าค่าเฉลี่ยก่อนการทดลองใช้ รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านรูปแบบ (1) ความพึงพอใจของการใช้รูปแบบตามความคิดเห็นของครูปฐมวัย (2) ข้อเสนอแนะผู้เชี่ยวชาญที่ประเมินรูปแบบการเรียนการสอน

หลังจากปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการเรียนการสอนแล้ว จัดทำเป็นรูปแบบการเรียนการสอนฉบับสมบูรณ์ที่สามารถนำไปใช้เพื่อเสริมสร้างความสามารถทางภาษาในเด็กปฐมวัย ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการทดสอบไปวิเคราะห์และหาคุณภาพด้วยวิธีการทางสถิติ ดังนี้

1. หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ของคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ของคู่มือ กับจุดประสงค์โดยใช้สูตร (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. 2545 : 95)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับจุดประสงค์
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนจากผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

2. ค่าอำนาจจำแนก (r) ใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนทั้งฉบับที่ตัดข้อนั้นออก (corrected item total correlation) โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2544 : 314)

$$r_{XY} = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ	r_{XY}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร X กับตัวแปร Y
	N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนรายข้อ (item) ของกลุ่มตัวอย่าง
	$\sum Y$	แทน	ผลรวมของคะแนนรวม (total) ของกลุ่มตัวอย่างเมื่อตัดคะแนนข้อที่พิจารณาออก
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมกำลังสองของคะแนน X
	$\sum Y^2$	แทน	ผลรวมกำลังสองของคะแนน Y
	$\sum XY$	แทน	ผลรวมของผลคูณของคะแนน X และคะแนน Y

3. หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบทดสอบความสามารถทางภาษา โดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson Formula 20) โดยใช้สูตร (สุณี รักษาเกียรติศักดิ์. 2539 : 121)

$$r_{tt} = \left[\frac{n}{n-1} \right] \left[\frac{S_t^2 - \sum pq}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ r_{tt}	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ
n	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
p	แทน	ค่าความยากง่ายของแบบสอบถามแต่ละข้อ (สัดส่วนของคนที่ทำถูก)
q	แทน	$1-p$ (สัดส่วนของคนที่ทำผิด)
S_t^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทสเพื่อเสริมสร้าง
ความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลเสนอตามลำดับดังนี้

1. การศึกษาคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส (HEARTS Instructional Model) เพื่อเสริมสร้างความสามารถทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย
2. การเปรียบเทียบความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส เพื่อเสริมสร้างความสามารถทางภาษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การศึกษาคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส (HEARTS Instruction Model) เพื่อเสริมสร้างความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอ 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ผลการประเมินคุณภาพรูปแบบให้มีความเหมาะสมสอดคล้อง จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ แบ่งออกเป็น

1.1 ผลการประเมินคุณภาพองค์ประกอบรูปแบบ

1.2 ผลการประเมินความเหมาะสมสอดคล้องของรูปแบบ

ระยะที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนค่าประสิทธิภาพระหว่างเรียนกับคะแนนค่าประสิทธิภาพหลังเรียน

ระยะที่ 1 ผลการประเมินคุณภาพองค์ประกอบรูปแบบให้มีความเหมาะสมสอดคล้อง จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

1.1 ผลการประเมินคุณภาพองค์ประกอบรูปแบบ จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ซึ่งกล่าวในเชิงคุณภาพว่า การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษา ควรมีความเหมาะสมในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ด้านองค์ประกอบในการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัย

ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า สังคมและสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเด็กมีความสำคัญที่สุดทั้งที่บ้านและโรงเรียน ดังนั้น ในการจัดการเรียนการสอนภาษาครู ควรจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในชั้นเรียน ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ภาษาอย่างมีความสุขตามความสนใจและมีปฏิสัมพันธ์กับครู เพื่อน ตลอดจนสนใจสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย

2. ด้านหลักการจัดการเรียนการสอนภาษา

ผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดมีความเห็นตรงกันว่า การสอนภาษาสำหรับเด็กควรใช้การสอนภาษาโดยวิธีธรรมชาติ เพราะเป็นวิธีการสอนภาษาที่เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก ควรให้เด็กได้เรียนรู้ภาษาตามความสนใจ จะทำให้การเรียนรู้ภาษามีความหมายกับเด็ก และทำให้การสอนภาษาเป็นเรื่องง่ายสำหรับเด็ก

ในการจัดการเรียนการสอนภาษาที่ดีนั้น ต้องให้เด็กมีโอกาสได้ใช้ภาษา การทำงานเป็นกลุ่มและให้เด็กมีโอกาสได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ (Sharing) จะทำให้เด็กได้พัฒนาคำศัพท์และเด็กได้เรียนรู้การแสดงออกทางความคิด ทำให้ได้เรียนรู้ว่า การทำงานต้องมีการขัดแย้งกันทางความคิด ควรจะใช้คำพูดแบบใดจึงจะเหมาะสมและเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น เนื่องจากเด็กแต่ละคนมีพื้นฐานภาษามาจากบ้านไม่เท่ากัน การ

ได้ฟังคนอื่น ได้พูดกับคนอื่น จากการมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มจะทำให้เด็กได้ซึมซับภาษาและพัฒนาไปเองตามธรรมชาติ

นอกจากนี้ ควรจัดการเรียนการสอนภาษาให้เด็กได้บูรณาการทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียนไปพร้อมๆ กัน โดยใช้กระบวนการคิด (Thinking Process) เป็นหลักในการพัฒนา และใช้กิจกรรมทางภาษาที่หลากหลาย เช่น นิทาน เกม เพลง การแสดงบทบาทสมมติ

3. ด้านบรรยากาศในการเรียนการสอนภาษา

ผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดมีความเห็นตรงกันว่า บรรยากาศในการเรียนการสอนภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย ควรเป็นบรรยากาศที่ทำให้เด็กรู้สึกสบาย ไม่เคร่งเครียด การเรียนรู้ไม่ควรอยู่แค่ภายในชั้นเรียน ครูอาจพาเด็กไปเรียนรู้ภาษานอกห้องเรียน ชมสวน ชมป่า เล่นนิทาน เป็นคำกลอนขณะเดินชมสวนก็ได้ ทำให้เด็กเพลิดเพลินมีจินตนาการและเป็นการสอนภาษาในสภาพจริง

นอกจากนี้เด็กควรได้เรียนรู้ภาษาอย่างอิสระ สามารถเลือกทำงานที่ตนเองชอบ ได้ตามสนใจ เมื่อเด็กมีความสนใจและเลือกทำงานจนประสบความสำเร็จแล้ว ควรมีการนำเสนอผลงานเพื่ออวดงานของตน จะทำให้งานมีความหมายกับเด็กมากยิ่งขึ้น และทำให้เด็กรักการเรียนภาษา กิจกรรมสร้างสรรค์เป็นกิจกรรมที่เด็กสามารถเลือกทำงานได้ตามความสนใจและสามารถพัฒนาภาษาได้ดี เช่น การที่เด็กเลือกงานวาดภาพอิสระและสามารถถ่ายทอดความคิดให้ผู้อื่นเข้าใจได้โดยการบรรยายหรือเล่าเรื่องจากภาพที่ตนเองวาด

4. ด้านสื่อการเรียนการสอนภาษา

ผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดมีความเห็นตรงกันว่า สื่อการเรียนการสอนภาษาควรมีความหลากหลาย เพราะเด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกันในด้านความสนใจ ถ้ามีสื่อที่จำกัดยากที่จะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้และพัฒนาการใช้ภาษา ดังนั้น จึงควรมีสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายและเหมาะสมกับวัยของเด็ก เพื่อให้เด็กสามารถเลือกสื่อได้ตามความสนใจ และสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง สื่อบางอย่างอาจไม่ต้องไปซื้อหาสื่อที่ราคาแพง ครูอาจใช้งานที่เด็กทำมาเป็นสื่อในการสอนภาษาได้ หรือจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนให้มีสื่อที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน เช่น มุมหม้อ มุมบล็อก มุมบ้าน

5. ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ภาษา

ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความเห็นว่าจุดประสงค์การเรียนรู้ภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย อายุ 4 – 5 ปี ควรมีจุดประสงค์ ดังนี้

- 5.1 เลือกอ่านหนังสือตามความสนใจของตนเองได้
- 5.2 จับใจความสำคัญ เล่าเรื่องและถ่ายทอดความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังได้
- 5.3 เล่นนิทาน ร้องเพลงหรือท่องคำคล้องจองบทต่างๆ ได้
- 5.4 มีมารยาทในการฟัง พูด อ่าน เขียน

5.5 มีนิสัยรักการอ่านและใฝ่รู้

5.6 เรียนรู้ภาษาจากสื่อและสิ่งแวดล้อมที่หลากหลายทั้งที่บ้าน โรงเรียน เพื่อน

และครู

6. ด้านเนื้อหาการเรียนการสอนภาษา

ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความเห็นว่า เนื้อหาการเรียนรู้อ่านภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย อายุ 4 – 5 ปี ควรมีเนื้อหาด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน ดังนี้

6.1 เนื้อหาในด้านการฟังและการพูด ดังนี้

6.1.1 รู้จักมารยาทในการฟังและการพูด

6.1.2 การจับใจความจากการฟัง

6.1.3 การพูดทักทาย ขอบคุณ ขอโทษ และปฏิเสธ

6.1.4 การตั้งคำถาม การตอบคำถาม

6.1.5 การสนทนา เรียบเรียงคำพูด และแสดงความคิดเห็น

6.1.6 มีความตั้งใจ สนใจ และเข้าใจในการฟังเรื่องราวต่างๆ

6.2 เนื้อหาในด้านการอ่าน ดังนี้

6.2.1 การกวาดสายตาจากซ้ายไปขวา

6.2.2 การอ่านพยัญชนะจากการสังเกตและเปรียบเทียบ เช่น ม น

6.2.3 การรู้จักเลือก หยิบ ถือ และรักษาดูแลหนังสือ

6.2.4 มีนิสัยรักการอ่านและรู้จักมารยาทในการอ่าน

6.2.5 การอ่านภาพและสามารถคาดคะเนเหตุการณ์ได้

6.2.6 การตั้งคำถาม การตอบคำถาม

6.3 เนื้อหาในด้านการเขียน ดังนี้

6.3.1 การบังคับกล้ามเนื้อมือและสายตา

6.3.2 การเขียนภาพอย่างมีความหมาย

6.3.3 การเขียนภาพและคำตามแบบที่กำหนดให้

6.3.4 การลากเส้นตามรอยประ

6.3.5 การเขียนพยัญชนะ

6.3.6 การเขียนภาพหรือคำ เพื่อแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก ความ

ต้องการในการสื่อความหมาย

7. ด้านการประเมินผล

ผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดมีความเห็นตรงกันว่า การประเมินผลการเรียนการสอนภาษา สำหรับเด็กปฐมวัยอายุ 4 – 5 ปี ควรใช้วิธีการประเมินผลที่หลากหลาย ได้แก่ การสังเกต พฤติกรรม การสนทนา การจดบันทึก การรวบรวมผลงาน (Portfolio) การใช้แบบทดสอบซึ่ง

ไม่ควรใช้มากนัก ควรเป็นการประเมินผลตามสภาพจริงที่ยึดผู้เรียนมากกว่าเนื้อหาในหลักสูตร นอกจากนี้ ผู้ประเมินควรมีความหลากหลาย ไม่เฉพาะแต่ครู เด็กสามารถประเมินตนเองได้ ประเมินโดยเพื่อน ประเมินโดยผู้ปกครอง

8. ด้านบทบาทของครู

ผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดมีความเห็นตรงกันว่า บทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนภาษานั้น นอกจากครูจะเป็นผู้สอน (instructors) แล้ว ครูควรจะเป็นทั้งผู้อำนวยการ ความสะดวก (facilitators) ที่คอยจัดเตรียมกิจกรรมและสื่อการเรียนการสอนต่างๆ เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกและได้ใช้ภาษาเป็นทั้งที่ปรึกษา (consultants) ในการแก้ปัญหาและให้คำแนะนำแก่เด็กและผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาแก่เด็ก และเป็นทั้งผู้ร่วมเรียน (learner) ที่ร่วมเรียนและร่วมทำงานไปพร้อมกับเด็กด้วย นอกจากนี้ยังมีผู้เชี่ยวชาญบางท่านได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมที่น่าสนใจอีกว่า ครูควรเป็นทั้งเพื่อน (friends) และพ่อแม่ (parents) ที่คอยให้ความช่วยเหลือและเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษาที่ถูกต้องและเหมาะสมกับเด็กด้วย

9. การเลือกองค์ประกอบขั้นตอนการเรียนการสอนภาษา

ผู้วิจัยได้เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ เลือกองค์ประกอบขั้นตอน และความต่อเนื่องของรูปแบบการเรียนการสอนภาษา สำหรับเด็กปฐมวัย ที่มีความเหมาะสมมากที่สุดเพียง 1 รูปแบบ

แบบที่ 1	แบบที่ 2	แบบที่ 3
(1) ขั้นการเล่าเรื่อง	(1) ขั้นการสร้างความรู้ใหม่ช่วยกันแก้ไข	(1) ขั้นการเลือกเรื่อง
(2) ขั้นการสรุป	(2) ขั้นการเสนอผลงาน –	(2) ขั้นการเล่าเรื่อง
(3) ขั้นการเลือกเรื่อง	อ่านร่วมกัน	(3) ขั้นการสรุป
(4) ขั้นการสร้างความรู้ใหม่ – ช่วยกันแก้ไข	(3) ขั้นการเลือกเรื่อง	(4) ขั้นการสร้างความรู้ใหม่ – ช่วยกันแก้ไข
(5) ขั้นการเสนอผลงาน – อ่านร่วมกัน	(4) ขั้นการเล่าเรื่อง	(5) ขั้นการเสนอผลงาน –
	(5) ขั้นการสรุป	อ่านร่วมกัน

ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความเห็นว่า รูปแบบที่ 3 นี้ มีความเหมาะสมกว่าแบบอื่น เพราะเป็นรูปแบบที่ให้ความสนใจของเด็กเป็นหลัก และเด็กได้ลงมือปฏิบัติโดยมีครูคอยให้ความช่วยเหลือ เด็กมีอิสระในการทำงานและมีความเป็นตัวของตัวเอง นอกจากนี้มีผู้เชี่ยวชาญบางท่านเสนอว่า ในขั้นตอนที่ 4 ควรใช้ชื่อเป็นขั้นตอนสร้างผลงานจากภาษา จะเหมาะสมกว่าคำว่า สร้างความรู้ใหม่ – ช่วยกันแก้ไข แต่เนื่องจากเป็นข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเพียง 1 ใน 4 ท่าน ผู้วิจัยจึงไม่ได้แก้ไขชื่อขั้นตอนที่ 4 ตามข้อเสนอแนะดังกล่าว

1.2 ผลการประเมินความเหมาะสมสอดคล้องของรูปแบบ

ผลการตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ซึ่งจากเอกสารแบบประเมินรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทสสำหรับเด็กปฐมวัย สามารถแบ่งการวิเคราะห์เป็นด้านต่างๆ ดังนี้

ก. ด้านความสำคัญ แนวคิด ทฤษฎีพื้นฐานของรูปแบบ
 ข. ด้านการกำหนดองค์ประกอบ ขั้นตอนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส

- ค. ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ชั้นที่ 1
- ง. ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ชั้นที่ 2
- จ. ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ชั้นที่ 3
- ฉ. ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ชั้นที่ 4
- ช. ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ชั้นที่ 5
- ซ. ด้านตัวอย่างแผนการสอน

ผลการตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมของรูปแบบแต่ละด้านดังแสดงในตาราง 1-8

ก. ด้านความสำคัญ แนวคิด ทฤษฎีพื้นฐานของรูปแบบ

ตาราง 1 การตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมของรูปแบบ

ประเด็นที่ตรวจสอบ/ประเมิน	ค่าสถิติ	
	\bar{X}	S.D
1. การอธิบายความหมายและความสำคัญของรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทสสำหรับเด็กปฐมวัย	4.40	0.55
2. จุดมุ่งหมายของรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทสสำหรับเด็กปฐมวัย	4.60	0.89
3. แนวคิด ทฤษฎีพื้นฐานที่นำไปสู่การกำหนดกรอบแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทสสำหรับเด็กปฐมวัย	4.40	1.34
4. แนวคิดพื้นฐานในการสร้างรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทสสำหรับเด็กปฐมวัยที่พัฒนาจากแนวคิดของการสอนภาษาแบบธรรมชาติและการสอนภาษาแบบมุ่งประสบการณ์	4.60	0.89

จากตาราง 1 พบว่า โดยเฉลี่ยแล้วผู้เชี่ยวชาญประเมินและตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมของรูปแบบด้านความสำคัญ แนวคิด ทฤษฎีพื้นฐานว่า ในข้อจุดมุ่งหมายของรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทสสำหรับเด็กปฐมวัยและข้อแนวคิดพื้นฐานในการสร้างรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทสสำหรับเด็กปฐมวัยที่พัฒนาจากแนวคิด การสอนภาษาแบบธรรมชาติและการสอนภาษาแบบมุ่งประสบการณ์ ($\bar{X} = 4.60$ S.D = 0.89) มีความเหมาะสมในระดับดีมาก ส่วนข้อการอธิบายความหมายและความสำคัญของรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทสสำหรับเด็กปฐมวัย ($\bar{X} = 4.40$ S.D = 0.55) และข้อแนวคิด ทฤษฎีพื้นฐานที่นำไปสู่การกำหนดกรอบแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทสสำหรับเด็กปฐมวัย ($\bar{X} = 4.40$ S.D = 1.34) มีความเหมาะสมในระดับดี

ข. ด้านการกำหนดองค์ประกอบ ขั้นตอนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส

ตาราง 2 การตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมของรูปแบบ

ประเด็นที่ตรวจสอบ/ประเมิน	ค่าสถิติ	
	\bar{X}	S.D
1. การกำหนดองค์ประกอบ ขั้นตอนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทสสำหรับเด็กปฐมวัย	4.60	0.89
2. ขั้นตอนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทสสำหรับเด็กปฐมวัย แสดงถึงจุดเน้นการเรียนการสอนภาษาที่พัฒนาทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน สำหรับเด็กปฐมวัย	4.40	0.89
3. ขั้นตอนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทสสำหรับเด็กปฐมวัย แสดงถึงการเรียนการสอนที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ	4.60	0.89

จากตาราง 2 พบว่า โดยเฉลี่ยแล้วผู้เชี่ยวชาญประเมินและตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมของรูปแบบด้านการกำหนดองค์ประกอบ ขั้นตอนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทสว่า ในข้อการกำหนดองค์ประกอบ ขั้นตอนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทสสำหรับเด็กปฐมวัย และข้อขั้นตอนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทสสำหรับเด็กปฐมวัย แสดงถึงการเรียนการสอนที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.60$ S.D = 0.89)

มีความเหมาะสมในระดับดีมาก ส่วนข้อชี้้นตอนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอนแบบอาร์ทสำหรับเด็กปฐมวัยแสดงถึงจุดเน้นการเรียนการสอนภาษาที่พัฒนาทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน สำหรับเด็กปฐมวัย ($\bar{X}=4.40$ S.D=0.89) มีความเหมาะสมในระดับดี

ค. ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ชั้นที่ 1

ตาราง 3 การตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมของรูปแบบ

ประเด็นที่ตรวจสอบ/ประเมิน	ค่าสถิติ	
	\bar{X}	S.D
1. กระบวนการจัดการเรียนการสอน ชั้นที่ 1		
1.1 ความชัดเจนของข้อชี้้นตอนและความหมาย	4.40	0.89
1.2 ความชัดเจนของการอธิบายความหมายและกระบวนการเรียนการสอน	4.20	1.30
1.3 ความชัดเจนของการอธิบายบทบาทของเด็กในการเป็นผู้เลือกกิจกรรมทางภาษาที่สนใจและพอใจ	4.40	1.34
1.4 ความชัดเจนของการอธิบายบทบาทของครูในการเป็นผู้เตรียมกิจกรรม	4.40	1.34

จากตาราง 3 พบว่าโดยเฉลี่ยแล้วผู้เชี่ยวชาญประเมินและตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมของรูปแบบ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ชั้นที่ 1 ว่า ข้อความชัดเจนของข้อชี้้นตอนและความหมาย ($\bar{X}=4.40$ S.D=0.89) ข้อความชัดเจนของการอธิบายความหมายและกระบวนการเรียนการสอน ($\bar{X}=4.20$ S.D=1.30) ข้อความชัดเจนของการอธิบายบทบาทของเด็กในการเป็นผู้เลือกกิจกรรมทางภาษาที่สนใจและพอใจ และข้อความชัดเจนของการอธิบายบทบาทของครูในการเป็นผู้เตรียมกิจกรรม ($\bar{X}=4.40$ S.D=1.34) มีความเหมาะสมในระดับดี

ง. ด้านการวัดกระบวนการเรียนการสอน ชั้นที่ 2

ตาราง 4 การตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมของรูปแบบ

ประเด็นที่ตรวจสอบ/ประเมิน	ค่าสถิติ	
	\bar{X}	S.D
1. กระบวนการจัดการเรียนการสอน ชั้นที่ 2		
1.1 ความชัดเจนของชื่อขั้นตอนและความหมาย	4.40	1.34
1.2 ความชัดเจนของการอธิบายความหมายและกระบวนการเรียนการสอน	4.40	1.34
1.3 ความชัดเจนของการอธิบายบทบาทของเด็กในการเป็นผู้ฟังเรื่องที่ตนเองพอใจและสนใจ	4.40	1.34
1.4 ความชัดเจนของการอธิบายบทบาทของครูในการเป็นผู้เล่าเรื่องที่เด็กเลือก	4.40	1.34

จากตาราง 4 พบว่า โดยเฉลี่ยแล้วผู้เชี่ยวชาญประเมินและตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมของรูปแบบด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ชั้นที่ 2 ว่า ในข้อความชัดเจนของชื่อขั้นตอนและความหมาย ข้อความชัดเจนของการอธิบายความหมายและกระบวนการเรียนการสอน ข้อความชัดเจนของการอธิบายบทบาทของเด็กในการเป็นผู้ฟังเรื่องที่ตนเองสนใจและพอใจ ข้อความชัดเจนของการอธิบายบทบาทของครูในการเป็นผู้เล่าเรื่องที่เด็กเลือก ($\bar{X} = 4.40$ S.D = 1.34) มีความเหมาะสมในระดับดี

จ. ด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอน ชั้นที่ 3

ตาราง 5 การตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมของรูปแบบ

ประเด็นที่ตรวจสอบ/ประเมิน	ค่าสถิติ	
	\bar{X}	S.D
1. กระบวนการจัดการเรียนการสอน ชั้นที่ 3		
1.1 ความชัดเจนของชื่อขั้นตอนและความหมาย	4.60	0.89
1.2 ความชัดเจนของการอธิบายความหมายและกระบวนการเรียนการสอน	4.60	0.89
1.3 ความชัดเจนของการอธิบายบทบาทของเด็กในการเป็นสรุปเรื่องโดยการเล่าบททวนเรื่องหลังจากฟังนิทานที่ครูเล่าจบแล้ว	4.60	0.89
1.4 ความชัดเจนในการอธิบายบทบาทของครูโดยการให้เด็กเล่าบททวนเรื่อง หลังจากฟังนิทานที่ครูเล่าจบแล้ว	4.40	0.89

จากตาราง 5 พบว่า โดยเฉลี่ยแล้วผู้เชี่ยวชาญประเมินและตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมของรูปแบบด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนชั้นที่ 3 ว่า ในข้อความชัดเจนของชื่อขั้นตอนและความหมาย ข้อความชัดเจนของการอธิบายความหมายและกระบวนการเรียนการสอน ข้อความชัดเจนในการอธิบายบทบาทของเด็กในการเป็นผู้สรุปเรื่องโดยการเล่าบททวนเรื่องหลังจากฟังนิทานที่ครูเล่าจบแล้ว ($\bar{X} = 4.60$ S.D = 0.89) มีความเหมาะสมในระดับดีมาก ส่วนข้อความชัดเจนในการอธิบายบทบาทของครูโดยการให้เด็กเล่าบททวนหลังจากฟังนิทานที่ครูเล่าจบแล้ว ($\bar{X} = 4.40$ S.D = 0.89) มีความเหมาะสมในระดับดี

ฉ. ด้านการจัดการกระบวนการเรียนการสอน ชั้นที่ 4

ตาราง 6 การตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมของรูปแบบ

ประเด็นที่ตรวจสอบ/ประเมิน	ค่าสถิติ	
	\bar{X}	S.D
1. กระบวนการจัดการเรียนการสอน ชั้นที่ 4		
1.1 ความชัดเจนของชื่อขั้นตอนและความหมาย	4.60	0.89
1.2 ความชัดเจนของการอธิบายความหมายและกระบวนการเรียนการสอน	4.40	1.34
1.3 ความชัดเจนของการอธิบายบทบาทของเด็กในการถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจ โดยการเล่าเรื่องหรือลงมือปฏิบัติการเลือกสื่ออย่างอิสระตามความสนใจ เพื่อนำไปสร้างงานตามความประทับใจจากการฟังเรื่องที่ครูเล่าจบแล้ว	4.40	1.34
1.4 ความชัดเจนในการอธิบายบทบาทของครูในการเป็นผู้อำนวยการความสะดวกจัดเตรียมสื่อที่หลากหลาย	4.60	0.89
1.5 ความชัดเจนในการอธิบายบทบาทของครูในการเป็นผู้ช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จในการทำงาน โดยการเขียนข้อความให้เด็กคัดลอกตามเพื่อบรรยายผลงานของตนเอง	4.40	0.89
1.6 ความชัดเจนของการอธิบายกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น	4.60	0.89
1.7 ความชัดเจนในการอธิบายกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน ของเด็กปฐมวัย	4.60	0.89

จากตาราง 6 พบว่า โดยเฉลี่ยแล้วผู้เชี่ยวชาญประเมินและตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมของรูปแบบ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ชั้นที่ 4 ว่า ข้อความชัดเจนของชื่อขั้นตอนและความหมาย ข้อความชัดเจนของการอธิบายบทบาทครูในการเป็นผู้อำนวยการความสะดวกจัดเตรียมสื่อที่หลากหลาย ข้อความชัดเจนของการอธิบายกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ข้อความชัดเจนในการอธิบายกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถในการฟัง

พูด อ่าน เขียน ของเด็กปฐมวัย ($\bar{X}=4.60$ S.D=0.89) มีความเหมาะสมในระดับดีมาก ส่วนข้อความชัดเจนของการอธิบายความหมายของกระบวนการเรียนการสอน ข้อความชัดเจนในการอธิบายบทบาทของเด็กในการถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจ โดยการเล่าเรื่องหรือลงมือปฏิบัติการเลือกสื่ออย่างอิสระตามความสนใจ เพื่อนำไปสร้างงานตามความประทับใจจากการฟังเรื่องที่ครูเล่าจบแล้ว ($\bar{X}=4.40$ S.D=1.34) และข้อความชัดเจนในการอธิบายบทบาทของครูในการเป็นผู้ช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จในการทำงานโดยการเขียนข้อความให้เด็กคัดเลือกตามเพื่อบรรยายผลงานของตนเอง ($\bar{X}=4.40$ S.D=0.89) มีความเหมาะสมในระดับดี

ข. ด้านการจัดการกระบวนการเรียนการสอน ชั้นที่ 5

ตาราง 7 การตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมของรูปแบบ

ประเด็นที่ตรวจสอบ/ประเมิน	ค่าสถิติ	
	\bar{X}	S.D
1. กระบวนการจัดการเรียนการสอน ชั้นที่ 5		
1.1 ความชัดเจนของชื่อขั้นตอนและความหมาย	4.60	0.89
1.2 ความชัดเจนของการอธิบายความหมายและกระบวนการเรียนการสอน	4.60	0.89
1.3 ความชัดเจนของการอธิบายบทบาทของเด็กในการนำเสนอผลงาน โดยการอ่านภาพคำบรรยายประกอบภาพ หรือเล่าบรรยายเรื่องราวจากผลงานของตนเองหรือกลุ่มให้เพื่อนฟัง	4.60	0.89
1.4 ความชัดเจนในการเป็นผู้รวบรวมผลงานเด็กโดยการบันทึกคำพูด บันทึกภาพ เพื่อรวบรวมผลงานไว้ให้เด็กสามารถทบทวนได้อีก	4.60	0.89
1.5 ความชัดเจนในการอธิบายกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถในด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน สำหรับเด็กปฐมวัย	4.40	0.89

จากตาราง 7 พบว่าโดยเฉลี่ยแล้ว ผู้เชี่ยวชาญประเมินและตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมของรูปแบบ ด้านกระบวนการการจัดการเรียนสอน ชั้นที่ 5 ว่า ข้อความชัดเจนของชื่อขั้นตอนและความหมาย ข้อความชัดเจนของการอธิบาย ความหมาย และกระบวนการเรียนการสอน ข้อความชัดเจนของการอธิบายบทบาทของเด็กในการนำเสนอผลงาน โดยการอ่านภาพ อ่านคำบรรยายประกอบภาพ หรือเล่าบรรยายเรื่องราวจากผลงานของตนเองหรือกลุ่มให้เพื่อนฟัง ข้อความชัดเจนของการอธิบายบทบาทของครูในการเป็นผู้รวบรวมผลงานเด็ก โดยการบันทึกคำพูด บันทึกภาพ เพื่อรวบรวมผลงานไว้ให้เด็กสามารถทบทวนได้อีก ($\bar{X}=4.60$ S.D=0.89) มีความเหมาะสมในระดับดีมาก ส่วนข้อความชัดเจนในการอธิบายกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน สำหรับเด็กปฐมวัย ($\bar{X}=4.40$ S.D=0.89) มีความเหมาะสมในระดับดี

ช. ด้านตัวอย่างแผนการสอน

ตาราง 8 การตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมของรูปแบบ

ประเด็นที่ตรวจสอบ/ประเมิน	ค่าสถิติ	
	\bar{X}	S.D
1. ตัวอย่างแผนการสอน		
1.1 ความชัดเจนของเรื่อง	4.40	1.34
1.2 ความชัดเจนของเนื้อหา	4.40	1.34
1.3 ความชัดเจนของวัตถุประสงค์	4.20	1.30
1.4 ความชัดเจนของกิจกรรมและขั้นตอนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส	4.40	1.34
1.5 ความชัดเจนของสื่อการสอน	4.80	0.45
1.6 ความชัดเจนของวิธีการประเมินผล	4.20	1.30

จากตาราง 8 พบว่าโดยเฉลี่ยแล้วผู้เชี่ยวชาญประเมินและตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมของรูปแบบ ด้านตัวอย่างแผนการสอนว่าข้อความชัดเจนของสื่อการสอน ($\bar{X}=4.80$ S.D=0.45) มีความเหมาะสมในระดับดีมาก ส่วนข้อความชัดเจนของเรื่อง ข้อความชัดเจนของเนื้อหา ข้อความชัดเจนของกิจกรรมและขั้นตอนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส ($\bar{X}=4.40$ S.D=1.34) และข้อความชัดเจนของวิธีการประเมินผล ($\bar{X}=4.20$ S.D=1.30) มีความเหมาะสมในระดับดี

ระยะที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนค่าประสิทธิภาพระหว่างเรียนกับคะแนน
ค่าประสิทธิภาพหลังเรียน ดังตาราง 9

ตาราง 9 ผลการเปรียบเทียบคะแนนค่าประสิทธิภาพระหว่างเรียนกับคะแนนค่าประสิทธิภาพ
หลังเรียน

เด็กคนที่	ระหว่างเรียน (30 คะแนน)						หลังเรียน (53 คะแนน)	
	สัปดาห์ที่	สัปดาห์ที่	สัปดาห์ที่	สัปดาห์ที่	คะแนน	ร้อยละ	คะแนน	ร้อยละ
	2	4	6	8	เฉลี่ย			
1	5	16	24	30	18.75	62.50	42	79.25
2	8	16	24	29	19.25	64.17	48	90.57
3	2	17	20	30	17.25	57.50	43	81.13
4	8	15	23	28	18.50	61.67	43	81.13
5	0	14	16	30	15.00	50.00	46	86.79
6	6	16	22	30	18.50	61.67	42	79.25
7	5	16	18	28	16.75	55.83	33	62.26
8	6	18	22	29	18.75	62.50	43	81.13
9	4	15	18	29	16.50	55.00	48	90.57
10	12	27	27	30	24.00	80.00	47	88.68
11	3	16	18	28	16.25	54.17	40	75.47
12	10	22	26	30	22.00	73.33	44	83.02
13	9	20	25	30	21.00	70.00	45	84.91
14	3	15	19	30	16.75	55.83	46	86.79
15	9	23	26	29	21.75	72.50	44	83.02
16	3	17	24	29	18.25	60.83	42	79.25
17	10	23	26	29	22.00	73.33	45	84.91
18	8	19	22	30	19.75	65.83	44	83.02
19	9	22	28	29	22.00	73.33	44	83.02
20	14	27	28	30	24.75	82.50	46	86.79

ตาราง 9 (ต่อ)

เด็กคนที่	ระหว่างเรียน (120 คะแนน)					หลังเรียน (53 คะแนน)			
	สัปดาห์ที่	สัปดาห์ที่	สัปดาห์ที่	สัปดาห์ที่	คะแนน	ร้อยละ	คะแนน	ร้อยละ	
	2	4	6	8	เฉลี่ย				
21	15	26	29	30	25.00	83.33	51	96.23	
22	14	19	28	30	22.75	75.83	45	84.91	
23	2	8	17	25	13.00	43.33	33	62.26	
24	7	22	24	30	20.75	69.17	48	90.57	
25	10	24	28	30	23.00	76.67	46	86.79	
26	14	27	28	30	24.75	82.50	53	100.00	
27	3	18	25	30	19.00	63.33	46	86.79	
28	11	19	25	30	21.25	70.83	46	86.79	
29	14	28	29	30	25.25	84.17	47	88.68	
30	4	18	25	30	19.25	64.17	44	83.02	
31	15	26	29	30	25.00	83.33	51	96.23	
32	14	19	28	30	22.75	75.83	45	84.91	
33	2	8	17	25	13.00	43.33	33	62.26	
34	7	22	24	30	20.75	69.17	48	90.57	
35	10	24	28	30	23.00	76.67	46	86.79	
เฉลี่ย	7.83	19.80	24.17	29.49	20.32	67.74	44.86	84.64	
						E1 = 67.74	E2 = 84.64		

E1 คือ คะแนนค่าประสิทธิภาพระหว่างเรียน

E2 คือ คะแนนค่าประสิทธิภาพหลังเรียน

จากตาราง 9 แสดงว่า ในระหว่างเรียนนั้นเด็กปฐมวัยมีการพัฒนาทางด้านภาษาเพิ่มขึ้น ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากค่าคะแนนเฉลี่ยในแต่ละสัปดาห์โดยสัปดาห์ที่ 2 มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 7.83 สัปดาห์ที่ 4 มีค่าคะแนนเฉลี่ยกับ 19.80 สัปดาห์ที่ 6 มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 24.17 และสัปดาห์ที่ 8 มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 29.49 โดยในแต่ละสัปดาห์เทียบจากคะแนนเต็ม 30 คะแนน จากค่าคะแนนดังกล่าวสามารถหาค่าประสิทธิภาพได้เท่ากับ

(E1) 67.74 หลังจากผ่านกระบวนการการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส พบว่าจะแนค่าประสิทธิภาพหลังการเรียนเท่ากับ (E2) 84.64

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยระหว่างการสอน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส

1. วิเคราะห์คะแนนที่ได้จากการสอบ ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทสที่มีต่อความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย

ตาราง 10 คะแนนความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย

พัฒนาการทางภาษา	กลุ่มตัวอย่าง	n	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง	
			\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D
การฟัง	กลุ่มทดลอง	35	5.94	1.57	9.06	.97
การพูด	กลุ่มทดลอง	35	8.37	3.39	14.77	1.19
การอ่าน	กลุ่มทดลอง	35	5.63	1.85	7.89	1.76
การเขียน	กลุ่มทดลอง	35	8.57	2.73	13.00	1.37
รวม	กลุ่มทดลอง	35	28.51	6.43	44.71	4.02

จากตาราง 10 พบว่า ค่าคะแนนความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยก่อนการใช้ รูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 28.51 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 6.43 ค่าคะแนนความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยหลัง การใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 44.71 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.02

ด้านการฟัง หลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส กลุ่มทดลองมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 9.06 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .97 ก่อนการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส กลุ่มทดลองมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 5.94 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานกับ 1.87

ด้านการพูด หลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส กลุ่มทดลองมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 14.77 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.19 ก่อนการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส กลุ่มทดลองมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 8.37 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.39

ด้านการอ่าน หลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส กลุ่มทดลองมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 7.89 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.76 ก่อนการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส กลุ่มทดลองมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 5.63 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.85

ด้านการเขียน หลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส กลุ่มทดลองมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 13.00 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.37 ก่อนการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส กลุ่มทดลองมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 8.57 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.73

ตาราง 11 พัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัย กลุ่มทดลอง (คะแนนเต็ม 2.00)

พัฒนาการทาง ภาษา	ระยะเวลา				เฉลี่ย 4 สัปดาห์
	สัปดาห์ที่ 1	สัปดาห์ที่ 2	สัปดาห์ที่ 3	สัปดาห์ที่ 4	
ด้านการฟัง	.50	1.32	1.58	1.98	1.35
ด้านการพูด	.56	1.33	1.61	1.99	1.37
ด้านการอ่าน	.53	1.24	1.55	1.91	1.31
ด้านการเขียน	.69	1.42	1.73	1.99	1.46
เฉลี่ยรวมทุกด้าน	.58	1.33	1.63	1.96	1.37

จากตาราง 11 พบว่า พัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัย กลุ่มทดลองที่ได้รับการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส มีพัฒนาการที่ดีขึ้นตามลำดับทั้งด้านการฟัง ด้านการพูด ด้านการอ่าน และด้านการเขียน เมื่อพิจารณาความสามารถทางภาษารวมทุกด้าน ปรากฏว่าเด็กปฐมวัยทดลองที่ได้รับการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส มีพัฒนาการที่ดีขึ้นเช่นเดียวกัน

ตาราง 12 การเปรียบเทียบค่าคะแนนความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยเฉลี่ยระหว่าง
ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส ภายในกลุ่มทดลอง

ความสามารถ ทางภาษา	การสอน	\bar{X}	SD	df	t	P-value
ด้านการฟัง	ก่อนการสอน	5.94	1.57	34	12.360	.000
	หลังการสอน	9.06	.97			
ด้านการพูด	ก่อนการสอน	8.37	3.39	34	12.296	.000
	หลังการสอน	14.77	1.19			
ด้านการอ่าน	ก่อนการสอน	5.63	1.76	34	7.469	.000
	หลังการสอน	7.89	1.84			
ด้านการเขียน	ก่อนการสอน	8.57	2.73	34	12.368	.000
	หลังการสอน	13.00	1.37			
รวมทุกด้าน	ก่อนการสอน	28.51	6.43	34	21.694	.000
	หลังการสอน	44.71	4.02			

จากตาราง 12 พบว่า ค่าคะแนนความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยเฉลี่ยก่อนและ
หลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .01 ทั้งการพิจารณาในโดยรวมและรายด้าน กล่าวคือ หลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอน
แบบฮาร์ทส เด็กปฐมวัยกลุ่มทดลองที่มีความสามารถทางภาษาเพิ่มขึ้นทั้งในด้านการพิจารณาใน
ภาพรวมและการพิจารณาในด้านย่อย ด้านการฟัง ด้านการพูด ด้านการอ่าน และด้านการเขียน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบ (HEARTS Instruction Model) เพื่อเสริมสร้างความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย ทั้งนี้เพื่อประโยชน์และเป็นแนวทางสำหรับครู ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย ได้ตระหนัก และเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษา ในระดับปฐมวัย อันเป็นทางเลือกอีกรูปแบบหนึ่ง คือ รูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งมีลำดับขั้นตอนของการวิจัยและผลงานของการวิจัยโดยสรุป ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส เพื่อเสริมสร้างความสามารถทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย โดยกำหนดเป็นวัตถุประสงค์เฉพาะของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส เพื่อเสริมสร้างความสามารถทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส เพื่อเสริมสร้างความสามารถทางภาษา

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชาย - หญิง อายุระหว่าง 4 - 5 ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาล 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนบ้านบางกะปิ สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 6 ห้องเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 1 ห้องเรียน เป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 35 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ระยะที่ 1 ระยะพัฒนารูปแบบ

1.1 แบบบันทึกการสัมภาษณ์การพัฒนาารูปแบบการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 4 ท่าน แบบบันทึกการสัมภาษณ์มี 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลในการสร้างและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัย อายุ 4 – 5 ปี ซึ่งแบ่งเป็นประเด็นสัมภาษณ์ย่อย 5 หัวข้อ คือ

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบสำคัญในการเรียนการสอนภาษาที่มีคุณภาพสำหรับเด็กปฐมวัย
2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัยด้านต่าง ๆ

2.1 ด้านหลักการ

2.2 ด้านจุดประสงค์การเรียนการสอน

2.3 ด้านเนื้อหา

2.4 ด้านวิธีการสอน

2.5 ด้านสื่อการสอน แหล่งการเรียนรู้

2.6 ด้านการประเมินผล

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของครู นักเรียนและผู้ปกครองในการเรียนการสอนภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย

4. แนวโน้มของรูปแบบการเรียนการสอนภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยในอนาคต

5. ให้ผู้เชี่ยวชาญเลือกองค์ประกอบขั้นตอนการเรียนการสอนภาษาที่มีความเหมาะสมมากที่สุด 1 รูปแบบจากทั้งหมด 3 รูปแบบที่กำหนดให้

จากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้นำข้อมูลทั้งหมดมาประกอบการพิจารณาสร้างองค์ประกอบรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส และพัฒนาให้รูปแบบมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

1.2 เอกสารคู่มือประกอบการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส โดยในเอกสารคู่มือประกอบด้วยสาระคือ

- ความหมายและความสำคัญ
- จุดมุ่งหมาย
- แนวคิด ทฤษฎีพื้นฐาน
- องค์ประกอบและขั้นตอนการสอน

- วิธีดำเนินการเรียนการสอนและตัวอย่างแผนการสอน
- สื่อและวิธีการประเมินผล

1.3 แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทสสำหรับเด็กปฐมวัย โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านตรวจสอบความเหมาะสมของโครงสร้างและองค์ประกอบที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จากนั้นนำมาปรับปรุงและแก้ไขให้รูปแบบมีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

1.4 แบบประเมินความสอดคล้องของรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส สำหรับเด็กปฐมวัย โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้องของโครงสร้างองค์ประกอบที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ จากนั้นนำมาปรับปรุงและแก้ไขให้รูปแบบมีความสอดคล้องมากยิ่งขึ้น

ระยะที่ 2 การทดลองใช้รูปแบบ

2.1 แผนการจัดประสบการณ์กิจกรรมการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส จำนวน 16 กิจกรรม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน และมีการทดลองใช้กับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ที่มีอายุระหว่าง 4 – 5 ปี จำนวน 20 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นได้นำมาปรับปรุง และแก้ไขให้เหมาะสม และจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการทดลอง

2.2 แบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษา ดังนี้

- 1) แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟัง
 - แบบทดสอบที่ 1.1 การฟังและปฏิบัติตามคำสั่ง จำนวน 5 ข้อ
 - แบบทดสอบที่ 1.2 การฟังและเข้าใจความหมาย จำนวน 5 ข้อ
- 2) แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการพูด
 - แบบทดสอบที่ 2.1 การบอกชื่อสิ่งต่างๆ ที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน จำนวน 5 ข้อ
 - แบบทดสอบที่ 2.2 การเล่าเรื่องราวต่างๆ จากภาพที่กำหนด จำนวน 3 ข้อ
 - แบบทดสอบที่ 2.3 การใช้คำพูดให้เหมาะสมกับสถานการณ์ จำนวน 5 ข้อ
- 3) แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่าน
 - แบบทดสอบที่ 3.1 การจำแนกความเหมือนต่าง จำนวน 5 ข้อ
 - แบบทดสอบที่ 3.2 การอ่านภาพและเรียงลำดับเหตุการณ์ จำนวน 6 ข้อ
- 4) แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการเขียน
 - แบบทดสอบที่ 4.1 การเขียนภาพตามแบบ จำนวน 6 ข้อ

แบบทดสอบที่ 4.2 การเขียนพยานุเคราะห์ตามแบบ จำนวน 5 ข้อ

แบบทดสอบที่ 4.3 การเขียนภาพอิสระ จำนวน 1 ข้อ

ซึ่งแบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษาทั้งหมด ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น และผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ ตลอดจนได้ผ่านการทดลองใช้กับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ที่มีอายุระหว่าง 4 – 5 ปี จำนวน 20 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อคัดเลือกข้อสอบที่มีคุณภาพ ซึ่งทั้งหมดมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.78 สูงเพียงพอที่จะนำมาใช้ในการศึกษา

2.3 แบบสังเกตการสอนภาษาในชั้นเรียนสำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อให้ครูประจำชั้นประเมินการสอนของผู้วิจัยในด้านการเตรียมการเรียนการสอน การใช้ภาษา การนำเสนอ บทเรียน การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน บรรยากาศในชั้นเรียน โดยแบบสังเกตการสอนภาษาในชั้นเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นได้นำมาปรับปรุงและแก้ไขให้เหมาะสมและจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการสังเกตการสอนภาษาในชั้นเรียน

2.4 แบบสังเกตพัฒนาการทางภาษา เพื่อใช้สังเกต และประเมินผลความก้าวหน้าของพัฒนาการทางภาษาด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน โดยมีระยะเวลาการสังเกต ในช่วงสัปดาห์ที่ 2, 4, 6, 8 โดยแบบสังเกตพัฒนาการทางภาษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นได้นำมาปรับปรุง และแก้ไขให้เหมาะสมและจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการสังเกตและประเมินความก้าวหน้าของพัฒนาการทางภาษาของนักเรียนกลุ่มทดลอง

2.5 แบบบันทึกแฟ้มสะสมงานการพัฒนาความสามารถทางภาษา เพื่อใช้บันทึกความสนใจของเด็กในการเลือกทำกิจกรรม ตลอดจนการบันทึกพฤติกรรมทางภาษาด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน ของเด็กปฐมวัยที่เป็นตัวแทนของกลุ่มทดลอง จำนวน 10 คน แบบบันทึกแฟ้มสะสมงานการพัฒนาความสามารถทางภาษานี้ใช้เป็นแบบบันทึกสะสมงานรายวัน โดยแบบบันทึกแฟ้มสะสมงานการพัฒนาความสามารถทางภาษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นได้นำมาปรับปรุง และแก้ไขให้เหมาะสม และจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้บันทึกแฟ้มสะสมงาน (Portfolio) การพัฒนาความสามารถทางภาษาต่อไป

สรุปผลการวิจัย

1. จากการสัมภาษณ์สอบถาม และให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพรูปแบบ ผลจากการตรวจสอบคุณภาพรูปแบบสรุปได้ว่า รูปแบบมีความเหมาะสมสอดคล้อง สามารถนำไปพัฒนาความสามารถทางภาษาด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน สำหรับเด็กปฐมวัยได้อย่างมีคุณภาพ โดยพิจารณาจากค่าดัชนีความเหมาะสมของรูปแบบได้เท่ากับ 4.60 และเกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้องของรูปแบบ (IOC) ได้เท่ากับ 0.75

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยของกลุ่มทดลองหลังและก่อนการใช้รูปแบบแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ความสามารถด้านการฟัง การพูด และการเขียน ยกเว้นความสามารถด้านการอ่านที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สรุปได้ว่า ความสามารถทางภาษาทั้ง 4 ด้าน ของกลุ่มทดลองหลังการสอน เด็กปฐมวัยมีความสามารถทางภาษาพัฒนาขึ้น

อภิปรายผลการทดลอง

จากผลการศึกษาวิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส์มีคุณภาพและความเหมาะสมสอดคล้องที่จะนำไปใช้ในการเสริมสร้างความสามารถทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย ดังจะเห็นได้จากค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านจากผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ในแต่ละด้าน คือ มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.60 – 4.80 ด้าน ที่มีค่าเฉลี่ย 4.80 คือ ด้านตัวอย่างแผนการสอนในข้อ 1.5 ความชัดเจนของแผนการสอน ด้านที่มีค่าเฉลี่ย 4.60 คือ ด้านความสำคัญ แนวคิด ทฤษฎีพื้นฐานของรูปแบบ ในข้อ 2 จุดมุ่งหมายของรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส์สำหรับเด็กปฐมวัย และข้อ 4. แนวคิดพื้นฐานในการสร้างรูปแบบการเรียนการสอนภาษาแบบธรรมชาติ และการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

- ด้านการกำหนดองค์ประกอบ ขั้นตอนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส์ ในข้อ 1 การกำหนดองค์ประกอบขั้นตอนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส์สำหรับเด็กปฐมวัย ข้อ 3 ขั้นตอนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส์สำหรับเด็กปฐมวัยแสดงถึงการเรียนการสอนที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ

- ด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอน ชั้นที่ 3 ในข้อ 1.1 ความชัดเจนของชื่อขั้นตอนและความหมาย ข้อ 1.2 ความชัดเจนของการอธิบายความหมายและกระบวนการเรียนการสอน ข้อ 1.3 ความชัดเจนในการอธิบายบทบาทของเด็กในการเป็นผู้สรุปเรื่องโดยการเล่าบทบาทเรื่องหลังจากฟังนิทานที่ครูเล่าจบแล้ว

- ด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอน ชั้นที่ 4 ข้อ 1.1 ความชัดเจนของชื่อขั้นตอนและความหมาย ข้อ 1.4 ความชัดเจนในการอธิบายบทบาทของครูในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกจัดเตรียมสื่อที่หลากหลาย ข้อ 1.6 ความชัดเจนของการอธิบายกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ข้อ 1.7 ความชัดเจนในการอธิบายกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน ของเด็กปฐมวัย

- ด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอน ชั้นที่ 5 ข้อ 1.1 ความชัดเจนของชื่อขั้นตอนและความหมาย ข้อ 1.2 ความชัดเจนของการอธิบายความหมายและกระบวนการเรียนการสอน ข้อ 1.3 ความชัดเจนของการอธิบายบทบาทของเด็กในการนำเสนอผลงาน โดยการทำภาพ

อ่านคำบรรยายประกอบภาพ หรือเล่าบรรยายเรื่องราวจากผลงานของตนเอง หรือกลุ่มให้เพื่อน ฟัง ข้อ 1.4 ความชัดเจนในการเป็นผู้รวบรวมผลงานเด็กโดยการบันทึกคำพูด บันทึกภาพ เพื่อรวบรวมผลงานไว้ให้เด็กสามารถทบทวนได้อีก

ส่วนในด้านอื่นๆ นอกเหนือจากที่กล่าวไป คือ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.20 – 4.40 ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของรูปแบบในระดับมาก ซึ่งผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น เพื่อนำรูปแบบไปใช้ในการเสริมสร้างความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยให้รูปแบบมีความเหมาะสมมากที่สุดทุกด้าน

สำหรับในเรื่องความสอดคล้องของรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส พบว่า แต่ละรายการมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.6 – 1.0 และค่าดัชนีความสอดคล้องโดยรวม (TOC) = 0.75 คือ รูปแบบการเรียนการสอนมีความสอดคล้องกัน ตลอดจนมีความเหมาะสมชัดเจน และเหมาะสมในการนำไปใช้เสริมสร้างความสามารถทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย

นอกจากการพิจารณาจากค่าเฉลี่ยความเหมาะสมสอดคล้องของรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทสแล้ว รูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทสยังมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการเสริมสร้างความสามารถทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยอย่างยิ่ง เนื่องจาก

1. รูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทสในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการเรียนการสอนได้ยึดเด็กเป็นสำคัญ โดยเปิดโอกาสให้เด็กได้ตัดสินใจ ได้เลือกทำกิจกรรมตามความสนใจ โดยอิสระ โดยครูเป็นเพียงผู้จัดเตรียมกิจกรรมและสื่อการสอนที่หลากหลายไว้ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่ได้จากการสัมภาษณ์ว่ารูปแบบการเรียนการสอนภาษาที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยควรเป็นลักษณะการสอนภาษาแบบธรรมชาติที่เน้นเด็กเป็นสำคัญและเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ภาษาอย่างอิสระตามความสนใจ เมื่อเด็กมีความสนใจได้เรียนรู้ในสิ่งที่ตนเองต้องการ ได้เลือกทำงานในสิ่งที่ตนเองถนัดจนประสบความสำเร็จ เด็กจะมีทัศนคติต่อการเรียนภาษา ทำให้รู้สึกว่าการเรียนภาษาเป็นเรื่องง่าย ไม่กลัวผิดและกล้าแสดงออกอันเป็นลักษณะสำคัญของการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการวิจัย (Good man, 1986 : 1989 ; Pearson, 1990 ; Wells, 1986) ที่มีการติดตามผล พบว่า วิธีการสอนภาษาแบบธรรมชาติ เป็นวิธีการสอนภาษาที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลางที่ช่วยให้เด็กปฐมวัยเรียนรู้ภาษาอย่างค่อยเป็นค่อยไป ไม่สร้างทัศนคติในทางลบต่อการเรียนภาษา โดยเฉพาะด้านการอ่านและเขียน แต่เด็กจะให้ความสนใจต่อการเรียนและกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้น ทั้งนี้เพราะกิจกรรมทางภาษาที่จัดนั้นจัดในบริบทที่มีความหมายต่อตัวเด็ก หรือผู้เรียนและเด็กสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในกิจวัตรประจำวัน

2. รูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทสมีบรรยากาศการเรียนการสอนที่ผ่อนคลาย เด็กได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่มีความสุขสนุกสนานในการเรียนรู้ ไม่เคร่งเครียด จึงทำให้เด็กกล้าคิด กล้าแสดงออกในบรรยากาศที่เป็นมิตร ซึ่งสอดคล้องกับ สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2543 : 50) ที่กล่าวว่า เมื่อบรรยากาศการเรียนรู้ไม่เครียด นักเรียนมีอิสระในการทำกิจกรรม ได้ช่วยกันคิด

ได้ช่วยกันแก้ปัญหา ทำให้เด็กเกิดความมั่นใจ มีกำลังใจและกล้าแสดงออก กล้าที่จะตอบคำถาม หรือแสดงความคิดเห็นต่างๆ ด้วยความมั่นใจ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่ได้จากการสัมภาษณ์ว่า บรรยากาศการเรียนการสอนภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย ควรเป็นบรรยากาศที่ทำให้เด็กรู้สึกสบาย ไม่เคร่งเครียด จะทำให้เด็กกล้าคิด กล้าแสดงออก และสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ในบรรยากาศที่มีความอบอุ่น และมีการยอมรับจากเพื่อนและครู เมื่อเด็กประสบความสำเร็จในการทำงาน จะทำให้งานมีความหมาย และคุณค่า ทำให้เด็กเกิดความ ต้องการที่จะเรียนรู้ต่อไป และได้พัฒนาความสามารถทางภาษาในทุกด้านไปพร้อมๆ กัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกอร์ดไฟรด์ และคนอื่นๆ (อุษณีย์ อนุรุทธวงศ์. 2546 : 99 – 100 ; อ้างอิงจาก Gottfried A.W. and et. al. 1994) ที่ได้ศึกษากลุ่มเด็กปฐมวัยที่มีการแสดงออกถึงความสามารถทางภาษา เมื่อโตขึ้นในวัยประถมเด็กจะมีไอคิวสูงกว่าเด็กทั่วไป และสิ่งที่มีความสำคัญอย่างมากต่อการเพิ่มขึ้น หรือลดลงของความสามารถทางสติปัญญา คือ แรงจูงใจ ภายในที่เกิดขึ้นจากการเห็นคุณค่าของการเรียนรู้ ความสุขกับการเรียน ความอยากรู้อยากเห็น การเรียนที่ท้าทาย ไคร้รู้ และจากการศึกษายังพบว่าความสัมพันธ์ของสิ่งแวดล้อม มีผลกับการเรียนรู้ คือ สิ่งแวดล้อมที่ท้าทาย จะกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ทางปัญญา อย่างมาก และเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้เด็กอยากหรือไม่อยากเรียนรู้

3. รูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทสมีลักษณะการเรียนแบบร่วมมือ (cooperative learning) เด็กได้มีโอกาสได้ร่วมกันคิดร่วมกันทำงานแก้ปัญหาไปพร้อมกับเพื่อนๆ ภายใต้ความช่วยเหลือจากเพื่อนและครู ขณะเดียวกันทำให้เกิดการเรียนรู้ภาษาจากการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่ได้จากการสัมภาษณ์ว่า ในการจัดการเรียนการสอนภาษาที่ดีนั้นต้องให้เด็กมีโอกาสได้ใช้ภาษา การทำงานเป็นกลุ่ม หรือการเรียนแบบร่วมมือจะทำให้เด็กได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน จะทำให้เด็กได้พัฒนาคำศัพท์ และเด็กได้เรียนรู้ การแสดงออกทางความคิด การใช้คำพูดที่เหมาะสม และเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น เนื่องจากเด็กแต่ละคนมีพื้นฐานภาษามาจากบ้านไม่เท่ากัน การได้ฟังคนอื่นได้พูดกับคนอื่น จากการมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มจะทำให้เด็กได้ซึมซับภาษาและพัฒนาไปเองตามธรรมชาติ

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เลินเน และโจลิน (Laney and Jolynn. 1992) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการอ่านของเด็ก เกรด 1 เป็นเวลา 1 ปี ที่เปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการอ่านจากการมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนแบบธรรมชาติ (Whole Language) จำนวน 4 คน ได้บันทึกและวิเคราะห์ 4 วิธีการ ที่ชี้ให้เห็นถึงการอ่านออกเขียนได้ โดยการซึมซับภาษา จากพฤติกรรมการพูดคุยกับเพื่อนและบุคคลอื่นๆ การเล่นเกม การอ่านด้วยตนเองที่สัมพันธ์กับสื่อในห้องเรียน และการเขียนแบบไม่เป็นทางการในศูนย์การเรียนแล้วบันทึกความถี่จากการเข้าใจคำ ความหมาย ความคล่องแคล่วในการอ่านมากกว่า 3 เดือน พบว่า เด็กมีความเจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องในการอ่านแบบไม่เป็นทางการและจากประสบการณ์ และกาญจนา สุวรรณชาติ

(2537 : 105) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเองและความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นสรรค์สร้างที่ครูมีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นนักเรียนชายและหญิง อายุ 4 – 5 ปี จำนวน 60 คน กลุ่มทดลอง 1 ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นสรรค์สร้างแบบที่ครูมีปฏิสัมพันธ์มีความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความสามารถทางภาษาสูงกว่าเด็กที่ได้รับการจัดประสบการณ์เล่นสรรค์สร้างแบบครูไม่มีปฏิสัมพันธ์และการจัดประสบการณ์การเล่นแบบปกติ

นอกจากนี้ซอมสกี (พัชรวิวัลย์ เกตุแก่นจันทร์. 2539 : 28 ; อ้างอิงจาก Chomsky. 1988) รายงานว่าเด็กหลายคนที่มาจากรอบครัวที่แวดล้อมไปด้วยหนังสือ มีพ่อแม่ที่รักการอ่านเป็นต้นแบบ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว และเด็กมีหนังสือที่น่าสนใจหลากหลาย พร้อมทั้งจะให้เด็กเลือกเมื่อเด็กอยากเรียนรู้ อยากอ่าน

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส เพื่อเสริมสร้างความสามารถทางภาษา สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. รูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส สามารถพัฒนาความสามารถทางภาษาด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน สำหรับเด็กปฐมวัยได้อย่างดี เพราะเป็นรูปแบบที่ใช้การเรียนรู้แบบการเล่น (Play Way) และเด็กเป็นผู้ลงมือกระทำ (Active Learning) และมีส่วนร่วมจากกิจกรรมทางภาษาและสื่อการเรียนการสอนภาษาที่หลากหลาย แปลกใหม่ ทำให้เด็กเกิดแรงจูงใจและทำหายที่จะเรียนรู้ โดยเฉพาะพัฒนาการด้านการเขียน จากผลการทดลองรูปแบบพบว่า เด็กกลุ่มทดลองมีพัฒนาการด้านการเขียนเป็นอัตราส่วนที่เพิ่มมากขึ้นกว่าด้านอื่นๆ นั้นเนื่องจากการที่เด็กกลุ่มทดลองได้เล่นได้ประดิษฐ์เศษวัสดุและสามารถนำไปเป็นสื่อประกอบการเล่นตามลำพังหรือการเล่นกับเพื่อนๆ การเล่าเรื่องราวของสิ่งประดิษฐ์ที่ตนเองสร้างขึ้น และการคัดลอกข้อความจากครูในการเขียนบรรยายสิ่งประดิษฐ์ที่ตนเองสร้างขึ้น สิ่งเหล่านี้ได้พัฒนาความสามารถทางภาษาด้านการเขียนอย่างเป็นธรรมชาติ โดยครูไม่ต้องใช้การบังคับหรือเข้มงวดกับเด็กในการคัดเขียนตัวอักษรแต่อย่างใด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของไวโกตสกี (Vygotsky) ที่กล่าวว่า จุดเริ่มต้นของการเขียนของเด็กมาจากการเล่นเชิงจินตนาการและสัญลักษณ์ ซึ่งช่วยให้เด็กแทนที่วัตถุด้วยสัญลักษณ์ ซึ่งเป็นการเตรียมความพร้อมเด็กไปสู่การเขียนที่แท้จริงต่อไป เมื่อเด็กมีประสบการณ์ที่กว้างขวางขึ้นจากสิ่งแวดล้อมที่เขาถูกล้อมรอบไปด้วยถ้อยคำที่เขียนไว้ให้อ่านตามป้ายร้าน การโฆษณาหรือข้อความตามข้างรถ ทำให้เด็กเริ่มสนใจที่จะคัดลอกตัวอักษรเหล่านั้นลงในการขีดเขียนของเขา เด็กอาจจะเริ่มอยากเขียนโดยต้องการจะเขียนชื่อตัวเองหรือเขียนข้อความสัญลักษณ์เครื่องหมายบางอย่างเพื่อใช้แสดงความเป็นเจ้าของในของบางอย่าง เช่น สมุด หนังสือ กล้องดินสอ ลายมือชื่อของเด็กในบัตรอวยพรปีใหม่ที่ส่งให้เพื่อนๆ หรือคนในครอบครัว จะสามารถเป็นความภาคภูมิใจอันยิ่งใหญ่ที่ทำให้เด็กได้

พัฒนาการเขียนอย่างมีเหตุผลและแรงบันดาลใจที่ดีและสิ่งนี้คือความปรารถนาที่ออกมาจากใจภายในตัวเด็กที่ต้องการจะสื่อสารกับผู้อื่น (John Thomson. 1994 : 176) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบลัด (Blood. 1996 : 153) ที่ได้ศึกษาความสามารถทางภาษาของเด็กอายุ 3 – 5 ปี จำนวน 67 โรงเรียน โดยการทดสอบพัฒนาการทางภาษา การรับรู้ การเขียน และมีการศึกษาระยะยาว มีผู้ปกครองเด็กจำนวน 6 คน เข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนของเด็ก จากการศึกษาพบว่า การเรียนรู้ทางภาษาของเด็กขึ้นอยู่กับความสนใจของเด็ก และเจตคติของผู้ปกครองในกระบวนการเรียนรู้ เพื่อการอ่านออกเขียนได้ และส่งเสริมให้เด็กเขียนชื่อตนเอง จะทำให้มีความสามารถในการเรียนรู้ การสอนอ่านเขียนได้อย่างมีความหมาย เพราะชื่อของเด็กถูกเรียกอยู่เป็นประจำ และเป็นคำที่นึกภาพได้ หากเด็กสามารถเขียนชื่อตนเองได้ จะเป็นแนวทางขยายความสามารถในการรับรู้คำอื่นๆ ต่อไป

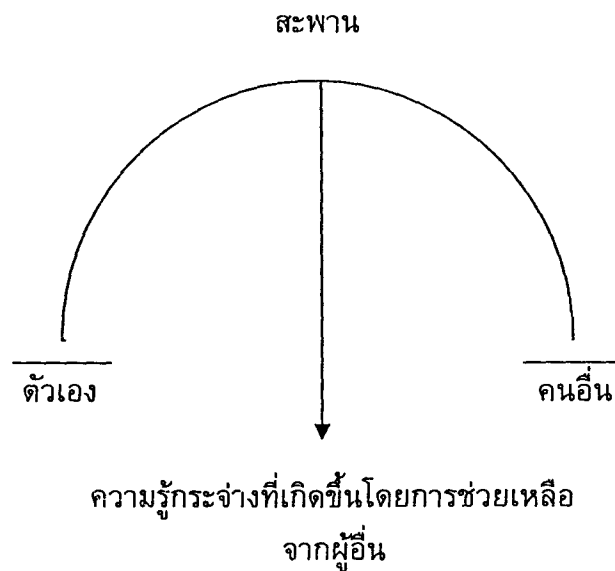
2. รูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทสเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่เด็กสามารถพัฒนาการเรียนรู้ภาษาได้อย่างมีความเชื่อมั่นในตนเอง และตระหนักในคุณค่าแห่งตน (self esteem) ดังจะเห็นได้จากเด็กกลุ่มทดลองมีการเลือกทำงานประดิษฐ์เศษวัสดุมากกว่ากิจกรรมอื่นๆ เนื่องจากกิจกรรมประดิษฐ์เศษวัสดุ เด็กมีอิสระในการเลือกเศษวัสดุที่ตนเองสนใจและนำมาประดิษฐ์เป็นชิ้นงานใหม่ได้และทำให้เด็กประสบความสำเร็จในการทำงานตามความสามารถของแต่ละบุคคล (สุรางค์ โค้วตระกูล. 2541 : 261 – 268) ซึ่งการจัดสภาพแวดล้อมภายใต้บรรยากาศที่让孩子ได้ลงมือกระทำและสร้างองค์ความรู้อย่างอิสระจะทำให้เด็กได้รับการพัฒนาภาษาและมีการถ่ายโยงการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ภาษาอย่างเข้าใจและมีความหมายกับผู้อื่น

คาร์ล โรเจอร์ (Carl Rogers) กล่าวว่า คนที่มีอิสระในการเลือกจะมีความรับผิดชอบในการเลือกของเขาและกระทำตามแบบอย่างที่เขาเลือกนั้น เมื่อเขามีอิสระได้ทำในสิ่งที่ตนเองเลือกแล้วก็เกิดความรู้สึกที่ดีกับตนเองและต้องการจะถ่ายทอดสิ่งดีๆ ให้กับคนอื่นด้วย เช่น ศิลปินก็จะวาดภาพเพื่อถ่ายทอดความคิด อาจารย์ก็จะเขียนหนังสือ นักร้องก็จะร้องเพลง เพราะ พวกเขาได้รับความพอใจและเป็นอิสระและต้องการจะถ่ายทอดให้ผู้อื่นรับรู้ความสุขด้วย จึงทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ดีๆ ตามมาอีก เช่นเดียวกับเด็กที่เข้าใจตนเองดีแล้วเมื่อได้รับอิสระในการทำงานก็จะมีความรู้สึกที่ดีกับตนเอง เช่น ต้องการวาดภาพสวยๆ อวดเพื่อนๆ ทำให้เด็กอยากแบ่งปันความรู้ ความรัก และความรู้สึก ที่ดีกับคนอื่นต่อไปอีก (<http://www.ship.edu/~cqboeree/rogers.html>)

3. เนื่องจากรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส เด็กได้เรียนรู้ภาษาอย่างมีความสุข สนุกสนาน ทำให้การพัฒนาภาษาได้รับการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ดังที่ชัยอนันต์ สมุทรวนิช (ทิศนา เขมมณี. 2540) ได้กล่าวถึงกระบวนการเรียนรู้ที่เรียกว่ากระบวนการเพลิน หรือ (Plearning Process) คือ การเรียนรู้ที่สนุก ทำให้เด็กเพลินเพลินในสิ่งที่ทำ ก่อให้เกิดการเรียนรู้และการพัฒนาภาษาต่อเนื่องกันไป

รูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทสยังได้ส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้ภาษาจากการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ทำให้เด็กได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ซึ่งเด็กจะต้องเรียนรู้ที่จะรับฟังผู้อื่น และสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของตนเองได้ จากการเล่า การพูด หรือการเขียน คัดลอก อธิบายผลงานของตน ทำให้เด็กได้รับการพัฒนาความสามารถทางภาษาด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน ไปพร้อมกันโดยไม่แยกส่วน และการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นยังทำให้เด็กสามารถเลียนแบบการใช้ภาษาจากเพื่อนและครู ทำให้การพัฒนาเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เช่น เด็กหญิงชฎิลพร ได้เล่าและเขียนข้อความบรรยายภาพว่า “พ่อกับแม่ขับรถไปชลบุรี” เด็กหญิงอรนิศาก็จะเล่าและเขียนข้อความประกอบภาพล้อตามกันว่า “พ่อกับแม่ขับรถไปโคราช” และรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทสยังส่งเสริมให้เด็กได้สร้างผลงานที่เด็กได้คิดหรือลงมือกระทำด้วยตนเองหรือจากการช่วยเหลือจากเพื่อนและครูจนประสบความสำเร็จ ทำให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจในการทำงานและเห็นคุณค่าในผลงานของตนเอง ซึ่งการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมนี้มีความสำคัญต่อการพัฒนาภาษาอย่างยิ่ง ไวโกตสกี (Vygotsky) กล่าวว่า การพัฒนาภาษาจากการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในสังคม กระบวนการพัฒนาในลักษณะนี้จะพัฒนาไปตลอดชีวิตของผู้เรียน และนำไปสู่การพัฒนาทางด้านสติปัญญาอีกด้วย ซึ่งความแตกต่างของการพัฒนาที่แท้จริงนั้นสามารถตัดสินได้ โดยการแก้ปัญหาด้วยตนเองหรือการแก้ปัญหาจากการมีผู้ใหญ่หรือเพื่อนคอยช่วยเหลือ การที่เด็กสามารถทำงานตามผู้ใหญ่แนะนำหรือด้วยความช่วยเหลือจากเพื่อนๆ จากสิ่งที่เขาไม่สามารถทำได้ จึงเป็นเหมือนสะพานที่อยู่ตรงช่องว่าง เชื่อมช่องว่างระหว่างตนเองกับผู้อื่น เกิดเป็นความรู้ที่กระจ่างขึ้นโดยการช่วยเหลือจากผู้อื่น ทำให้การพัฒนาภาษาของเด็กได้รับพัฒนาต่อไป

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกรฟ (Goodman. 1969 : 119 ; Citing Graves. 1983) ที่ศึกษาด้านการเขียนที่เด็กจะเขียนของเด็กว่า เด็กอยากเขียนเพื่อสื่อสารในบรรยากาศที่สนับสนุนให้กำลังจากคนที่อยู่รอบข้างที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์ด้วย

(<http://chd.gse.gmu.edu/immersion/knowledgebase/theorists/constructivism/vygo...>)

ดังนั้นรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทสที่สามารถพัฒนาความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากกระบวนการจัดการเรียนการสอนทุกขั้นตอนให้ความสำคัญกับการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมในการเรียนรู้ภาษาเป็นหลักสำคัญ โดยเฉพาะการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่ใกล้ชิด คือ พ่อ แม่ ครู และเพื่อน จะทำให้เด็กมีความสามารถทางภาษามีพัฒนาการด้านการฟัง และการพูดดีขึ้น ดังที่ ภรณ์ คุรุรัตน์ (2535 : 17 – 18) ได้กล่าวว่า ความสามารถในการใช้ภาษาของเด็กนั้น ย่อมเป็นผลเนื่องมาจากโอกาสที่เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น โลวินเจอร์ (Lovinger. 1974) ได้ทำการทดลองโดยเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับการเล่นของเด็ก มีผลทำให้การแสดงออกทางภาษาของเด็กดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2536 : 387 ; อ้างอิงจาก Tough. 1976) ได้กล่าวว่า ความสนใจในการใช้ภาษาของเด็กจะเจริญงอกงามเป็นอย่างดี เมื่อครูเข้าไปมีส่วนร่วมด้วย พูดกับเด็ก และป้อนคำถามให้เด็กตอบ

จึงสรุปได้ว่ารูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทสเป็นรูปแบบการสอนที่มีประสิทธิภาพทำให้ความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยเพิ่มขึ้น

ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย

1. เด็กจะให้ความสำคัญกับการสื่อความหมายโดยรวมมากกว่าโดยย่อย ซึ่งจากการสังเกตการที่เด็กบรรยายข้อความว่า "ปีใหม่นี้จะไปเดินแสดงที่โรงเรียน" เด็กสามารถวาดภาพประกอบได้สอดคล้องกับคำอธิบาย แต่เมื่อเด็กเขียนบรรยาย เด็กจะลอกสระ - แ- แยกกันคน

ละบรรทัด คือ บรรทัดบนตัว - หนึ่งตัว และบรรทัดล่างตัว - อีกหนึ่งตัว โดยที่เด็กไม่เข้าใจว่า จะต้องเขียนเรียงกันสองตัว ซึ่งลักษณะดังกล่าวจะเห็นว่า เด็กไม่ได้ให้ความสนใจในการอ่าน ออกเสียงสะกด หรือหลักภาษาในการเขียน แต่เด็กเข้าใจความหมายของประโยคโดยรวม หรือ เข้าใจประเด็นที่ต้องการจะสื่อสารออกมา ดังนั้น สิ่งที่เหมาะสมกับวัย และพัฒนาการเด็กในการ เรียนการสอนภาษาจึงควรส่งเสริมความสามารถในการสื่อสารมาเป็นอันดับแรก แล้วจึงค่อยเน้น การส่งเสริมส่วนย่อย ซึ่งการฝึกทักษะการสังเกตการเปรียบเทียบ การฝึกความสัมพันธ์ระหว่าง มือกับสายตา สิ่งเหล่านี้ คือ พื้นฐานสำคัญที่จะพัฒนาให้เด็กได้เรียนรู้ภาษา และบูรณาการ ทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียนไปพร้อมๆ กัน โดยไม่แยกส่วน อันเป็นการเรียนรู้ภาษาแบบองค์ รวมที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย

2. การเปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกทำงานอย่างอิสระ ทำให้เด็กได้ทำงานในสิ่งที่ตนเอง ชอบ และได้เรียนรู้ภาษาอย่างมีความหมายด้วยความเข้าใจของเด็กเอง จะทำให้การเรียนรู้ ภาษานั้นมีความคงทนยาวนานมากขึ้น สังเกตจากการที่เด็กบางคนเลือกกิจกรรมวาดภาพ หรือประดิษฐ์เศษวัสดุ เมื่อส่งงานครูแล้ว และไปทำกิจกรรมอื่นต่อ ในช่วงของการรวมกลุ่ม เพื่อทบทวนการอ่านอีกครั้ง เมื่อให้เด็กออกมาเล่า หรือบรรยายภาพ เด็กจะยังสามารถจำ เรื่องราวได้ตรงกับที่บรรยายไว้เมื่อครั้งแรก แม้ว่าเด็กจะยังไม่สามารถอ่านพยัญชนะ หรือ สะกดคำได้ จึงแสดงได้ว่างานที่เด็กชอบและลงมือกระทำด้วยตัวเด็กเองเป็นงานที่มีความหมาย และคุณค่าในการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคน

3. อุปกรณ์การสอน ซึ่งเป็นเศษวัสดุที่หลากหลายที่มีคุณค่าต่อการทำงานของเด็กมาก เด็กจะให้ความสนใจตั้งแต่แรกเห็น โดยการเข้ามาหยิบจับหรือจ้องไว้ก่อนที่จะดำเนินกิจกรรม เศษวัสดุเป็นสิ่งที่เด็กคุ้นเคยมาก่อน และเด็กสามารถนำมาใช้ในกิจกรรมได้ นับได้ว่าเป็นสื่อการ สอนที่ไม่สิ้นเปลืองงบประมาณ ดังนั้น สื่อการเรียนการสอนภาษาที่ดีและมีคุณภาพนั้นไม่ จำเป็นต้องไป ซื้อหาวัสดุที่ราคาแพง โดยครูสามารถรวบรวมเศษวัสดุ หรือให้เด็กช่วยกันนำมาจากบ้านก็ได้ ทั้งนี้ยังเป็นการปลูกฝัง และส่งเสริมค่านิยมและจิตสำนึกในเรื่องความประหยัด และการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าได้อีกด้วย

4. กิจกรรมการวาดภาพเป็นเครื่องมือสื่อสารความรู้สึกทางด้านจิตใจของเด็กบางคน ที่มาจากครอบครัวเดี่ยวได้ สังเกตจากนักเรียนหนึ่งคนที่อยู่กับคุณยายและคุณแม่ ส่วนคุณพ่อ แยกไปมีครอบครัวใหม่ ในการบรรยายภาพวาดหลายครั้งที่เด็กวาดภาพคุณพ่อและบรรยาย เรื่องว่า คุณพ่อพาฉันไปเที่ยวทะเล หรือฉันไปเที่ยวเดอะมอลล์กับคุณพ่อในวันปีใหม่ กิจกรรมที่ ส่งเสริมการแสดงออกทางภาษา ยังเปิดโอกาสให้เด็กได้เติมเต็มในส่วนที่เด็กขาด เด็กได้รู้สึกดีที่ ได้สื่อสารความคิด ความต้องการออกมาได้จากการวาดภาพ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. เนื่องจากการทดลองใช้ระยะเวลาที่จำกัด จึงควรมีการขยายเวลาของการทดลองออกไปอีกระยะหนึ่ง เพื่อศึกษาพัฒนาความสามารถทางภาษาในทุกด้านต่อไป โดยเฉพาะด้านการอ่าน ซึ่งในระยะของการทดลองเป็นช่วงที่เด็กเพิ่งจะเริ่มต้นอ่าน และการอ่านของเด็กยังใช้ภาษาภาพ (pictographs) ซึ่งภาพคือสิ่งที่ประจักษ์ตา ประจักษ์จริง ประจักษ์ใจ

- ประจักษ์ตา คือ เห็นภาพแทนของจริง เด็กเรียนรู้โดยใช้ตาดู
- ประจักษ์จริง คือ ทบทวนประสบการณ์เดิมที่เคยรู้จัก (พูดออกมา)
- ประจักษ์ใจ คือ ผลการทบทวน สมองระลึกได้ แปล เปรียบเทียบ จำ (เก็บในสมอง)

กระบวนการดังกล่าว สำหรับเด็กปฐมวัย อายุ 4 – 5 ปีแล้ว ยังเป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลาในการฝึกทักษะการอ่าน ให้มีความพร้อมในด้านการอ่านมากกว่านี้ (บันลือ พฤษะวัน. 2543 : 47) นอกจากนี้ เพียเจต์ (Piaget) ได้กล่าวถึงลักษณะ การใช้ภาษาของเด็ก ในวัยก่อนเข้าเรียน ยังอยู่ในลักษณะที่เรียกว่า “egocentric” ซึ่งหมายถึง เด็กในวัยนี้ยังไม่ค่อยแลกเปลี่ยนความคิดกับผู้อื่น มักจะพูดอะไรเกี่ยวข้องกับตนเองเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งจะส่งผลถึงพัฒนาการด้านการอ่านไปด้วย จึงควรให้เวลากับเด็กและส่งเสริมการเล่นให้เด็กได้เรียนรู้จากรูปธรรมก่อนและทำให้การอ่านเป็นเรื่องง่ายที่เด็กสามารถประสบความสำเร็จได้ เด็กจะมีทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน รัก และเริ่มต้องการอ่าน ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญมาก จึงไม่ควรเร่งรัดเด็กในช่วงเวลาที่เด็กยังไม่พร้อม

2. ควรมีการจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนที่ช่วยสนับสนุนและสร้างบรรยากาศในการส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านเพิ่มขึ้น เช่น ภายหลังจากการที่เด็กร้องเพลง หรืออ่านคำคล้องจองจากแผ่นเนื้อหาบนกระดานแล้ว ครูอาจจะนำแผ่นเนื้อหาเหล่านั้น ติดไว้ที่ป้ายนิทรรศการหลังห้องเรียนต่อไปอีก เพื่อให้เด็กได้สามารถทบทวนการอ่านเนื้อเพลงหรือคำคล้องจองได้

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนิษฐา ชูจันทร์. (2541). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการสอนภาษาแบบ
ธรรมชาติ โดยใช้แกนนำในหน่วยการสอนที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย.
ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กมลภัทร์ พุทธสันติธรรม. (2545). ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษและเจตคติต่อการเรียน
ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ใช้ชุดการสอนรายวิชาย่อยแบบมุ่ง
ประสบการณ์ภาษาวิธีการ (รูปแบบที่ 1) กับการสอนตามคู่มือครู. ปริญญาณิพนธ์
กศ.ม. (การมัธยมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- กรมวิชาการ. (2529). การประเมินผลกลุ่มทักษะภาษาไทยระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ :
ฝ่ายส่งเสริมมาตรฐานการศึกษา สำนักงานทดสอบการศึกษา.
- กรรณิการ์ พวงเกษม. (2534). การสอนเรื่องโดยใช้จินตนาการสร้างสรรค์ ในระดับประถม
ศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- กาญจนา สุวรรณธาร. (2537). ความเชื่อมั่นในตนเองและความสามารถทางภาษาของเด็ก
ปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นสรรค์สร้างที่ครูมีปฏิสัมพันธ์และไม่มี
ปฏิสัมพันธ์กับเด็ก. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- กานต์ รัตนพันธ์. (2532). การศึกษาความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองใช้
และไม่ใช้จดหมายข่าวแบบสื่อสาร 2 ทาง. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษา
ปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
ถ่ายเอกสาร.
- กิตติวดี บุญชื้อ. (2520). กลุ่มทักษะภาษาไทย หลักสูตรประถมศึกษา 2521 ทฤษฎีและ
การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : สารมวลชน.
- _____. (2528). กลุ่มทักษะภาษาไทยในหลักสูตรประถมศึกษา 2521 ทฤษฎีและแนว
ปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : สารมวลชน.
- กุลยา ดันดีผลาชีวะ. (2542). การเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน 3 – 5 ขวบ. กรุงเทพฯ : โชติสุข
การพิมพ์.
- _____. (2543, กรกฎาคม). “แผนการสอนระดับปฐมวัย,” วารสารการศึกษาปฐมวัย.
4 (3) : 37.

- กุลยา ดันดีผลาชีวะ. (2545). *รูปแบบการเรียนการสอนปฐมวัยศึกษา*. กรุงเทพฯ : เอดิสันเพรสโปรดักส์.
- ขจิตพรรณ ทองคำ. (2537). *การเล่นบทบาทสมมติโดยเด็กมีส่วนร่วมในการจัดสื่อการเล่นที่มีต่อการคลายการยึดตนเองเป็นศูนย์กลางและความสามารถทางภาษา*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2528). *แนวการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2528). *แนวทางการวัดและประเมินผลความร่วมมือในการเรียน*. กรุงเทพฯ : ชูติมาการพิมพ์.
- _____. (2544). *ร่างแผนการศึกษาศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ : สกศ. ถ่ายเอกสาร.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2543). *การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยไทยตามแนวการเรียนรู้ภาษาอย่างธรรมชาติแบบองค์รวม*. สกศ. : มูลนิธิชมรมไทยอิสราเอล.
- คหศาสตร์แห่งประเทศไทย, สมาคม. (2528). *พัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์วิบูลย์กิจ.
- จรรยา สุวรรณทัต และคนอื่นๆ. (2529). *อิทธิพลของสังคมต่อพัฒนาการเด็ก*. กรุงเทพฯ : สถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้า.
- จอร์จ มอริสัน. (2542). *โครงการประชุมวิชาการเรื่อง success for life*. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- จักรพรรดิ จิตมณี. (ม.ป.ป.). *การวิเคราะห์หลักสูตรก่อนประถมศึกษา (อนุบาล) ตามแนวปฏิบัติกระบวนการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา.
- จิราภา กัณธียาภรณ์. (2532). *วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาที่ส่งผลต่อความพร้อมทางการเรียนภาษาไทยและคณิตศาสตร์ของเด็กระดับก่อนประถมศึกษา ที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- จินดนา สุทธิจินดา. (2532). *พัฒนาการทางภาษาด้านชนิดและสัดส่วนของคำของเด็กก่อนวัยเรียน*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- จิรัฐยา แก้วป้อง. (2544). *ความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- จุฬารัตน์ อินุพัฒน์. (2543). พัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัด
ประสบการณ์การเล่นมุมบล็อก. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
ถ่ายเอกสาร.
- ฉันทนา ภาคบงกช. (2528). "สอนให้เด็กคิด," โมเดลการพัฒนาทักษะการคิดเพื่อคุณภาพชีวิต
และสังคม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- _____. (2538). เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องการพัฒนาการทางภาษา
แบบ Whole Language สำหรับเด็กปฐมวัย. หน้า 1 – 4 ระหว่าง วันที่ 8 – 9
พฤษภาคม. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ชยันต์ เพชรศรีจันทร์. (2533). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และความสนใจในการอ่านของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา โดยสื่อหนังสือ
เรียนที่ใช้ในภาพเหมือนกับสื่อที่ใช้ภาพการ์ตูน. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การ
ประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่าย
เอกสาร.
- ชวนิด ศิวะเกื้อ, ผู้แปล. (2546). AS THE FUTURE CATCHES YOU : เมื่ออนาคต
ไล่ล่าคุณ.. กรุงเทพฯ : เนชั่นบุ๊คส์ อินเตอร์เนชั่นแนล.
- ณัฐวุฒิ กิจรุ่งเรือง และคณะ. (2545). ผู้เรียนเป็นสำคัญและการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้
ของครูมืออาชีพ. กรุงเทพฯ : สถาพรบุ๊คส์.
- ดวงเดือน ศาสตรภักดิ์. (2529). การเปรียบเทียบทฤษฎีพัฒนาการเด็ก. กรุงเทพฯ :
ภาควิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทัศนพร เกตุถนอม. (2540). การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการ
เขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้รับการสอนภาษาแนวธรรมชาติ
โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับการสอนตามคู่มือครู. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.
(การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- ทิตนา แคมมณี. (2535). หลักการและรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามวิถีชีวิตไทย.
กรุงเทพฯ : หน่วยปฏิบัติการวิจัยการศึกษาปฐมวัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2545). ศาสตร์การสอน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2546). กิจกรรมการปลูกฝังค่านิยมเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ : เสริมสิน
พีรเพรส ชิสเท็ม.

- นภาพร กุลเรืองทรัพย์. (2547). การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ เจตคติต่อการเรียน และการปรับตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา (รูปแบบที่ 1) กับการสอนแบบเดิม. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นัตตา ขจรนที. (2530). การเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษ แรงจูงใจ และความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษากับแนวการสอนตามคู่มือครู. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- นันทรัตน์ ชื่นชนม์. (2531). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษากับวิธีปกติ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- นิตยา ประพฤติกิจ. (2539). การพัฒนาเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- เนื่อน้อง สนับบุญ. (2541). ความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดประสบการณ์เล่านิทาน. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- น้ำฝน นกข้อง. (2546). ทักษะทางภาษาไทยของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียน ได้จากการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะทางภาษาโดยประยุกต์วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นฤมล กังวาลไกล. (2534). การศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียน เจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์กับการสอนปกติ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บันลือ พฤกษ์วัน. (2522). วรรณกรรมสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- _____. (2522). อุปเทศการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษาแนวการบูรณาการทางการสอน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- _____. (2532). มิติใหม่ในการสอนอ่าน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- _____. (2543). แนวพัฒนาการอ่านเร็ว คิดเป็น. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- บุญยงค์ เกศเทศ. (2535). ศาสตร์และศิลป์แห่งภาษา. กภาพสิทธิ์ : ระสานการพิมพ์.

- บุษบง ดันติวงศ์. (2535). "กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน," ใน เอกสารการสอนนิชานิตศการสอน
ในระดับปฐมวัย. กรุงเทพฯ : ภาควิชาประถมศึกษาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- _____. (2536). นวัตกรรมการสอนภาษาแบบธรรมชาติในการอ่านเขียนของ
เด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2535). นวัตกรรมการสอนภาษาแบบธรรมชาติในการอ่านเขียนของเด็กปฐมวัย
ในเอกสารประกอบการสัมมนาเรื่องมิติใหม่การสอนเด็กปฐมวัย.
- ประนอม สุขนาคะ. (2545). การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียน
และความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่ง
ประสบการณ์ภาษา. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประภาพันท์ นิลอรุณ. (2530). ความพร้อมทางการเรียนภาษาไทยของเด็กปฐมวัยในท้องถิ่น
ที่มีปัญหาทางภาษา โดยใช้วิธีสอนมุ่งประสบการณ์ทางภาษา. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.
(การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- ประหยัด ภูมิโคกรักษ์. (2543). การพัฒนาชุดการสอนมินิคอร์ส วิชาการอ่านภาษาอังกฤษ
ธุรกิจ ที่ยึดการสอนแบบมุ่งประสบการณ์เป็นหลัก เพื่อเสริมสร้างความสามารถและ
เจตคติต่อการอ่าน และการเขียนภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาสถาบันราชภัฏ.
ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พนิดา ซาดยาภา. (2544). กระบวนการพัฒนาการสื่อความหมายของเด็กปฐมวัย โดยการสร้าง
เรื่องราวในกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ.
ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พรรณี ช. เจนจิต. (2538). จิตวิทยาการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ :
คอมแพคท์พรีน.
- พระสมประสงค์ คุุพรมมี. (2548). การเปรียบเทียบพฤติกรรมการพูดภาษาอังกฤษด้วยการ
วิเคราะห์ข้อความต่อเนื่องของสามเณร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบ
มุ่งประสบการณ์ภาษา (รูปแบบที่ 1) กับการสอนแบบเดิม. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.
(การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- พราวพรรณ เหลืองสุวรรณ. (2537). ปฐมวัยศึกษา : กิจกรรมและสื่อการสอนเพื่อฝึกทักษะ
พัฒนาการและการเรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- พัชรี ผลโยธิน. (2537ก). "การจัดกิจกรรมและประสบการณ์ในระดับปฐมวัยศึกษา," ใน
เอกสารการสัมมนาการศึกษาปฐมวัย หน่วยที่ 4-7. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สมมิตร.
_____. (2537ข, ตุลาคม). "พัฒนาภาษาแบบธรรมชาติในวัยอนุบาล," *รักลูก*. 12(141)
: 195 - 196.
_____. (2537ค, พฤศจิกายน). "ส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติได้อย่างไร,"
รักลูก. 12(142) : 188 - 189.
- พัชรีวัลย์ เกตุแก่นจันทร์. (2539, มกราคม). "สร้างลูกเป็นนักอ่าน," *วารสารโฟรเบล*. 1
(ฉบับปฐมฤกษ์) : 26 - 28.
- พัฒนาพร สุทธิยานุช. (2524). *การรู้จักออกเสียงคำภาษาไทยกลางของเด็กก่อนวัยเรียนที่พูด
ภาษาเขมรเป็นภาษาพื้นเมืองในจังหวัดสุรินทร์*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- พัฒนา ชัชพงศ์. (2530). *การจัดประสบการณ์และกิจกรรมระดับปฐมวัย*. เอกสารการ
บรรยายชุดที่ 3 แผนกการศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.
_____. (2530). *โครงสร้างและการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาก่อนประถมศึกษา,
การศึกษาปฐมวัย*. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
_____. (2530, พฤษภาคม). "อนุบาลศึกษา สอนอะไร สอนอย่างไร," *รักลูก*. 4(4) :
103 - 105.
_____. (2530, กรกฎาคม). "อนุบาลศึกษา : สอนอะไรสอนอย่างไร," *รักลูก*. 5 (54)
: 12 - 115.
- พัฒนา ชัชพงศ์.. (2531). *การจัดประสบการณ์และกิจกรรมสำหรับเด็กระดับก่อน
ประถมศึกษา หน่วยที่ 2*. ชุดอบรมบุคลากรระดับก่อนประถมศึกษา หน่วยที่ 2
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์การพิมพ์.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2542). *ปฏิรูปการศึกษา แนวคิด และหลักการตามพระราชบัญญัติ
การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ : วิทยุชน.
- ภาวิณี แสนทวีสุข. (2538). *การพัฒนาชุดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวการ
สอนภาษาแบบธรรมชาติสำหรับเด็กอนุบาล*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การศึกษาปฐมวัย).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ภรณ์ คุรุรัตน์. (2523). *เด็กก่อนวัยเรียนเรียนรู้อะไร อย่างไร*. นนทบุรี : สถานสงเคราะห์
ปากเกร็ด.
_____. (2524). *ละครสร้างสรรค์สำหรับเด็ก*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

- ภรณ์ คุรุรัตน์. (2545). อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ รองศาสตราจารย์ ดร.ภรณ์ คุรุรัตน์. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- มยุรี กันทะลือ. (2543). ผลการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติต่อพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทยของเด็กปฐมวัยที่พูดภาษาถิ่น. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2527). เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อการสอนระดับปฐมวัย ศึกษาหน่วยที่ 11. กรุงเทพฯ : สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- มาณวิกา ผลวิรุฬห์. (2533). ความสามารถในการเล่นเหตุการณ์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการสอนโดยใช้ทักษะพื้นฐานการละครสร้างสรรค์กับการสอนตามแผนการจัดประสบการณ์ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). กิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาพระรามการพิมพ์.
- รองรัตน์ อิศรภักดี. (2505). วิชาภาษาไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา. ถ่ายเอกสาร.
- รุ่งนภา วุฒิ. (2543). ผลของการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ปริศนาคำทายแบบโปรแกรมเส้นตรง และการใช้ปริศนาคำทายทั่วไปที่มีต่อความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2528). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วราภรณ์ รักริฉัย. (2527). การศึกษาก่อนวัยเรียน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- _____. (2535). การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : นอ้อ.
- วรรณ โสมประยูร. (2537). การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- วรี เกียสกุล. (2530). การเปรียบเทียบความสามารถทางการฟังของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการฝึกทักษะโดยใช้เกมและแบบฝึกหัด. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- วัฒนา กิจไพบูลย์พันธ์. (2547). การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษและความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา (รูปแบบที่ 1) กับการสอนตามคู่มือครู. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วัฒนาพร ระวังทุกข์. (2542). แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : แอล ที เพรส.
- วิจิตรา วิเศษสมบัติ. (2539). ความพร้อมทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ความคิดรวบยอดประกอบการสนทนาในกิจกรรมการปั้น. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- วิภาวี แป้นเรือง. (2546). การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียน และเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาอังกฤษกับการสอนตามคู่มือครู. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิไลวรรณ เกื้อทาน. (2540). การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติในมุมหนังสือที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย ที่มาจากโรงเรียนในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาล. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศรียา นิยมธรรม และประภัสสร นิยมธรรม. (2519). พัฒนาการทางภาษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บรรณกิจเทรดดิ้ง.
- _____. (2541). พัฒนาการทางภาษา. กรุงเทพฯ : บรรณกิจเทรดดิ้ง.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2519). จิตวิทยาฝ่ายภาษา. กรุงเทพฯ : แพร่วิทยา.
- _____. (2545). จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย (เล่ม 1). พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศันสนีย์ ฉัตรคุปต์. (2542). สิ่งแวดล้อมและการเรียนรู้สร้างสมองเด็กให้ฉลาดได้อย่างไร (ฉบับพ่อแม่). กรุงเทพฯ : องค์การค้ำของคุรุสภา.
- _____. (ม.ป.ป.). เทคนิคสร้าง IQ EQ AQ 3Q เพื่อความสำเร็จ. กรุงเทพฯ : อมรินทร์ บুক เซ็นเตอร์.
- สกศ. ประเมินผล 4 ป ปฏิรูปการศึกษา. (2546, 15 สิงหาคม). คม ชัด ลึก. 2546 : 10.

- สถิรพันธ์ อยู่คงแก้ว. (2541). *ทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการสรุปกิจกรรม*
ในวงกลมโดยใช้เทคนิคการสร้างสมุดเล่มใหญ่. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษา
- ปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
 ถ่ายเอกสาร.
- สนิท นิ้มเล็ก. (2540). *พฤติกรรมการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา*. พิษณุโลก :
 ฝ่ายเอกสารตำรา สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม.
- สมคิด ชนแดง. (2540). *ผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เรื่องคำประสมและการเล่าเรื่องคำ*
รูปธรรมประกอบการวาดภาพที่มีต่อความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย.
 ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สมศรี แสงธนู. (2545). *ความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรม*
การวาดภาพบนทรายเปียกแบบครูให้การเสริมแรง. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.
 (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
 ถ่ายเอกสาร.
- สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. (2545). *การวัดและประเมินแนวทางใหม่ : เด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ
 : สาขาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____ . (2545). *แนวคิดสู่การปฏิบัติ : แนวการจัดประสบการณ์ปฐมวัยศึกษา*.
 กรุงเทพฯ : ศูนย์การพิมพ์ดวงกมล.
- สุจิตรา สิงหนการ. (2547). *การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษและพฤติกรรม*
ด้านความมีระเบียบวินัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่ง
ประสบการณ์ภาษา (รูปแบบที่ 1) กับการสอนตามคู่มือครู. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.
 (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
 ถ่ายเอกสาร.
- สุธามาต สัจฉลาโพธิ์. (2531). *การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านความสามารถในการ*
เขียนคำและความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับ
การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนปกติ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.
 (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สุนันทา มั่นเศษฐวิทย์. (2544). *การประเมินผลภาษาไทย*. กรุงเทพฯ :
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- สภานี ชลภาพ. (2545). ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษและความเข้าใจในการเรียน
ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนด้วยบทเรียนโปรแกรม
คอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา (รูปแบบที่ 1). กับการสอนตามคู่มือ
ครู. ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุภาพ กิตติสาร. (2530). ผลการเสริมแรงด้วยเบียร์รถต่อการเขียนพยานะไทยของเด็ก
ก่อนวัยเรียน สอนภาษาในจังหวัดปัตตานี. ปรินญาณีพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สุภาพรณ์ มาละโรจน์. (2544). การศึกษาเปรียบเทียบความคิดรวบยอดทางภาษาของเด็ก
ปฐมวัยที่เรียนรู้กับครูที่ใช้ภาษาแตกต่างกัน. ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม. (การศึกษา
ปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- สุรพันธ์ กุศลสง. (2543). การเปรียบเทียบความสามารถและทัศนคติในการฟัง – พูด
ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนตามแนวทฤษฎี
ธรรมชาติ ประกอบกับการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์กับการสอนตามคู่มือครู.
ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุรศักดิ์ กาญจนการุณ. (2531). การเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนคำและความคงทน
ในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่พูดภาษาเขมรเป็นภาษาแม่.
ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุรางค์ ไคว้ตระกูล. (2541). จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำลี รักสุทธี และคณะ. (2544). ตารางวิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช
2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 1 – 2. กรุงเทพฯ : พ.ศ. พัฒนา.
- สำออง หิรัญบุรณะ และคณะ. (2544). รายงานการวิจัย รูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับผู้มี
ความสามารถพิเศษด้านภาษาไทย. กรุงเทพฯ : ศูนย์แห่งชาติเพื่อพัฒนาผู้มี
ความสามารถพิเศษ สกศ.
- เสาวนีย์ ลิกขาบัณฑิต. (2528). เทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- เสาวลักษณ์ รัตนวิเศษ. (2523). การพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา.
กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.

- เสาวลักษณ์ รัตนิวิชัย. (2531). *คู่มือวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- _____. (2534). *การพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เล่ม 2*. กรุงเทพฯ : ประยูรวงศ์พรินต์ติ้ง.
- _____. (2536). *การพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เล่ม 3*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- หรรษา นิลวิเชียร. (2535). *ปฐมวัยศึกษา : หลักสูตรและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- หรินทร์ สุตะบุตร. (2542). *อัครวรรษภาษาของเด็กๆ*. กรุงเทพฯ : มูลนิธิชมรมไทย – อิสราเอล.
- อัจฉรา ชิวพันธ์. (2546). *ศิลปะการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : เป็นพับลิชชิง.
- อลิสา เพ็ชรรัตน์. (2539). *การพัฒนาความสามารถในการจับใจความของเด็กวัยอนุบาลโดยใช้เทคนิคการเล่านิทานแบบเล่าเรื่องซ้ำ*. ปรินญานิพนธ์ ค.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- อนุমানราชชน, พระยา. (2517). *นิรุกติศาสตร์*. กรุงเทพฯ : คลังวิทยา.
- อภิญา กังสนารักษ์. (2530). *การศึกษาพัฒนาการทางภาษาตามจำนวนถ้อยคำและการใช้ประโยคในการสื่อสารของเด็กก่อนวัยเรียนที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ของกรมประชาสงเคราะห์และในครอบครัวปกติ*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา. (ม.ป.ป.). *การพัฒนาศักยภาพอย่างสมบูรณ์ – สถาบันการศึกษา สัตยาไส*. กรุงเทพฯ : มรกต อินดัสตรีส์.
- อารี สันหนวี. (2535). *นวัตกรรมปฐมวัยศึกษา*. กรุงเทพฯ : สมาคมเพื่อการศึกษาเด็ก.
- _____. (2537). *นวัตกรรมการสอนภาษาแบบธรรมชาติ*. กรุงเทพฯ : สมาคมเพื่อการศึกษาเด็ก.
- อุบล เวียงสมุทร. (2538). *ความพร้อมทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่าเรื่องประกอบหุ่นมือ โดยใช้ภาษากลางควบคู่กับการใช้ภาษาถิ่นและเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่าเรื่องประกอบหุ่นมือโดยใช้ภาษากลาง*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

- อเนก หิรัญสถิตย์. (2548). *การเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่าน เจตคติต่อการอ่าน ภาษาอังกฤษและพฤติกรรมการเรียนรู้อันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 2 กับการสอนแบบเดิม*. ปรินซ์ตันนิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- Allyn & Bacon. (1996). *Whole - Language : Practice and Theory*. United States of America : A Simon & Schuster.
- Arizona Parents for Traditional. (2003). (Online). Available : http://www.theriver.com/Public/tucson_parents_edu_forum/whole_languag...
- ASHA. (2002). *Question and Answers About Child Language*. (Online). Available : http://www.kidsource.com/ASHA/chile_language.html.
- Blood, J.R.W. (1996). *What's in A Name ? the Role of Name Writing in Children's Literacy Acquisition*. University of Verginia.
- Bolton, F.G. et. al. (1991). *Teacher's Resource Book*. Hong : Dai Nippon.
- Box, J.A. (1990). *The Effect of Shared Reading Experiences on Head Start Children's Concepts about Print and Story Structure*. Birmingham : EDD. Dissertation University of Alabama.
- Brady, S.; & Wilkens T. (2002). *Language Development*. (Online). Available : <http://www.emporia.eu/tec/600e-pa1.thm>.
- Bruner, J. S. (1966). *Studies in Cognitive Growth : a Collaboration at the Center for Cognitive studies*. New York : Wwiley.
- Dale, P.S. (1972). *Language Development : Structure and Function*. Hinsdale, IL : Dryden Press.
- _____. (1978). *Language Learning Early*. Encyclopedia of Education 5.
- Ellis, A.K. (1994). *Teaching and Learning Elementary Social Studies*. United States of America : A Simon and Schuster.
- Emerita, J. M. (1999). *Early Childhood Experiences in Language Arts*. San Jose City College : Delmar Publishing.
- Essa, E. (1996). *Introduction to Early Childhood Education*. 2nd ed. Albany : Delmar Publishing.
- Fennacy, J.W. (1988). "Teaching and Learning Literacy in Two Kindergarten Classrooms. EDD Dissertation, University of Southern California," *Dissertation Abstraction International*. 49 : 12 A.

- Fontana, D. (1995). *Psychology for Teacher*. 3rd ed Houndwills : McMillan Press Ltd.
- Goodman, K. S. (1982). *Language & Literacy*. Boston, London and Henley : Routledge & Kogan Paul.
- _____. (1986). *What's Whole in Whole Language*. New Hampshire : Heinemann.
- _____, K. (1987). *What's Whole in Whole Language*. Canada : Scholastic – TAB Pub – Lications.
- _____, Y.M. (1989). "Roots of the Whole Language Movement," *The Elementary School Journal*. The University of Chicago, 90 : 113 – 127.
- Halliday, M. (1975). *Learning How to Mean – Exploration in The Development of Language*. London : Edward Arnold Limited.
- _____, M.A.K. and R. Hasan. (1985). *Language, Context, and Text Aspects of Language in a Social – Semiotic Perspective*. Victoria : Deakin University.
- Hipple, M.L. (1985, March). "Language Arts," *Journal Writing in Kindergarten*. 16 (62) : 255 – 261.
- Holdaway, D. (1979). *The Foundation of Literacy*. NH : Heinemann.
- Honig, A.S. (1982). "Language environment for young children," *Young Children*.
- _____, A.S. (2000). *How language grows*. Scholastic Early Childhood Today. 15, 24 – 25.
- Hurlock, E.B. (1964). *Child Development*. New York : Mc Graw – Hill.
- _____. (1978). *Child Development*. New York : Mc Graw – Hill.
- Hummel J. (2002). *Educational Psychology Interactive : Cognitive Development*. (Online). Available : <http://www.valdosta.peachnet.edu~whuitt/psy702/cogsys/piaget.html>.
- John, W.S. and Mary, J.S. (1995). *Language Arts in the Early childhood Classroom*. United States of America : Wadsworth.
- Kennedy, L. D. (1975). *Teaching Elementary Language Arts*. New York : Harper and Row, Publishers.
- MCafee, O. & Leong, D. (1994). *Assessing and Guiding Young Children's Development and Learning*. America, Needham Heights.

- Morrow, L.M. (1993). *Literacy Development in the Early Years : Helping Children Read and Write*. United States of America : A Division of Simon and Schuster, Inc.
- Morse, P. S. (1995). *Young children at home and in school : 212 educational activities for their parents, teachers, and caregivers*. New York : Stage University of New York College at Fredonia.
- Paulson, F.L. (1990). "What makes a Portfolio," *In Evaluation : A Perspective for Change*. America : Victoria.
- Petty, W.T. (1985). *Experiences in Language*. United States of America : Allyn and Bacon, Inc.
- Piaget, J. (1972). *The psychology of the child*. New York : Basic Books.
- _____. (1990). *The child's conception of the world*. New York : Little field Adams.
- Potter, G.R. (1976). *Children and language*. Hampshire, England : Linnel Books.
- Schickedanz, J. A., Schickendanz, D.I., Forsyth, P.D., & Forsyth, G.A. (1998). *Understanding children and adolescents*. (3rd ed.). Boston : Allyn and Bacon.
- Saussure, F. D. (1959). *Course in General Linguistics*. New York : McGraw – Hill Book.
- Schutz R. (2003). *VYGOTSKY & LANGUAGE ACQUISTION*. (Online). Available : <http://www.sk.com.br/sk-vygot.html>.
- Shaffer, D.R. (1999). *Developmental psychology : Childhood & adolescence* (5th ed.). Pacific Grove, CA : Brook Cole Publishing.
- Snow, C.E. (2000). *Catherine E. Snow, Ph.D. On Language and Literacy Development*. Scholastic Early Childhood Today, 15, 46.
- Taylor, D. (1983). *Family literacy Young Children Learning to Read and Write*. Exeter New Hamshire : Heineman Education Book, Inc.
- Vygotsky, L.S. (1962). *Thought and Language*. Cambridge, MA : MIT Press.
- _____. (1978). *Mind in society The development of psychological process*. Cambridge MA : Harvard University Press.
- _____. (1980). *Mind in society : The development of higher psychological process*. Cambridge : Harvard University Press.

Walker, R. F. (1983). "The English used by Entering," *Children at Trager Park School*. Canberra ; Australian Curriculum Development Center Occasional Paper 11.

_____. (1984). *Teacher's Notes on a Program of Concentrated Language Encounter teaching*. Srinakharinwirot University.

Woodward, B. V.A. & Hastc, J. (1977). "Children's Initial Encounters With Written Language," in *Early Childhood Education*. Indiana University.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
ตัวอย่างแบบบันทึกการสัมภาษณ์
การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย

ตัวอย่างแบบบันทึกการสัมภาษณ์ การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง

- (1) แบบบันทึกการสัมภาษณ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของปฏิญานิพนธ์ระดับปริญญาเอก สาขาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มีความมุ่งหมายที่จะพัฒนาการเรียนการสอนภาษาเพื่อเสริมสร้างความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย ระดับชั้นอนุบาล 1 อายุ 4 -- 5 ปี
- (2) ความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ ถือเป็นความลับจะไม่เปิดเผยในที่ใดๆ จะใช้เป็นประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น
- (3) แบบบันทึกการสัมภาษณ์นี้มี 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลในการสร้างและพัฒนาการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัย

ประเด็นในการสัมภาษณ์

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

ผู้สัมภาษณ์ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หรือเติมคำในช่องว่างที่กำหนดให้

1. เพศ.....

2. อายุ.....ปี

3. วุฒิการศึกษา

ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก

สาขาวิชา..... คณะ.....

สถาบันที่จบการศึกษาสูงสุด.....

4. สถานที่ทำงาน.....

.....

.....

- ตำแหน่ง
- อาจารย์ในระดับอุดมศึกษา
 - ครูผู้สอนในระดับปฐมวัย
 - นักวิชาการ
 - ผู้บริหาร
 - อื่นๆ

5. ระยะเวลาที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัย

- 5 ปี
- 5 – 10 ปี
- 10 – 15 ปี
- 15 ปีขึ้นไป

6. ผลงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและพัฒนาด้านภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย

- งานวิจัย
- ตำราหรือเอกสารประกอบการสอน
- บทความ
- วิทยากรในการอบรมสัมมนา
- อื่นๆ

ตอนที่ 2 ข้อคิดเห็นในการสร้างและพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย

แบ่งเป็นประเด็นสัมภาษณ์ย่อย 5 หัวข้อ คือ

- 2.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบสำคัญในการเรียนการสอนภาษาที่มีคุณภาพสำหรับเด็กปฐมวัย
- 2.2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัยด้านต่างๆ
 - 2.2.1 ด้านหลักการ
 - 2.2.2 ด้านจุดประสงค์การเรียนการสอน
 - 2.2.3 ด้านเนื้อหา
 - 2.2.4 ด้านวิธีการสอน
 - 2.2.5 ด้านสื่อการสอน แหล่งการเรียนรู้
 - 2.2.6 ด้านการประเมินผล
- 2.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของครู นักเรียน และผู้ปกครอง ในการเรียนการสอนภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย
- 2.4 แนวโน้มของรูปแบบการเรียนการสอนภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยในอนาคตควรเป็นเช่นไร
- 2.5 ขอให้ท่านเลือกองค์ประกอบขั้นตอนการเรียนการสอนภาษาที่มีความเหมาะสมมากที่สุด 1 รูปแบบจากทั้งหมด 3 รูปแบบที่กำหนดไว้

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างแบบประเมินรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทสำหรับเด็กปฐมวัย

ตัวอย่างแบบประเมิน รูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส์สำหรับเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง

1. วัตถุประสงค์ของการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส์สำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อเป็นแนวทางให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยนำไปจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถทางการฟัง พูด อ่าน เขียน สำหรับเด็กปฐมวัย อายุ 4 – 5 ปี และมีความจำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส์สำหรับเด็กปฐมวัย

2. ประโยชน์ที่เกิดจากผลการประเมินคุณภาพของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำไปปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนให้มีคุณภาพสูงขึ้น ซึ่งจะนำไปทดลองใช้และขยายผลต่อไป

3. แบบประเมินคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส์สำหรับเด็กปฐมวัยนี้ แบ่งการประเมินเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส์สำหรับเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 2 การประเมินความสอดคล้องของรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส์สำหรับเด็กปฐมวัย

ขอให้ท่านผู้เชี่ยวชาญได้กรุณาพิจารณาความเหมาะสมและความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ของรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส์ สำหรับเด็กปฐมวัยตามรายการประเมินที่กำหนดไว้ แล้วทำเครื่องหมาย 3 ลงในช่องว่างตรงกับความเห็นของท่าน และได้โปรดให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ลงในช่องว่างท้ายรายการประเมิน ขอขอบพระคุณอย่างสูงในความร่วมมือของท่าน

กรวิภา สรรพกิจจำนง
ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส์สำหรับเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง

โปรดอ่านรายการประเมินแต่ละรายการที่เกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส์สำหรับเด็กปฐมวัยและทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง "ระดับความเหมาะสม" ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน แบบประเมินนี้เป็นแบบอันดับคุณภาพมาตราประมาณค่า โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	เหมาะสมมาก
ระดับ 3	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	เหมาะสมน้อย (ควรปรับปรุง)
ระดับ 1	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด (ต้องปรับปรุงอีกมาก)

รายการประเมิน	ระดับ					ข้อเสนอแนะ
	ความเหมาะสม					
	5	4	3	2	1	
1. การอธิบายความหมายและความสำคัญของรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส์สำหรับเด็กปฐมวัย						
2. จุดมุ่งหมายของรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส์สำหรับเด็กปฐมวัย						
3. แนวคิด ทฤษฎีพื้นฐานที่นำไปสู่การกำหนดกรอบแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส์สำหรับเด็กปฐมวัย						
4. แนวคิดพื้นฐานในการสร้างรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส์สำหรับเด็กปฐมวัยที่พัฒนามาจากแนวคิดของการสอนภาษาแบบธรรมชาติและการสอนภาษาแบบมุ่งประสบการณ์						

ตอนที่ 2 การประเมินความสอดคล้องของรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส์สำหรับเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง

โปรดอ่านรายการประเมินแต่ละรายการ ซึ่งแสดงถึงความสอดคล้องของส่วนต่างๆ ของรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส์สำหรับเด็กปฐมวัย แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง “ระดับความสอดคล้อง” ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน พิจารณาเกณฑ์ความสอดคล้องด้วยดัชนีความสอดคล้อง ดังนี้

ระดับ	1	หมายถึง	สอดคล้อง
ระดับ	0	หมายถึง	ไม่แน่ใจ
ระดับ	-1	หมายถึง	ไม่สอดคล้อง

รายการประเมิน	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
	1	0	-1	
1. ความสอดคล้องระหว่างความเป็นมาของรูปแบบการเรียนการสอนกับแนวคิดทฤษฎีพื้นฐาน				
2. ความสอดคล้องระหว่างแนวคิดทฤษฎีพื้นฐานกับองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน				
3. ความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบของรูปแบบกับหลักการของรูปแบบการเรียนการสอนทั้ง 6 ประการ (H-E-A-R-T-S)				
4. ความสอดคล้องระหว่างหลักการของรูปแบบการเรียนการสอนกับจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์				
5. ความสอดคล้องระหว่างหลักการของรูปแบบการเรียนการสอนกับสาระการเรียนรู้				
6. ความสอดคล้องระหว่างหลักการของรูปแบบการเรียนการสอนกับกระบวนการเรียนการสอน				
7. ความสอดคล้องระหว่างกระบวนการเรียนการสอนกับการประเมินผล				

ภาคผนวก ค

คู่มือดำเนินการทดสอบวัดความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย

คู่มือดำเนินการทดสอบวัดความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบชุดนี้ใช้เพื่อทดสอบวัดความสามารถทางภาษาด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนของเด็กปฐมวัย ระดับชั้นเด็กเล็ก (อายุ 4 - 5 ปี) ที่ได้รับการจัดกิจกรรมรูปแบบการเรียนการสอนด้วยใจ (HEARTS Model)
2. ในการดำเนินการทดสอบให้มีผู้ดำเนินการทดสอบ 1 คน และผู้ช่วยดำเนินการทดสอบ 1 คน สำหรับดูแลอำนวยความสะดวกให้ผู้รับการทดสอบสามารถปฏิบัติได้ถูกต้องตามคำอธิบายของผู้ดำเนินการทดสอบ
3. แบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษา มีทั้งหมด 4 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟัง
 - แบบทดสอบที่ 1.1 การฟังและปฏิบัติตามคำสั่ง จำนวน 5 ข้อ
 - แบบทดสอบที่ 1.2 การฟังและเข้าใจความหมาย จำนวน 5 ข้อ
 - ตอนที่ 2 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการพูด
 - แบบทดสอบที่ 2.1 การบอกชื่อสิ่งต่างๆ ที่พบเห็นในชีวิตประจำวันได้ จำนวน 5 ข้อ
 - แบบทดสอบที่ 2.2 การเล่าเรื่องราวต่างๆ จากภาพที่กำหนด จำนวน 3 ข้อ
 - แบบทดสอบที่ 2.3 การใช้คำพูดที่เหมาะสมกับสถานการณ์ จำนวน 6 ข้อ
 - ตอนที่ 3 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่าน
 - แบบทดสอบที่ 3.1 การจำแนกความเหมือนต่าง จำนวน 5 ข้อ
 - แบบทดสอบที่ 3.2 การอ่านภาพและเรียงลำดับเหตุการณ์ จำนวน 6 ข้อ
 - ตอนที่ 4 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการเขียน
 - แบบทดสอบที่ 4.1 การเขียนภาพตามแบบ จำนวน 6 ข้อ
 - แบบทดสอบที่ 4.2 การเขียนตัวอักษรตามแบบ จำนวน 5 ข้อ
 - แบบทดสอบที่ 4.3 การเขียนหรือวาดภาพอิสระ จำนวน 1 ข้อ
4. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดสอบ ชุดละ 1 วัน รวมใช้เวลาทั้งหมด 4 วัน

5. เกณฑ์ในการให้คะแนน

- ตอนที่ 1 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟัง
- แบบทดสอบที่ 1.1 การฟังและปฏิบัติตามคำสั่ง ให้ข้อละ 1 คะแนน โดยเด็กสามารถฟังและปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ดำเนินการทดสอบได้ถูกต้อง
- แบบทดสอบที่ 1.2 การฟังและเข้าใจความหมาย ให้ข้อละ 1 คะแนน โดยเด็กกากบาทตรงกับรูปภาพที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว
- ตอนที่ 2 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการพูด
- แบบทดสอบที่ 2.1 การบอกชื่อสิ่งต่างๆ ที่พบเห็นในชีวิตประจำวันได้ ให้ข้อละ 2 คะแนน โดยเด็กต้องสามารถบอกชื่อสิ่งต่างๆ ที่พบเห็นในชีวิตประจำวันได้โดยบอกว่าเป็นภาพอะไร อยู่ที่ไหน
- แบบทดสอบที่ 2.2 การเล่าเรื่องราวต่างๆ จากภาพที่กำหนด ให้ข้อละ 2 คะแนน โดยเด็กต้องสามารถพูดเป็นประโยคที่สมบูรณ์ (ประธาน กริยา กรรม) ว่าใครทำอะไร ที่ไหน เกี่ยวกับเรื่องราวในรูปภาพได้ ต่อเนื่องอย่างน้อย 4 ประโยค หรือมากกว่า ให้ข้อละ 1 คะแนน โดยเด็กต้องสามารถพูดเป็นประโยคได้ แต่ไม่สมบูรณ์ (ไม่มีประธาน กริยา กรรม) เกี่ยวกับเรื่องในรูปภาพ หรือพูดเป็นคำบอกรายละเอียดของรูปภาพเท่านั้น อย่างน้อยพูดได้ 2 – 3 ประโยค ให้ข้อละ 0 คะแนน โดยเด็กพูดไม่ตรงกับเรื่องในภาพที่กำหนดให้ หรือพูดได้น้อยกว่า 2 ประโยค
- แบบทดสอบที่ 2.3 การใช้คำพูดที่เหมาะสมกับสถานการณ์ ให้ข้อละ 1 คะแนน โดยเด็กต้องสามารถใช้คำพูดที่เหมาะสมกับสถานการณ์ตรงกับรูปภาพที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว
- ตอนที่ 3 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่าน
- แบบทดสอบที่ 3.1 การจำแนกความเหมือนต่าง ให้ข้อละ 1 คะแนน โดยเด็กกากบาทตรงกับรูปที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว

- แบบทดสอบที่ 3.2 การอ่านภาพและการเรียงลำดับเหตุการณ์ ให้
ข้อละ 1 คะแนน โดยเด็กต้องสามารถลำดับ
ภาพ ต่อเนื่องได้ถูกต้อง
- ตอนที่ 4 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการเขียน
- แบบทดสอบที่ 4.1 การเขียนภาพหรือตัวอักษรตามแบบ ให้ข้อละ
1 คะแนน โดยเด็กต้องสามารถเขียนภาพหรือ
ตัวอักษรตามแบบที่กำหนดได้ถูกต้อง
- แบบทดสอบที่ 4.2 การเขียนหรือวาดภาพอิสระ ให้ข้อละ 1 คะแนน
โดยเด็กต้องสามารถเขียนหรือวาดภาพอิสระได้
อย่างมีความหมาย ให้มากที่สุดตามเวลาที่กำหนด

วิธีดำเนินการทดสอบ

1. ผู้ดำเนินการทดสอบเตรียมการทดสอบ ดังนี้
 - 1.1 ตรวจจำแนกแบบทดสอบให้ครบถ้วนและเขียนชื่อของผู้รับการทดสอบเตรียมไว้ให้พร้อม
 - 1.2 ศึกษาแบบทดสอบและคู่มือให้เข้าใจกระบวนการทั้งหมด จนสามารถให้คำอธิบายได้คล่องแคล่ว
 - 1.3 จัดสถานที่สอบให้อยู่ในสภาพที่สะดวกสบาย จัดโต๊ะเก้าอี้ให้เหมาะสมกับผู้รับการทดสอบ
 - 1.4 เตรียมอุปกรณ์ในการทดสอบ ดังนี้
 - 1.4.1 แบบทดสอบและคู่มือทดสอบ อย่างละ 1 ชุด
 - 1.4.2 นาฬิกาที่มีความเที่ยงตรง 1 เรือน
 - 1.4.3 ดินสอที่มีคุณภาพดี สีเข้มเห็นชัดเจน
 - 1.5 ก่อนทำการทดสอบจัดให้ผู้รับการทดสอบ ดื่มน้ำ และเข้าห้องน้ำให้เรียบร้อย
 - 1.6 ผู้ดำเนินการทดสอบต้องแสดงความเป็นกันเอง ทำให้ผู้ได้รับการทดสอบไม่กังวล มีความมั่นใจ และร่วมมือทำแบบทดสอบเป็นอย่างดี
 - 1.7 ผู้ดำเนินการทดสอบแนะนำการเขียนเครื่องหมายกากบาท (X) บนกระดาษดำ ให้เด็กรู้จักเขียนอย่างชัดเจน

2. ดำเนินการทดสอบตามขั้นตอน ดังนี้
 - 2.1 ดำเนินการทดสอบทีละ 1 แบบทดสอบ
 - 2.2 ให้ผู้รับการทดสอบเปิดทีละหน้า และทำทีละข้อ โดยใช้กระดาษปิดข้ออื่นไว้
 - 2.3 ผู้ดำเนินการทดสอบอ่านคำสั่ง ข้อละ 2 ครั้ง
 - 2.4 ผู้ดำเนินการทดสอบและผู้ช่วยสังเกตให้ผู้รับการทดสอบทำทุกคน
 - 2.5 เมื่อเสร็จสิ้นการทดสอบ 1 แบบทดสอบ ให้ผู้รับการทดสอบพักประมาณ 5 นาที
 - 2.6 ให้เขียนชื่อ นามสกุล ที่หน้าปกแบบทดสอบของผู้รับการทดสอบทุกคน ให้เรียบร้อยก่อนดำเนินการทดสอบทุกครั้ง

คู่มือแบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 1	แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟัง
แบบทดสอบที่ 1.1	การฟังและปฏิบัติตามคำสั่ง
จุดมุ่งหมาย	เพื่อทดสอบความสามารถในการฟังและปฏิบัติตามคำสั่งได้
การให้คะแนน	ปฏิบัติตามคำสั่งได้ถูกต้องได้ 1 คะแนน ปฏิบัติไม่ถูกต้องได้ 0 คะแนน
เวลาในการทำการทดสอบ	ข้อละ 60 วินาที
ลักษณะแบบทดสอบ	เป็นการทดสอบเชิงปฏิบัติ ให้นักเรียนฟังและปฏิบัติตามคำสั่งที่ครูสั่ง
จำนวนข้อสอบ	จำนวน 5 ข้อ

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบทดสอบรายบุคคล ให้นักเรียนปฏิบัติตามคำสั่ง แล้วให้คะแนนทีละคน
2. เตรียมเด็กให้มีสมาธิที่จะฟังคำสั่งของครู
3. ครูออกคำสั่งซ้ำๆ ชัดๆ ให้นักเรียนฟัง และปฏิบัติตาม (ครูพูดซ้ำ 2 ครั้ง)

คำสั่ง ให้นักเรียนฟังและปฏิบัติตามคำสั่งของครู

คำสั่งที่	การปฏิบัติ
1	ให้นักเรียนวางดินสอสีดำไว้ใต้เก้าอี้ และวางดินสอสีแดงไว้บนเก้าอี้
2	ให้นักเรียนระบายสีเหลืองบนรูปใบไม้ ระบายสีส้มบนรูปมะม่วง และระบายสีน้ำตาลบนรูปส้ม
3	ให้นักเรียนเขียนเส้นโยงภาพงูไปที่ภาพหมู เขียนวงกลม O ล้อมรอบภาพปู เขียนกากบาท X ที่ภาพงู
4	ให้นักเรียนติดสติ๊กเกอร์รูปดาวไว้ที่ภาพเด็กเขียนหนังสือ ติดสติ๊กเกอร์รูปหัวใจไว้ที่ภาพเด็กไปโรงเรียน และกากบาท X ที่ภาพเด็กเล่นฟุตบอล
5	ให้นักเรียนใช้กระดาษม้วนพันดินสอ ใช้หนังยางสองเส้นรัดด้านหัวและด้านท้ายด้านละเส้น

แบบทดสอบที่ 1.2	การฟังและเข้าใจความหมาย
จุดมุ่งหมาย	เพื่อทดสอบความสามารถในด้านการฟังและเข้าใจความหมาย
การให้คะแนน	ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน
เวลาในการทำการทดสอบ	ข้อละ 60 วินาที
ลักษณะแบบทดสอบ	เป็นข้อสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก
จำนวนข้อสอบ	จำนวน 5 ข้อ

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบทดสอบรายบุคคล
2. ให้นักเรียนดูภาพที่ละข้อแล้วตอบว่ามีภาพอะไรบ้าง
3. ครูพูดซ้ำอีกครั้งแล้วให้นักเรียนพูดตาม
4. ครูอ่านคำถามที่ละข้อ แล้วให้นักเรียนกากบาท (X) ทับภาพที่ตรงกับความหมายของคำที่เป็นคำตอบ

คำสั่ง ให้นักเรียนกากบาท (X) ทับภาพที่ตรงกับความหมายของคำ

หน้า	ข้อ	คำถาม
แมว	หกเหลี่ยม	คุณแม่ไปตลาด แล้วกลับมาซักผ้าทำอาหาร แล้วจึงไปตากผ้าที่ราวตากผ้า ให้กากบาท (X) ภาพที่คุณแม่ทำก่อนตากผ้า (ก. ทำอาหาร)
	กระเป๋	แม่เตรียมของไว้ทำอาหาร มีผักกาด มะเขือยาว ไก่และเห็ด ให้กากบาท (X) ภาพอาหารที่คุณแม่เตรียมไว้ (ค. ภาพผักกาด มะเขือยาว ไก่ และเห็ด)
เปิด	ลูกศรีษีขึ้น	คุณพ่อพาป้อมไปเชียงใหม่ด้วยเครื่องบิน ไปเชียงใหม่ด้วยรถยนต์ และกลับกรุงเทพฯ ด้วยรถไฟ ให้กากบาท (X) ภาพยานพาหนะที่คุณพ่อพาป้อมไปเชียงใหม่ (ค. ภาพรถยนต์)

หน้า	ข้อ	คำถาม
เปิด	ทรง กระบอก	คุณครูสอนว่า กาแฟ และน้ำอัดลม เป็นเครื่องดื่มที่ไม่มีประโยชน์สำหรับเด็ก ส่วนน้ำส้มหรือน้ำผลไม้ จะทำให้ร่างกายสดชื่น และผิวพรรณสวยงาม ให้กากบาท (X) ภาพเครื่องดื่มที่เป็นประโยชน์ (ข. ภาพน้ำส้มในแก้ว)
ข้าง	ดอกไม้	ไก่กินแมลงเป็นอาหาร เช่นเดียวกับนกและกบ แต่ผีเสื้อ และผึ้งกินน้ำหวานจากดอกไม้เป็นอาหาร ให้กากบาท (X) ภาพสิ่งที่ไม่ใช่อาหารของสัตว์ที่บอกมา (ข. ภาพมะม่วง)

ตอนที่ 2	แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการพูด
แบบทดสอบที่ 2.1	การบอกชื่อสิ่งต่างๆ ที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน
จุดมุ่งหมาย	เพื่อทดสอบความสามารถในการบอกชื่อสิ่งต่างๆ ที่พบเห็นในชีวิตประจำวันได้
การให้คะแนน	บอกชื่อว่าเป็นภาพอะไร ได้ 1 คะแนน บอกไม่ได้ 0 คะแนน
เวลาในการทำการทดสอบ	ข้อละ 60 วินาที
ลักษณะแบบทดสอบ	บอกชื่อสิ่งของในภาพที่กำหนดให้
จำนวนข้อสอบ	จำนวน 5 ข้อ

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบทดสอบรายบุคคล
2. ให้นักเรียนดูภาพที่ละข้อและบอกว่าเป็นภาพอะไร

คำสั่ง ให้นักเรียนดูภาพที่ละข้อและบอกว่าเป็นภาพอะไร

หน้า	ข้อ	ภาพ
1	1	ถุงมือ
	2	ลูกกอล์ฟแจ
	3	ช้อน
2	4	หนังสือ
	5	ไม้ชนไก่

แบบทดสอบที่ 2.2**จุดมุ่งหมาย**

การเล่าเรื่องราวต่างๆ จากภาพที่กำหนด เพื่อทดสอบความสามารถในการอ่านภาพ และการแปลความหมายเป็นคำพูดที่เป็นประโยคสมบูรณ์ คือ ใคร ทำอะไร ที่ไหน

การให้คะแนน

ถ้าพูดเป็นประโยคที่สมบูรณ์ ว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน เกี่ยวกับเรื่องราวในรูปภาพได้ต่อเนื่องอย่างน้อย 4 ประโยค หรือมากกว่าได้ 2 คะแนน

ถ้าพูดเป็นประโยคได้ แต่ไม่สมบูรณ์ หรือพูดเป็นคำบอก รายละเอียดของรูปภาพเท่านั้น หรืออย่างน้อยพูดได้ 2 – 3 ประโยคได้ 1 คะแนน

ถ้าพูดไม่ตรงกับเรื่องราวในภาพที่กำหนดให้ หรือพูดได้น้อยกว่า 2 ประโยค ได้ 0 คะแนน

เวลาในการทำการทดสอบ

ข้อละ 60 วินาที

ลักษณะแบบทดสอบ

เล่าเรื่องจากภาพที่กำหนดให้

จำนวนข้อสอบ

จำนวน 3 ข้อ

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบทดสอบรายบุคคล
2. ให้นักเรียนดูภาพทีละข้อ แล้วเล่าเรื่องจากภาพที่เห็นว่า ใคร กำลังทำอะไร ที่ไหน

คำสั่ง ให้นักเรียนดูภาพแล้วเล่าเรื่องให้สอดคล้องกับภาพ

หน้า	ข้อ	ภาพ
เดาไม่ใครเวฟ	รถกะบะ	ลูก 2 คน ช่วยคุณพ่อล้างรถ
จักรยาน	รถยนต์	คุณพ่อพาลูกไปเที่ยวทะเล
หม้อ	รถมอเตอร์ไซด์	เด็กๆ ไปเที่ยวสวนสัตว์

แบบทดสอบที่ 2.3	การใช้คำพูดที่เหมาะสมกับสถานการณ์
จุดมุ่งหมาย	เพื่อทดสอบความสามารถในการรู้จักใช้คำพูดที่เหมาะสมกับสถานการณ์
การให้คะแนน	ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน
เวลาในการทำการทดสอบ	ข้อละ 60 วินาที
ลักษณะแบบทดสอบ	เป็นข้อสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก
จำนวนข้อสอบ	จำนวน 5 ข้อ

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบนี้เป็นแบบทดสอบรายบุคคล
2. ครูให้นักเรียนดูภาพ อ่านข้อความคำตอบที่ละข้อให้นักเรียนฟัง
3. ครูอ่านซ้ำอีกครั้ง และให้นักเรียนอ่านตาม
4. ให้นักเรียนกากบาท (X) ลงในช่องสี่เหลี่ยมใต้คำพูดที่เป็นคำตอบที่เหมาะสมกับสถานการณ์ในภาพ

คำสั่ง ให้นักเรียนกากบาท (X) ลงในช่องสี่เหลี่ยมใต้คำพูดที่เป็นคำตอบที่เหมาะสมกับสถานการณ์ในภาพ

หน้า	ข้อ	ภาพสถานการณ์ / คำพูด
หมวด	ลูกกัญแจ	เด็กผู้ชายกำลังบอกกับคุณครู ก. ผมขออนุญาตไปห้องน้ำครับ ข. ผมขอไปซื้อขนมครับ ค. ใกล้หมดเวลาแล้วยังครับ (ก. ผมขออนุญาตไปห้องน้ำครับ)
	เข้มชัด	เด็กผู้ชายกำลังเลี้ยงน้องที่กำลังร้องไห้ ก. เจ็บนะ เดี่ยวดีเลย ข. น้องจำ ออย่าร้องไห้ พี่เอานมมาให้แล้ว ค. นหวกหูจิ้งเลย น่ารำคาญ (ข. น้องจำ ออย่าร้องไห้ พี่เอานมมาให้แล้ว)

หน้า	ข้อ	ภาพสถานการณ์ / คำพูด
แว่นตา	กระเป๋	เด็กผู้ชายกำลังป็นโต๊ะ ก. อย่าป็นโต๊ะ เตี้ยวจะตก ข. ระวัง เตี้ยวจะลื่น ค. เตี้ยวจะไปฟ้องครู (ก. อย่าป็นโต๊ะ เตี้ยวจะตก)
	หมวก	คนตาบอดกำลังเดินจะข้ามถนน ก. ไม่ต้องช่วยหรอก เก่งแล้ว ข. ใ้หนูช่วยพาเดินข้ามถนนใหม่คะ ค. ไปบอกตำรวจดีกว่า (ข. ใ้หนูช่วยพาเดินข้ามถนนใหม่คะ)
ถ้วย	ช้อน	นักเรียนกำลังเข้าแถวเคารพธงชาติ เด็กสองคนวิ่งไปเข้าแถว ก. เร็วๆ เข้ารีบไปเข้าแถว ข. ช้าๆ ก็ได้ ไม่มีใครว่า ค. อายคนจ้ง ไม่ไปดีกว่า (ก. เร็วๆ เข้ารีบไปเข้าแถว)
เต่า	จักรยาน	เด็ก 3 คน อยู่ในห้องสมุด ก. คุยกันเบาๆ นะ ข. หิวจ้ง มีขนมใหม่ ค. หาหนังสือมากองไว้เยอะๆ นะ (ก. คุยกันเบาๆ นะ)

ตอนที่ 3	แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่าน
แบบทดสอบที่ 3.1	การจำแนกความเหมือนต่าง
จุดมุ่งหมาย	เพื่อทดสอบความสามารถในการจำแนกความเหมือนต่าง
การให้คะแนน	ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน
เวลาในการทำการทดสอบ	ข้อละ 60 วินาที
ลักษณะแบบทดสอบ	เป็นข้อสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก
จำนวนข้อสอบ	จำนวน 5 ข้อ

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบทดสอบรายบุคคล
2. ครูอ่านคำถามทีละข้อ แล้วให้นักเรียนกากบาท (X) ทับภาพคำตอบที่ถูกต้อง

คำสั่ง ให้นักเรียนกากบาท (X) ทับภาพคำตอบที่ถูกต้อง

หน้า	ข้อ	คำถาม
จระเข้	เปิด	ภาพรถยนต์ 4 คัน (รถยนต์คันที่ 3 ต่างจากพวก)
	สุนัข	ภาพถ้วยกาแฟ 4 ใบ (ถ้วยกาแฟใบที่ 3 ต่างจากพวก)
นกกระจอก เทศ	ม้า	ภาพพัดลม 4 อัน (พัดลมตัวที่ 1 ต่างจากพวก)
	งู	ภาพแก้วน้ำ 4 คัน (แก้วน้ำตัวที่ 2 ต่างจากพวก)
เสือ	จิงโจ้	ภาพจักรยาน 4 คัน (จักรยานคันที่ 3 ต่างจากพวก)

แบบทดสอบที่ 3.2	การอ่านภาพและการเรียงลำดับเหตุการณ์
จุดมุ่งหมาย	เพื่อทดสอบความสามารถในการอ่านภาพและการเรียงลำดับเหตุการณ์
การให้คะแนน	ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน
เวลาในการทำการทดสอบ	ข้อละ 60 วินาที
ลักษณะแบบทดสอบ	เรียงลำดับเหตุการณ์จากภาพที่กำหนดให้
จำนวนข้อสอบ	จำนวน 6 ข้อ

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบทดสอบรายบุคคล
2. ให้นักเรียนดูภาพทีละข้อ ให้เรียงลำดับเหตุการณ์เรียงภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อน, ภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามมา, และภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นสุดท้าย

คำสั่ง ให้นักเรียนดูภาพที่กำหนดให้ เรียงลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนหลัง

หน้า	ข้อ	ภาพ
ลิงอุรังอุตัง	ร่วม	1. เด็กผู้ชายตกจากชิงช้า 2. เด็กผู้ชายนั่งชิงช้า 3. เด็กผู้ชายขาหักต้องเข้าเฝือก (2, 1, 3)
	บ้าน	1. เด็กผู้ชายหิวผม 2. เด็กผู้ชายเซ็ดศีรษะ 3. เด็กผู้ชายสระผม (3, 2, 1)
วัว	รถบัส	1. เด็กผู้ชายเก็บกระเป๋าสตางค์ที่พื้น 2. เด็กผู้ชายคืนกระเป๋าสตางค์ให้เจ้าของกระเป๋า 3. ผู้ใหญ่ชายเดินอยู่และกระเป๋าสตางค์ตก (3, 1, 2)
	แก้วน้ำ	1. ภาพรถบรรทุกเทดินลง 2. ภาพคนงานขนดินขึ้นรถบรรทุก 3. ภาพรถบรรทุกวิ่งขนดิน (1, 3, 2)

หน้า	ชื่อ	ภาพ
ข้าง	หลอดไฟ	1. ภาพแก้วครอบเทียนไขดับ 2. ภาพเทียนไขมีเปลวไฟ 3. ภาพกำลังครอบเทียนไขด้วยแก้ว (2, 3, 2)
	กระถางต้นไม้	1. ภาพโรงงานปล่อยควันพิษ 2. ภาพเด็กนอนป่วย 3. ภาพเด็กเดินผ่านโรงงาน (1, 3, 1)

ตอนที่ 4	แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการเขียน
แบบทดสอบที่ 4.1	การเขียนภาพตามแบบ
จุดมุ่งหมาย	เพื่อทดสอบความสามารถในการเขียน
การให้คะแนน	ถ้าเขียนภาพตามแบบที่กำหนดได้ถูกต้อง ได้คะแนน 1 คะแนน เขียนไม่ได้ 0 คะแนน
เวลาในการทำการทดสอบ	ข้อละ 60 วินาที
ลักษณะแบบทดสอบ	เขียนภาพตามแบบที่กำหนดให้
จำนวนข้อสอบ	จำนวน 6 ข้อ

คำชี้แจง

1. ทดสอบฉบับนี้เป็นแบบทดสอบรายบุคคล
2. เขียนภาพตามแบบหรือตัวอักษรที่กำหนดให้
 - 2.1 เขียนภาพเส้นต่อจุดให้เหมือนกับภาพเส้นต่อจุดที่กำหนดให้
 - 2.2 เขียนต่อเติมภาพให้เหมือนกับภาพที่กำหนดให้

คำสั่ง ให้นักเรียนเขียนภาพตามแบบที่กำหนดให้

หน้า	ชื่อ	ภาพ
ถึงชยะ	แครอท	ภาพโบว์ ให้นักเรียนเขียนภาพเส้นต่อจุดให้เหมือนกับภาพเส้นต่อจุดที่กำหนดให้ (ภาพโบว์)
	ข้าวโพด	ภาพสามเหลี่ยม ให้นักเรียนเขียนภาพเส้นต่อจุดให้เหมือนกับภาพเส้นต่อจุดที่กำหนดให้ (ภาพสามเหลี่ยม)

หน้า	ชื่อ	ภาพ
จาน	มะละกอ	ภาพถ้วยกาแฟ ให้นักเรียนต่อเติมภาพให้เหมือนกับภาพที่กำหนดให้ (ต่อเติมลายดอกไม้ หูจับ)
	ลำไย	ภาพร่ม ให้นักเรียนต่อเติมภาพให้เหมือนกับภาพที่กำหนดให้ (ต่อเติมด้ามร่ม)
ถ้วย	สับปะรด	ภาพบันได ให้นักเรียนต่อเติมภาพให้เหมือนกับภาพที่กำหนดให้ (ต่อเติมขั้นบันไดห้าขั้น)
	สตรอเบอร์รี่	ภาพวาว ให้นักเรียนต่อเติมภาพให้เหมือนกับภาพที่กำหนดให้ (ต่อเติมโครงวาว)

แบบทดสอบที่ 4.2	การเขียนพยัญชนะตามแบบ
จุดมุ่งหมาย	เพื่อทดสอบความสามารถในการเขียน
การให้คะแนน	ถ้าเขียนตัวอักษรตามแบบที่กำหนดได้ถูกต้อง ได้คะแนน 1 คะแนน เขียนไม่ได้ 0 คะแนน
เวลาในการทำการทดสอบ	ข้อละ 60 วินาที
ลักษณะแบบทดสอบ	เขียนตัวอักษรตามแบบที่กำหนดให้
จำนวนข้อสอบ	จำนวน 5 ข้อ

คำชี้แจง

1. ทดสอบฉบับนี้เป็นแบบทดสอบรายบุคคล
2. เขียนตัวอักษรตามแบบที่กำหนดให้
 - 2.1 เขียนภาพเส้นต่อจุดให้เหมือนกับภาพเส้นต่อจุดที่กำหนดให้
 - 2.2 เขียนต่อเติมภาพให้เหมือนกับภาพที่กำหนดให้

คำสั่ง ให้นักเรียนเขียนภาพตามแบบที่กำหนดให้

หน้า	ข้อ	ภาพ
มีด	จระเข้	ภาพพยัญชนะ ญ, ฮ ให้นักเรียนเขียนภาพพยัญชนะตามแบบที่กำหนดให้ (เขียน ญ, ฮ)
	เต่า	ภาพพยัญชนะ ศ, จ, ฎ ให้นักเรียนต่อเติมภาพให้เหมือนกับภาพที่กำหนดให้ (เขียน ศ, จ, ฎ)

แบบทดสอบที่ 4.3	การเขียนหรือวาดภาพอิสระ
จุดมุ่งหมาย	เพื่อทดสอบความสามารถในการเขียนภาพอิสระ
การให้คะแนน	ถ้าเขียนภาพอิสระได้อย่างมีความหมาย 1 ภาพ ได้คะแนน 1 คะแนน เขียนไม่ได้ 0 คะแนน
เวลาในการทำการทดสอบ	ข้อละ 5 นาที
ลักษณะแบบทดสอบ	วาดภาพอิสระบนกระดาษว่าง ให้มีภาพที่มีความหมาย ที่แตกต่างกันให้มากที่สุด ภายในเวลา 5 นาที
จำนวนข้อสอบ	จำนวน 1 ข้อ

คำชี้แจง

1. ทดสอบฉบับนี้เป็นแบบทดสอบรายบุคคล
2. ให้นักเรียนวาดภาพอิสระตามใจชอบบนกระดาษที่กำหนดให้เป็นภาพที่มีความหมาย ที่แตกต่างกัน

คำสั่ง ให้นักเรียนวาดภาพอิสระเป็นภาพที่มีความหมายอย่างน้อย 5 ภาพที่แตกต่างกัน

3. ให้นักเรียนวาดภาพอย่างรวดเร็วโดยครูจะจับเวลา 5 นาที

หน้า	ข้อ	ภาพ
1	1	วาดภาพอิสระที่มีความหมาย แตกต่างกันให้มากที่สุด

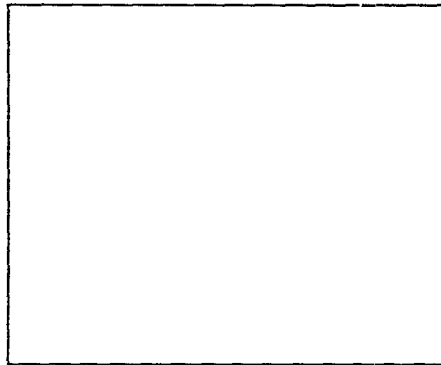
ภาคผนวก ง
ตัวอย่างแบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย

แบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 1 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟัง

ชื่อ นามสกุล

ชั้น โรงเรียน

คะแนน

แบบทดสอบที่ 1.1 การฟังและการปฏิบัติตามคำสั่ง

แบบทดสอบที่ 1.2 การฟังและการเข้าใจความหมาย

รวมคะแนน

แบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย

ภาคปฏิบัติ

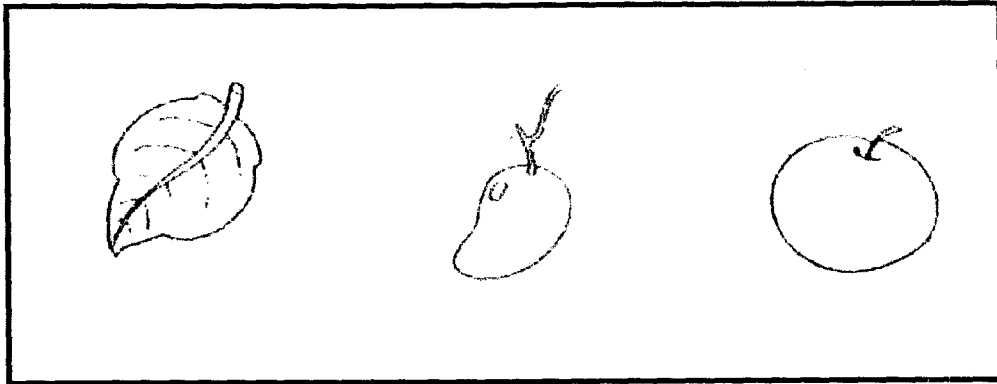
ตอนที่ 1 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟัง

แบบทดสอบที่ 1.1 การฟังและปฏิบัติตามคำสั่ง

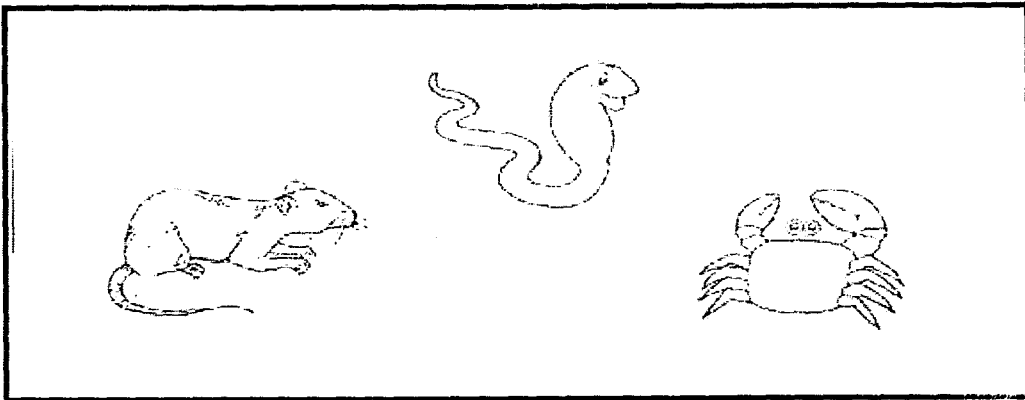
คำสั่ง ให้นักเรียนฟังและปฏิบัติตามคำสั่งของครู

คำสั่งที่	การปฏิบัติ
1	ให้นักเรียนวางดินสอสีดำไว้ใต้เก้าอี้ และวางดินสอสีแดงไว้บนเก้าอี้
2	ให้นักเรียนระบายสีเหลืองบนรูปใบไม้ ระบายสีส้มบนรูปมะม่วง และระบายสีน้ำตาลบนรูปส้ม
3	ให้นักเรียนเขียนเส้นโยงภาพงูไปที่ภาพหมู เขียนวงกลม O ล้อมรอบภาพปู เขียนกากบาท X ที่ภาพงู
4	ให้นักเรียนติดสติ๊กเกอร์รูปดาวไว้ที่ภาพเด็กเขียนหนังสือ ติดสติ๊กเกอร์รูปหัวใจที่ไว้ภาพเด็กไปโรงเรียน และกากบาท X ที่ภาพเด็กเล่นฟุตบอล
5	ให้นักเรียนใช้กระดาษม้วนพันดินสอ ใช้หนังยางสองเส้นรัดด้านหัวและด้านท้ายด้านละเส้น

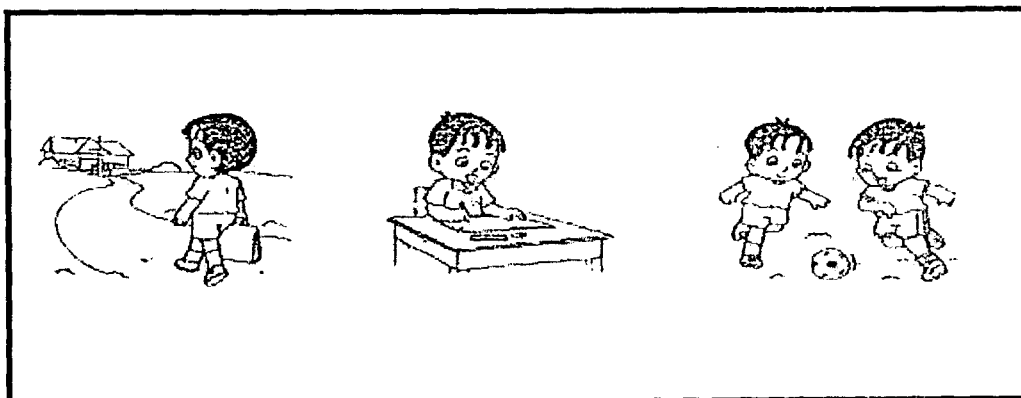
2

3

4

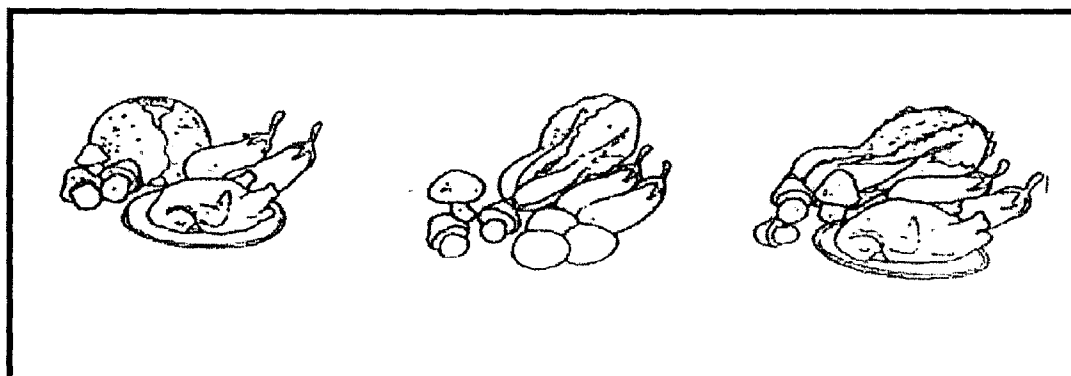
แบบทดสอบที่ 1.2 การฟังและการเข้าใจความหมาย
คำสั่ง ให้นักเรียน (x) ทับภาพที่ตรงกับความหมายของคำ

คุณแม่ไปตลาด กลับมาทำอาหาร แล้วจึงไป ซักผ้าและตากผ้าราวตากผ้า
ให้กากบาท (x) ภาพที่คุณแม่ทำก่อนซักผ้า

แม่เตรียมของไว้ทำอาหาร มีผักกาด มะเขือยาว ไข่ และเห็ด
ให้กากบาท (x) ภาพอาหารที่คุณแม่เตรียมไว้

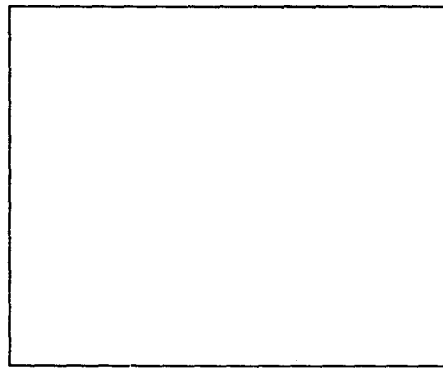

แบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 2 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการพูด

ชื่อ นามสกุล

ชั้น โรงเรียน

คะแนน

แบบทดสอบที่ 2.1 การบอกชื่อสิ่งต่างๆ ที่พบเห็น
ในชีวิตประจำวัน

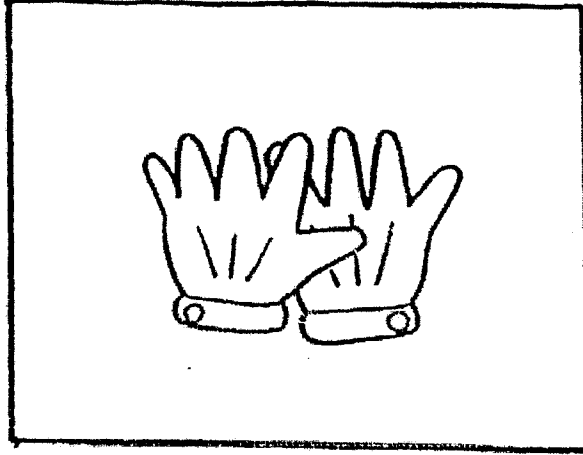
แบบทดสอบที่ 2.2 การเล่าเรื่องราวต่างๆ
จากภาพที่กำหนด

แบบทดสอบที่ 2.3 การใช้คำพูดให้เหมาะสม
กับสถานการณ์

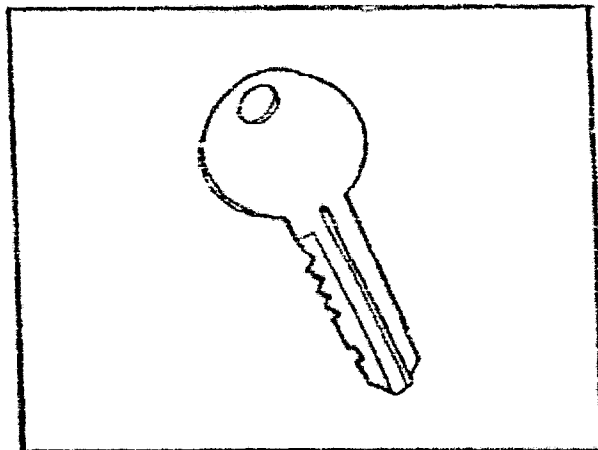
รวมคะแนน

แบบฝึกหัดที่ 2.1 การบอกชื่อสิ่งต่างๆที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน

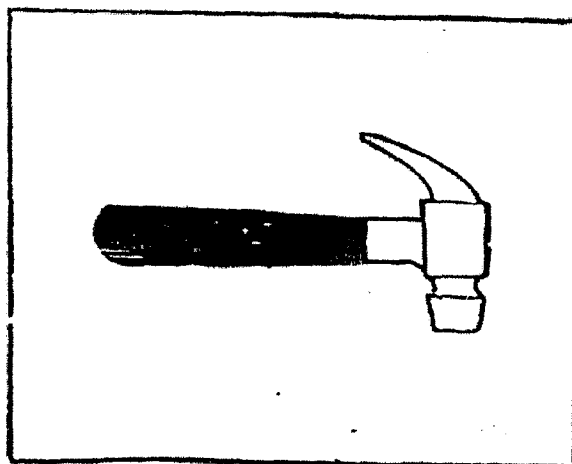
1

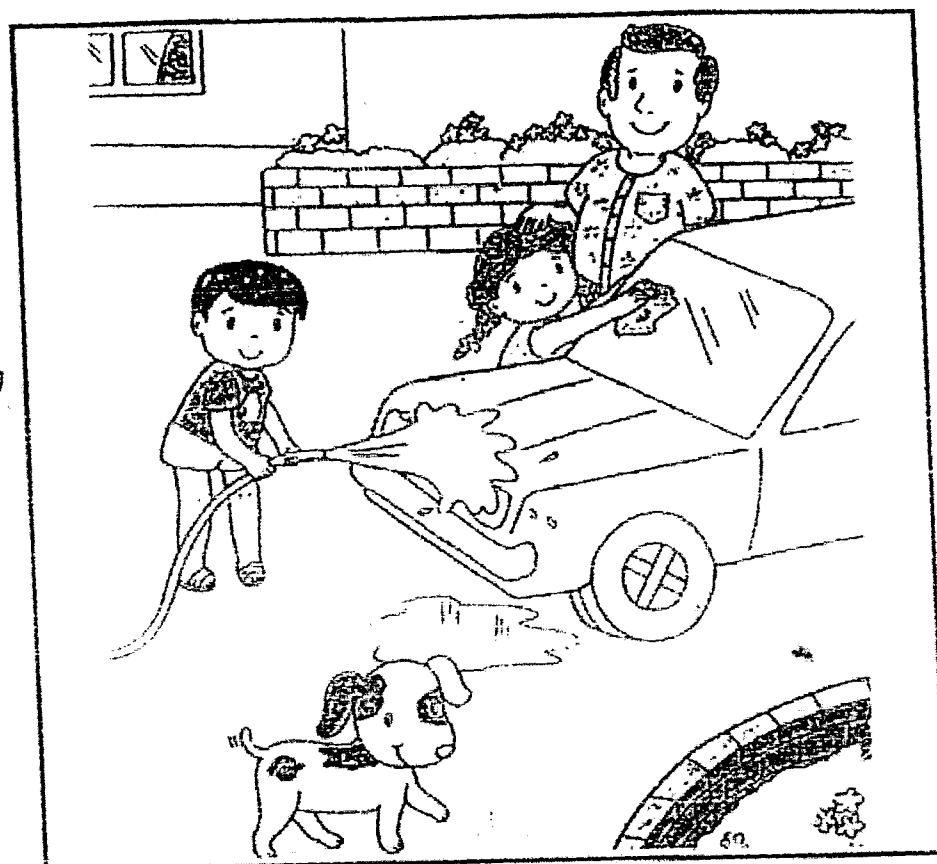
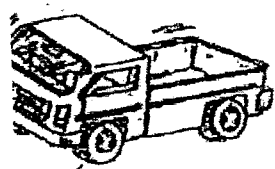
2

3

แบบทดสอบที่ 2.2 การเล่าเรื่องราวต่างๆ จากภาพที่กำหนด

แบบฝึกหัดที่ 2.3 การใช้คำพูดให้เหมาะสมกับสถานการณ์

คำสั่ง ให้นักเรียนกากบาท (X) ลงในช่องสี่เหลี่ยมใต้คำพูดที่เป็นคำตอบที่ถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์

	<p>ผมขออนุญาต ไปตลาดครับ</p> <p style="text-align: center;">ก</p>	<p>ผมขออนุญาต ไปห้องน้ำครับ</p> <p style="text-align: center;">ข</p>	<p>ผมขออนุญาต ยืมโทรทัศน์ คุณครูครับ</p> <p style="text-align: center;">ค</p>
--	---	--	---

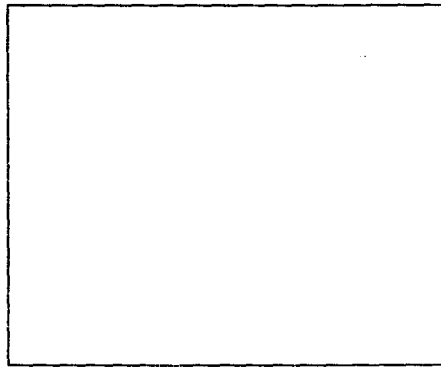
	<p>เจ็บนะ เดี๋ยวจะไม่สบาย</p> <p style="text-align: center;">ก</p>	<p>อย่าร้องให้ พี่เอานมมาให้ แล้ว</p> <p style="text-align: center;">ข</p>	<p>หนวกหูจังเลย น่ารำคาญ</p> <p style="text-align: center;">ค</p>
--	--	--	---

แบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 2 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่าน

ชื่อ นามสกุล

ชั้น โรงเรียน

คะแนน

แบบทดสอบที่ 3.1 การจำแนกความเหมือนต่าง

แบบทดสอบที่ 3.2 การอ่านภาพและเรียงลำดับเหตุการณ์

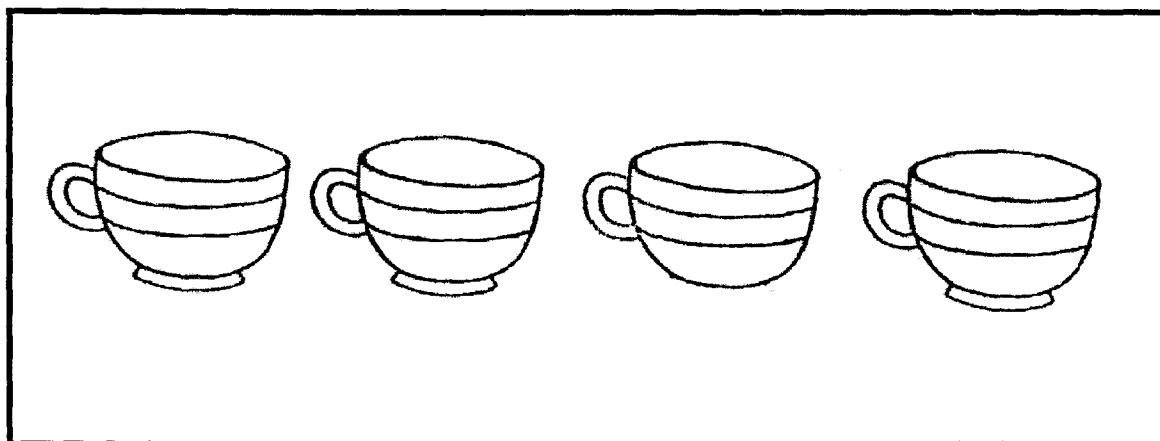
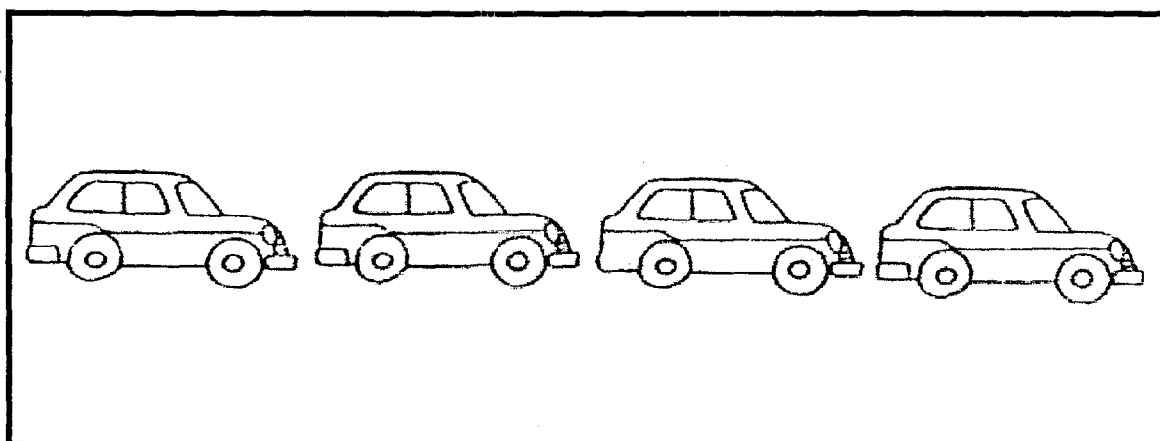
รวมคะแนน

ตอนที่ 3 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่าน

แบบทดสอบที่ 3.1 การจำแนกความเหมือนต่าง

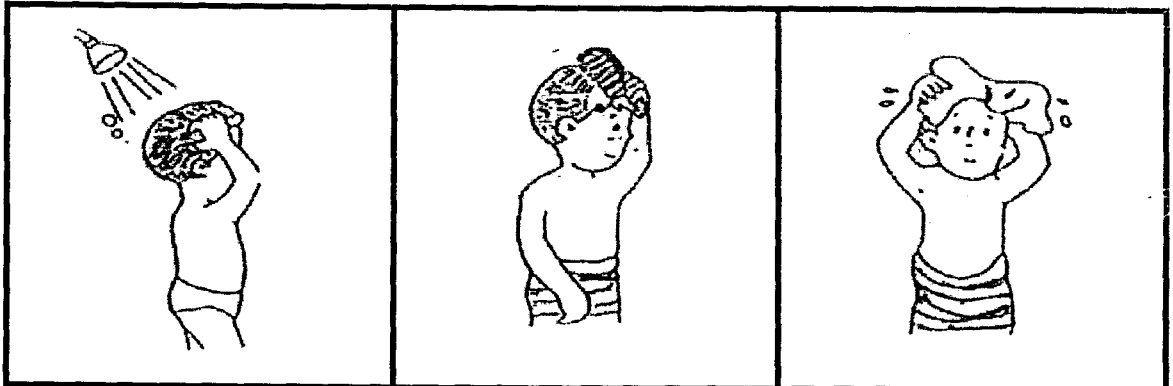
คำสั่ง ให้นักเรียนกากบาท (X) ทับภาพที่ต่างจากภาพอื่น

แบบฝึกหัดที่ 3.2 การอ่านภาพและเรียงลำดับเหตุการณ์

คำสั่ง ให้นักเรียนดูภาพที่กำหนดให้และเรียงลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนหลัง

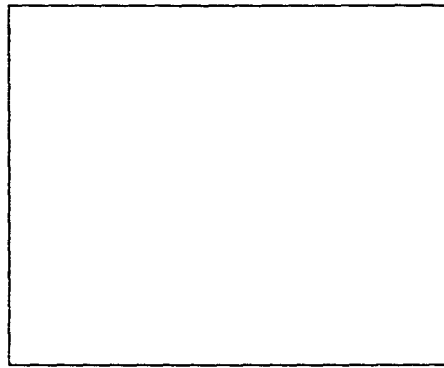

แบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 2 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการเขียน

ชื่อ นามสกุล

ชั้น โรงเรียน

คะแนน

แบบทดสอบที่ 4.1 การเขียนภาพตามแบบ

แบบทดสอบที่ 4.2 การเขียนพยัญชนะตามแบบ

แบบทดสอบที่ 4.3 การเขียนภาพอิสระ

รวมคะแนน

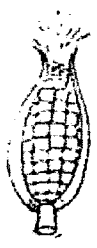
ตอนที่ 4 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการเขียน

แบบทดสอบที่ 4.1 การเขียนภาพหรือตัวอักษรตามแบบ

คำสั่ง ให้นักเรียนเขียนภาพตามแบบที่กำหนด

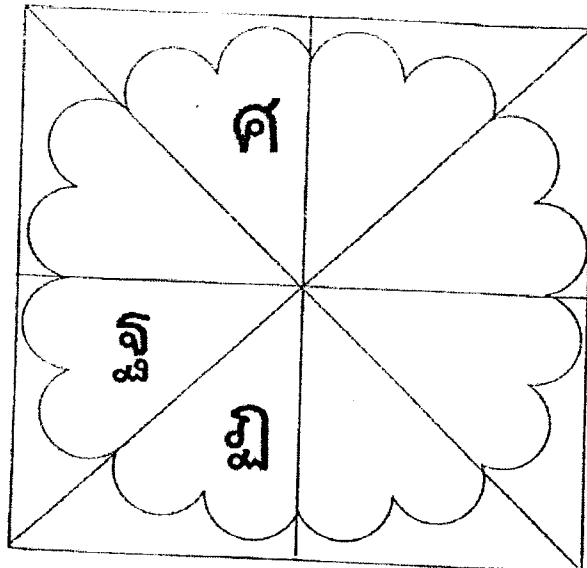
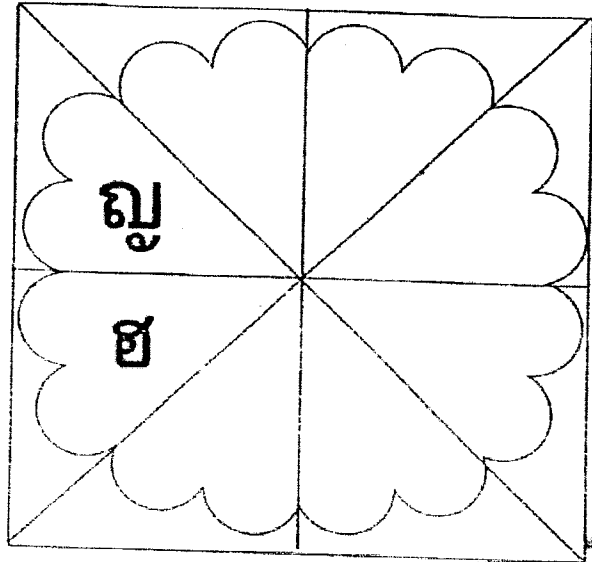
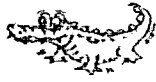
--	--

--	--

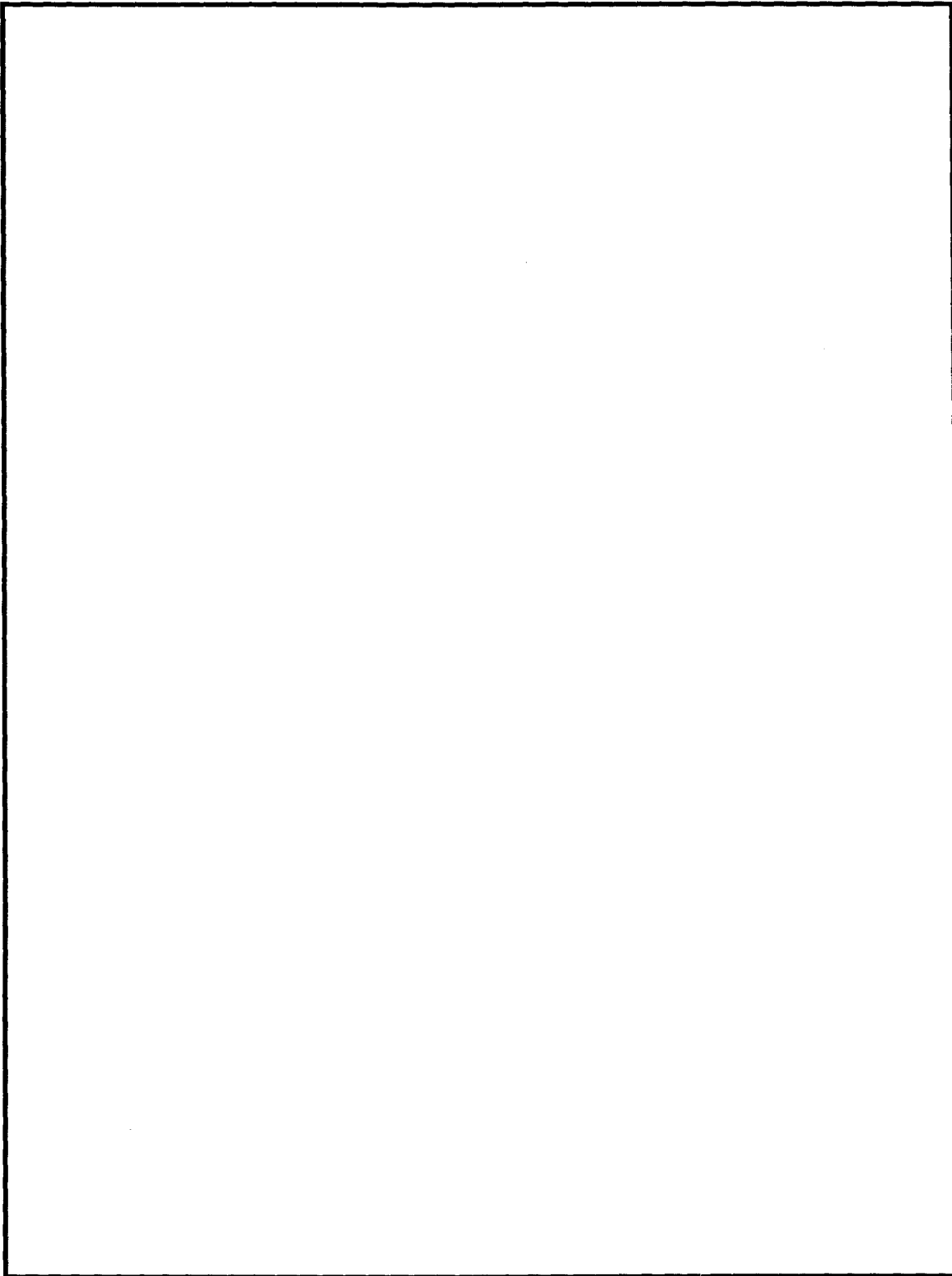

แบบทดสอบที่ 4.2 การเขียนพยัญชนะตามแบบ
คำสั่ง ให้นักเรียนเขียนพยัญชนะตามแบบด้านซ้ายมือ

แบบทดสอบที่ 4.3 การเขียนภาพอิสระ

คำสั่ง ให้นักเรียนเขียนภาพอิสระให้ได้มากที่สุดภายในเวลา 5 นาที

A large empty rectangular box with a black border, intended for a drawing exercise. The box is completely blank and occupies most of the page below the instructions.

ภาคผนวก จ

ตัวอย่างแบบสังเกตพัฒนาการทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย

ตัวอย่างแบบสังเกตพัฒนาการทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย

ชื่อ ด.ช. / ด.ญ. โรงเรียน.....
 ชั้น..... วันที่.....
 ผู้สังเกต.....

ระยะเวลาในการสังเกต

ระยะที่ 1 สัปดาห์ที่ _____
 ระยะที่ 2 สัปดาห์ที่ _____
 ระยะที่ 3 สัปดาห์ที่ _____
 ระยะที่ 4 สัปดาห์ที่ _____

คำชี้แจง เขียนเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในช่องสี่เหลี่ยมตามรายการดังนี้

1. การฟัง

		1	2	3	4
1.1 ฟังอย่างเข้าใจและมีความหมาย	ทำไม่ได้	☐	☐	☐	☐
	ปานกลาง	☐	☐	☐	☐
	ดี	☐	☐	☐	☐
1.2 ฟังเรื่องราวได้ตลอดตั้งแต่ต้นจนจบ	ทำไม่ได้	☐	☐	☐	☐
	ปานกลาง	☐	☐	☐	☐
	ดี	☐	☐	☐	☐

2. การพูด

		1	2	3	4
2.1 พูดและถ่ายทอดเรื่องราวได้อย่างมีประสิทธิภาพ	ทำไม่ได้	☐	☐	☐	☐
	ปานกลาง	☐	☐	☐	☐
	ดี	☐	☐	☐	☐
2.2 รู้คำศัพท์เพิ่มมากขึ้น และใช้ภาษาได้หลากหลาย อย่างถูกต้อง	ทำไม่ได้	☐	☐	☐	☐
	ปานกลาง	☐	☐	☐	☐
	ดี	☐	☐	☐	☐
	ดีมาก	☐	☐	☐	☐

3. การอ่าน

	1	2	3	4
3.1 แสดงความสนใจกับหนังสือหรือแสดงความสนใจในการอ่านเรื่องราวในหนังสือ				
ทำไม่ได้	☐	☐	☐	☐
ปานกลาง	☐	☐	☐	☐
ดี	☐	☐	☐	☐
ดีมาก	☐	☐	☐	☐

3.2 สามารถอ่านภาพหรือตัวอักษรที่สนใจได้				
ทำไม่ได้	☐	☐	☐	☐
ปานกลาง	☐	☐	☐	☐
ดี	☐	☐	☐	☐

4. การเขียน

	1	2	3	4
4.1 มีการนำเสนอเรื่องราวผ่านการวาดภาพหรืองานศิลปะ				
ทำไม่ได้	☐	☐	☐	☐
ปานกลาง	☐	☐	☐	☐
ดี	☐	☐	☐	☐

4.2 มีการนำเสนอเรื่องราวผ่านการเล่น				
ทำไม่ได้	☐	☐	☐	☐
ปานกลาง	☐	☐	☐	☐
ดี	☐	☐	☐	☐

ภาคผนวก ฉ

ตัวอย่างแบบบันทึกเพิ่มสะสมงานการพัฒนาศักยภาพทางภาษา

**แบบบันทึกเพิ่มผลงานการพัฒนาความสามารถทางภาษา
ระดับปฐมวัย (4 – 5 ปี)**

ชื่อนักเรียน	ประเภทชิ้นงาน				ชื่อนักเรียน	ประเภทชิ้นงาน			
	1	2	3	4		1	2	3	4
(1).....	1	2	3	4	(6).....	1	2	3	4
(2).....	1	2	3	4	(7).....	1	2	3	4
(3).....	1	2	3	4	(8).....	1	2	3	4
(4).....	1	2	3	4	(9).....	1	2	3	4
(5).....	1	2	3	4	(10).....	1	2	3	4

หมายเหตุ รหัสชิ้นงาน

- 1 = งานวาดภาพเดี่ยว
- 2 = งานวาดภาพกลุ่ม
- 3 = งานประดิษฐ์วัสดุ
- 4 = งานสร้างบล็อก

ผู้บันทึก..... วันที่บันทึก.....

คำชี้แจง เขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ให้ตรงกับหมายเลขข้อได้กรายบุคคล ตามรายการบันทึก ดังนี้

รายการบันทึก	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	หมายเหตุ
1. การฟังและการพูด											
1.1 ความสนใจและความตั้งใจในการฟังเรื่องราว											
1.2 การซักถามภายหลังการฟัง เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างกระจ่าง											
1.3 ใช้การพูดในรูปแบบที่หลากหลาย และเหมาะสมกับผู้ฟัง											
2. การอ่าน											
2.1 เลือกหนังสือที่ต้องการอ่านได้อย่างมั่นใจ											
2.2 สนใจอ่านเพื่อสร้างประสบการณ์ในการใช้ภาษา											
2.3 อ่านภาพหรือคำได้อย่างอิสระโดยไม่มีรูปแบบ											
3. การเขียน											
3.1 การเขียนในระยะแรกเขียนตามจุดมุ่งหมายของแต่ละบุคคล											
3.2 สามารถสร้างวรรณกรรม หรือเขียนเรื่องราวได้จากเรื่องที่ฟังจบแล้ว											
3.3 มีส่วนร่วมในการเขียน มีการตั้งคำถาม หรือให้ข้อเสนอแนะ											

ภาคผนวก ช
ตัวอย่างแบบสังเกตการสอนภาษาในชั้นเรียน

ตัวอย่างแบบสังเกตการสอนภาษาในชั้นเรียน

ระดับชั้น.....

ผู้สอน (ผู้วิจัย).....

ผู้สังเกต (ครูประจำชั้น)..... วันที่.....

คะแนน (Rating Scale)

4	ดีมาก
3	ดี
2	ปานกลาง
1	ปรับปรุง

คำชี้แจง ให้ผู้สังเกตเขียนวงกลม μ ล้อมรอบคะแนนที่ได้จากการสังเกตในรายการดังต่อไปนี้

1. การเตรียมการเรียนการสอน

- 1.1 ผู้สอนมีความเข้าใจในแผนการสอนอย่างชัดเจน 4 3 2 1
 1.2 ความเหมาะสมของกิจกรรมที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง 4 3 2 1

2. การใช้ภาษา

- 2.1 ผู้สอนมีเป้าหมายในการใช้ภาษาอย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ 4 3 2 1
 2.2 ผู้สอนใช้ภาษาสื่อสารกับเด็กได้เหมาะสม 4 3 2 1

3. การนำเสนอบทเรียน

- 3.1 เนื้อหาที่นำเสนอมีประสิทธิภาพและมีความชัดเจน 4 3 2 1
 3.2 กิจกรรมหรือตัวอย่างมีความเหมาะสมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพ
 4 3 2 1

4. การจัดการในชั้นเรียน

- 4.1 มีการแบ่งกลุ่มย่อยอย่างเหมาะสม 4 3 2 1
 4.2 มีการจัดวางอุปกรณ์ที่สะดวก และที่นั่งเหมาะสม 4 3 2 1

5. บรรยากาศในชั้นเรียน

- 5.1 เด็กมีส่วนร่วมในการทำงานอย่างกระตือรือร้นและมีชีวิตชีวา 4 3 2 1
 5.2 มีบรรยากาศที่อบอุ่น อิสระ และมีการยอมรับ 4 3 2 1

ภาคผนวก ช
ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

ผลการหาค่าคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

แบบทดสอบที่ 1.1 การฟังและปฏิบัติตามคำสั่ง

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ค่าความยากง่าย (P)	การพิจารณา
1	-.16	.80	คัดออก
2	-.06	.95	คัดออก
3	.07	.95	คัดออก
4	.53	.75	เลือกไว้
5	-.16	.90	คัดออก
6	.34	.65	เลือกไว้
7	.07	.95	คัดออก
8	.08	.85	คัดออก
9	-.06	.95	คัดออก
10	.21	.95	คัดออก
11	.27	.75	เลือกไว้
12	.00	1.00	คัดออก
13	.59	.70	เลือกไว้
14	-.14	.55	คัดออก
15	.39	.80	เลือกไว้

ค่าความเชื่อมั่น (KR - 20) เท่ากับ .73

แบบทดสอบที่ 1.2 การฟังและการเข้าใจความหมาย

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ค่าความยากง่าย (P)	การพิจารณา
1	.12	.90	คัดออก
2	.34	.50	คัดเลือกไว้
3	.14	.25	คัดออก
4	-.03	.70	คัดออก
5	.44	.40	คัดเลือกไว้
6	.24	.85	คัดออก
7	.00	1.00	คัดออก
8	.00	1.00	คัดออก
9	.08	.95	คัดออก
10	.00	1.00	คัดออก
11	.34	.75	คัดเลือกไว้
12	.04	.65	คัดออก
13	.41	.60	คัดเลือกไว้
14	.20	.25	คัดเลือกไว้
15	-.05	.80	คัดออก

ค่าความเชื่อมั่น (KR - 20) เท่ากับ .61

แบบทดสอบที่ 2.1 การบอกชื่อสิ่งต่างๆ ที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ค่าความยากง่าย (P)	การพิจารณา
1	.14	.90	คัดออก
2	0.00	1.00	คัดออก
3	.75	.60	คัดเลือกไว้
4	-.53	.90	คัดออก
5	.30	.50	คัดเลือกไว้
6	.65	.60	คัดเลือกไว้
7	-.20	.90	คัดออก
8	-.06	.70	คัดออก
9	0.00	1.00	คัดออก
10	-.07	.20	คัดออก
11	-.52	.40	คัดออก
12	.30	.50	คัดเลือกไว้
13	.43	.80	คัดเลือกไว้
14	-.21	.90	คัดออก
15	.09	.70	คัดออก
16	.37	.10	คัดออก
17	0.00	1.00	คัดออก
18	.54	.80	คัดเลือกไว้
19	.29	.30	คัดเลือกไว้
20	-.58	.50	คัดออก
21	.15	.80	คัดออก
22	.23	.60	คัดเลือกไว้
23	.09	.70	คัดออก
24	0.00	1.00	คัดออก
25	-.06	.40	คัดออก
26	.65	.60	คัดเลือกไว้
27	.52	.90	คัดออก
28	.00	.10	คัดออก
29	0.00	1.00	คัดออก
30	.09	.70	คัดออก

ค่าความเชื่อมั่น (KR - 20) เท่ากับ .80

คัดข้อ 3, 6, 13, 18 และ 26 ค่าความเชื่อมั่น (KR - 20) เท่ากับ .72

แบบทดสอบที่ 2.2 การเล่าเรื่องต่างๆ จากภาพที่กำหนด

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r)	การพิจารณา
1	.65	คัดเลือกไว้
2	.60	คัดเลือกไว้
3	.90	คัดเลือกไว้

ค่าความเชื่อมั่น (KR - 20) เท่ากับ .81

แบบทดสอบที่ 2.3 การใช้คำพูดให้เหมาะสมกับสถานการณ์

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ค่าความยากง่าย (P)	การพิจารณา
1	.51	.85	ตัดออก
2	.56	.60	คัดเลือกไว้
3	.76	.80	คัดเลือกไว้
4	.67	.95	ตัดออก
5	.67	.75	คัดเลือกไว้
6	.48	.50	คัดเลือกไว้
7	.27	.55	คัดเลือกไว้
8	.45	.25	คัดเลือกไว้
9	.80	.75	คัดเลือกไว้
10	.69	.75	คัดเลือกไว้
11	.68	.95	ตัดออก
12	.55	.75	คัดเลือกไว้

เลือกข้อที่ 2, 6, 7, 8 และ 9 ค่าความเชื่อมั่น (KR - 20) เท่ากับ .60

แบบทดสอบที่ 3.1 การจำแนกความเหมือนต่าง

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ค่าความยากง่าย (P)	การพิจารณา
1	.11	.80	ตัดออก
2	.61	.40	คัดเลือกไว้
3	.03	.50	ตัดออก
4	.47	.85	คัดเลือกไว้
5	-.17	.25	ตัดออก
6	-.11	.45	ตัดออก
7	.23	.40	คัดเลือกไว้
8	.04	.45	ตัดออก
9	.06	.10	ตัดออก
10	.12	.40	ตัดออก
11	.51	.30	คัดเลือกไว้
12	-.17	.35	ตัดออก
13	-.43	.30	ตัดออก
14	.32	.45	คัดเลือกไว้
15	-.11	.25	ตัดออก

ค่าความเชื่อมั่น (KR - 20) เท่ากับ .68

แบบทดสอบที่ 3.2 การอ่านภาพและเรียงลำดับเหตุการณ์

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ค่าความยากง่าย (P)	การพิจารณา
1	.27	.50	คัดเลือกไว้
2	.43	.65	คัดเลือกไว้
3	.72	.75	คัดเลือกไว้
4	.52	.40	คัดเลือกไว้
5	.47	.70	คัดเลือกไว้
6	.35	.95	คัดออก
7	.28	.75	คัดเลือกไว้
8	.35	.50	คัดเลือกไว้
9	.39	.80	คัดเลือกไว้
10	.45	.35	คัดเลือกไว้
11	.05	.65	คัดออก
12	.20	.50	คัดเลือกไว้
13	.07	.80	คัดออก
14	.54	.60	คัดเลือกไว้
15	.24	.70	คัดเลือกไว้

คัดข้อ 3, 4, 5, 9, 10 และ 14 ค่าความเชื่อมั่น (KR - 20) เท่ากับ .77

แบบทดสอบที่ 4.1 การเขียนภาพตามแบบ

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ค่าความยากง่าย (P)	การพิจารณา
1	.43	.65	คัดเลือกไว้
2	.23	.65	คัดเลือกไว้
3	-.03	.85	คัดออก
4	-.15	.95	คัดออก
5	.26	.75	คัดเลือกไว้
6	.41	.10	คัดออก
7	-.01	.45	คัดออก
8	.12	.80	คัดออก
9	.33	.35	คัดเลือกไว้
10	.34	.25	คัดเลือกไว้
11	.08	.45	คัดออก
12	.04	.95	คัดออก
13	.34	.75	คัดเลือกไว้
14	.33	.65	คัดเลือกไว้
15	.42	.75	คัดเลือกไว้

คัดข้อ 1, 2, 9, 13, 14 และ 15 ค่าความเชื่อมั่น (KR - 20) เท่ากับ .73

แบบทดสอบที่ 4.2 การเขียนพหุคูณระตามแบบ

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ค่าความยากง่าย (P)	การพิจารณา
1	.95	.90	คัดออก
2	.82	.85	คัดออก
3	.74	.85	คัดออก
4	.95	.90	คัดออก
5	.95	.90	คัดออก
6	.36	.85	คัดเลือกไว้
7	.78	.85	คัดเลือกไว้
8	.95	.90	คัดออก
9	.45	.90	คัดออก
10	.56	.75	คัดเลือกไว้
11	.65	.80	คัดเลือกไว้
12	.72	.95	คัดออก
13	.95	.90	คัดออก
14	.95	.90	คัดออก
15	.32	.40	คัดเลือกไว้
16	.44	.65	คัดเลือกไว้

คัดข้อ 1, 7, 11, 15 และ 16 ค่าความเชื่อมั่น (KR - 20) เท่ากับ .76

ภาคผนวก ฅ
ตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนรูปแบบฮาร์ทส ชั้นอนุบาลปีที่ 1

หน่วย : วันพ่อ

สัปดาห์ที่ 1 กิจกรรมที่ 1

เรื่อง “พ่อของฉัน”

วันที่ 13 ธันวาคม 2547

เนื้อหา

- พ่อคือผู้นำของครอบครัว มีหน้าที่ดูแลให้ทุกคนในบ้านมีความสุข

จุดประสงค์

1. พัฒนาระบวนการคิดและตัดสินใจเลือกในสิ่งที่ตนเองสนใจได้ (H)
2. ส่งเสริมการแสดงออกซึ่งความสามารถทางภาษาในด้านทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และมีความสุขสนุกสนานในการเรียนรู้ (E)
3. พัฒนาการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (A)
4. สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ (R)
5. ฝึกถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจของตนเองให้ผู้อื่นทราบ โดยการบอกเล่า หรือ ปฏิบัติการเลือกสื่อได้ตามความถนัด และความสนใจในการสร้างสรรค์งาน (T)
6. เรียนรู้อย่างสนุกสนานและประสบความสำเร็จในการทำงาน (S)

กิจกรรม

1. **ขั้นการเลือกเรื่อง**
 - เด็กเลือกนิทาน เรื่องที่ชอบมากที่สุด 1 ใน 3 เรื่อง คือ ทรัพย์ในดิน คุณทองแดง คุณพ่อของฉัน โดยการลงมติทั้งชั้นว่า ชอบเรื่องใดมากที่สุด
2. **ขั้นการเล่าเรื่อง**
 - เด็กให้ครูดำเนินการเล่านิทานประกอบภาพเรื่องที่เด็กเลือกให้เด็กฟัง
3. **ขั้นสรุป**
 - หลังจากฟังนิทานที่ครูเล่าจบแล้ว เด็กทั้งชั้นร่วมกันทบทวน สรุป และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนิทานเรื่องนั้นอีกครั้ง

4. ขั้นการสร้างความรู้ใหม่ – ช่วยกันแก้ไข

- เด็กสร้างและพัฒนาชิ้นงาน 1 ชิ้น จากความประทับใจที่ได้รับจากการฟังนิทาน เลือกร่างงานเดี่ยวหรือกลุ่มก็ได้ โดยสามารถเลือกสื่อได้อย่างอิสระ ให้เด็กบรรยาย ชิ้นงาน ครูช่วยบันทึกคำบรรยาย และเขียนคำบรรยายเป็นตัวแบบให้เด็กเขียนลอก ลงบนชิ้นงานของตนเอง

5. ขั้นเสนอผลงาน – อ่านร่วมกัน

- เด็กนำผลงานของตนหรือกลุ่มมาเสนอหรืออ่านบรรยายให้เพื่อนฟัง ครูถ่ายภาพ ผลงานรวบรวมไว้ที่มุมหนังสือ

สื่อการจัดกิจกรรม

1. ภาพประกอบนิทาน 3 เรื่อง คือ ทรัพย์ในดิน คุณทองแดง คุณพ่อของฉัน
2. สำเนาภาพประกอบนิทานระบายสี เรื่อง คุณพ่อของฉัน สำหรับหนังสือเล่มเล็ก ตามแบบ
3. กระดาษ A3 สำหรับร่างงานหรือพับครึ่งทำหนังสือภาพ
4. กระดาษวาดเขียนสำหรับงานเดี่ยวหรืองานกลุ่ม
5. สีเทียน สีไม้ สีเมจิก ดินสอดำ ยางลบ ไม้บรรทัด
6. กาว กรรไกรปลายมน
7. เศษวัสดุ เช่น กล่องนม กล่องกระดาษ แก้วหรือขวดพลาสติก เศษผ้า กระดาษสี ภาพจากนิตยสารต่างๆ
8. บล็อกไม้ พลาสติกสร้างสรรค์
9. กล้องบันทึกภาพ

การวัดและประเมินผล

วัดและประเมินผลจากผลงานและการสังเกต ดังนี้

1. สังเกตจากการฟัง พูด อ่าน เขียน ขณะร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากผลงาน
3. สังเกตจากการทำงานร่วมกับผู้อื่น

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนรูปแบบฮาร์ทส ชั้นอนุบาลปีที่ 1

หน่วย : วันพ่อ

สัปดาห์ที่ 1 กิจกรรมที่ 2

เรื่อง “ในหลวงของเรา”

วันที่ 14 ธันวาคม 2547

เนื้อหา

- พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ รัชกาลที่ 9 ของไทย ทรงประกอบพระราชกรณียกิจมากมายเพื่อประโยชน์ของปวงชนชาวไทย

จุดประสงค์

1. พัฒนาระบวนการคิดและตัดสินใจเลือกในสิ่งที่ตนเองสนใจได้ (H)
2. ส่งเสริมการแสดงออกซึ่งความสามารถทางภาษาในด้านทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และมีความสุขสนุกสนานในการเรียนรู้ (E)
3. พัฒนาการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (A)
4. สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ (R)
5. ฝึกถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจของตนเองให้ผู้อื่นทราบ โดยการบอกเล่า หรือ ปฏิบัติการเลือกสื่อได้ตามความถนัด และความสนใจในการสร้างสรรค์งาน (T)
6. เรียนรู้อย่างสนุกสนานและประสบความสำเร็จในการทำงาน (S)

กิจกรรม

1. **ขั้นการเลือกเรื่อง**
 - เด็กเลือกเกมที่ชอบมากที่สุด 1 ใน 3 เกม คือ เกมทายภาพพระราชกรณียกิจ เกมภาพตัดต่อ “คุณพ่อของฉัน” เกมต่อเหรียญเป็นภาพ โดยการลงมติทั้งชั้นว่าชอบเกมใดมากที่สุด
2. **ขั้นการเล่าเรื่อง**
 - เด็กให้ครูดำเนินการเล่าวิธีการเล่นเกมและเด็กเล่นเกมที่เลือกนั้น

3. ขั้นสรุป

- หลังการเล่นเกมเสร็จแล้ว เด็กทั้งชั้นร่วมกันทบทวน สรุป และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเกมนั้นอีกครั้ง

4. ขั้นการสร้างความรู้ใหม่ – ช่วยกันแก้ไข

- เด็กสร้างและพัฒนาชิ้นงาน 1 ชิ้น จากความประทับใจที่ได้รับจากการเล่นเกม เลือกทำงานเดี่ยวหรือกลุ่มก็ได้ โดยสามารถเลือกสื่อได้อย่างอิสระ ให้เด็กบรรยาย ชิ้นงาน ครูช่วยบันทึกคำบรรยาย และเขียนคำบรรยายเป็นตัวแบบให้เด็กเขียนลอก ลงบนชิ้นงานของตนเอง

5. ขั้นเสนอผลงาน – อ่านร่วมกัน

- เด็กนำผลงานของตนหรือกลุ่มมาเสนอหรืออ่านบรรยายให้เพื่อนฟัง ครูถ่ายภาพ ผลงานรวบรวมไว้ที่มุมหนังสือ

สื่อการจัดกิจกรรม

1. ภาพพระราชกรณียกิจ สำหรับเกมทายภาพ
2. ภาพตัดต่อ ชุด “คุณพ่อของฉัน”
3. เหยื่อบาทหรือเหยื่อสตางค์ สำหรับเกมต่อเหยื่อเป็นภาพ
4. กระดาษ A3 สำหรับร่างงานหรือพับครึ่งทำหนังสือภาพ
5. กระดาษวาดเขียนสำหรับงานเดี่ยวหรืองานกลุ่ม
6. สีเทียน สีไม้ สีเมจิก ดินสอดำ ยางลบ ไม้บรรทัด
7. กาว กรรไกรปลายมน
8. เศษวัสดุ เช่น กล้องนม กล้องกระดาษ แก้วหรือขวดพลาสติก เศษผ้า กระดาษสี กล้องกระดาษ ภาพจากนิตยสารต่างๆ
9. บล็อกไม้ พลาสติกสร้างสรรค์
10. กล้องบันทึกภาพ

การวัดและประเมินผล

วัดและประเมินผลจากผลงานและการสังเกต ดังนี้

1. สังเกตจากการฟัง พูด อ่าน เขียน ขณะร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากผลงาน
3. สังเกตจากการทำงานร่วมกับผู้อื่น

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนรูปแบบฮาร์ทส ชั้นอนุบาลปีที่ 1

หน่วย : การเดินทาง

สัปดาห์ที่ 1 กิจกรรมที่ 3

เรื่อง “ปลอดภัยไว้ก่อน”

วันที่ 15 ธันวาคม 2547

เนื้อหา

- ความปลอดภัยในการเดินทางเป็นสิ่งสำคัญ การใช้อยานพาหนะในการเดินทางทำให้เราได้รับความสะดวกรวดเร็ว แต่เราต้องปฏิบัติตามกฎเพื่อความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น

จุดประสงค์

1. พัฒนาระบวนการคิดและตัดสินใจเลือกในสิ่งที่ตนเองสนใจได้ (H)
2. ส่งเสริมการแสดงออกซึ่งความสามารถทางภาษาในด้านทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และมีความสุขสนุกสนานในการเรียนรู้ (E)
3. พัฒนาการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (A)
4. สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ (R)
5. ฝึกถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจของตนเองให้ผู้อื่นทราบ โดยการบอกเล่า หรือ ปฏิบัติการเลือกสื่อได้ตามความถนัด และความสนใจในการสร้างสรรค์งาน (T)
6. เรียนรู้อย่างสนุกสนานและประสบความสำเร็จในการทำงาน (S)

กิจกรรม

1. **ขั้นการเลือกเรื่อง**
 - เด็กเลือกเพลง เพลงที่ชอบมากที่สุด 1 ใน 3 เพลง คือ ยานพาหนะ ปลอดภัยไว้ก่อน ท่องเที่ยวพักผ่อน โดยการลงมติทั้งชั้นว่าชอบเพลงใดมากที่สุด
2. **ขั้นการเล่าเรื่อง**
 - เด็กให้ครูดำเนินการเล่าเนื้อเพลงประกอบแผ่นเนื้อเพลงบนกระดาน เปิดเพลงให้เด็กฟัง ทวนเพลงและร่วมกันร้องเพลงที่เด็กเลือกนั้น 2 – 3 เที่ยว

3. ชั้นสรุป

- หลังจากการร้องเพลงแล้ว เด็กทั้งชั้นร่วมกันทบทวน สรุป และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาในเพลงนั้นอีกครั้ง

4. ชั้นการสร้างความรู้ใหม่ – ช่วยกันแก้ไข

- เด็กสร้างและพัฒนาชิ้นงาน 1 ชิ้น จากความประทับใจที่ได้รับจากการฟังและร้องเพลง เลือกทำงานเดี่ยวหรือกลุ่มก็ได้ โดยสามารถเลือกสื่อได้อย่างอิสระ ให้เด็กบรรยายชิ้นงาน ครูช่วยบันทึกคำบรรยาย และเขียนคำบรรยายเป็นตัวแบบให้เด็กเขียนลอกลงบนชิ้นงานของตนเอง

5. ชั้นเสนอผลงาน – อ่านร่วมกัน

- เด็กนำผลงานของตนหรือกลุ่มมาเสนอหรืออ่านบรรยายให้เพื่อนฟัง ครูถ่ายภาพผลงานรวบรวมไว้ที่มุมหนังสือ

สื่อการจัดกิจกรรม

1. เทปเพลง 3 เพลง คือ ยานพาหนะ ปลอดภัยไว้ก่อน ท้องเที่ยวพักผ่อน
2. กระดาษ A3 สำหรับร่างงานหรือพับครึ่งทำหนังสือภาพ
3. กระดาษวาดเขียนสำหรับงานเดี่ยวหรืองานกลุ่ม
4. สีเทียน สีไม้ สีเมจิก ดินสอดำ ยางลบ ไม้บรรทัด
5. กาว กรรไกรปลายมน
6. เศษวัสดุ เช่น กล่องนม กล่องกระดาษ แก้วหรือขวดพลาสติก เศษผ้า กระดาษสี ภาพจากนิตยสารต่างๆ
7. บล็อกไม้ พลาสติกสร้างสรรค์
8. เทปบันทึกเสียง
9. กล้องบันทึกภาพ
10. แผ่นเนื้อเพลงทั้ง 3 เพลง พร้อมภาพประกอบทั้ง 3 เพลง

การวัดและประเมินผล

วัดและประเมินผลจากผลงานและการสังเกต ดังนี้

1. สังเกตจากการฟัง พูด อ่าน เขียน ขณะร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากผลงาน
3. สังเกตจากการทำงานร่วมกับผู้อื่น

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนรูปแบบฮาร์ทส ชั้นอนุบาลปีที่ 1

หน่วย : การเดินทาง

สัปดาห์ที่ 1 กิจกรรมที่ 4

เรื่อง “ถนนสีขาว”

วันที่ 16 ธันวาคม 2547

เนื้อหา

- ถนนเป็นสาธารณสมบัติส่วนรวมที่เราต้องช่วยกันรักษา การขับรถยนต์อย่างถูกกฎจราจร และความมีน้ำใจจะช่วยลดปัญหาการติดขัดและมลพิษในอากาศ

จุดประสงค์

1. พัฒนาระบวนการคิดและตัดสินใจเลือกในสิ่งที่ตนเองสนใจได้ (H)
2. ส่งเสริมการแสดงออกซึ่งความสามารถทางภาษาในด้านทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และมีความสุขสนุกสนานในการเรียนรู้ (E)
3. พัฒนาการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (A)
4. สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ (R)
5. ฝึกถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจของตนเองให้ผู้อื่นทราบ โดยการบอกเล่า หรือ ปฏิบัติการเลือกสื่อได้ตามความถนัด และความสนใจในการสร้างสรรค์งาน (T)
6. เรียนรู้อย่างสนุกสนานและประสบความสำเร็จในการทำงาน (S)

กิจกรรม

1. **ขั้นการเลือกเรื่อง**
 - เด็กเลือกคำคล้องจอง บทที่ชอบมากที่สุด 1 ใน 3 บท คือ รถในถนน ควันพิซ หนูชอบเดินทาง โดยการลงมติทั้งชั้นว่าชอบคำคล้องจองบทใดมากที่สุด
2. **ขั้นการเล่าเรื่อง**
 - เด็กให้ครูดำเนินการเล่าเนื้อหาคำคล้องจองประกอบการเขียนเนื้อหาคำคล้องจองบนกระดาน ครูอ่านคำคล้องจองให้เด็กฟัง เด็กและครูร่วมกันทบทวนคำคล้องจอง 2 – 3 เที้ยว

3. ขั้นสรุป

- หลังจากการอ่านออกเสียงคำคล้องจองแล้ว เด็กทั้งชั้นร่วมกันทบทวน สรุป และ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำคล้องจองบทนั้นอีกครั้ง

4. ขั้นการสร้างความรู้ใหม่ – ช่วยกันแก้ไข

- เด็กสร้างและพัฒนาชิ้นงาน 1 ชิ้น จากความประทับใจที่ได้รับจากการอ่านคำคล้องจอง เลือกทำงานเดี่ยวหรือกลุ่มก็ได้ โดยสามารถเลือกสื่อได้อย่างอิสระ ให้เด็กบรรยายชิ้นงาน ครูช่วยบันทึกคำบรรยาย และเขียนคำบรรยายเป็นตัวอย่างให้เด็กเขียนลอกลงบนชิ้นงานของตนเอง

5. ขั้นเสนอผลงาน – อ่านร่วมกัน

- เด็กนำผลงานของตนหรือกลุ่มมาเสนอหรืออ่านบรรยายให้เพื่อนฟัง ครูถ่ายภาพผลงานรวบรวมไว้ที่มุมหนังสือ

สื่อการจัดกิจกรรม

1. กระดาษ A3 สำหรับร่างงานหรือพับครึ่งทำหนังสือภาพ
2. กระดาษวาดเขียนสำหรับงานเดี่ยวหรืองานกลุ่ม
3. สีเทียน สีไม้ สีเมจิก ดินสอดำ ยางลบ ไม้บรรทัด
4. กาว กรรไกรปลายมน
5. เศษวัสดุ เช่น กล่องนม กล่องกระดาษ แก้วหรือขวดพลาสติก เศษผ้า กระดาษสี ภาพจากนิตยสารต่างๆ
6. บล็อกไม้ พลาสติกสร้างสรรค์
7. เทปบันทึกเสียง
8. กล้องบันทึกภาพ
9. ภาพประกอบคำคล้องจองทั้ง 3 บท

การวัดและประเมินผล

วัดและประเมินผลจากผลงานและการสังเกต ดังนี้

1. สังเกตจากการฟัง พูด อ่าน เขียน ขณะร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากผลงาน
3. สังเกตจากการทำงานร่วมกับผู้อื่น

ภาคผนวก ญ
แบบบันทึกการแสดงความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ

**แบบบันทึกการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนรูปแบบฮาร์ทสของเด็กปฐมวัย
(อายุ 4 – 5 ปี)**

ลำดับกิจกรรม/เรื่อง	รายการประเมิน			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
1. คุณหมอมือเมตตา				<hr/> <hr/> <hr/>
2. ที่ไหนเอ่ย				<hr/> <hr/> <hr/>
3. ปลอดภัยไว้ก่อน				<hr/> <hr/> <hr/>
4. ถนนสีขาว				<hr/> <hr/> <hr/>
5. พ่อของฉัน				<hr/> <hr/> <hr/>
6. ในหลวงของเรา				<hr/> <hr/> <hr/>

ลำดับกิจกรรม/เรื่อง	รายการประเมิน			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
7. กินดีมีสุข				
8. กินอะไรให้ฉลาด				
9. แสงสว่าง				
10. แม่สีสร่างสรรค์				
11. โลกสวยด้วยสีสััน				
12. วันปีใหม่				
13. อันตรายจากสัตว์				

**แบบบันทึกการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ
แบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษา
ของเด็กปฐมวัย (อายุ 4 – 5 ปี)
ตอนที่ 1 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟัง**

ตอนที่ 1 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟัง
แบบทดสอบที่ 1.1 การฟังและปฏิบัติตามคำสั่ง

ลำดับข้อ	รายการประเมิน			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
11.				
12.				
13.				
14.				
15.				
16.				
17.				
18.				
19.				
20.				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....

หมายเหตุ	ระดับคุณภาพ	+1	แน่ใจว่าแบบทดสอบมีความเที่ยงตรง
		0	<u>ไม่</u> แน่ใจว่าแบบทดสอบมีความเที่ยงตรง
		- 1	แน่ใจว่าแบบทดสอบควรปรับปรุง (แบบทดสอบมีความเที่ยงตรง หมายถึง สามารถวัดความสามารถด้านการฟัง และปฏิบัติตามคำสั่งได้)

แบบทดสอบที่ 1.2 การฟังและเข้าใจความหมาย

ลำดับข้อ	รายการประเมิน			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
สามเหลี่ยม				
สี่เหลี่ยม				
ห้าเหลี่ยม				
หกเหลี่ยม				
วงกลม				
วงรี				
ลูกศรชี้ขึ้น				
ลูกศรชี้ลง				
หยดน้ำ				
ครึ่งวงกลม				
ดาวสี่แฉก				
ดาวห้าแฉก				
สามเหลี่ยมมุมฉาก				
สามเหลี่ยมผืนผ้า				
ทรงกระบอก				
หัวใจ				
ดอกไม้				
ใบไม้				
กระเป๋				
รองเท้า				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....

หมายเหตุ	ระดับคุณภาพ	+1	แน่ใจว่าแบบทดสอบมีความเที่ยงตรง
		0	<u>ไม่</u> แน่ใจว่าแบบทดสอบมีความเที่ยงตรง
		- 1	แน่ใจว่าแบบทดสอบควรปรับปรุง (แบบทดสอบมีความเที่ยงตรง หมายถึง สามารถวัดการฟังและเข้าใจความหมายได้)

**แบบบันทึกการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ
แบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษา
ของเด็กปฐมวัย (อายุ 4 – 5 ปี)
ตอนที่ 2 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการพูด**

ตอนที่ 2 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการพูด

แบบทดสอบที่ 2.1 การบอกชื่อสิ่งต่าง ๆ ที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน

ลำดับข้อ	รายการประเมิน			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
ม้าลาย				
กวาง				
แรด				
หมี				
เสือ				
สิงโต				
นกกระจอกเทศ				
จิงโจ้				
นก				
กระต่าย				
นกแก้ว				
กระรอก				
ยีราฟ				
วัว				
ช้าง				
งู				
นกยูง				
ผีเสื้อ				
ควาย				
แกะ				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

หมายเหตุ	ระดับคุณภาพ	+1	แน่ใจว่าแบบทดสอบมีความเที่ยงตรง
		0	<u>ไม่</u> แน่ใจว่าแบบทดสอบมีความเที่ยงตรง
		- 1	แน่ใจว่าแบบทดสอบควรปรับปรุง (แบบทดสอบมีความเที่ยงตรง หมายถึง สามารถวัดความสามารถด้านการพูดในการ บอกชื่อสิ่งต่างๆ ที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน ได้)

แบบทดสอบที่ 2.2 การเล่าเรื่องราวต่าง ๆ จากภาพที่กำหนด

ลำดับข้อ	รายการประเมิน			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
รถไฟ				
เครื่องบิน				
รถกะบะ				
รถยนต์				
มอเตอร์ไซด์				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

หมายเหตุ	ระดับคุณภาพ	+1	แน่ใจว่าแบบทดสอบมีความเที่ยงตรง
		0	ไม่แน่ใจว่าแบบทดสอบมีความเที่ยงตรง
		- 1	แน่ใจว่าแบบทดสอบควรปรับปรุง (แบบทดสอบมีความเที่ยงตรง หมายถึง สามารถวัดความสามารถด้านการพูดในการ เล่าเรื่องราวต่าง ๆ จากภาพที่กำหนดให้ได้)

**แบบบันทึกการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ
แบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษา
ของเด็กปฐมวัย (อายุ 4 – 5 ปี)
ตอนที่ 3 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่าน**

ตอนที่ 3 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่าน
แบบทดสอบที่ 3.1 การจำแนกความเหมือนต่าง ๆ

ลำดับข้อ	รายการประเมิน			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
นก				
เปิด				
กระต่าย				
สุนัข				
แมว				
ช้าง				
หมู				
ควาย				
ม้า				
แรด				
สิงโต				
เปิด				
ลิงอุรังอุตัง				
งู				
นกกระจอกเทศ				
นกยูง				
ม้าลาย				
จิงโจ้				
กวาง				
หมี				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....

หมายเหตุ	ระดับคุณภาพ	+1	แน่ใจว่าแบบทดสอบมีความเที่ยงตรง
		0	<u>ไม่</u> แน่ใจว่าแบบทดสอบมีความเที่ยงตรง
		- 1	แน่ใจว่าแบบทดสอบควรปรับปรุง (แบบทดสอบมีความเที่ยงตรง หมายถึง สามารถวัดความสามารถด้านการอ่านใน การจำแนกความเหมือนต่างได้)

แบบทดสอบที่ 3.2 การอ่านภาพและเรียงลำดับเหตุการณ์

ลำดับข้อ	รายการประเมิน			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
ร่ม				
ขวดนม				
บ้าน				
จักรยาน				
รถไฟ				
รถเมล์				
เก้าอี้				
โทรทัศน์				
ไม้กวาด				
แก้วน้ำ				
ถ้วยกาแฟ				
ตะกร้า				
ไม้ขีดไฟ				
หลอดไฟ				
ถังขยะ				
กระถางต้นไม้				
กระเป๋า				
กระเป๋า				
หมวก				
พัดลม				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....

หมายเหตุ	ระดับคุณภาพ	+1	แน่ใจว่าแบบทดสอบมีความเที่ยงตรง
		0	<u>ไม่</u> แน่ใจว่าแบบทดสอบมีความเที่ยงตรง
		- 1	แน่ใจว่าแบบทดสอบควรปรับปรุง (แบบทดสอบมีความเที่ยงตรง หมายถึง สามารถวัดความสามารถด้านการอ่านใน การอ่านภาพและเรียงลำดับเหตุการณ์ได้)

**แบบบันทึกการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ
แบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษา
ของเด็กปฐมวัย (อายุ 4 – 5 ปี)
ตอนที่ 4 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการเขียน**

ตอนที่ 4 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการเขียน

แบบทดสอบที่ 4.1 การเขียนภาพหรือตัวอักษรตามแบบ

ลำดับข้อ	รายการประเมิน			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
เห็น				
แครอท				
ข้าวโพด				
ถั่วลันเตา				
พริก				
หน่อไม้				
ผักกาด				
ผักคะน้า				
มะเขือเทศ				
แตงกวา				
แอปเปิ้ล				
มังคุด				
ชมพู				
น้อยหน่า				
มะม่วง				
สตอเบอรี่				
มะละกอ				
ลำไย				
สับปะรด				
ทุเรียน				
ปลา				
ปู				
จระเข้				
เต่า				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....

หมายเหตุ	ระดับคุณภาพ	+1	แน่ใจว่าแบบทดสอบมีความเที่ยงตรง
		0	<u>ไม่</u> แน่ใจว่าแบบทดสอบมีความเที่ยงตรง
		- 1	แน่ใจว่าแบบทดสอบควรปรับปรุง (แบบทดสอบมีความเที่ยงตรง หมายถึง สามารถวัดความสามารถด้านการเขียนในการ เขียนภาพหรือตัวอักษรตามแบบได้)

แบบทดสอบที่ 4.2 การเขียนหรือวาดภาพอิสระ

ลำดับข้อ	รายการประเมิน			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
1.				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

หมายเหตุ	ระดับคุณภาพ	+1	แน่ใจว่าแบบทดสอบมีความเที่ยงตรง
		0	ไม่แน่ใจว่าแบบทดสอบมีความเที่ยงตรง
		- 1	แน่ใจว่าแบบทดสอบควรปรับปรุง (แบบทดสอบมีความเที่ยงตรง หมายถึง สามารถวัดความสามารถด้านการเขียนในการ เขียนหรือวาดภาพอิสระได้)

**แบบบันทึกการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ
แบบสังเกตการพัฒนาการทางภาษา สำหรับเด็กปฐมวัย
(อายุ 4 – 5 ปี)**

1. การฟัง

ลำดับข้อ	รายการประเมิน			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
1.1				
1.2				
1.3				

2. การพูด

ลำดับข้อ	รายการประเมิน			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
2.1				
2.2				

3. การอ่าน

ลำดับข้อ	รายการประเมิน			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
3.1				
3.2				
3.3				
3.4				
3.5				

4. การจัดการในชั้นเรียน

ลำดับข้อ	รายการประเมิน			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
4.1				
4.2				
4.3				
4.4				
4.5				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

หมายเหตุ	ระดับคุณภาพ	+1	แน่ใจว่าแบบทดสอบมีความเที่ยงตรง
		0	<u>ไม่</u> แน่ใจว่าแบบทดสอบมีความเที่ยงตรง
		- 1	แน่ใจว่าแบบทดสอบควรปรับปรุง (แบบทดสอบมีความเที่ยงตรง หมายถึง สามารถวัดการฟังและเข้าใจความหมายได้)

**แบบบันทึกการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ
แบบบันทึกเพิ่มสะสมงานการพัฒนาความสามารถทางภาษา
ระดับปฐมวัย อายุ 4 – 5 ปี**

1. การฟังและการพูด

ลำดับข้อ	รายการประเมิน			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
1.1				
1.2				
1.3				
1.4				
1.5				
1.6				

2. การอ่าน

ลำดับข้อ	รายการประเมิน			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
2.1				
2.2				
2.3				
2.4				
2.5				

3. การเขียน

ลำดับข้อ	รายการประเมิน			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
3.1				
3.2				
3.3				
3.4				

**แบบบันทึกการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ
แบบสังเกตการสอนภาษาในชั้นเรียน ของเด็กปฐมวัย
(อายุ 4 – 5 ปี)**

1. การเตรียมการเรียนการสอน

ลำดับข้อ	รายการประเมิน			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
1.1				
1.2				
1.3				
1.4				

2. การใช้ภาษา

ลำดับข้อ	รายการประเมิน			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
2.1				
2.2				

3. การนำเสนอบทเรียน

ลำดับข้อ	รายการประเมิน			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
3.1				
3.2				
3.3				
3.4				
3.5				
3.6				
3.7				

4. การจัดการในชั้นเรียน

ลำดับข้อ	รายการประเมิน			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
4.1				
4.2				
4.3				
4.4				
4.5				

5. บรรยากาศในชั้นเรียน

ลำดับข้อ	รายการประเมิน			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
5.1				
5.2				
5.3				

ข้อเสนอนี้เพิ่มเติม.....

หมายเหตุ	ระดับคุณภาพ	+1	แน่ใจว่าแบบทดสอบมีความเที่ยงตรง
		0	<u>ไม่</u> แน่ใจว่าแบบทดสอบมีความเที่ยงตรง
		- 1	แน่ใจว่าแบบทดสอบควรปรับปรุง (แบบทดสอบมีความเที่ยงตรง หมายถึง สามารถวัดการฟังและเข้าใจความหมายได้)

ภาคผนวก ก
การหาคุณภาพของเครื่องมือ

ตารางแสดงคะแนนที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ที่ตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสม
ของรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส

ข้อที่	ประเด็นที่ตรวจสอบ/ประเมิน	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ					\bar{X}	S.D.	ระดับ คุณภาพ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
(ก) 1	การอธิบายความหมายและความสำคัญ ของรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส สำหรับเด็กปฐมวัย	4	4	4	5	5	4.40	0.55	ดี
2	จุดมุ่งหมายของรูปแบบการเรียนการสอน แบบฮาร์ทสสำหรับเด็กปฐมวัย	5	3	5	5	5	4.60	0.89	ดีมาก
3	แนวคิด ทฤษฎี พื้นฐานที่นำไปสู่การกำหนด กรอบแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการเรียน การสอนแบบฮาร์ทสสำหรับเด็กปฐมวัย	5	2	5	5	5	4.40	1.34	ดี
4	แนวคิดพื้นฐานในการสร้างรูปแบบ การเรียนการสอนแบบฮาร์ทส สำหรับ เด็กปฐมวัยที่พัฒนาจากแนวคิดของ การสอนภาษาแบบธรรมชาติและการสอน ภาษาแบบมุ่งประสบการณ์	5	3	5	5	5	4.60	0.89	ดีมาก
(ข) 5	การกำหนดองค์ประกอบ ขั้นตอนการสอน ของรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส สำหรับเด็กปฐมวัย	5	3	5	5	5	4.60	0.89	ดีมาก
6	ขั้นตอนการสอนของรูปแบบการเรียน การสอนแบบฮาร์ทส สำหรับเด็กปฐมวัย แสดงถึงจุดเน้นการเรียนการสอนภาษาที่ พัฒนาทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน สำหรับเด็กปฐมวัย	5	3	4	5	5	4.40	0.89	ดี
7	ขั้นตอนการสอนของรูปแบบการเรียน การสอนแบบฮาร์ทส สำหรับเด็กปฐมวัย แสดงถึงการเรียนการสอนที่เน้นเด็กเป็น สำคัญ	5	3	5	5	5	4.60	0.89	ดีมาก

ข้อที่	ประเด็นที่ตรวจสอบ/ประเมิน	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ					\bar{X}	S.D.	ระดับ คุณภาพ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
(ค) 8	กระบวนการจัดการเรียนการสอน ชั้นที่ 1								
	8.1 ความชัดเจนของชื่อขั้นตอนและ ความหมาย	4	3	5	5	5	4.40	0.89	ดี
	8.2 ความชัดเจนของการอธิบาย ความหมายและกระบวนการเรียน การสอน	4	2	5	5	5	4.20	1.30	ดี
	8.3 ความชัดเจนของการอธิบาย บทบาทของเด็กในการเป็นผู้เลือก กิจกรรมทางภาษาที่สนใจและพอใจ	5	2	5	5	5	4.40	1.34	ดี
	8.4 ความชัดเจนในการอธิบายบทบาท ของครูในการเป็นผู้เตรียมกิจกรรม	5	2	5	5	5	4.40	1.34	ดี
(ง) 9	กระบวนการจัดการเรียนการสอน ชั้นที่ 2								
	9.1 ความชัดเจนของชื่อขั้นตอนและ ความหมาย	5	2	5	5	5	4.40	1.34	ดี
	9.2 ความชัดเจนของการอธิบายความหมาย และกระบวนการเรียนการสอน	5	2	5	5	5	4.40	1.34	ดี
	9.3 ความชัดเจนของการอธิบายบทบาท ของเด็กในการเป็นผู้ฟังเรื่องที่ตนเอง พอใจและสนใจ	5	2	5	5	5	4.40	1.34	ดี
	9.4 ความชัดเจนของการอธิบายบทบาท ของครูในการเป็นผู้เล่าเรื่องที่เด็กเลือก	5	2	5	5	5	4.40	1.34	ดี

ข้อที่	ประเด็นที่ตรวจสอบ/ประเมิน	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ					\bar{X}	S.D.	ระดับคุณภาพ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
(จ) 10	กระบวนการจัดการเรียนการสอน ชั้นที่ 3								
	10.1 ความชัดเจนของชื่อขั้นตอนและ ความหมาย	5	3	5	5	5	4.60	0.89	ดีมาก
	10.2 ความชัดเจนของการอธิบาย ความหมายและกระบวนการเรียน การสอน	5	3	5	5	5	4.60	0.89	ดีมาก
	10.3 ความชัดเจนในการอธิบายบทบาท ของเด็กในการเป็นผู้สรุปเรื่อง โดยการเล่าบททวนเรื่อง หลังจาก ฟังนิทานที่ครูเล่าจบแล้ว	5	3	5	5	5	4.60	0.89	ดีมาก
	10.4 ความชัดเจนในการอธิบายบทบาท ของครู โดยการให้เด็กเล่าบททวน เรื่อง หลังจากฟังนิทานที่ครูเล่า จบแล้ว	4	3	5	5	5	4.40	0.89	ดีมาก
(ฉ) 11	กระบวนการจัดการเรียนการสอน ชั้นที่ 4								
	11.1 ความชัดเจนของชื่อขั้นตอนและ ความหมาย	5	3	5	5	5	4.60	0.89	ดีมาก
	11.2 ความชัดเจนของการอธิบาย ความหมายของกระบวนการเรียน การสอน	5	2	5	5	5	4.40	1.34	ดี
	11.3 ความชัดเจนในการอธิบายบทบาท ของเด็กในการถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจ โดยการเล่าเรื่องหรือ ลงมือปฏิบัติการเลือกสื่ออย่างอิสระ ตามความสนใจ เพื่อนำไปสร้างงาน ตามความประทับใจจากการฟังเรื่อง ที่ครูเล่าจบแล้ว	5	2	5	5	5	4.40	1.34	ดี

ข้อที่	ประเด็นที่ตรวจสอบ/ประเมิน	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ					\bar{X}	S.D.	ระดับคุณภาพ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
	11.4 ความชัดเจนในการอธิบายบทบาทครู ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกจัดเตรียมสื่อที่หลากหลาย	5	3	5	5	5	4.60	0.89	ดีมาก
	11.5 ความชัดเจนในการอธิบายบทบาทของครูในการเป็นผู้ช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จในการทำงาน โดยการเขียนข้อความให้เด็กคัดเลือกตามเพื่อบรรยายผลงานของตนเอง	5	3	4	5	5	4.40	0.89	ดี
	11.6 ความชัดเจนของการอธิบายกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น	5	3	5	5	5	4.60	0.89	ดีมาก
	11.7 ความชัดเจนในการอธิบายกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถด้านการฟัง พูด อ่าน เขียนของเด็กปฐมวัย	5	3	5	5	5	4.60	0.89	ดีมาก
(ข) 12	กระบวนการจัดการเรียนการสอน ชั้นที่ 5								
	12.1 ความชัดเจนของชื่อขั้นตอนและความหมาย	5	3	5	5	5	4.60	0.89	ดีมาก
	12.2 ความชัดเจนของการอธิบายความหมายและกระบวนการเรียนการสอน	5	3	5	5	5	4.60	0.89	ดีมาก
	12.3 ความชัดเจนของการอธิบายบทบาทของเด็กในการนำเสนอผลงานโดยการอ่านภาพ อ่านคำบรรยายประกอบภาพ หรือเล่าบรรยายเรื่องราวจากผลงานของตนเองหรือกลุ่มให้เพื่อนฟัง	5	3	5	5	5	4.60	0.89	ดีมาก

ข้อที่	ประเด็นที่ตรวจสอบ/ประเมิน	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ					\bar{X}	S.D.	ระดับคุณภาพ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
	12.4 ความชัดเจนของการอธิบายบทบาทของครูในการเป็นผู้รวบรวมผลงานเด็กโดยการบันทึกคำพูด บันทึกภาพเพื่อรวบรวมผลงานไว้ให้เด็กสามารถทบทวนได้อีก	5	3	5	5	5	4.60	0.89	ดีมาก
	12.5 ความชัดเจนในการอธิบายกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถด้านการฟังพูด อ่าน เขียน สำหรับเด็กปฐมวัย	4	3	5	5	5	4.40	0.89	ดี
(ช) 13	ตัวอย่างแผนการสอน								
	13.1 ความชัดเจนของเรื่อง	5	2	5	5	5	4.40	1.34	ดี
	13.2 ความชัดเจนของเนื้อหา	5	2	5	5	5	4.40	1.34	ดี
	13.3 ความชัดเจนของวัตถุประสงค์	4	2	5	5	5	4.20	1.30	ดี
	13.4 ความชัดเจนของกิจกรรมและขั้นตอนการสอนตามรูปแบบการเรียนรู้การสอนแบบฮาร์ทส	5	2	5	5	5	4.40	1.34	ดี
	13.5 ความชัดเจนทางสื่อการสอน	5	4	5	5	5	4.80	0.45	ดีมาก
	13.6 ความชัดเจนของวิธีการประเมินผล	4	2	5	5	5	4.20	1.30	ดี

ตารางแสดงคะแนนที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ที่ตรวจสอบค่าดัชนี IOC
ความสอดคล้องของรูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทส

ข้อที่	รายการประเมิน	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	ความสอดคล้องระหว่างความเป็นมา ของรูปแบบการเรียนการสอนกับ แนวคิดทฤษฎีพื้นฐาน	1	-1	1	1	1	5	0.6
2	ความสอดคล้องระหว่างแนวคิด ทฤษฎีพื้นฐานกับองค์ประกอบของ รูปแบบการเรียนการสอน	1	-1	1	1	1	5	0.6
3	ความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบ ของรูปแบบกับหลักการของรูปแบบ การเรียนการสอนทั้ง 6 ประการ (H-E-A-R-T-S)	1	-1	1	1	1	5	0.6
4	ความสอดคล้องระหว่างหลักการ ของรูปแบบการเรียนการสอนกับ จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์	1	1	1	1	1	5	1
5	ความสอดคล้องระหว่างหลักการของ รูปแบบการเรียนการสอนกับสาระ การเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1
6	ความสอดคล้องระหว่างหลักการ ของรูปแบบการเรียนการสอนกับ กระบวนการเรียนการสอน	1	-1	1	1	1	5	0.6

ตาราง (ต่อ)

ข้อที่	รายการประเมิน	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
7	ความสอดคล้องระหว่างกระบวนการเรียนการสอนกับการประเมินผล	1	-1	1	1	1	5	0.6
8	ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับการประเมินผล	1	-1	1	1	1	5	0.6
9	ความสอดคล้องระหว่างกระบวนการเรียนการสอนกับการพัฒนาความสามารถทางภาษาด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน ของเด็กปฐมวัย	1	1	1	1	1	5	1
10	ความสอดคล้องระหว่างกระบวนการเรียนการสอนกับการนำรูปแบบการสอนนี้ไปใช้ให้บรรลุวัตถุประสงค์	1	0	1	1	1	5	0.8

ตารางแสดงคะแนนที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ที่ตรวจสอบค่าดัชนี IOC การแสดง
ความคิดเห็นเกี่ยวกับแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรูปแบบฮาร์ทส

ข้อที่	กิจกรรม/เรื่อง	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	คุณหมอผู้เมตตา	1	1	1	2	2	5	1
2	ที่ไหนเอ่ย	1	1	1	0	1	5	0.8
3	ปลอดภัยไว้ก่อน	1	0	1	1	1	5	0.8
4	ถนนสีขาว	1	0	1	1	1	5	0.8
5	พ่อของฉัน	1	1	1	0	1	5	0.8
6	ในหลวงของเรา	1	1	1	0	1	5	0.8
7	กินดีมีสุข	1	1	1	1	1	5	1
8	กินอะไรให้ฉลาด	1	1	1	1	1	5	1
9	แสงสว่าง	1	0	1	1	1	5	0.8
10	แม่สีสร้างสรรค์	1	1	1	1	1	5	1
11	โลกสวยด้วยสีสัน	1	1	1	1	1	5	1
12	วันปีใหม่	1	1	1	1	1	5	1
13	อันตรายจากสัตว์	1	1	1	1	1	5	1
14	สัตว์น่ารัก	1	1	1	1	1	5	1
15	วันเด็ก	1	1	1	1	1	5	1
16	หน้าที่เด็ก	1	1	1	1	1	5	1

ตารางแสดงคะแนนที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ที่ตรวจสอบค่าดัชนี IOC การแสดง
ความคิดเห็นเกี่ยวกับแบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษา

ตอนที่ 1 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟัง

ข้อที่	รายละเอียด/เนื้อหา	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
	แบบทดสอบที่ 1.1							
1	การฟังและปฏิบัติตามคำสั่ง ให้นักเรียนวางดินสอลงในแก้ว	1	1	1	1	1	5	1
2	ให้นักเรียนวางดินสอไว้บนกล่อง	1	1	1	1	1	5	1
3	ให้นักเรียนวางไม้บรรทัดไว้ได้สมดุล และวางยางลบไว้บนสมุด	1	1	1	1	1	5	1
4	ให้นักเรียนวางดินสอสีดำไว้ได้เก้าอี้ และวางดินสอสีแดงไว้บนเก้าอี้	1	1	1	1	1	5	1
5	ให้นักเรียนวางกระดาษไว้ได้ กล่องนม วางกล่องนมไว้ได้ไม้ บรรทัด และวางยางลบไว้บน ไม้บรรทัด	1	0	1	0	0	5	0.4
6	ให้นักเรียนวางหนังสือไว้บน กล่องนม วางดินสอไว้หลัง กล่องนม และวางไม้บรรทัด ไว้หน้ากล่องนม	1	1	1	1	1	5	1
7	ให้นักเรียนระบายสีเหลืองบน รูปใบไม้ ระบายสีส้มบนรูปมะม่วง และระบายสีน้ำตาลบนรูปส้ม	1	1	1	1	1	5	1

ตาราง (ต่อ)

ข้อที่	รายละเอียด/เนื้อหา	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
8	ให้นักเรียนระบายสีแดงบนรูป พระจันทร์ ระบายสีฟ้าบนรูป พระอาทิตย์ และระบายสีเหลือง บนรูปดาว	1	1	1	1	1	5	1
9	ให้นักเรียนเขียนเส้นโยงภาพ ชานาไปที่พระสงฆ์ เขียนกากบาท X ที่ภาพทหาร เขียนวงกลม ○ ล้อมรอบภาพพระสงฆ์	1	1	1	1	0	5	0.8
10	ให้นักเรียนเขียนกากบาท X ที่ภาพรถไฟ เขียนเส้นโยงภาพ รถยนต์ไปที่รถไฟ เขียนวงกลม ○ ล้อมรอบภาพเครื่องบิน	1	1	1	1	0	5	0.8
11	ให้นักเรียนเขียนวงกลม ○ ล้อมรอบภาพกล้วย เขียนเส้นโยง จากภาพกล้วยไปที่ภาพนม เขียนกากบาท X ที่ภาพส้ม	1	1	1	1	1	5	1
12	ให้นักเรียนเขียนเส้นโยงภาพงู ไปที่ภาพหมู เขียนวงกลม ○ ล้อมรอบภาพปู เขียนกากบาท X ที่ภาพงู	1	1	1	1	1	5	1

ตาราง (ต่อ)

ข้อที่	รายละเอียด/เนื้อหา	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
13	ให้นักเรียนเขียนวงกลม \circ ล้อมรอบภาพเรือ เขียนกากบาท X ที่ภาพลิง เขียนเส้นโยงจากภาพข้างไปที่ภาพนก เขียนวงกลม \circ ล้อมรอบภาพนก	1	1	0	1	1	5	0.8
14	ให้นักเรียนเขียนกากบาท X ที่ภาพปลา เขียนวงกลม \circ ล้อมรอบภาพงู เขียนเส้นโยงจากภาพงูไปที่ภาพไก่ เขียนวงกลม \circ ล้อมรอบภาพม้า	1	1	0	1	1	5	.08
15	ให้นักเรียนติดสติ๊กเกอร์รูปดาวไว้ที่ภาพเด็กเขียนหนังสือติดสติ๊กเกอร์รูปหัวใจไว้ที่ภาพเด็กไปโรงเรียน และกากบาท X ที่ภาพเด็กเล่นฟุตบอล	1	1	1	1	1	5	1
16	ให้นักเรียนติดสติ๊กเกอร์รูปหัวใจไว้ที่ภาพเด็กหอมแก้วคุณพ่อ ติดสติ๊กเกอร์รูปดาวไว้ที่ภาพเด็กไหว้ขอบคุณผู้ใหญ่ และเขียนวงกลม \circ ล้อมรอบภาพเด็กยื่นเอามือไขว้หลัง	1	1	1	1	1	5	1
17	ให้นักเรียนพับกระดาษทบครึ่ง เขียนเส้นโยงจากมุมกระดาษด้านบนซ้ายมือไปยังมุมกระดาษล่างด้านขวามือ	0	0	0	-1	1	5	0

ตาราง (ต่อ)

ข้อที่	รายละเอียด/เนื้อหา	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
18	ให้นักเรียนพับกระดาษทบครึ่ง เขียนเส้นโยงจากมุมกระดาษ ทั้งสี่มุมไปยังมุมตรงกันข้ามให้ เป็นรูปกากบาท X	0	1	1	1	0	5	0.6
19	ให้นักเรียนใช้กระดาษม้วนพัน ดินสอ ใช้หนึ่งยางสองเส้นรัด ด้านหัวและด้านท้ายด้านและเส้น	0	1	1	1	1	5	0.8
20	ให้นักเรียนใช้กระดาษม้วนพัน ดินสอไปจนถึงรอยเส้นประ และพลิกกระดาษกลับ ม้วน พันดินสอต่อไปจนสุดกระดาษ ใช้หนึ่งยางหนึ่งเส้นรัดที่ กึ่งกลางม้วนกระดาษ	0	-1	0	0	1	5	0
สาม เหลี่ยม	แบบทดสอบที่ 1.2 การฟังและเข้าใจความหมาย ทุกเข้าฉันต้องเตรียมสมุด ดินสอ ไม้บรรทัด ยางลบไป โรงเรียน ขณะที่เรียนหนังสือ ถ้าจะลากเส้นตรงต้องใช้สิ่งของ ชนิดใด ให้กากบาท (X) ภาพที่สิ่งของใช้ลากเส้นตรง (ข. ไม้บรรทัด)	1	1	1	0	1	5	0.8

ตาราง (ต่อ)

ข้อที่	รายละเอียด/เนื้อหา	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
สี่ เหลี่ยม	ลุงแซมไปขายผลไม้ตอนเช้าที่ตลาด ป้าชื่นไปขายผักตอนกลางวัน ส่วนตัวฉันไปขายดอกไม้ตอนเย็น ให้กากบาท (X) ภาพสิ่งของที่ป้าชื่นขายตอนกลางวัน (ก. ผักกาด)	1	1	1	1	1	5	1
ห้า เหลี่ยม	หลังจากเลิกเรียนแล้ว น้องเก่งจะออกกำลังกายแล้วไปอาบน้ำก่อนรับประทานอาหาร คุณแม่จึงอนุญาตให้ดูทีวีได้ ให้กากบาท (X) ภาพที่น้องเก่งทำก่อนรับประทานอาหาร (ค. อาบน้ำ)	-1	1	0	0	1	5	0.2
หก เหลี่ยม	คุณแม่ไปตลาด แล้วกลับมาซักผ้าทำอาหาร แล้วจึงไปตากผ้า ให้กากบาท (X) ภาพที่คุณแม่ทำก่อนตากผ้า (ก. ทำอาหาร)	1	1	0	1	1	5	0.8
วงกลม	บ้านของนิดอยู่ไกลโรงเรียนมากที่สุด บ้านของน้อยอยู่ไกลโรงเรียนมากที่สุด บ้านของน้อยอยู่ระหว่างบ้านของนิดกับน้อย ให้กากบาท (X) ภาพบ้านของน้อย (ก. บ้านที่อยู่ไกลโรงเรียนที่สุด)	1	1	1	0	1	5	0.8

ตาราง (ต่อ)

ข้อที่	รายละเอียด/เนื้อหา	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
วงรี	ถ้าเราไม่แปรงฟันหลังรับประทานอาหาร จะทำให้ปวดฟัน ต้องไปหาหมอ ให้กากบาท (X) ภาพที่ทำให้ปวดฟัน (ก. ภาพรับประทานอาหาร)	1	1	1	1	0	5	0.8
ลูกศรชี้ขึ้น	คุณพ่อพาป้อมไปเชียงใหม่ ด้วยเครื่องบิน ไปเชียงใหม่ ด้วยรถยนต์ และกลับกรุงเทพฯ ด้วยรถไฟ ให้กากบาท (X) ภาพยานพาหนะที่คุณพ่อพาป้อมไปเชียงใหม่ (ค. ภาพรถยนต์)	1	1	1	1	1	5	1
ลูกศรชี้ลง	ช้างตัวใหญ่กว่าสิงโต แต่เสือตัวเล็กกว่าสิงโต ให้กากบาท (X) ภาพสัตว์ที่ตัวเล็กที่สุด (ก. ภาพเสือ)	0	1	1	1	0	5	0.6
หยดน้ำ	คุณยายจุดเทียนไหว้พระทุกวัน คุณตาอ่านหนังสือพิมพ์เป็นประจำ ให้กากบาท (X) ภาพสิ่งของที่คุณยายต้องใช้ทุกวัน (ข. ภาพไม้ขีดไฟ)	1	0	1	1	1	5	0.6

ตาราง (ต่อ)

ข้อที่	รายละเอียด/เนื้อหา	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
ครึ่ง วงกลม	ธงชัยไปที่ชายทุ่ง เห็นนก 4 ตัว เกาะบนกิ่งไม้ ผีเสื้อ 5 ตัว กำลัง บินตอมดอกไม้ ไก่ 3 ตัว กำลัง คุ้ยเขี่ยอาหาร ให้กากบาท (X) ภาพที่ธงชัยเห็นสัตว์ชนิดใด มีจำนวนมากที่สุด (ก. ผีเสื้อ)	1	1	1	0	1	5	0.6
ดาว สี่แฉก	ปีใหม่คุณป้าชื่อของขวัญ คือ ตุ๊กตา หุ่นยนต์และลูกโป่งให้ แก้ว ก้อน และก้อย ให้ กากบาท (X) ภาพของขวัญ ของก้อน (ค. ภาพหุ่นยนต์)	1	0	1	1	1	5	0.8
สาม เหลี่ยม มุม ฉาก	คุณพ่อพาฉันไปเที่ยวสวนสัตว์ คุณแม่พาน้องไปเที่ยวทะเล คุณยายไปทำบุญที่วัด ให้ กากบาท (X) ภาพสถานที่ที่ คุณแม่พาน้องไปเที่ยว (ข. ภาพทะเล)	1	1	0	1	1	5	0.8
สี่ เหลี่ยม ผืนผ้า	วันไหนไม่ได้ไปโรงเรียน แดงกับ พี่ชายจะไปสวนกับคุณพ่อ พี่ชายช่วยรดน้ำผัก ส่วนแดง พ่อให้ช่วยถือผักที่พ่อเก็บ ให้กากบาท (X) ภาพพี่ชาย ของแดงช่วยพ่อทำอะไร (ค. ภาพรดน้ำผัก)	1	1	1	1	1	5	1

ตาราง (ต่อ)

ข้อที่	รายละเอียด/เนื้อหา	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
ทรงกลม	คุณครูสอนว่า กาแฟ และ น้ำอัดลม เป็นเครื่องดื่มที่ไม่มีประโยชน์สำหรับเด็ก ส่วน น้ำส้มหรือน้ำผลไม้ จะทำให้ร่างกายสดชื่น และผิวพรรณสวยงาม ให้กากบาท (X) ภาพเครื่องดื่มที่เป็นประโยชน์ (ข. ภาพน้ำส้มในแก้ว)	1	1	1	1	1	5	1
หัวใจ	พี่แก้ม น้องเก้ และน้องก้อย เลี้ยงแมวคนละตัว แมวของ พี่แก้วตัวโต แมวของน้องก้อย ตัวเล็กที่สุด ให้กากบาท (X) ภาพแมวของน้องเก้ (ก. ภาพแมวตัวขนาดกลาง)	1	1	1	1	1	5	1
ดอกไม้	ไก่กินแมลงเป็นอาหาร เช่นเดียวกับนกและกบ แต่ ผีเสื้อ และผึ้งกินน้ำหวาน จากดอกไม้เป็นอาหาร ให้กากบาท (X) ภาพสิ่งที่ไม่ใช่อาหารของสัตว์ที่บอกมา (ข. ภาพมะม่วง)	1	1	1	1	1	5	1

ตาราง (ต่อ)

ข้อที่	รายละเอียด/เนื้อหา	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
ใบไม้	หลังอาหารเย็น คุณพ่อชอบ อ่านหนังสือพิมพ์ คุณแม่ดู โทรทัศน์ ฟีดันดูหนังสือนิทาน น้องปลายเล่นตุ๊กตา ให้กากบาท (X) ภาพที่คนทุกคน ทำด้วยกัน (ค. ภาพคุณพ่ออ่านหนังสือพิมพ์ คุณแม่ดูโทรทัศน์ ฟีดันดูหนังสือ นิทาน น้องปลายเล่นตุ๊กตา)	1	0	1	0	1	5	0.6
กระเป๋	แม่เตรียมของไว้ทำอาหาร มี ผักกาด มะเขือยาว ไข่และเห็ด ให้กากบาท (X) ภาพอาหารที่ คุณแม่เตรียมไว้ (ค. ภาพผักกาด มะเขือยาว ไข่ และเห็ด)	1	1	1	1	1	5	1
รองเท้า	เด็ก 3 คน ยืนเรียงกัน เด็กผู้ชายยืนคนสุดท้าย เด็กผู้หญิงคนเดียวยืนกลาง ให้กากบาท (X) ภาพที่กล่าวมา (ก. ภาพเด็กผู้หญิงคนสูงยืน คนแรก เด็กผู้หญิงคนเดียว อยู่กลาง และเด็กผู้ชายยืน คนสุดท้าย)	1	1	1	1	1	5	1

ตารางแสดงคะแนนที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ที่ตรวจสอบค่าดัชนี IOC การแสดง
ความคิดเห็นเกี่ยวกับแบบทดสอบกับแบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษา

ตอนที่ 2 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการพูด

ข้อที่	รายละเอียด/เนื้อหา	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
มาลัย	แบบทดสอบที่ 2.1 การบอกชื่อสิ่งต่างๆ ที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน ภาพตำรวจ	1	1	1	1	1	5	1
กวาง	ภาพบุรุษไปรษณีย์	1	1	1	0	1	5	0.8
แรด	ภาพทหาร	1	1	1	1	1	5	1
หมี	ภาพนางพยาบาล	1	1	1	1	1	5	1
เสือ	ภาพครู	1	1	1	-1	1	5	0.6
สิงโต	ภาพคนขายไอศกรีม	1	1	1	-1	1	5	0.6
นก กระจอกเทศ	ภาพพระสงฆ์	1	1	1	1	1	5	1
จิงโจ้	ภาพคนกวาดถนน	-1	1	1	-1	1	5	0.2
นก	ภาพกระดานลื่น	1	1	1	1	1	5	1
กระต่าย	ภาพเด็กเล่นฟุตบอล	1	1	1	1	1	5	1
นกแก้ว	ภาพหนังสือ	1	1	1	-1	1	5	0.6
กระรอก	ภาพโทรทัศน์	1	1	1	-1	1	5	0.6
ยีราฟ	ภาพยา	1	1	1	1	1	5	1
วัว	ภาพนาฬิกาปลุก	1	1	1	1	1	5	1
ช้าง	ภาพม้า	1	1	1	-1	1	5	0.6
งู	ภาพไก่	1	1	1	-1	1	5	0.6
นกยูง	ภาพเตา	1	1	1	-1	1	5	0.4
ผีเสื้อ	ภาพโอ่ง	1	1	1	-1	1	5	0.6
ควาย	ภาพดอกบัว	1	1	1	-1	1	5	1
แกะ	ภาพลิง	1	1	1	0	1	5	0.8

ตาราง (ต่อ)

ข้อที่	รายละเอียด/เนื้อหา	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
รถไฟ	แบบทดสอบที่ 2.2 การเล่าเรื่องราวต่าง จากภาพที่กำหนด ภาพเด็กสองคนเดินไปโรงเรียน มีรถยนต์พาหนะทั้งทางน้ำ บก และอากาศ	1	1	1	0	1	5	0.8
เครื่องบิน	ภาพลูก 2 คน ช่วยคุณพ่อ คุณแม่ทำงานบ้าน	1	1	1	0	1	5	0.8
รถกระบะ	ภาพลูก 2 คน ช่วยคุณพ่อ ล้างรถ	0	1	1	0	1	5	0.8
รถยนต์	ภาพคุณพ่อพาลูกไปเที่ยว ทะเล	1	1	1	0	1	5	0.8
รถ มอเตอร์ไซด์	ภาพเด็ก ๆ ไปเที่ยวสวนสัตว์	1	1	1	0	1	5	0.8
แม่กูดแจ	แบบทดสอบที่ 2.3 การใช้คำพูดที่เหมาะสมกับ สถานการณ์ เด็กผู้ชายสองคนทะเลาะกัน ก. ทะเลาะทุกวันเดี๋ยวก็ร้องไห้ ข. อย่าทะเลาะกัน เป็นเพื่อนกัน ค. สนุกจริงๆ (ข. อย่าทะเลาะกัน เป็นเพื่อนกัน)	1	1	0	1	-1	5	0.4

ตาราง (ต่อ)

ข้อที่	รายละเอียด/เนื้อหา	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
ลูก บุญแจ	เด็กผู้ชายสองคนกำลังเขียน กำแพงวัด ก. เชอวาดรูปเก่งจังเลย ข. วาดเลย ไม่มีใครเห็นหรอก ค. อย่าวาดภาพบนกำแพง ทำให้สกปรก (ค. อย่าวาดภาพบนกำแพง ทำให้สกปรก)	1	1	1	1	1	5	0
แจกัน ดอกไม้	เด็กผู้ชายกำลังบอกกับคุณครู ก. ผมขออนุญาตไปห้องน้ำครับ ข. ผมขอไปซื้อขนมครับ ค. โกลั้หมดเวลาแล้วยังครับ (ก. ผมขออนุญาตไปห้องน้ำครับ)	1	1	1	1	1	5	1
โบว์	เด็กผู้ชายกับเด็กผู้หญิงกำลัง ล้างมือที่ก๊อกน้ำ ก. น้ำไหลแรงดี น่าเล่นจังเลย ข. ปิดก๊อกให้สนิทนะ ช่วยกันประหยัดน้ำ ค. เปิดก๊อกทิ้งไว้ เดี๋ยวเรา ล้างมือต่อ (ข. ปิดก๊อกให้สนิทนะ ช่วยกัน ประหยัดน้ำ)	1	1	1	1	1	5	1

ตาราง (ต่อ)

ข้อที่	รายละเอียด/เนื้อหา	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
แวนดา	เด็กสองคนกำลังขีดเขียนบนตู้ โทรศัพท์ด้วยสเปย์ ก. ไม่เป็นไร ไม่ใช่ของเรา ข. สนุกและตื่นเต้นดี ค. อย่าทำลาย มันไม่ดี (ค. อย่าทำลาย มันไม่ดี)	1	1	1	1	-1	5	0.6
โทรศัพท์ มือถือ	เด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิงกำลัง ช่วยกันเก็บขยะ ก. เดี่ยวเราช่วยเก็บขยะจะได้ เสร็จเร็วๆ ข. สกปรกจังเลย ค. เก็บทำไม เราไม่ได้ทิ้ง (ก. เดี่ยวเราช่วยเก็บขยะ จะได้ เสร็จเร็วๆ)	1	1	0	1	1	5	0.8
เข็มขัด	เด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิงกำลัง ช่วยกันเก็บขยะ ก. น่าเบื่อเหลือเกิน ข. ทำไมพวกเราต้องมาทำงาน แบบนี้ ค. ดีจังเลย บ้านสะอาดและได้ ออกกำลังกายด้วย (ค. ดีจังเลย บ้านสะอาด และ ได้ออกกำลังกายด้วย)	1	1	1	0	1	5	0.8

ตาราง (ต่อ)

ข้อที่	รายละเอียด/เนื้อหา	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
สี่	เด็กผู้ชายกำลังเลี้ยงน้องที่ กำลังร้องไห้ ก. เจ็บนะ เดี่ยวดีเลย ข. น้องจำ อย่าร้องไห้ พี่เอานม มาให้แล้ว ค. นวดหูจingle น่ารำคาญ (ข. น้องจำ อย่าร้องไห้ พี่เอา นมมาให้แล้ว)	1	1	1	1	1	5	1
กระเป่า	เด็กผู้ชายกำลังป็นโตะ ก. อย่าป็นโตะ เดี่ยวจะตก ข. ระวัง เดี่ยวจะสิ้น ค. เดี่ยวจะไปฟ้องครู (ก. อย่าป็นโตะ เดี่ยวจะตก)	1	1	1	1	1	5	1
หมวก	คนตาบอดกำลังเดินจะข้ามถนน ก. ไม่ต้องช่วยหรอก เก่งแล้ว ข. ให้หนูช่วยพาเดินข้ามถนน ใหม่คะ ค. ไปบอกตำรวจดีกว่า (ข. ให้หนูช่วยพาเดินข้ามถนน ใหม่คะ)	1	1	0	1	1	5	0.8

ตาราง (ต่อ)

ข้อที่	รายละเอียด/เนื้อหา	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
ร้อน	นักเรียนกำลังเข้าแถวเคารพ ธงชาติ เด็กสองคนวิ่งไปเข้าแถว ก. เร็วๆ เข้ารีบไปเข้าแถว ข. ช้าๆ ก็ได้ ไม่มีใครว่า ค. อายคนจ้ง ไม่ไปดีกว่า (ก. เร็วๆ เข้ารีบไปเข้าแถว)	1	1	1	1	1	5	1
ส้อม	เด็กนักเรียนหญิง 2 คน วิ่งเล่น ไล่จับกัน ก. ขอเราวิ่งไล่จับด้วยคนนะ ข. ใครจะเป็นอะไรก็ช่าง ค. อย่าวิ่งไล่เพื่อน เดี่ยวหกล้ม (ค. อย่าวิ่งไล่เพื่อน เดี่ยวหกล้ม)	0	1	1	0	-1	5	0.2
เก้าอี้	เด็กผู้หญิง 2 คน กำลังแย่งตุ๊กตา ก. อย่าแย่งของเล่นกัน เล่นด้วยกันดีจ้ ข. ทะเลาะกันอีกแล้ว เบื่อจัง ค. ห้ามเล่นตุ๊กตาดีกว่า (ก. อย่าแย่งของเล่นกัน เล่นด้วยกันดี)	1	1	1	1	1	5	1

ตาราง (ต่อ)

ข้อที่	รายละเอียด/เนื้อหา	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
โทรศัพท์	เด็กผู้ชายกำลังใช้หนังสือตึกยิงนก ก. ยิงถูกจะได้รางวัล ข. ยิงให้ตายเลยนะ ค. หยุด อย่ารังแกสัตว์ (ค. หยุด อย่ารังแกสัตว์)	1	1	1	1	1	5	1
จักรยาน	เด็ก 3 คน อยู่ในห้องสมุด ก. ค่อยกันเบาๆ นะ ข. หิวจัง มีขนมไหม ค. หาหนังสือมากองไว้เยอะๆ นะ (ก. ค่อยกันเบาๆ นะ)	1	1	1	1	1	5	1

ตารางแสดงคะแนนที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ที่ตรวจสอบค่าดัชนี IOC การแสดง
ความคิดเห็นเกี่ยวกับแบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษา

ตอนที่ 3 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่าน

ข้อที่	รายละเอียด/เนื้อหา	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
นก	แบบทดสอบที่ 3.1 การจำแนกความเหมือนต่าง (ภาพบ้าน) ให้นักเรียนกากบาท (X) ทับภาพที่ต่างจากภาพอื่น	1	1	1	1	1	5	1
เปิด	(ภาพรถยนต์) ให้นักเรียนกากบาท (X) ทับภาพที่ต่างจากภาพอื่น	1	1	1	1	1	5	1
กระดาษ	(ภาพแมว) ให้นักเรียนกากบาท (X) ทับภาพที่ต่างจากภาพอื่น	1	1	1	1	1	5	1
สุนัข	(ภาพถ้วยกาแฟ) ให้นักเรียนกากบาท (X) ทับภาพที่ต่างจากภาพอื่น	1	1	1	1	1	5	1
แมว	(ภาพผู้ใหญ่) ให้นักเรียนกากบาท (X) ทับภาพที่ต่างจากภาพอื่น	1	1	1	1	1	5	1
ช้าง	(ภาพเด็ก) ให้นักเรียนกากบาท (X) ทับภาพที่ต่างจากภาพอื่น	-1	1	0	1	1	5	0.4
หมู	(ภาพควาย) ให้นักเรียนกากบาท (X) ทับภาพที่ต่างจากภาพอื่น	0	1	1	0	1	5	0.6

ตาราง (ต่อ)

ข้อที่	รายละเอียด/เนื้อหา	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
ควาย	(ภาพไก่) ให้นักเรียนกากบาท (X) ทับภาพที่ต่างจากภาพอื่น	1	1	1	1	1	5	1
ม้า	(ภาพพัลลม) ให้นักเรียนกากบาท (X) ทับภาพที่ต่างจากภาพอื่น	1	1	1	0	1	5	0.8
แรด	(ภาพเข็มขัด) ให้นักเรียนกากบาท (X) ทับภาพที่ต่างจากภาพอื่น	1	1	1	1	1	5	1
สิงโต	(ภาพผีเสื้อ) ให้นักเรียนกากบาท (X) ทับภาพที่ต่างจากภาพอื่น	1	1	1	1	1	5	1
เสือ	(ภาพหนู) ให้นักเรียนกากบาท (X) ทับภาพที่ต่างจากภาพอื่น	1	1	1	0	1	5	0.8
ลิง อุรังอุตัง	(ภาพตะเกียง) ให้นักเรียนกากบาท (X) ทับภาพที่ต่างจากภาพอื่น	1	1	1	1	1	5	1
งู	(ภาพแก้ว) ให้นักเรียนกากบาท (X) ทับภาพที่ต่างจากภาพอื่น	1	1	1	0	1	5	0.8
นก กระจอกเทศ	(ภาพเสื้อ) ให้นักเรียนกากบาท (X) ทับภาพที่ต่างจากภาพอื่น	1	1	1	0	1	5	0.8
นกยูง	(ภาพรองเท้า) ให้นักเรียนกากบาท (X) ทับภาพที่ต่างจากภาพอื่น	1	1	1	0	1	5	0.8

ตาราง (ต่อ)

ข้อที่	รายละเอียด/เนื้อหา	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
มัลยา	(ภาพโบสถ์) ให้นักเรียนกากบาท (X) ทับภาพที่ต่างจากภาพอื่น	1	1	1	1	1	5	1
จิงใจ	(ภาพจักรยาน) ให้นักเรียนกากบาท (X) ทับภาพที่ต่างจากภาพอื่น	1	1	1	0	1	5	0.8
กวาง	(ภาพลำไย) ให้นักเรียนกากบาท (X) ทับภาพที่ต่างจากภาพอื่น	1	1	1	1	1	5	1
หมี	(ภาพปลาทอง) ให้นักเรียนกากบาท (X) ทับภาพที่ต่างจากภาพอื่น	1	1	1	1	1	5	1
รม	แบบทดสอบที่ 3.2 การอ่านภาพและ การเรียงลำดับเหตุการณ์ 1. ภาพเด็กผู้ชายตกจากชิงช้า 2. ภาพเด็กผู้ชายนั่งชิงช้า 3. ภาพเด็กผู้ชายขาหัก ต้องเข้าเฝือก	1	1	1	1	1	5	1
ชวนม	1. ภาพปลาติดเบ็ด 2. ภาพเด็กผู้ชายก่อกองไฟย่างปลา 3. ภาพเด็กผู้ชายนั่งตกปลา	1	1	1	0	1	5	0.8

ตาราง (ต่อ)

ข้อที่	รายละเอียด/เนื้อหา	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
สื่อ	1. ภาพเด็กผู้ชายหิวผม 2. ภาพเด็กผู้ชายเซ็ดศีรษะ 3. ภาพเด็กผู้ชายสระผม	1	1	1	1	1	5	1
จักรยาน	1. ภาพศิลปินกางขาหยังวาดภาพ 2. ภาพศิลปินวาดภาพเสร็จ 3. ภาพศิลปินกำลังวาดภาพ	1	1	1	1	1	5	1
รถไฟ	1. ภาพเด็กผู้ชายเก็บ กระเป๋าสตางค์ที่พื้น 2. ภาพเด็กผู้ชายคืนกระเป๋าสตางค์ให้เจ้าของ 3. ภาพผู้ใหญ่ชายเดินอยู่ และกระเป๋าสตางค์ตก	1	1	1	1	1	5	1
รถเมล์	1. ภาพแม่γκาบหนอนบ๊อง ลูกนกในรัง 2. ภาพแม่γκบินคาบหนอน มาที่รัง 3. ภาพลูกนกร้องหาแม่	1	1	1	1	1	5	1
เก้าอี้	1. ภาพอาหารอยู่ในจาน 2. ภาพอาหารมีฝาชีครอบ แมลงวันบินเข้าไม่ได้ 3. ภาพอาหารมีฝาชีครอบ	1	1	0	1	1	5	0.8

ตาราง (ต่อ)

ข้อที่	รายละเอียด/เนื้อหา	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
โทรศัพท์	1. ภาพเด็กผู้หญิงเดินไปโรงเรียน 2. ภาพเด็กผู้หญิงตื่นนอน 3. ภาพเด็กผู้หญิงแต่งตัวไปโรงเรียน	1	1	1	1	1	5	1
ไม้กวาด	1. ภาพมดสองตัวตอมขนมปัง 2. ภาพมดหลายตัวตอมขนมปัง 3. ภาพมดตัวหนึ่งตอมขนมปัง	1	1	1	1	1	5	1
แก้วน้ำ	1. ภาพรถบรรทุก 2. ภาพคนงานขนดินขึ้นรถบรรทุก 3. ภาพบรรทุกวิ่งขนดิน	1	1	1	1	1	5	1
ถ้วยกาแฟ	1. ภาพเด็กเดินตากฝน 2. ภาพหมอนัดยารักษาเด็ก 3. ภาพเด็กเป็นไข้ ปวดศีรษะ	1	1	1	1	1	5	1

ตาราง (ต่อ)

ข้อที่	รายละเอียด/เนื้อหา	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
ตะกร้า	1. ภาพข้าวเปลือก 2. ภาพข้าวสาร 3. ภาพหุงข้าวในหม้อ	1	0	0	1	1	5	0.6
ไม้ขีดไฟ	1. ภาพชานาผู้หญิงเกี่ยวข้าว 2. ภาพชานาผู้หญิงไถนา 3. ภาพชานาผู้หญิงปลูกข้าว	1	0	1	1	1	5	0.8
หลอดไฟ	1. ภาพแก้วครอบเทียนไขดับ 2. ภาพเทียนไขมีเปลวไฟ 3. ภาพคนกำลังครอบเทียนไข ด้วยแก้ว	1	0	1	1	1	5	0.8
ถังขยะ	1. ภาพคุณแม่หั่นผัก 2. ภาพคุณแม่ล้างผัก 3. ภาพคุณแม่ผัดผัก	1	1	1	0	1	5	0.8
กระถาง ต้นไม้	1. ภาพโรงงานปล่อยควันพิษ 2. ภาพเด็กนอนป่วย 3. ภาพเด็กเดินเล่นผ่านโรงงาน	1	1	1	1	1	5	1

ตาราง (ต่อ)

ข้อที่	รายละเอียด/เนื้อหา	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
กระเป่า	1. ภาพลูกโป่งแฟบ 2. ภาพเทียนร้อนใส่กะละมังและลูกโป่งเริ่มพอง 3. ภาพลูกโป่งพองเต็มที่	1	1	0	1	1	5	0.8
กระเช้า	1. ภาพเด็กเป่าลมใส่ลูกโป่ง 2. ภาพลูกโป่งแฟบอยู่ในหนังสือ 3. ภาพลูกโป่งพองลมจนหนังสือหล่น	1	1	1	1	1	5	1
หมวก	1. ภาพลูกโป่งออกจากไข่ 2. ภาพไข่ไก่ 3. ภาพแม่ไก่	1	1	1	1	1	5	1
พัดลม	1. ภาพดอกไม้ในแจกัน 2. ภาพรดน้ำต้นไม้ 3. ภาพพรวนดิน	1	1	1	1	1	5	1

ตารางแสดงคะแนนที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ที่ตรวจสอบค่าดัชนี IOC การแสดง
ความคิดเห็นเกี่ยวกับแบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษา

ตอนที่ 4 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการเขียน

ข้อที่	รายละเอียด/เนื้อหา	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
เห็น	แบบทดสอบที่ 4.1 การเขียนภาพหรือตัวอักษร ตามแบบ (ภาพเส้นนอนสองเส้น) ให้นักเรียนเขียนภาพเส้นต่อจุด ให้เหมือนกับภาพเส้นต่อจุด ที่กำหนดให้	1	1	1	1	1	5	1
แทรก	(ภาพโบว์) ให้นักเรียนเขียนภาพเส้นต่อจุด ให้เหมือนกับภาพเส้นต่อจุด ที่กำหนดให้	1	1	1	1	1	5	1
ข้าวโพด	(ภาพสามเหลี่ยม) ให้นักเรียนเขียนภาพเส้นต่อจุด ให้เหมือนกับภาพเส้นต่อจุด ที่กำหนดให้	1	1	1	1	1	5	1
กล้วย ลันเตา	(ภาพสี่เหลี่ยม) ให้นักเรียนเขียนภาพเส้นต่อจุด ให้เหมือนกับภาพเส้นต่อจุด ที่กำหนดให้	1	1	1	1	1	5	1
พริก	(ภาพตัว N) ให้นักเรียนเขียนภาพเส้นต่อจุด ให้เหมือนกับภาพเส้นต่อจุด ที่กำหนดให้	1	1	1	1	1	5	1

ตาราง (ต่อ)

ข้อที่	รายละเอียด/เนื้อหา	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
หน่อไม้	(ภาพไม้ฉาก) ให้นักเรียนเขียนภาพเส้นต่อจุด ให้เหมือนกับภาพเส้นต่อจุด ที่กำหนดให้	1	1	1	1	1	5	1
ผักกาด	(ภาพบ้านสองหลังติดกัน) ให้นักเรียนเขียนภาพเส้นต่อจุด ให้เหมือนกับภาพเส้นต่อจุด ที่กำหนดให้	1	1	0	1	1	5	0.8
ผักคะน้า	(ภาพเรือ) ให้นักเรียนเขียนภาพเส้นต่อจุด ให้เหมือนกับภาพเส้นต่อจุด ที่กำหนดให้	1	1	0	0	1	5	0.6
มะเขือ เทศ	(ภาพหน้าหมู) ให้นักเรียนเขียนภาพเส้นต่อจุด ให้เหมือนกับภาพเส้นต่อจุด ที่กำหนดให้	1	1	0	0	1	5	0.6
แดงกวา	(ภาพดอกไม้) ให้นักเรียนเขียนภาพเส้นต่อจุด ให้เหมือนกับภาพเส้นต่อจุด ที่กำหนดให้	1	1	1	1	1	5	1
แอปเปิ้ล	(ภาพเด็กผู้ชาย) ให้นักเรียนต่อเติมภาพให้ เหมือนกับภาพที่กำหนดให้	1	1	1	1	1	5	1
มังคุด	(ภาพบ้าน) ให้นักเรียนต่อเติมภาพให้ เหมือนกับภาพที่กำหนดให้	1	1	1	1	1	5	1

ตาราง (ต่อ)

ข้อที่	รายละเอียด/เนื้อหา	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
ชมพู	(ภาพปลา) ให้นักเรียนต่อเติมภาพให้ เหมือนกับภาพที่กำหนดให้	1	1	1	1	1	5	1
น้อยหน้า	(ภาพแมลงเต่าทอง) ให้นักเรียนต่อเติมภาพให้ เหมือนกับภาพที่กำหนดให้	1	1	1	1	1	5	1
มะม่วง	(ภาพกาน้ำ) ให้นักเรียนต่อเติมภาพให้ เหมือนกับภาพที่กำหนดให้	1	1	1	1	1	5	1
สตรอ เบอร์รี่	(ภาพว่าว) ให้นักเรียนต่อเติมภาพให้ เหมือนกับภาพที่กำหนดให้	1	1	1	1	1	5	1
มะละกอ	(ภาพถ้วยกาแฟ) ให้นักเรียนต่อเติมภาพให้ เหมือนกับภาพที่กำหนดให้	1	1	1	1	1	5	1
ลำไย	(ภาพร่ม) ให้นักเรียนต่อเติมภาพให้ เหมือนกับภาพที่กำหนดให้	1	1	1	1	1	5	1
สับปะรด	(ภาพบันได) ให้นักเรียนต่อเติมภาพให้ เหมือนกับภาพที่กำหนดให้	1	1	1	1	1	5	1
ทุเรียน	(ภาพบ้าน) ให้นักเรียนต่อเติมภาพให้ เหมือนกับภาพที่กำหนดให้	1	1	1	1	1	5	1

ตาราง (ต่อ)

ข้อที่	รายละเอียด/เนื้อหา	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
ปลา	(ภาพพยัญชนะ ก, ถ, ด, ต) ให้นักเรียนเขียนภาพ พยัญชนะตามแบบที่ กำหนดให้	1	1	1	0	1	5	0.8
ปู	(ภาพพยัญชนะ ส, น, ม, ล) ให้นักเรียนเขียนภาพ พยัญชนะตามแบบที่ กำหนดให้	1	1	1	0	1	5	0.8
จระเข้	(ภาพพยัญชนะ บ, ป, พ, ฟ) ให้นักเรียนเขียนภาพ พยัญชนะตามแบบที่ กำหนดให้	1	1	1	0	1	5	0.8
เต่า	(ภาพพยัญชนะ ง, ท, ร, จ) ให้นักเรียนเขียนภาพ พยัญชนะตามแบบที่ กำหนดให้	1	1	1	0	1	5	0.8
1	แบบทดสอบที่ 4.2 การวาดหรือวาดภาพอิสระ วาดภาพอิสระที่มีความหมาย แตกต่างกันให้มากที่สุด	1	1	1	0	1	5	0.8

ตารางคะแนนที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ที่ตรวจสอบค่าดัชนี IOC การแสดง
ความคิดเห็นเกี่ยวกับแบบสังเกตพัฒนาการทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย

ข้อที่	เนื้อหา	คะแนนความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	<u>การฟัง</u>					
	1.1 ฟังอย่างเข้าใจและมีความหมาย	1	1	1	3	1
	1.2 ฟังเรื่องราวได้ตลอดตั้งแต่ต้นจนจบ	1	1	1	3	1
	1.3 สรุปเรื่องจากการฟังได้	1	1	1	3	1
2	<u>การพูด</u>					
	2.1 พูดและถ่ายทอดเรื่องราวได้อย่างมี ประสิทธิภาพ	1	1	1	3	1
	2.2 รู้คำศัพท์เพิ่มมากขึ้น และใช้ภาษา ได้หลากหลาย อย่างถูกต้อง	1	1	1	3	1
3	<u>การอ่าน</u>					
	3.1 แสดงความสนใจกับหนังสือหรือ แสดงความสนใจในการอ่าน เรื่องราวในหนังสือ	1	1	1	3	1
	3.2 สามารถอ่านภาพหรือตัวอักษรที่ สนใจได้	1	1	1	3	1
	3.3 รู้จักพยัญชนะและออกเสียง พยัญชนะได้ถูกต้อง	1	1	1	3	1
	3.4 อ่านคำง่าย ๆ ได้	1	1	1	3	1
	3.5 เข้าใจเรื่องราวและมีการตอบสนอง ต่อเรื่องที่แต่งเองหรือไม่ได้แต่งเอง	1	1	1	3	1
4	<u>การเขียน</u>					
	4.1 มีการนำเสนอเรื่องราวผ่านการ วาดภาพหรืองานศิลปะ	1	1	1	3	1
	4.2 มีการนำเสนอเรื่องราวผ่านการเล่น	1	1	1	3	1
	4.3 สามารถเขียนรูปทรงง่าย ๆ ได้อย่าง มีความหมาย	1	1	1	3	1

ตาราง (ต่อ)

ข้อที่	เนื้อหา	คะแนนความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		คนที่	คนที่	คนที่		
		1	2	3		
	4.4 สามารถเขียนตัวอักษรหรือคำได้ อย่างมีความหมาย	1	1	1	3	1
	4.5 เขียนภาพหรือตัวอักษรอย่างเข้าใจ และมีจุดมุ่งหมายในการเขียน	0	1	1	3	0.6

ตารางแสดงคะแนนที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ที่ตรวจสอบค่าดัชนี IOC การแสดง
ความคิดเห็นเกี่ยวกับแบบบันทึกแฟ้มสะสมงาน การพัฒนาความสามารถทางภาษาระดับ
ปฐมวัย อายุ 4 – 5 ปี

ข้อที่	เนื้อหา	คะแนนความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		คนที่	คนที่	คนที่		
		1	2	3		
1	<u>การฟังและการพูด</u>					
	1.1 ความสนใจและความตั้งใจใน การฟังเรื่องราว	1	1	1	3	1
	1.2 การซักถามภายหลังการฟัง เพื่อให้ เกิดความเข้าใจอย่างกระจ่าง	1	1	1	3	1
	1.3 ใช้การพูดในรูปแบบที่หลากหลาย และเหมาะสมกับผู้ฟัง	1	0	1	3	0.6
	1.4 สามารถพูดได้อย่างมั่นใจต่อหน้า กลุ่มผู้ฟังหรือชุมชน	1	1	1	3	1
	1.5 ใช้การพูดสื่อสารได้ชัดเจนและมี ประสิทธิภาพ	1	1	1	3	1
	1.6 สามารถพูดประโยคได้ จากการเล่า เรื่องราว ... ประโยค	1	1	1	3	1
2	<u>การอ่าน</u>					
	2.1 เลือกหนังสือที่ต้องการอ่านได้อย่าง มั่นใจ	1	1	1	3	1
	2.2 สนใจอ่านเพื่อสร้างประสบการณ์ใน การใช้ภาษา	1	1	1	3	1
	2.3 อ่านภาพหรือคำได้อย่างอิสระโดย ไม่มีรูปแบบ	1	1	1	3	1
2.4 ภายหลังการอ่าน หรือสรุปเรื่อง สามารถนำไปสู่การปฏิบัติงาน หรือ ลงมือกระทำงานจากการอ่านได้	1	1	1	3	1	

ตาราง (ต่อ)

ข้อที่	เนื้อหา	คะแนนความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		คนที่	คนที่	คนที่		
		1	2	3		
	2.5 ภายหลังกการอ่าน หรือสรุปเรื่อง สามารถสร้างชิ้นงานได้อย่างมี ความหมาย มีการชิ้นงาน และ พัฒนาชิ้นงานได้	1	1	1	3	1
3	<u>การเขียน</u>					
	3.1 การเขียนในระยะแรกเขียนตาม จุดมุ่งหมายของแต่ละบุคคล	1	1	1	3	1
	3.2 สามารถสร้างวรรณกรรม หรือเขียน เรื่องราวได้จากเรื่องที่ฟังจบแล้ว	1	1	1	3	1
	3.3 มีส่วนร่วมในการเขียน มีการตั้ง คำถามหรือให้ข้อเสนอแนะ	1	1	1	3	1
	3.4 ทำงานเสร็จตามเวลา	1	1	1	3	1
	3.5 สามารถควบคุมกล้ามเนื้อและ ตาได้	1	1	1	3	1
	3.6 สามารถเขียนคำสะกดคำได้ถูกต้อง คำ	1	1	1	3	1
	3.7 สามารถเขียนเป็นประโยคสมบูรณ์ได้	0	1	1	3	0.6
	3.8 สามารถเขียนประโยคได้ ประโยค	1	1	1	3	1
	3.9 สามารถเขียนภาพที่มีความหมาย ได้ ภาพ	1	1	1	3	1
	3.10 มีการใช้เหตุผลในการเขียนภาพ	1	1	1	3	1
	3.11 มีการพัฒนาชิ้นงาน	1	1	1	3	1
	3.12 มีการแก้ไขงานและปรับปรุงการอ่าน	1	1	1	3	1
	3.13 เล่าเรื่องจากเรื่องราวที่เขียนได้อย่าง มั่นใจ	1	1	1	3	1

ตารางแสดงคะแนนที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ที่ตรวจสอบค่าดัชนี IOC การแสดง
ความคิดเห็นเกี่ยวกับแบบสังเกตการสอนภาษาในชั้นเรียน

ข้อที่	เนื้อหา	คะแนนความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	การเตรียมการเรียนการสอน					
	1.1 ผู้สอนมีความเข้าใจในแผนการ สอนอย่างชัดเจน	1	1	1	3	1
	1.2 ความเหมาะสมของกิจกรรมที่เน้น เด็กเป็นศูนย์กลาง	1	1	1	3	1
	1.3 ความเหมาะสมสอดคล้องของ กิจกรรมกับหน่วยการสอน	1	1	1	3	1
	1.4 แผนการสอนมีความเหมาะสมและ สอดคล้องกับการใช้ภาษาตาม สภาพจริง	1	1	1	3	1
2	การใช้ภาษา					
	2.1 ผู้สอนมีเป้าหมายในการใช้ภาษา อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ	1	1	1	3	1
	2.2 ผู้สอนใช้ภาษาสื่อสารกับเด็กได้ เหมาะสม	1	1	1	3	1
	2.3 ความเหมาะสมในการพูดคุย ระหว่างครูผู้สอนกับเด็ก	1	1	1	3	1
	2.4 การใช้ข้อมูลย้อนกลับ (Feed back) ในการใช้ภาษาได้อย่างมี ประสิทธิภาพ	1	1	1	3	1
3	การนำเสนอบทเรียน					
	3.1 เนื้อหาที่นำเสนอมีประสิทธิภาพ และมีความชัดเจน	1	1	1	3	1
	3.2 กิจกรรมหรือตัวอย่างมีความ เหมาะสมสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพ	1	1	1	3	1

ตาราง (ต่อ)

ข้อที่	เนื้อหา	คะแนนความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
	3.3 การดำเนินกิจกรรมมีความ ต่อเนื่อง	1	1	1	3	1
	3.4 ความเหมาะสมในการใช้เวลา	1	1	1	3	1
	3.5 การบูรณาการทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน ในการสอน	1	1	1	3	1
4	การจัดการในชั้นเรียน					
	4.1 มีการแบ่งกลุ่มย่อยอย่างเหมาะสม	1	1	1	3	1
	4.2 มีการจัดวางอุปกรณ์ที่สะดวก และ ที่นั่งเหมาะสม	1	1	1	3	1
	4.3 มีการใช้เทคโนโลยีประกอบ การสอน	1	1	1	3	1
	4.4 ผู้สอนให้ความสนใจกับเด็กอย่าง ทั่วถึง	1	1	1	3	1
	4.5 เด็กมีส่วนร่วมในการทำงาน	1	1	1	3	1
5	บรรยากาศในชั้นเรียน					
	5.1 เด็กมีส่วนร่วมในการทำงานอย่าง กระตือรือร้นและมีชีวิตชีวา	1	1	1	3	1
	5.2 มีบรรยากาศที่อบอุ่น อิสระ และ มีการยอมรับ	1	1	1	3	1
	5.3 ผู้สอนสามารถกระตุ้นและ ตอบสนองกับเด็กอ่อนและ เด็กเก่งได้อย่างเหมาะสม	1	1	1	3	1

ภาคผนวก ก

คะแนนและผลความก้าวหน้าของพัฒนาการทางภาษา

ตารางค่าคะแนนผลการสอบของกลุ่มทดลอง

เลขที่	ก่อนการทดลอง					หลังการทดลอง				
	การฟัง	การพูด	การอ่าน	การเขียน	รวม	การฟัง	การพูด	การอ่าน	การเขียน	รวม
1	7	9	3	12	31	8	13	9	12	42
2	8	11	10	13	42	10	13	8	13	44
3	3	9	4	5	21	8	11	7	6	32
4	8	12	8	11	39	7	14	8	11	40
5	7	12	4	13	36	7	13	7	12	39
6	6	13	6	10	35	6	11	5	10	32
7	9	8	2	7	26	7	11	7	12	37
8	8	9	4	8	29	9	12	7	13	41
9	4	5	5	8	22	8	15	9	14	46
10	8	13	10	8	39	9	12	10	12	43
11	5	9	6	6	26	8	14	4	12	38
12	5	11	8	7	31	5	12	5	9	31
13	4	10	1	11	26	4	11	5	13	33
14	6	6	6	9	27	7	8	7	9	31
15	7	9	9	6	31	9	11	7	10	37
16	4	11	7	9	31	7	10	8	14	39
17	7	11	8	8	34	7	14	9	8	38
18	7	13	3	10	33	8	14	8	14	44
19	10	10	7	13	40	7	10	10	13	40
20	5	11	9	13	38	8	16	9	13	46
21	5	8	1	6	20	9	11	1	9	30
22	9	13	5	13	40	7	14	8	13	42
23	8	11	7	6	32	8	13	6	3	30
24	8	7	7	7	29	6	14	6	10	36
25	4	6	7	3	20	6	8	6	8	28
26	6	8	9	9	32	6	11	8	12	37
27	7	7	6	10	30	6	14	5	12	37
28	7	8	8	15	38	9	11	9	14	43
29	3	5	5	10	23	6	9	7	13	35

ตาราง (ต่อ)

เลขที่	ก่อนการทดลอง					หลังการทดลอง				
	การฟัง	การพูด	การอ่าน	การเขียน	รวม	การฟัง	การพูด	การอ่าน	การเขียน	รวม
30	4	7	5	6	22	5	14	1	10	30
31	7	10	10	9	36	8	12	8	10	38
32	5	7	2	2	16	5	8	7	6	26
33	7	7	5	8	27	8	10	3	9	30
34	8	16	5	9	38	10	12	10	12	44
35	3	9	4	7	23	7	10	5	10	32

ตารางค่าคะแนนผลการสอบของกลุ่มควบคุม

เลขที่	ก่อนการทดลอง					หลังการทดลอง				
	การฟัง	การพูด	การอ่าน	การเขียน	รวม	การฟัง	การพูด	การอ่าน	การเขียน	รวม
1	8	2	5	10	25	9	12	7	14	42
2	7	9	6	13	35	9	15	10	14	48
3	4	4	6	7	21	9	14	7	13	43
4	5	8	7	10	30	9	16	7	11	43
5	4	6	5	8	23	10	15	7	14	46
6	7	2	4	4	17	8	14	7	13	42
7	5	7	3	3	18	6	14	2	11	33
8	4	8	2	6	20	9	14	8	12	43
9	6	7	8	9	30	9	15	10	14	48
10	4	11	9	11	35	9	15	9	14	47
11	5	8	7	6	26	8	14	7	11	40
12	4	9	5	7	25	10	15	8	11	44
13	7	13	8	8	36	9	15	8	13	45
14	7	11	7	11	36	10	13	10	13	46
15	7	10	8	12	37	9	14	8	13	44
16	7	3	4	10	24	9	14	8	11	42
17	7	11	5	10	33	9	16	8	12	45
18	4	14	5	5	28	9	15	9	11	44
19	5	6	5	7	23	9	13	9	13	44
20	7	5	8	11	31	10	15	7	14	46
21	8	13	6	10	37	10	17	9	15	51
22	8	10	4	8	30	9	15	8	13	45
23	3	5	3	5	16	6	12	4	11	33
24	5	12	7	9	33	9	14	11	14	48
25	6	7	3	8	24	10	15	7	14	46
26	9	13	9	12	43	10	17	11	15	53
27	4	7	5	11	27	8	16	8	14	46
28	8	6	7	10	31	10	15	8	13	46
29	7	9	5	10	31	10	15	7	15	47

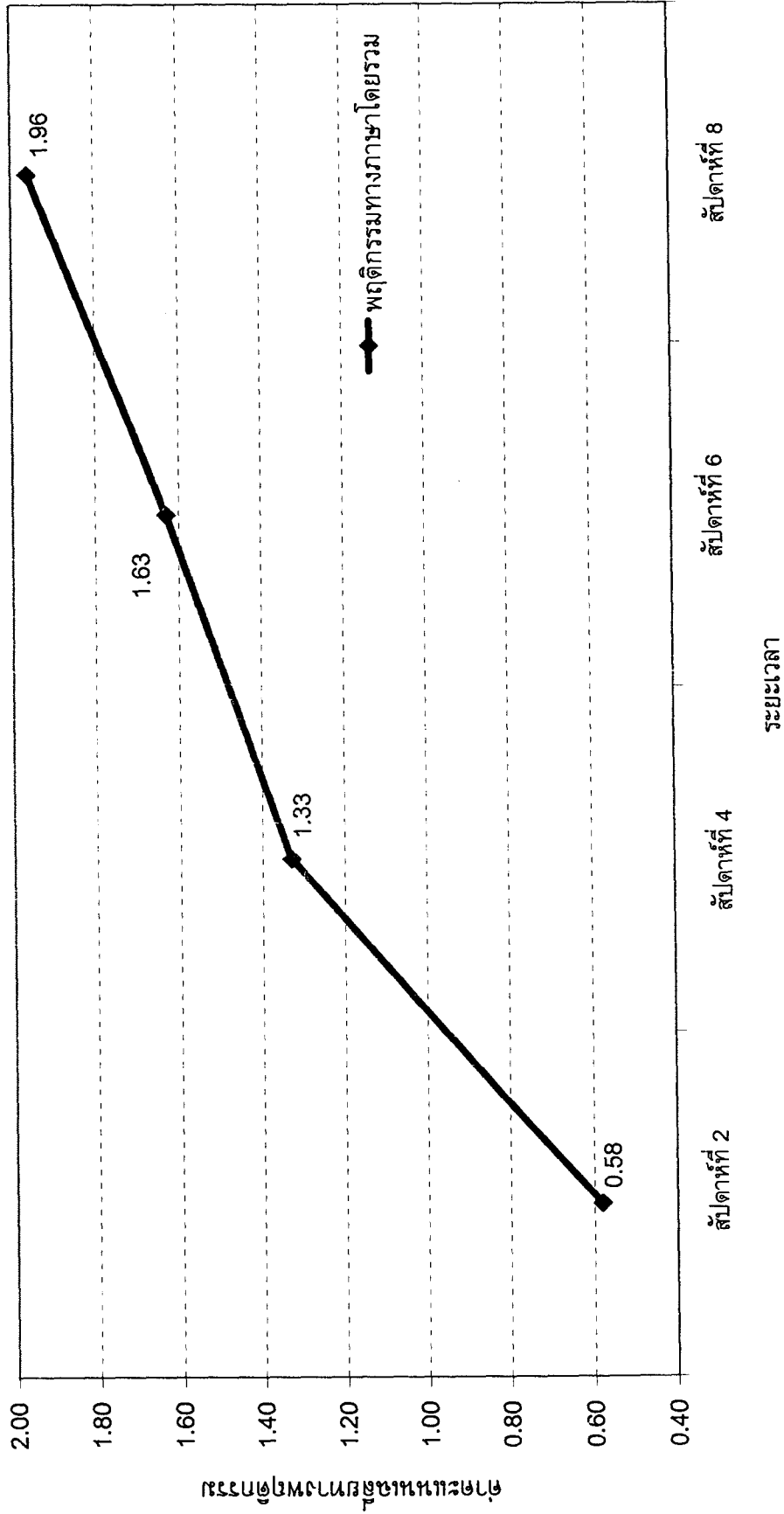
ตาราง (ต่อ)

เลขที่	ก่อนการทดลอง					หลังการทดลอง				
	การฟัง	การพูด	การอ่าน	การเขียน	รวม	การฟัง	การพูด	การอ่าน	การเขียน	รวม
30	4	6	5	6	21	9	16	7	12	44
31	6	5	5	9	25	9	16	6	13	44
32	7	15	6	4	32	9	15	7	11	42
33	5	10	2	13	30	10	14	8	15	47
34	7	9	7	12	35	10	16	10	15	51
35	7	12	6	5	30	9	16	9	13	47

ภาคผนวก ฐ
กราฟแสดงพัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัย

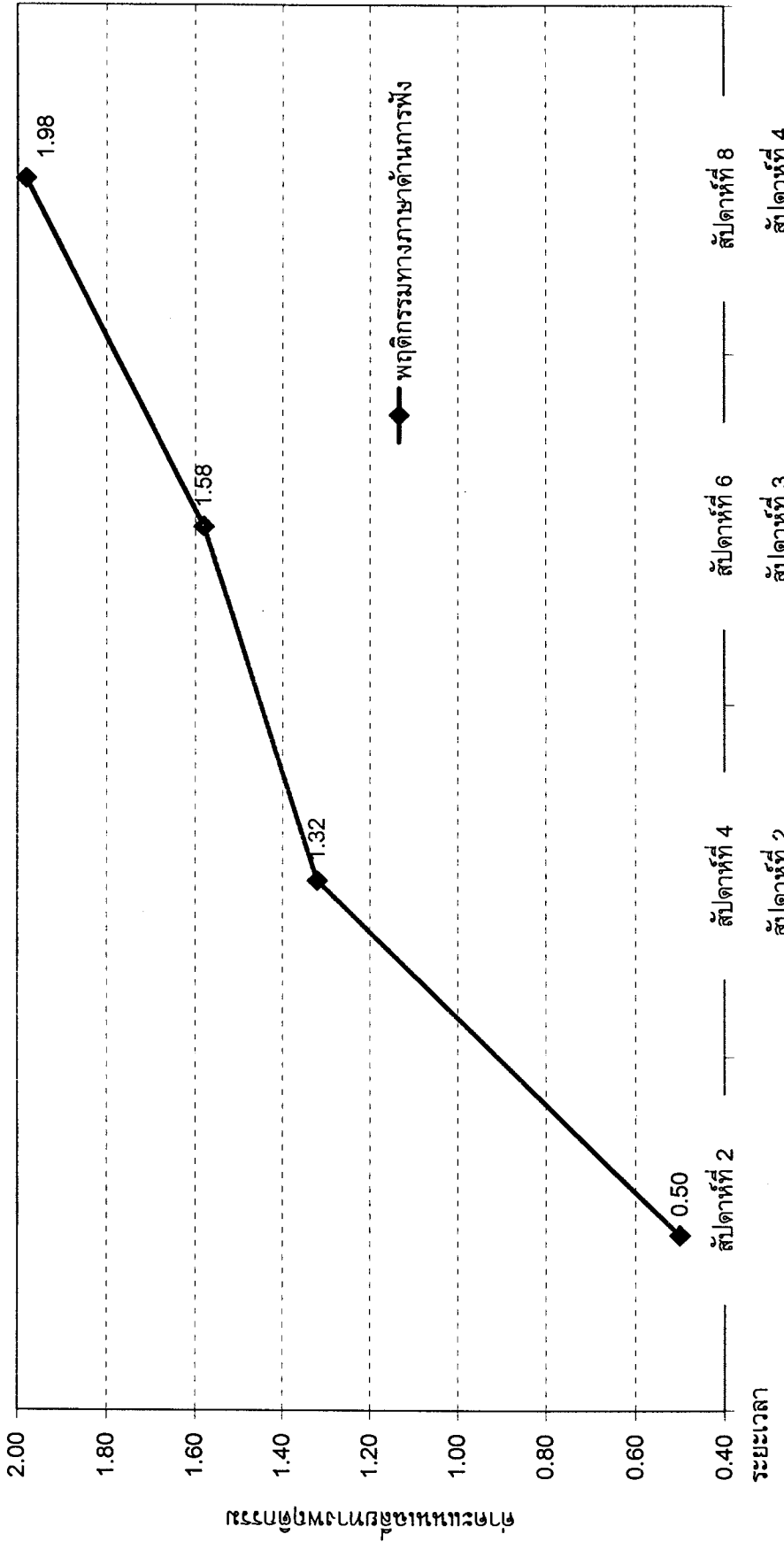
กราฟแสดงพัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัย

พัฒนาการทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย

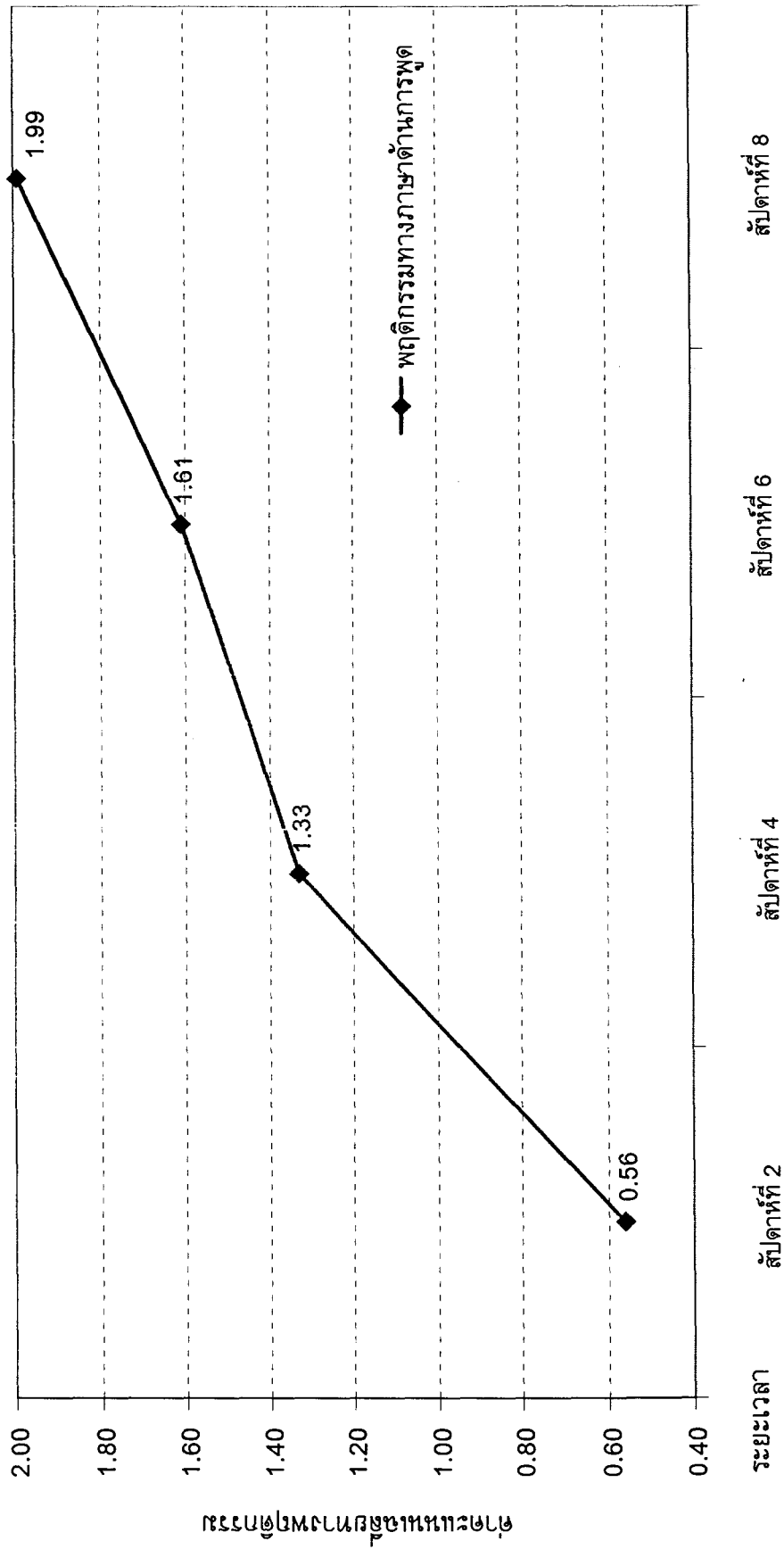
ภาพประกอบ 1 กราฟแสดงพัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัยรวมทุกด้าน

พฤติกรรมทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย

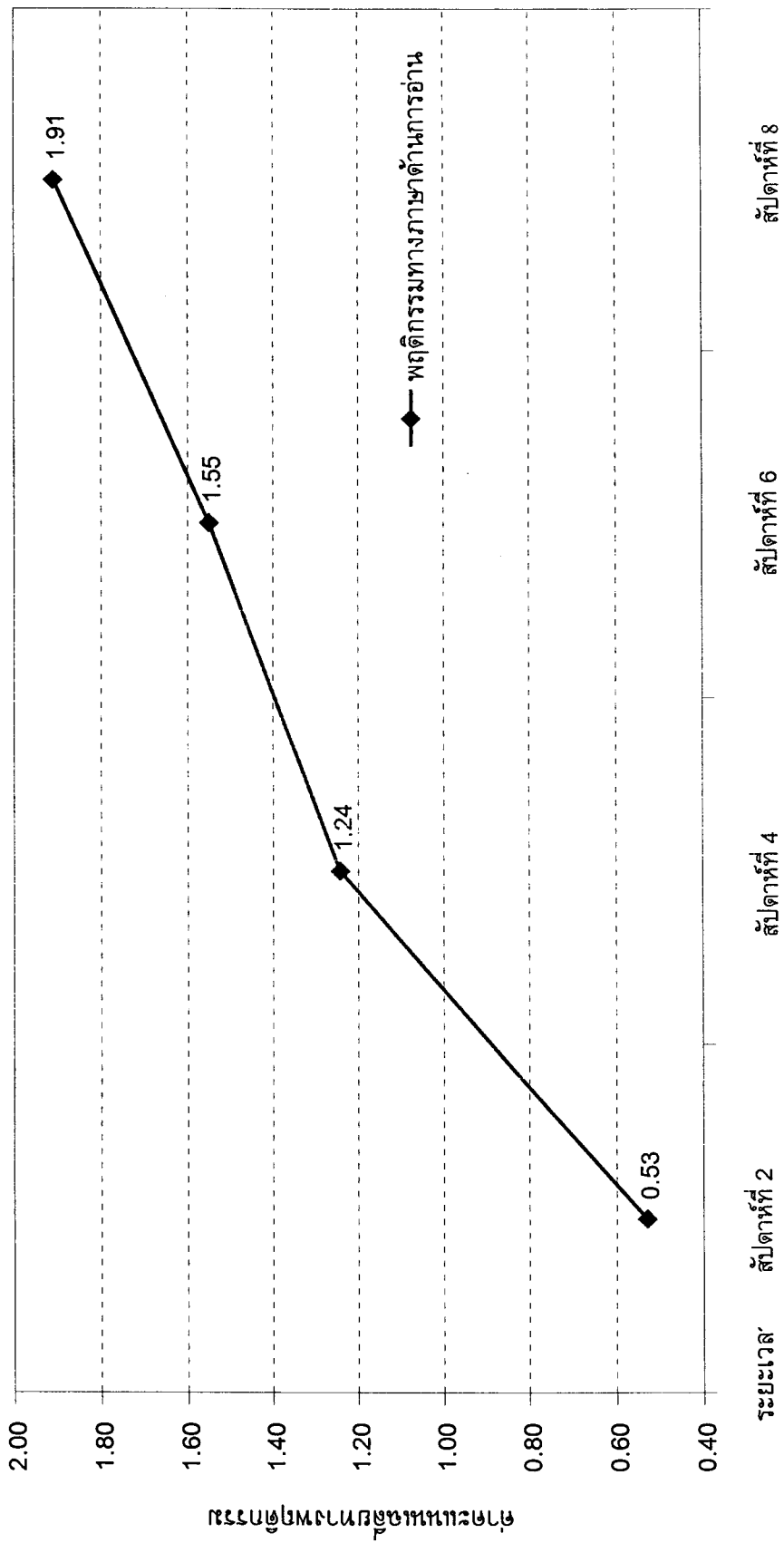
ภาพประกอบ 2 กราฟแสดงพัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัยด้านการฟัง

พฤติกรรมทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย

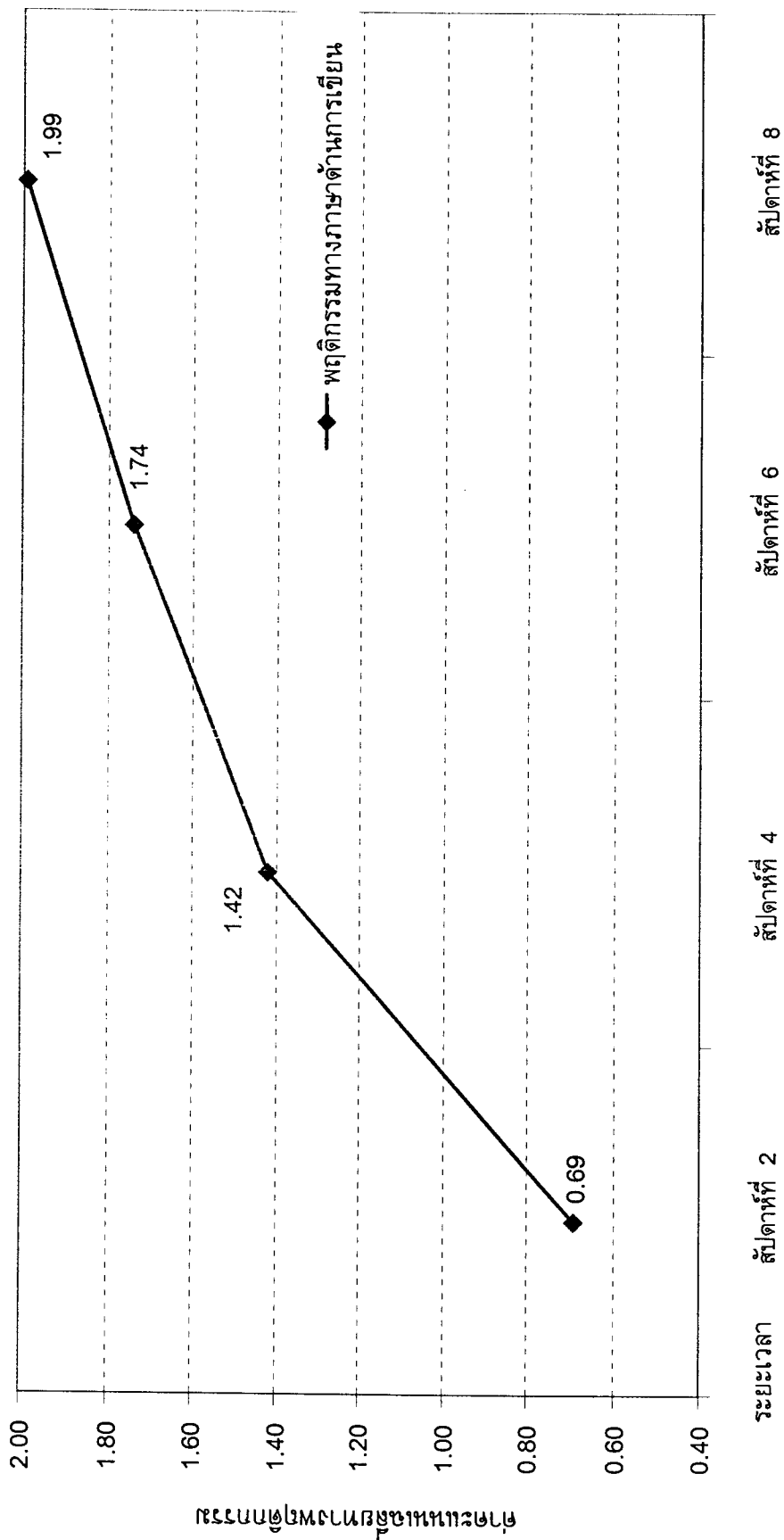
ภาพประกอบ 3 กราฟแสดงพัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัยด้านการพูด

พฤติกรรมทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย

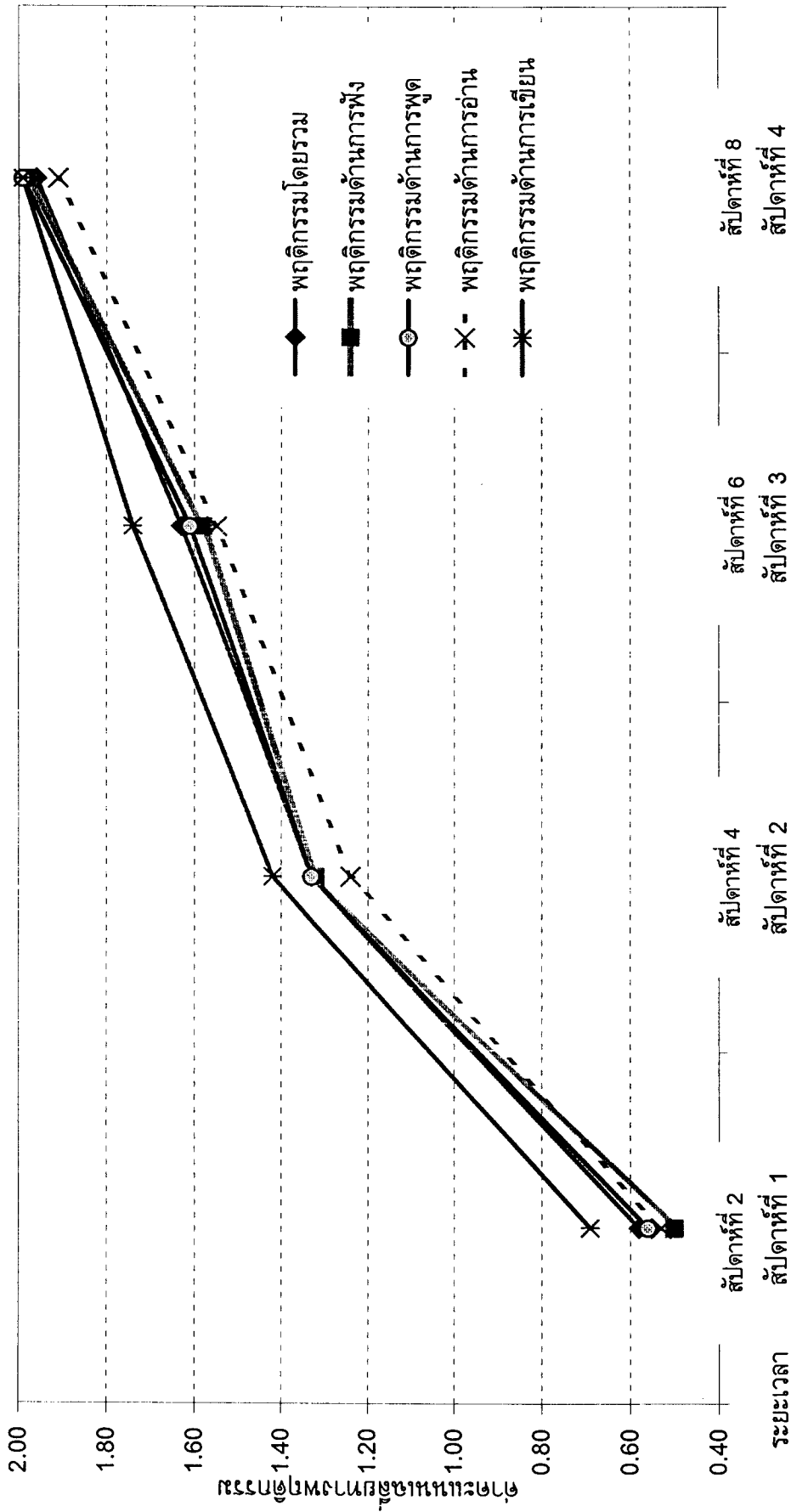
ภาพประกอบ 4 กราฟแสดงพัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัยด้านการอ่าน

พฤติกรรมทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย

ภาพประกอบ 5 กราฟแสดงพัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัยด้านการเขียน

พฤติกรรมทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย

ภาพประกอบ 6 กราฟแสดงพัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัย จำแนกตามด้าน

ภาคผนวก ๓

**ผลการวิเคราะห์ค่าความถี่และค่าร้อยละของแฟ้มสะสมงาน
การพัฒนาความสามารถทางภาษาระดับปฐมวัย (4 – 5 ปี)**

ผลการวิเคราะห์ค่าความถี่และค่าร้อยละของแฟ้มสะสมงานการพัฒนาความสามารถ
ทางภาษาระดับปฐมวัย (4 – 5 ปี) (ส่วนที่ 1)

ลำดับที่นักเรียน	งานชิ้นที่	งานชิ้นที่	งานชิ้นที่	งานชิ้นที่	รวม
	1	2	3	4	
1	2	3	13	5	23
	8.70 %	13.04 %	56.52 %	21.74 %	100 %
2	0	0	16	2	18
	0.00 %	0.00 %	88.89 %	11.11 %	100 %
3	7	4	14	3	28
	25.00 %	14.29 %	50.00 %	10.71 %	100 %
4	0	1	16	3	20
	0.00 %	5.00 %	80.00 %	15.00 %	100 %
5	10	6	8	0	24
	41.67 %	25.00 %	33.33 %	0.00 %	100
6	6	9	4	1	20
	30.00 %	45.00 %	20.00 %	5.00 %	100 %
7	13	4	8	0	25
	52.00 %	16.00 %	32.00 %	0.00 %	100 %
8	8	3	3	0	14
	57.14	21.43	21.43	0.00	100.00
9	5	1	19	0	25
	20.00 %	4.00 %	76.00 %	0.00 %	100 %
10	12	10	3	0	25
	48.00 %	40.00 %	12.00 %	0.00 %	100 %
รวม	63	41	104	14	222
	28.38 %	18.47 %	46.85 %	6.31 %	100 %

ผลการวิเคราะห์ค่าความถี่และค่าร้อยละของแฟ้มสะสมงานการพัฒนาความสามารถทาง
ภาษาระดับปฐมวัย (4 – 5 ปี) (ส่วนที่ 2)

รายการ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	รวม
ข้อ 1. การฟังและ การพูด											
ข้อ 1.1	19	16	16	22	14	17	15	22	18	26	185
	0.50 %	0.42 %	0.42 %	0.58 %	0.37 %	0.45 %	0.39 %	0.58 %	0.47 %	0.68 %	4.85 %
ข้อ 1.2	1	3	10	11	7	2	12	11	11	3	71
	0.03 %	0.08 %	0.26 %	0.29 %	0.18 %	0.05 %	0.31 %	0.29 %	0.29 %	0.08 %	1.86 %
ข้อ 1.3	13	9	16	23	15	13	17	12	12	16	146
	0.34 %	0.24 %	0.42 %	0.60 %	0.39 %	0.34 %	0.45 %	0.31 %	0.31 %	0.42 %	3.83 %
ข้อ 1.4	19	12	20	26	18	15	18	21	17	17	183
	0.50 %	0.31 %	0.52 %	0.68 %	0.47 %	0.39 %	0.47 %	0.55 %	0.45 %	0.45 %	4.80 %
ข้อ 1.5	18	13	19	24	18	17	18	21	16	17	181
	0.47 %	0.34 %	0.50 %	0.63 %	0.47 %	0.45 %	0.47 %	0.55 %	0.42 %	0.45 %	4.74 %
ข้อ 1.6	20	16	19	24	19	17	20	23	15	17	190
	0.52 %	0.42 %	0.50 %	0.63 %	0.50 %	0.45 %	0.52 %	0.60 %	0.39 %	0.45 %	4.98 %
รวม	90	69	100	130	91	81	100	110	89	96	956
	2.36 %	1.81 %	2.62 %	3.41 %	2.39 %	2.12 %	2.62 %	2.88 %	2.33 %	2.52 %	25.06 %
ข้อ 2. การอ่าน											
ข้อ 2.1	16	15	18	26	19	17	16	22	15	16	180
	0.42 %	0.39 %	0.47 %	0.68 %	0.50 %	0.45 %	0.42 %	0.58 %	0.39 %	0.42 %	4.72 %

ภาคผนวก ๗
รายชื่อนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

รายชื่อนักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1/5 (กลุ่มทดลอง)
ครูประจำชั้น นางอุลัย ทิพพะพาทย์ ครูพี่เลี้ยง นางดวงพร สันตะ

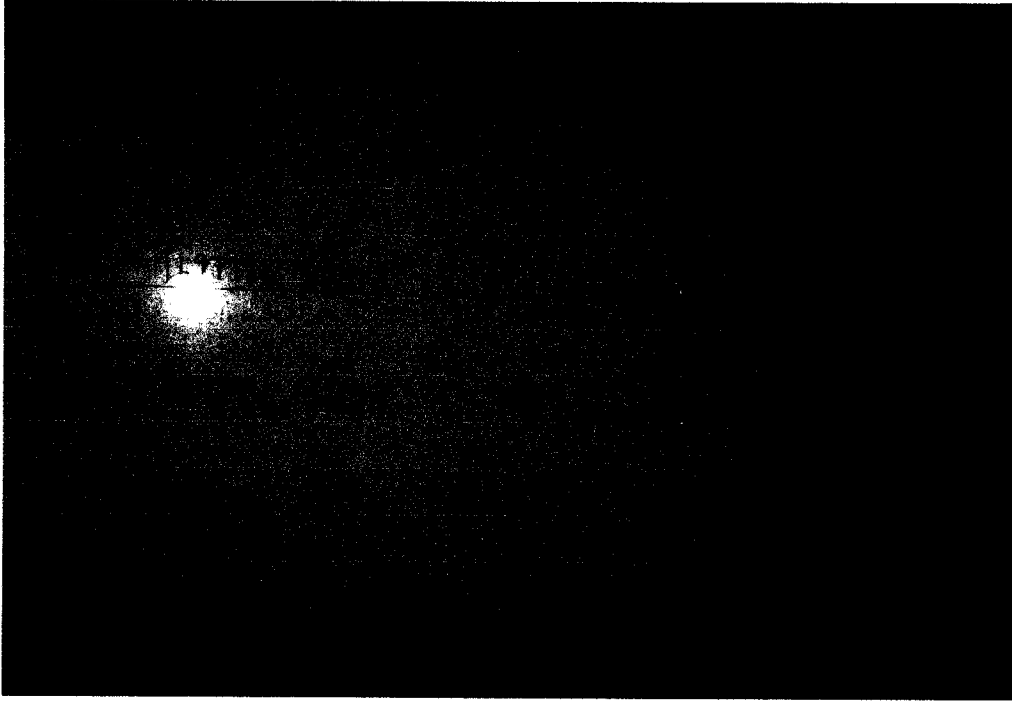
ลำดับที่	ชื่อ - นามสกุล
1	เด็กชายตริณตริย์ โกมลนิละ
2	เด็กชายสาริต สุวรรณเลิศ
3	เด็กชายบุญยชน แมนวิเศษ
4	เด็กชายกิตติเดช สุขเนาวัฒน์
5	เด็กชายรัชชานนท์ ศิริสินากร
6	เด็กชายณรงค์พิทักษ์ สุทธิพันธ์
7	เด็กชายสิรวัดน์ หมัดสอาด
8	เด็กชายนันทวัฒน์ วัฒนเสริชัยสกุล
9	เด็กชายปฏิภาณ กันตะศรี
10	เด็กชายนัทธพงศ์ ตั้งธนาบุรุษ
11	เด็กชายปัญญาพล เกิดมีทรัพย์
12	เด็กชายอิสรา อินทร์เล็ก
13	เด็กชายหริินทร์ กุลวิจารณ์
14	เด็กชายเศรษฐพล บุรณ์เจริญ
15	เด็กชายวีระชิต พึ่งศรี
16	เด็กชายวงศธร ณ นคร
17	เด็กชายธนพนธ์ เทียมหัวนอก
18	เด็กชายอัครชัย นาคประเสริฐ
19	เด็กชายกช ถนัด้รักษา
20	เด็กชายณภัทร บัวทอง
21	เด็กหญิงนรรันดา วรวงศ์สุวรรณ
22	เด็กหญิงชฎิลพร ศุภานกิจ
23	เด็กหญิงชนากานต์ ชะฎาแก้ว
24	เด็กหญิงวรวรรณ บุญบุตร
25	เด็กหญิงอรณิศา บุญรอด

รายชื่อนักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1/5 (กลุ่มทดลอง) (ต่อ)

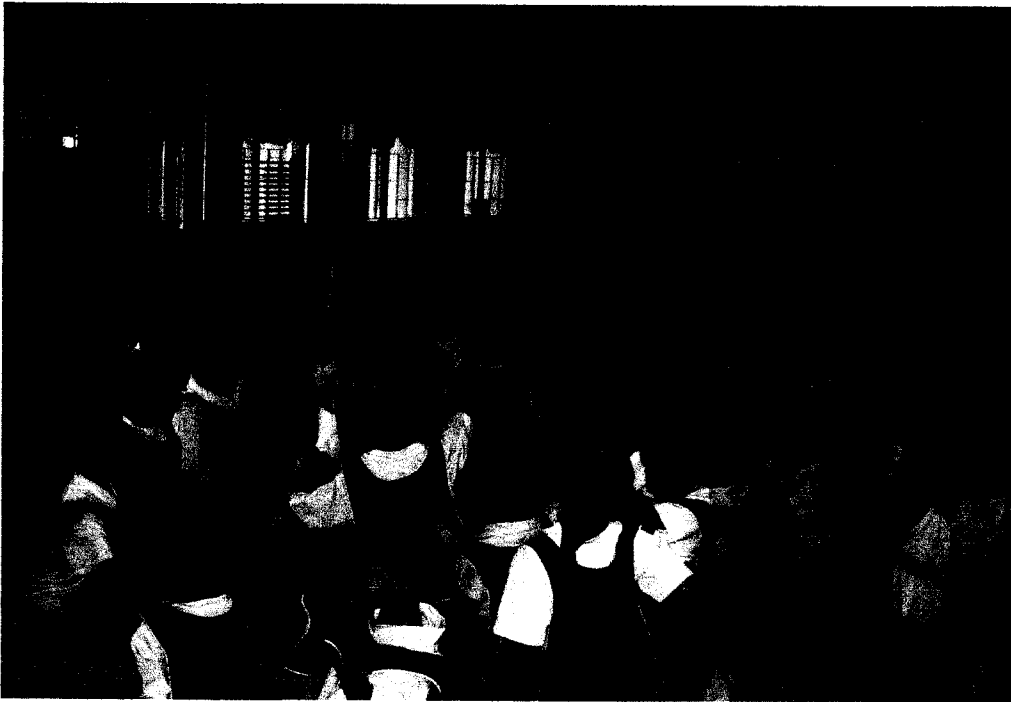
ลำดับที่	ชื่อ - นามสกุล
26	เด็กหญิงทันธิยา ไตรสุทัศน์
27	เด็กหญิงชนิดา ฉันทลักษณ์
28	เด็กหญิงกมลทิพย์ หนูทอง
29	เด็กหญิงธมนวรรณ สมบูรณ์
30	เด็กหญิงกรวลัย วงษ์อินทร์
31	เด็กหญิงมนัสนันท์ หมาดหาว
32	เด็กหญิงชนิกานต์ เรืองประทุม
33	เด็กหญิงเบญจมาภรณ์ โรจนดิษฐ์
34	เด็กหญิงอรปรียา เทียนทอง
35	เด็กชายพงศ์ธร วัชรธรรม

ภาคผนวก ฅ

ตัวอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบฮาร์ทส

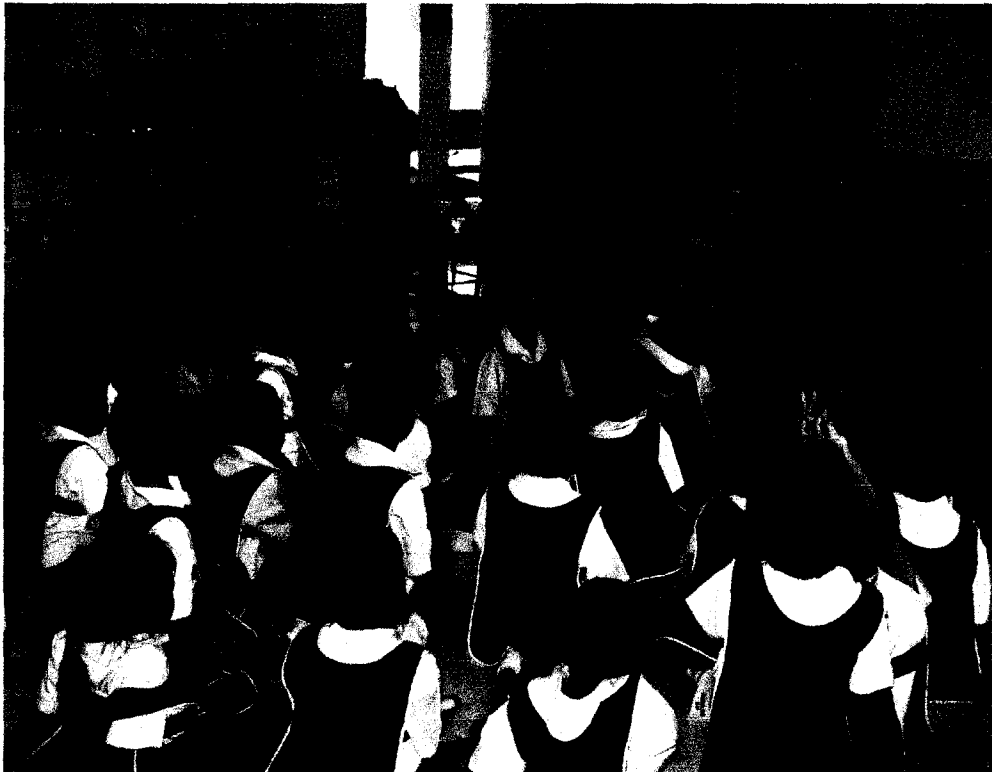
ขั้นตอนที่ 1 ให้เด็กเลือกนิทานเรื่องที่ชอบจะฟังที่สุด 1 เรื่อง

**เด็กลงมติเลือกนิทาน โดยการยกมือเลือกเรื่องที่ชอบที่สุด
ภาพประกอบ 7 ตัวอย่างขั้นที่ 1 ขั้นการเลือกเรื่อง**

ครูเล่านิทานที่เด็กเลือกให้เด็กฟัง เพื่อให้เด็กเกิดความเพลิดเพลินและมีความสุขจาก
การได้ฟังเรื่องที่ตนเองสนใจและพอใจ
ภาพประกอบ 8 ตัวอย่างขั้นที่ 2 ชั้นการเล่าเรื่อง

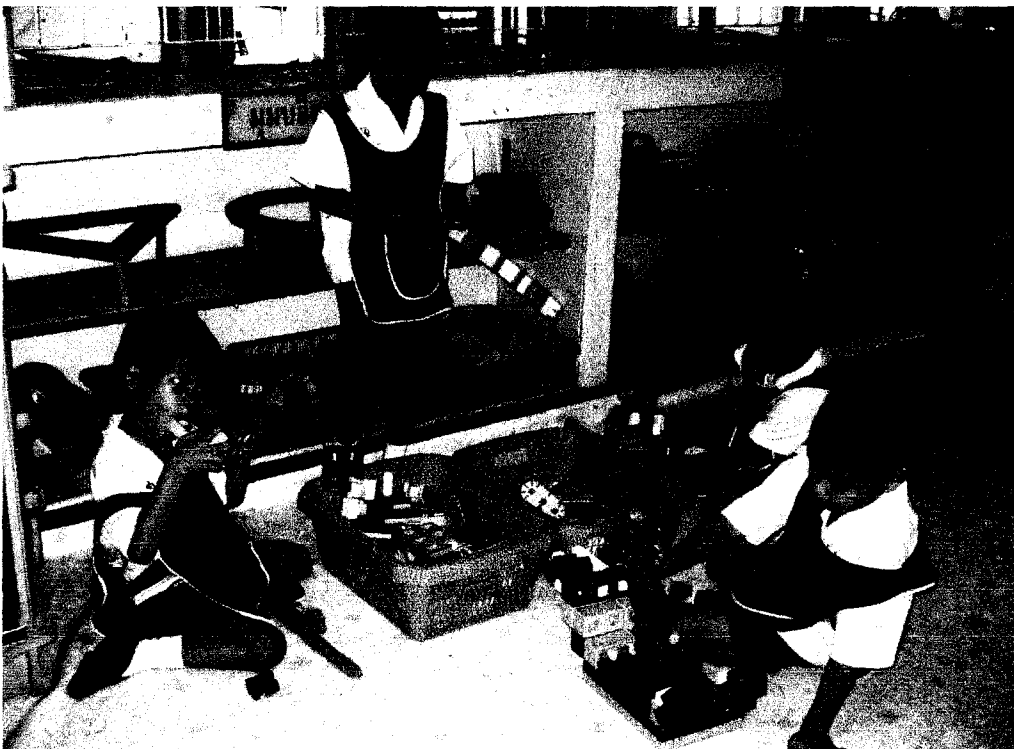
เด็กจะต้องทำความเข้าใจกับข้อมูลหรือประสบการณ์ใหม่

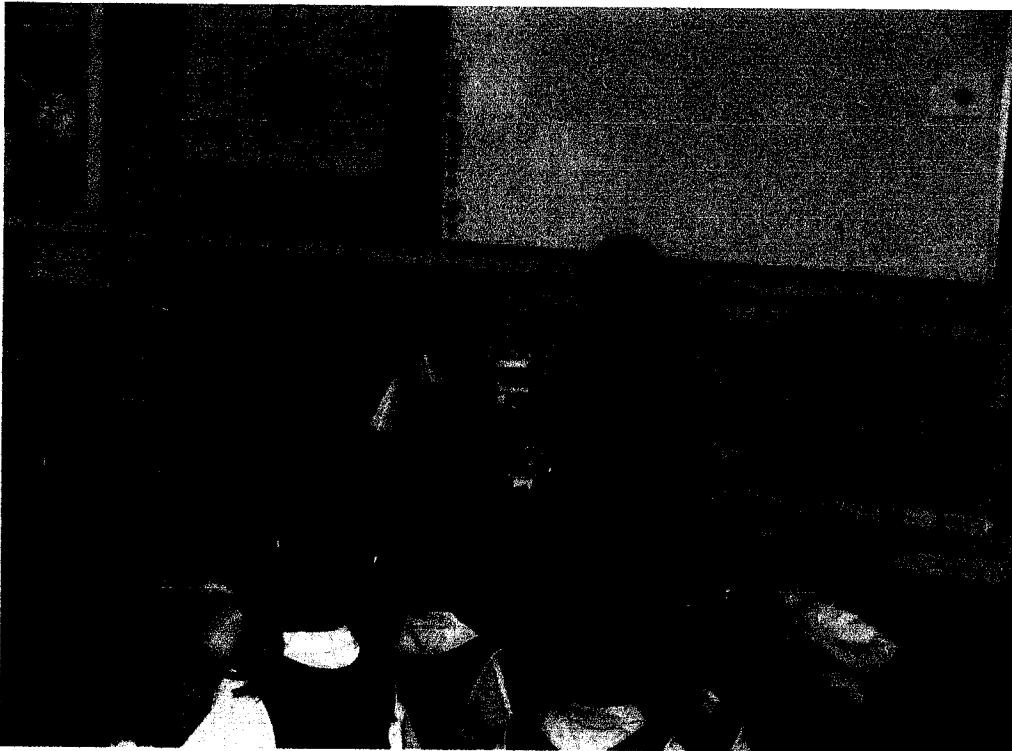
ด้วยการให้เด็กช่วยกันเล่าบททวนเรื่องหลังจากฟังนิทานที่ครูเล่าจบแล้ว

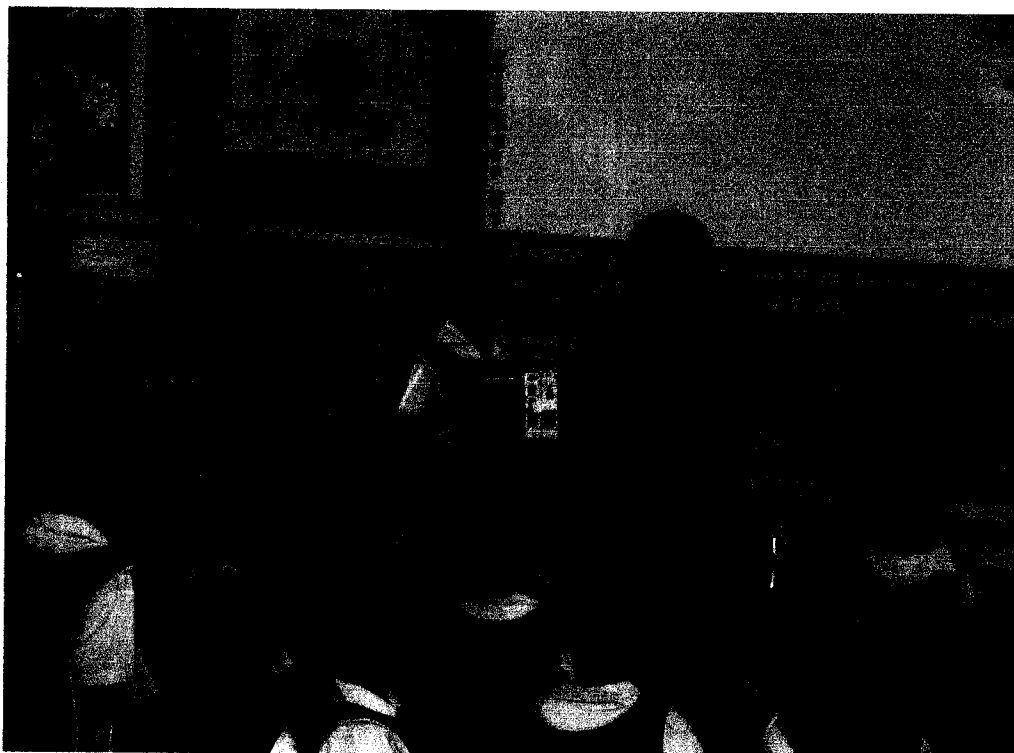
เด็กสามารถเลือกสื่อและกิจกรรมอย่างอิสระ

เพื่อนำไปสร้างหรือพัฒนาชิ้นงานด้วยตนเอง หรือกลุ่มตามความประทับใจ
ที่ได้รับจากการฟังเรื่อง
ภาพประกอบ 10 ตัวอย่างขั้นที่ 4 ขั้นการสร้างความรู้ใหม่ – ช่วยกันแก้ไข

เด็กนำเสนอผลงานที่สร้างเสร็จแล้ว

โดยการออกมาเล่าหรือบรรยายผลงานของตนเองให้เพื่อนฟัง
ภาพประกอบ 11 ตัวอย่างขั้นที่ 5 ชั้นเสนอผลงาน - อ่านร่วมกัน

ผลงานเดี่ยว “ไก่อี้เรียกพระอาทิตย์ และพระอาทิตย์ก็ออกมา”

ผลงานกลุ่ม “คนกำลังเดินเล่น นกบินไปดูท้องฟ้า แล้วนกจับอยู่บนต้นไม้
พระอาทิตย์ก็ส่อง ไก่ก็ไปเดินเล่น ลิงไปเล่นกับคน คนไปเล่นกับหมา”

ภาพประกอบ 12 ตัวอย่างผลงานเด็ก

“เครื่องบินกลายเป็นหุ่นยนต์”
ภาพประกอบ 13 ตัวอย่างผลงานเด็ก

จรวดสองลำ เป็นหุ่นยนต์ก็ได้”
ภาพประกอบ 14 ตัวอย่างผลงานเด็ก

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ – ชื่อสกุล	นางสาวกรวิภา สรรพกิจจำนง
วัน เดือน ปีเกิด	27 เมษายน 2503
สถานที่เกิด	ขอนแก่น
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	อาคารศรีประจักษ์แมนชั้น ห้อง 314 เลขที่ 2 ถนนลาดพร้าว ซอย 120 แขวงวังทองหลาง เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10310 โทร. (02) 934 – 1479 – 88 ต่อ 314, (09) 133 – 2594 E – mail : kornveepa@hotmail.com
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2516	ประถมศึกษาปีที่ 7 จากโรงเรียนสนามบิน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
พ.ศ.2519	มัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
พ.ศ.2521	มัธยมศึกษาปีที่ 5 จากโรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
พ.ศ.2525	ศึกษาศาสตรบัณฑิต วิชาเอกประถมศึกษา จากมหาวิทยาลัยขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
พ.ศ.2532	การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ.2548	การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ